

6 VELIKI INTERVJU
STAJKA SKRBIŃSEK – PREMAGALA
RAKA IN O TEM NAPISALA KNJIGO

10 TEMA MESECA
PORAST DRUŽINSKEGA
NASILJA

24 GLAS MLADIH
TILEN HOČEVAR,
POMOČ MLADIM

SLAMNIK

OBČINA
DOMŽALE

prostor zadovoljnih ljudi

GLASILO OBČINE DOMŽALE

26. MAREC 2021 | LETNIK LXI | ŠTEVILKA 3 | IZDAJA KULTURNI DOM FRANCA BERNIKA DOMŽALE | CENA 1,09 EUR

www.kd-domzale.si/glasilo-slamnik.html

Foto: Društvo Kreativni nomadi

Leto koronavirusa

Leto preizkušenj in leto
zaupanja

Dvanajstega marca lani je vlada prvič razglasila epidemijo, ki je trajala do konca maja, ko se je slika izboljšala, nato pa je bila znova razglašena 19. oktobra, januarja podaljšana in še traja. Kdaj se bomo resnično poslovili od virusa, je težko ugibati, ga bo pa po napovedih strokovnjakov brez precepljenosti težko premagati. Je pa dejstvo, da svet od začetka epidemije ni več tak, kot smo ga bili vajeni. Zaradi ukrepov za začetek širjenja okužb smo omejeni z gibanjem in stiki, posledice pa čuti celotna družba. Zaradi posledic okužbe s koronavirusom je v Sloveniji v dobrem letu dni umrlo že več kot 4200 ljudi, ki so za seboj pustili užaloščene svojce, sorodnike in prijatelje. Umrlim žal ne moremo vrniti življenja, žalujočim ne moremo odvzeti bolečine, je pa prav, da se od njih ob prvi obletnici epidemije poslovimo spoštljivo in dostojanstveno. **> 12**

Čistilna akcija letos bo!

Lepo vabljeni vsi Domžalčani in Domžalčanke, da se pridružite in naredite nekaj dobrega zase in za okolico, v kateri sobivamo.

Pretekli meseci so nas dodobra prikovali v naše domove in vsak 'pobeg' v naravo je bil zelo dobrodošel in zaželen. Ker je pomlad že potrkala na vrata in smo jih z veseljem odprli, je čas, da se ozremo tudi po (bližnji) okolici in poskrbimo, da bodo naši izleti in pobegi v naravo še naprej tako veseli in prijetni. Eden od predpogojev za to je lepa in urejena okolica, za katero lahko poskrbimo tudi mi sami. Kako? Tako, da se pri-

družimo čistilni akciji, ki bo potekala tudi letos, in sicer pod sloganom Očistimo občino Domžale 2021. Čistilna akcija je napovedana za soboto, 9., in nedeljo, 10. aprila, vsaka krajevna skupnost ali društvo pa si izbere enega od terminov in izvede čistilno akcijo.

Sicer pa 22. aprila letos obeležujemo že 51. svetovni dan Zemlje, katerega namen je opozarjati na ranljivost in enkratnost planeta, na katerem živimo. Prav ozaveščanje o po-

menu zdravega okolja, v katerem živimo, je še kako pomembno, če želimo naš planet, naše okolje, ohraniti dostojno tudi za naše otroke, zanamce. Tukaj ima vsak od nas svoj vpliv, svoj ogljični odtis, ki ga lahko povečuje ali zmanjšuje. Le ena pot pa je prava, če želimo priti naproti življenju dostojnim bivanjskim razmeram. Četudi se nam v časih, kot so danes, to morda zdi postranskega pomena ... A dejstvo je, da ne glede na vse bolezni, pandemije in do-

gajanja, narava ostaja in celi, tudi tiste rane, ki smo (si) jih povzročili ljudje sami.

Življenje teče dalje in ne glede na vse ukrepe, ki so nas prizadeli v zadnjem letu dni, si torej lahko to pomlad vzamemo za prelomnico ali pa čistilno akcijo, če tako želite. Te se lahko lotite tako v naravi, okolici, lahko pa tudi v svojem domu, življenju, na področjih, kjer čutite, da so potrebne spremembe. Zadihajte – sami in z naravo.

ROK ZA ODDAJO

Naslednja številka Slamnika izide v četrtek, **29. aprila 2021**.

Rok za oddajo prispevkov je v četrtek, **15. aprila 2021, do 12. ure**.

Pri vsakem prispevku mora biti jasno razvidno, kdo je avtor prispevka, podpis fotografa in komentar k fotografiji.

Prispevke lahko v času uradnih ur oddate v Kulturnem domu Franca Bernika Domžale, zunaj uradnih ur v nabiralniku na stavbi ali na naš e-naslov.

V skladu z Odlokom o javnem glasilu Občine Domžale Slamnik nenaročeni prispevki ne bodo honorirani, končno odločitev o objavi prispevkov in njihovi dolžini pa sprejema uredništvo. Za vsa vprašanja smo vam na voljo na e-naslovu:

urednistvo.slamnik@gmail.com

AKTUALNO

Dobitniki priznanj Civilne zaščite

Prvega marca smo praznovali Svetovni dan civilne zaščite. Ob tej priložnosti smo, kot vsako leto, dobili dobitnike priznanj Civilne zaščite, ki jih vsako leto podeli poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije na pobudo župana Občine Domžale Tonija Dragarja. Prav tako smo podelili tudi županove zahvale vsem tistim, ki so v zadnjem letu v naši občini pustili prav poseben pečat. Župan je gostil tudi dva predstavnika, ki sta prav tako dobila priznanje Civilne zaščite, predlagana s strani drugih organizacij. **> 3**

OBRAZI DOMŽAL

Janez Dolinšek, bibliotekar, popotnik

Janez Dolinšek je prijazen bibliotekar, ki ga srečujete na oddelku za otroke in mladino v domžalski knjižnici. Redno sodeluje tudi z našim časopisom, za katerega zbira in ureja predloge zanimivih knjig za odrasle, otroke in mladino. Ob koncu leta 2019 pa je popotnik iz Preserij pri Radomljah v samozaložbi izdal tudi svojo prvo knjigo, izjemni potpis Daleč od blizu, v katerem na zanimiv in izviren način spregovori o svojih popotovanjih v Indijo. O njih je spregovoril tudi za Slamnik. **> 16**

KULTURA

Praprotnikova hiša ali bivša Metalka

Starejši občani ji pravijo Praprotnikova hiša, mlajši se je spomnijo kot bivše Metalka. Stavba v strogem centru Domžal, s katero se že nekaj časa ne dogaja ničesar. Pa vendarle se morda v zadnjih tednih le premika in pred nami kot skupnostjo so v zvezi s tem nove pomembne odločitve. V njeno obnovo bi bilo treba sicer vložiti nekaj več sredstev, a to je vendar stavba, ki je naša dediščina. Del stavbne dediščine, ki jo je v naši občini vse manj. V tokratnem Slamniku vam predstavljamo njeno preteklost. **> 30**

REGISTRACIJE

REGISTRACIJE

REGISTRACIJE

TEHNIČNI PREGLEDI

TAZIN

AKTUALNO

Drage bralke,
dragi bralci,

mineva leto dni, odkar so naša življenja zaznamovana s koronavirusom. Dvanajstega marca lani je vlada prvič razglasila epidemijo in od takrat dalje nič več ni tako, kot je nekdaj bilo. In vse kaže, da tudi nikdar več ne bo. V Slamniki se skupaj z domžalskim župnikom mag. Klemenom Sveteljem, Ireno Štrus, strokovno vodjo Medgeneracijskega centra Bistrica Domžale, in mag. Natašo Zalokar, direktorico Doma upokojencev Domžale, spominjamo leta, ki je za nami, leta preizkušeni osnovnih človeških vrednot.

Žal je leto prineslo tudi močan porast družinskega nasilja. Zadnji podatki, ki so zaokrožili v javnosti, kažejo na to, da imamo v Domžalah skoraj dvakratni porast družinskega nasilja, in poročati o toliko primerih je zaskrbljujoče in žalostno. A ne moremo mimo dejstva, da je že eno samo nasilno dejanje nad družino, žensko, moškimi in še posebej otrokom, nesprejemljivo. Zato smo v tokratni Temi meseca poiskali konkretne nasvete in usmeritve za žrtve ter preverili, kaj se dogaja in kako jim pomagati.

V Velikem intervjuju je naša sogovornica Stajka Skrbinšek, Domžalčanka, ki jo je pri 49 letih nenadoma zadela diagnoza rak debelega črevesa v četrtem stadiju. Začela se je dolga pot do ozdravitve. Lani v decembru je izšla njena knjiga z naslovom Nova jaz: Ko je rak samo še morská žival, ki je pretresljiva in iskrena osebna izpoved o pomembnosti poguma, vztrajnosti, pozitivni naravnosti in izjemne notranje moči pri premagovanju raka.

V rubriki *Obrazi Domžal* vam predstavljamo Janeza Dolinška, bibliotekarja in popotnika ter avtorja knjige *Daleč od blizu*, ki meni, da je eden izmed pomembnih vzrokov razkroja pozne neoliberalne družbe tudi slabšanje bralnih navad oziroma opuščanje branja (dobrih) knjig. Dovolite, da vas nagovori in povabi k razmišljanju.

Marčni Glas mladih pripada Tilnu Hočevanju, vodji projekta medvrstniške pomoči mladim v Domžalah, ki opozarja na epidemije zasvojenosti prekorne rabe tehnologije.

Na straneh, namenjenih kulturi, pa vam predstavljamo stavbno dediščino Domžal: starejši občani ji pravijo Praprotnikova hiša, mlajši se je spomnijo kot bivše Metalke. Stavba v strogem centru mesta Domžale, s katero se že nekaj časa ne dogaja ničesar, bo morda le dočakala boljše usodo. Zaradi aktualnosti teme pa smo začeli tudi s feljtonom, ki opisuje 130 let železnice skozi Domžale.

Vabljeni k branju Slamnika.

Špela Trškan,
odgovorna urednica

DVOMOV NI VEČ, ZAČEL SE JE TRETJI VAL

V prejšnji številki Slamnika smo v temi o koronavirusu pisali tudi o tem, da je v februarju delež pozitivnih okužb na novi koronavirus začel padati. Žal so se napovedi epidemiologov o tretjem valu uresničile, saj ta že trka na naša vrata.

Miha Ulčar
Foto: Občina Domžale in pixabay

Trend pozitivnih se je v drugi polovici marca začel višati, zato nič ne kaže, da bo tretji val upešal. To kažejo tudi številk na državni ravni, saj so v torek, 23. marca 2021, na PCR testih potrdili 1288 pozitivnih primerov. Pri tem Slovenija ni osamljeni otok, kamor pljuska tretji val, saj se epidemiološke razmere po svetu zaostrejo. Številne evropske države se že odločajo za nove protikoronske ukrepe in zaustavljajo javno življenje. Kako bo s tem pri nas, zaenkrat še ni znano, se bo pa zaradi višanja števila pozitivnih zagotovo zaustavljalo javno življenje.

Kakšna grožnja je lahko tretji val?

Tretji val, ki so ga epidemiologi napovedovali že pred časom, je že pljusnil, saj se je krivulja deleža pozitivnih na koronavirus obrnila navzgor. V medijih lahko zadnje dni spremljamo različne debate na temo, kako reagirati na novo grožnjo in kako zapirati javno življenje. Zanimiv odgovor na to vprašanje je v nedavni oddaji Intervju na TV Slovenija podal dr. Leon Cizelj, vodja odseka za jedro tehnike na Inštitutu Jožefa Stefana ter znanstveni svetnik in predavatelj na Fakulteti za matematiko in fiziko v Ljubljani, ki ga je širša javnost poznala po napovedih, kako se bo epidemija gibala v bodoče. O tem, da se nam približuje tretji val, je dr. Cizelj dejal, da bo na političnem nivoju potreben razmislek, ali je tretji val dovolj velika grožnja, da je treba v zaprtje, ali se lahko zanesemo na dobavitelje cepiv do te mere, da lahko rečemo, da pritisk na bolnišnice ne bo tako velik in nadaljujemo z odpiranjem: »Če bi bil edini cilj ustavitvi epidemijo, je treba v takojšnji 'lockdown', če pa je cilj tudi kolikor toliko normalno življenje, je treba poiskati vmesno pot, ki pa bo odvisna od dobave cepiv.«

Preprečevanje novih okužb bomo dosegli z ustrezno precepljenostjo prebivalcev

Ker le z zaščitnimi ukrepi ni možno dovolj učinkovito preprečevati novih okužb s koronavirusom, strokovnjaki pričakujejo, da bodo to dosegli z ustrezno precepljenostjo prebivalcev. Cilj cepljenja je preprečiti širjenje virusa in zmanjšati možne zdravstvene posledice okužbe s covidom-19, s tem pa škodljivih posledic za družbo. Kako hitro se bo odvijalo cepljenje, je odvisno od dobave cepiv.

V Športnem parku Domžale začeli z množičnim cepljenjem

V Zdravstvenem domu Domžale so s cepljenjem začeli konec lanskega leta. V prvi fazi so cepivo in sicer po dva odmerka prejeli stanovanjci domov za starostnike in starejši od 80

let, ki so bili na seznamu prijavljeni za cepljenje. Prejšnji mesec so začeli s cepljenjem oseb mlajših od 80 in osebe s kroničnimi obolenji. Direktorica Zdravstvenega doma Domžale mag. Renata Rajapakse, dr. med. spec., nam je povedala, da se je po dodatnem pozivu v lokalnih glasilih za cepljenje prijavilo še okrog sto posameznikov starejših od 80 let, ki so jih tudi že vse pocepili. Ker v zadnjem obdobju dobivajo večjo količino cepiva, po besedah sogovornice dobijo okrog 1500 odmerkov cepiva tedensko, so se organizirali za bolj množično cepljenje, pri tem pa jim je pomagala Civilna zaščita Občine Domžale, saj so bili 15. marca 2021 na podlagi odredbe poveljnika Marka Žagarja aktivirani nekateri sestavi iz sistema zaščite in reševanja ter izvajalci javnih služb (Občinski štab CZ, Rod Skalnih taborov Domžale, EIS Skočaj, Gradbeništvo Korošec, ekipa CZ za podporo, HNG, d. o. o.), ki so preuredili lokacijo za odzem brisov v Športnem parku Domžale tako, da je zdaj tam mogoče izvajati tudi množično cepljenje. Na tej lokaciji, kjer se izvaja tudi množično testiranje, so z množičnim cepljenjem začeli v sredo, 24. marca. Zaradi tega je tudi nekoliko spremenjen urnik množičnega testiranja, ki zdaj ob ponedeljkih, torkih in petkih poteka med 8.30 in 14.00, ob sredah in četrkih pa med 7.30 in 12.45.

Cilj je, da bi cepili 4000 oseb na teden

Množično cepljenje bo po besedah mag. Rajapakse potekalo ob sredah in četrkih v popoldanskem času ter ob sobotah, če bo na voljo dovolj cepiva. »Na tej lokaciji bi lahko pocepili tudi do 2500 oseb na teden. Če pa bi hoteli precepiti vse prebivalce, ki jih pokriva naš zdravstveni dom, pa bi morali dobiti vsaj 4000 odmerkov cepiva na teden. Trenutno preigravamo možnost, da bi v primeru dobave večjih količin cepiva, našli ustrezno lokacijo, kjer bi lahko cepljenje izvajali vsak dan in na ta način cepili 4000 oseb na teden,« je povedala mag. Rajapakse.

Nekateri zadržani do cepiva AstraZeneca

Trenutno cepijo osebe s kroničnimi boleznimi v starosti med 18 in 65 let, ter starejše nad 65 let. Ker so zaradi morebitnih stranskih učinkov v primeru cepiva AstraZeneca v zadnjem obdobju začele krožiti različne zgodbe o tem in pa o nižji učinkovitosti tega cepiva glede na Pfizerjevo, so le-te zmedle ljudi. Zaradi tega tudi v domžalskem zdravstvenem domu ugotavljajo zadržanost nekaterih oseb do tega cepiva. Mag. Rajapakse pravi, da se je od 1500 prijavljenih za to cepivo odločilo samo 300 oseb. S cepivom AstraZeneca cepijo mlajše, medtem ko starejše nad 65 let cepijo s cepivi Pfizer in Moderne. Koliko bo cepljenih v določenem obdobju, pa je seveda odvisno od dobave cepiva.

Cepivo AstraZeneca je postalo predmet polemik v začetku meseca, ko so se številne evropske države, vključno s Slovenijo, odločile, da bodo začasno ustavile cepljenje zaradi poročil o krvnih strdkih

po cepljenju. Potem ko je v 18. marca 2021 odbor Evropske agencije za zdravila (EMA), pristojen za varnost, ugotovil, da je cepivo proti novemu koronavirusu varno in učinkovito pri preprečevanju koronavirusa in ni povezano s povečanjem tveganja za tromboembolične dogodke, je večina držav nadaljevala njegovo uporabo, tudi Slovenija.

Prijave za cepljenje tudi po telefonu in e-pošti

Tiste, ki se želijo cepiti, vendar se še niso prijavili pri svojem osebnem zdravniku, naprošajo, da to storijo, zato je odprta posebna telefonska številka za naročanje 01 724 51 62, in sicer od ponedeljka do petka med 6.30 in 14.00 (v primeru, da se v tem času ne morejo oglašiti, po navodilu telefonskega odzivnika pritisnite številko 1 in poklicali vas bodo nazaj). Lahko se naročite tudi prek elektronske pošte na naslov: cepljenje.covid@zd-domzale.si (obvezni podatki v elektronski pošti so: ime in priimek, rojstni datum in telefonska številka). Ob naročilu na cepljenje vas bodo uvrstili na seznam, o točnem terminu vas bodo obvestili naknadno glede na količino cepiva, ki ga bodo prejeli. »Se pa pri cepljenju strogo držimo strategije,« je poudarila mag. Rajapakse.

Še vedno povečano zanimanje za množično testiranje s hitrimi antigenski testi

Po besedah mag. Rajapakse je s strani občanov Domžal in okoliških občin še vedno povečano zanimanje za množično za množično presejalno testiranje s hitrimi antigenski testi, ki se vsak delovni dan izvaja v Športnem parku Domžale. Tam na mesec opravijo približno 16.000 hitrih testov, medtem ko na glavni covid točki pri zdravstvenem domu opravijo med 4500 do 5000 PCR testiranj.

Število okuženih se veča tudi v domžalski občini

V uvodu smo omenili, da se v zadnjem obdobju veča število pozitivnih okužb, kar ugotavljajo tudi v domžalskem zdravstvenem domu, zaradi česar čedalje več oseb naročajo na PRC testiranje. Prav tako pediatri ugotavljajo, da je čedalje več bolnih otrok, v zadnjem obdobju naj bi se obolenost otrok povečala za sto odstotkov.

Še vedno je treba upoštevati samozaščitne ukrepe

Še vedno je treba upoštevati samozaščitne ukrepe za preprečevanje širjenja koronavirusa, kot so mehurčki, uporaba maske, umivanje in razkuževanje rok, razdalja dva metra, pogosto zračenje prostorov in druge ukrepe, ki jih odreja zdravstvena stroka. □

PRIZNANJA CZ IN ZAHVALA ŽUPANA

Prvega marca smo praznovali Svetovni dan civilne zaščite. Ob tej priložnosti smo tako kot vsako leto dobili dobitnike priznanj Civilne zaščite, ki jih vsako leto podeli poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije na pobudo župana Občine Domžale Tonija Dragarja. Prav tako smo podelili tudi županove zahvale vsem tistim, ki so v zadnjem letu v naši občini pustili prav poseben pečat. Župan je gostil tudi dva predstavnika, ki sta prav tako dobila priznanje Civilne zaščite, predlagana s strani drugih organizacij.

Občina Domžale, Urad župana
Foto: Vido Repanšek

V letošnjem letu je podelitev potekala drugače kot sicer. Zaradi upoštevanja epidemioloških ukrepov so župan Toni Dragar, poveljnik Civilne zaščite Občine Domžale Marko Žagar in namestnik poveljnika Civilne zaščite Občine Domžale Peter Gubanc nagrajence sprejeli ter jim priznanja podelili v manjših skupinah, se jim zahvalili za njihovo delo ter jim zaželeli veliko poguma in srčnosti tudi v prihodnje.

Dobitniki priznanj poveljnika Civilne zaščite Republike Slovenije:

RENATA KOSEC – prejemnica srebrnega znaka CZ

Renata Kosec naloge članice Občinskega štaba CZ Domžale, kjer je zadolžena za odnose z javnostmi, opravlja že 17 let. V času delovanja sistema ZiR oziroma v primeru naravnih nesreč, vaj in drugih aktivnosti organizira obveščanje javnosti s točnimi in verodostojnimi informacijami, kar prispeva k učinkovitejšemu delovanju celotnega sistema zaščite in reševanja v občini. V času delovanja v štabu je ogromno prispevala tudi k promociji dejavnosti v občini in tudi širše. Sodelovala je pri pripravah in izvedbi več kot deset velikih občinskih zaščitno-reševalnih vaj ter v vseh večjih intervencijah sistema ZiR v občini Domžale (veliki požar v stolpnici na Ulici Matije Tomca 2, covid-19, neurje s točo, poplave, itd.). V začetnem obdobju delovanja je kot strokovna delavka na področju zaščite in reševanja v občinski upravi vzorno skrbela za izdelavo in vzdrževanje načrtov zaščite in reševanja ter drugih opravil pomembnih za normativno urejenost varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. V letu 2014 je bila dobitnica bronastega priznanja CZ.

VID VILAR – prejemnik bronastega znaka CZ

Vid Vilar se je gasilski organizaciji pridružil kot pionir leta 1972. Sodeloval je na številnih državnih in mednarodnih tekmovanjih, največji dosežek njegove ekipe PGD Dob pa je udeležba na dveh gasilskih olimpijadah, in sicer leta 1985 v Vöcklabrucku v Avstriji in leta 1989 v Varšavi na Poljskem.

Leta 1984 se je zaposlil v podjetju Helios in kmalu se je pridružil industrijskim gasilcem, ki so v podjetju Helios Količevo skrbeli za požarno varnost. Leta 1986 je uspešno opravil izobraževanje za pridobitev poklica gasilec, ki ga predano opravlja še danes. V začetku poklicne gasilske kariere je bil skupaj s sodelavci zadolžen predvsem za preventiv-

Dobitniki priznanj poveljnika Civilne zaščite Republike Slovenije

ne aktivnosti v podjetju. Ob ustanovitvi Centra požarne varnosti Helios v začetku 90. let je bil razvrščen v I. gasilsko izmeno, v kateri je opravljal različne naloge. Ob požarih so ga tovariši in sodelavci ob sebi najraje videli v vlogi prvega napadalca, saj je kot mladenič veljal za izredno hitrega in močnega fanta.

Kot namestnik vodje izmene je vodenje prevzel le 'po sili razmer', bolj kot vodenje ga je zanimalo delo – delo operativnega gasilca pri požarih, reševanju ob prometnih nesrečah in tehničnem reševanju, vedno pa je zavzeto opravljal tudi naloge zaščite in reševanja ob večjih naravnih nesrečah v Domžalah – če v tistem trenutku ni bil na delovnem mestu, se je klicu 'na pomoč' odzval skupaj s tovariši iz PGD Dob.

Zadnjih nekaj let v Centru za zaščito in reševanje Domžale opravlja naloge gasilca-dispečerja, vendar je v I. izmeni veliko več kot le to. Mlajši kolegi ga včasih predvsem s svojeglavostjo in nepremišljenostjo razjezijo, Vid pa jim dobronamerno jasno in glasno pove, kakšen 'red mora biti pri gasilcih'.

Vid Vilar je v 35 letih poklicne gasilske poti s svojim značajem pustil velik pečat poklicni gasilski enoti v Domžalah, njegova predanost delu ter poštenje in tovarštvo pa morajo biti zgled vsem prihodnjim generacijam poklicnih gasilcev in drugim pripadnikom zaščitno-reševalnih enot, zato Vida Vilarja za njegovo

dolgoletno prizadevano delo na področju zaščite in reševanja predlagamo za Bronasti znak Civilne zaščite.

ROD SKALNIH TABOROV DOMŽALE – prejemnik bronastega znaka CZ

Taborniška organizacija Rod skalnih taborov Domžale kot izvajalca nalog in ukrepov za pomoč prizadetim prebivalcem občine Domžale ob epidemiji covid-19, je prejela bronasti znak CZ za enkratno dejanje. Društvo svoje naloge v sistemu zaščite in reševanja v občini Domžale opravlja že več kot 30 let. Taborniki so že ob prvem valu epidemije covid-19 opravili nepogrešljive naloge pri postavitvi vstopne Covid ambulante pri Zdravstvenem domu Domžale, ki so jo ves čas tudi vzdrževali. S postavitvijo pomožnih šotorov so zagotavljali logistično oskrbo Domu upokojujencev Domžale, sestavili so več tisoč zaščitnih mask, ki so bile pozneje razdeljene starejšim občanom, sodelovali so pri oskrbi ranljivih skupin. Svoje naloge so opravljali prostovoljno ter z veliko volje in interesa pomagati prizadetim občanom in občanom naše občine.

Županovo zahvalo so prejeli:

Območno združenje Rdečega križa Domžale za požrtvovalno delo na področju izvajanja ukrepov ob epidemiji covid-19: Območno združenje Rdečega križa Domžale je v času prvega vala epidemije vzorno skrbelo za organizacijo pomoči ran-

ljivim skupinam. Enota prve pomoči Rdečega križa je izvajala naloge na širšem območju države.

Zdravstveni dom Domžale za požrtvovalno delo na področju izvajanja ukrepov ob epidemiji covid-19: Zdravstveni dom Domžale se je v času izrednih razmer odlično organiziral, vsi zaposleni delavci so strokovno in požrtvovalno izvajali ukrepe ter naloge zdravstvene pomoči, tako da je bilo zelo dobro poskrbljeno za naše občanke in občane že v času prvega vala epidemije. Z izvajanjem nalog so zaposleni nadaljevali tudi v poletnem času, učinkovito so se pripravili na drugi in tretji val epidemije, kar vse do danes omogoča učinkovito in pravočasno skrb za potrebe občanov in občanov. Hvalevredno je tudi sodelovanje s sosednjimi občinami.

Center za zaščito in reševanje Domžale za požrtvovalno delo na področju izvajanja ukrepov ob epidemiji covid-19 ter ob neurju s točo v juliju 2020: Center za zaščito in reševanje Domžale je ob odličnem vodenju in v sodelovanju z vsemi gasilci strokovno in požrtvovalno izvajal ukrepe in naloge, kot so dekontaminacija ljudi, opreme in vozil ter javnih in drugih objektov, že v času prvega vala epidemije. Čez poletje so z izvajanjem nalog nadaljevali, tako da so se uspešno pripravili na drugi in tretji val, kar pomeni učinkovito in pravočasno izvajanje nalog vse do danes. Od začetka epidemije so izvedli več kot 500 postopkov dekontami-

nacije zdravstvenih delavcev ter njihovih vozil in druge opreme. Izvajali so dekontaminacijo v Zdravstvenem domu Domžale in Domu upokojujencev Domžale ter v drugih javnih objektih. Prav tako je ekipa gasilcev zavoda ob neurju s točo konec julija 2020 vzorno opravila predvidene naloge, torej organizirala delovanje operativnih ekip na terenu ter zagotovila logistično in operativno podporo.

Matjaž Merkužič za uspešno vodenje intervencije ob neurju s točo v juliju 2020: Kot član štaba CZ Občine Domžale in kot poveljnik javne gasilske službe je Matjaž Merkužič vodil petdnevno intervencijo, v kateri so sodelovali celotna javna gasilska služba občine Domžale, prostovoljna gasilska društva gasilskih zvez iz Regije Ljubljana III, še dve prostovoljni gasilski društvi in večji del občinskega sistema zaščite in reševanja. Ob eni večjih naravnih nesreč, ki so občino Domžale prizadele v zadnjih tridesetih letih, je organiziral delo vseh vključenih reševalnih enot, ki so tako v petih dneh prekrile več kot 600 stanovanjskih in drugih objektov v občini. Posledice nesreče so bile izdatne, a prav po njegovi zaslugi je delo potekalo organizirano in brezhibno.

Tina Urankar za požrtvovalno delo na področju izvajanja ukrepov ob epidemiji covid-19: Tina Urankar je kot strokovno usposobljena članica štaba CZ Občine Domžale za prvo pomoč in predstavnica urgentne službe Zdravstvenega doma Domžale v veliko podporo poveljniku CZ, učinkovito usmerja delo štaba in vseh strokovnih služb ob izvajanju ukrepov za preprečevanje širjenja bolezni covid-19. Veliko zaslug ji gre pripisati tudi za pravočasno in učinkovito ukrepanje sestavov ZiR, in sicer zlasti na operativnem področju.

Gasilska zveza Domžale za izvajanje intervencij zaščite in reševanja ob neurju s točo: Gasilski zvezi Domžale se zahvalujemo za izvajanje intervencij zaščite in reševanja ob neurju s točo, ki je občino Domžale prizadelo 29. in 30. julija 2020. V eni večjih naravnih nesreč, ki so občino Domžale prizadele v zadnjih 30 letih, so s pomočjo društev iz regije Ljubljana-3 prekrili več kot 600 stanovanjskih in drugih objektov v občini. V petih dneh nesebične in prostovoljne pomoči občanom občine Domžale so pokazali nepogrešljivost in moč gasilskih enot pri posredovanju ob večjih naravnih nesrečah.

Dobitniki priznanj CZ iz občine Domžale, ki so bili predlagani s strani drugih organizacij:

Maks Merela – plaketa CZ, član jarmarske reševalne enote

Matjaž Darko – bronasti znak CZ, gasilec CZR, predlagan s strani PGD Škofljica

Tone Kosec – bronasti znak CZ, zaposlen na regijskem centru za obveščanje Ljubljana

Julij Jeraj – zlati znak CZ, MOL, oddelek za zaščito, reševanje in civilno obrambo; štab CZ MOL

Vsem nagrajencem iskrene čestitke!

Vsi letošnji nagrajenci

IZ URADA ŽUPANA

Praznični april

Za april pravijo, da je eden izmed najbolj muhastih mesecev v letu. Predvsem kar se tiče vremena. Za večino melanholični mesec, za katerega komaj čaka, da mine. A ne pri nas. Za nas Domžalčane in Domžalčanke je april pravi praznični mesec. Pred nami je rojstni dan naše občine, ki ga bomo praznovali 19. aprila. Ob tej priložnosti bi se navadno najprej srečali na slavnostni seji ob občinskem prazniku in se skupaj povselili v Češminovem parku, spoznali naša društva in njihove aktivnosti, uživali ob raznovrstnem programu in se veselili prihajajočih dogodkov. Češminov park bi z vsoto energijo še dodatno zažarel v živahnih spomladanskih barvah ter nas napolnil s pozitivnostjo in radostjo. A žal bo letos ponovno precej drugače. Kljub vsemu pa smo ob tej priložnosti za vas pripravili kar nekaj presečenj – takih, ki jih v danih razmerah lahko uresničimo. Sledite našim namigom, ki jih bomo objavili v kratkem in se povselite z nami.

Ne praznujemo pa samo rojstnega dne. Pred kratkim smo skupaj z Občinskim svetom potrdili občinske nagrajence. Vesel sem, da smo v letošnjem letu bogatejši tudi za novega častnega občana. Iskrene čestitke, dragi prijatelj Alojz Stražar. Tvoja delovna vnema je v našem prostoru nenadomestljiva in vesel sem, da si prejemnik tega naziva. Čestitke tudi vsem preostalim nagrajencem – vaš doprinos v naši občini je izjemen.

Spoštovane občanke, spoštovani občani!

Ob našem skupnem prazniku vam voščim vse najboljše. Naj bo naša čudovita občina še naprej prostor prijaznih, dobrih, inovativnih, srčnih in zadovoljnih ljudi. Naj bo to kraj, kjer boste našli prostor za oddih, zanimive dogodke, aktivnosti in predvsem kraj, ki vas bo polnil z dobro in prijetno energijo. Trudili se bomo, da bomo še naprej nudili čim boljše pogoje za vse to.

Čestitke!

Župan Občine Domžale
Toni Dragar

Mineva 77 let od tragičnega dogodka na Oklu nad Ihanom

Združenje borcev za vrednote NOB Občine Domžale in Krajevna organizacija Združenja borcev za vrednote NOB Ihan sta v soboto, 27. februarja 2021, po priporočilih NIJZ pred spomenikom padlim borcem Kamniško-zasavskega odreda na Oklu nad Ihanom pripravila manjšo spominsko slovesnost.

24. februarja je minilo 77 let od tragičnega dogodka na Oklu nad Ihanom, kjer so zaradi izdaje domačih izdajalcev kroglice okupatorja in njihovih pomagačev pokosile 72 zavednih fantov in mož. Vsako leto v spomin na ta tragični dogodek pred spomenikom na Oklu poteka spominska slovesnost, ki se je udeležijo številni obiskovalci od blizu in daleč. Letos tradicionalne spominske slovesnosti ni bilo, prav tako ne glavnega govornika, saj se je zaradi ukrepov v zvezi s preprečevanjem širjenja epidemije lahko zbralo največ deset ljudi, kar so se organizatorji tudi držali. So pa v spomin na ta dogodek pripravili manjšo slovesnost s položitvijo vencev.

V uvodu spominske slovesnosti je Jaka Einfalt s trobento zaigral N' mav čez Izaro, nato pa je moderatorka Draga Jeretina Anžin pozdravila prisotne ter podala tudi dve misli o tragičnem dogodku, ki se je pred 77 leti pripetil na Oklu. Okrnjene spominske slovesnosti so se udeležili Marija Majhenič, predsednica ZB za vrednote NOB Domžale, Srečo Kržan, podpredsednik OK ZB za vrednote NOB Ihan, Častna enota Območnega združenja Zveze slovenskih častnikov Domžale s praporščakom ter praporščaka občinskega in krajevnega združenja ZB za vrednote NOB. V kulturnem programu sta nastopila Jaka Einfalt (trobenta) ter pevka partizanskih pesmi Nataša Loborec Perovšek. Po položitvi venca in minuti molka za pokojnimi se je slovesnost zaključila.

Združenje borcev za vrednote NOB pri polaganju vencev

Na Kramarjevi in Baleževi domačiji na Oklu se je v februarjskih dneh leta 1944 zadrževalo prek sto partizanov Kamniško-zasavskega odreda. Zjutraj 24. februarja so jih presenetili nemški okupatorji in njihovi doma-

či sodelavci. Navzkrižni streli so razparali jutro, ogenj je švignil v zrak in uničeval. Borci so se pognali iz hiš in hlevov. Kroglice iz premissljeno razpostavljenega sovražnikovega ognja so pokosile vsakogar. Na snegu je po bitki obležalo 72 ožganih, prestreljenih, krvavih in izmalicanih teles predanih Slovencev. Za nekatere je bil to prvi in zadnji ognjeni krst. Posledice poraza in skoraj popolno uničenje Kamniško-zasavske čete so bile v vojaškem in političnem pogledu izredno hude in so pomenile nasilno pretrganje zelo ugodnega razvoja in krepitve NOB na tem strateško in politično izredno pomembnem območju.

MIRO PIVAR

FOTO: VIDO REPANŠEK

FOTOGRAFSKA RAZSTAVA

"DOMŽALE SKOZI KRAJEVNE SKUPNOSTI"

AVTORJA: WAKEUP CREATION
MAXIMILLIAN TOMAZ VERDERBER IN JURE GUBANC

ODPRTJE RAZSTAVE:
29.3.2021

-KNJIŽNICA DOMŽALE-

OBČINA DOMŽALE
prostor zadovoljnih ljudi

Obvestilo

Občina Domžale obvešča svoje občane, da je bila vložena pobuda volivcem za vložitev zahteve za razpis naknadnega referenduma o uveljavitvi določbe drugega odstavka 6. člena, prvega odstavka 7. člena in 13. člena Odloka o programu opremljanja stavbnih zemljišč za Odluk o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za območje »D29 Brinje 1«, ki ga je Občinski svet Občine Domžale sprejel na 12. seji 18. 6. 2020.

Župan Občine Domžale je na podlagi pobude, ki jo je vložil Ivan Pšag s podporo 169 volivcev, izdal sklep, s katerim je določen rok za zbiranje podpisov volivcev za podporo zahtevi za razpis naknadnega referenduma od 3. 3. 2021 do 6. 4. 2021.

Volivci dajo podporo zahtevi za razpis naknadnega referenduma z osebnim podpisovanjem na Upravni enoti Domžale oziroma s podpisovanjem prek enotnega državnega portala e-uprava z varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom.

OBČINA DOMŽALE,
URAD ŽUPANA

Projekti in investicije

Tudi v koledarsko pomlad vstopamo z aktualnimi investicijami in začnemo z načrtovanjem novih.

Nadaljujemo s projektom širitve Zdravstvenega doma Domžale. Oddan je idejni projekt. Gradbeni odbor nadaljuje z delom. Za projekt prenove strehe na telovadnici **OŠ Vencija Perka** je bila narejena uvedba v delo. V Vrta Domžale, **enoti vrtca Kekec v Radomljah**, v sklopu energetske sanacije objekta menjamo okna. Na **OŠ Rodica** vgrajujemo inštalacije in zaključujemo predelne stene, tudi estrihe v kuhinji. Na zahodni strani izvajamo zunanjo ureditev, ki je v zaključni fazi (asfaltiranje). V tem mesecu bomo začeli s fasado na jedilnici. V sklopu obnove **Cankarjeve ulice** je predvidena zamenjava zgornjega ustroja ter grobega in finega asfalta kot tudi zamenjava robnikov in obnova javne razsvetljave. JKP Prodnik, d. o. o., bo predvidoma v aprilu začel z obnovo kanalizacije, Občina Domžale pa bo nadaljevala z obnovo cestišča. Pripravljajo pa se tudi projekti za ureditev **Slamnikarske ceste** v Domžalah. V kratkem bo izdelana projektna dokumentacija za izvedbo gradnje (PZI). Projekt predvideva prenavo Slamnikarske ceste od križišča z Ljubljansko cesto pri Srednji šoli Domžale do stanovanjske soseke Krizant oziroma Karantanske ulice. Letos bo obnovljen del od Ljubljanske ceste do križišča z Miklošičevo ulico, naslednje leto pa drugi del. V prvi fazi bo posegel v cesto JKP Prodnik, d. o. o., z obnovo vodovoda in kanalizacije, z investicijo bo nadaljevala Občina Domžale. Obnova Slamnikarske ceste bo obsegala zamenjavo zgornjega ustroja ceste, grobega in finega asfalta, uredilo se bo meteorno odvodnjevanje in obnovila javna razsvetljava. Za dodatno varnost pa se bodo uredila dvignjena križišča. Dela se bodo začela v prihodnjih mesecih. Več informacij bo objavljenih na občinski spletni strani www.domzale.si.

V soseski blokov na **Prešernovi cesti v Domžalah** je predvidena **postavitev novega otroškega igrišča**. Občina že razpolaga s pravnomočnim gradbenim dovoljenjem, izvedba pa je predvidena v aprilu 2021. Predvidena je postavitev otroških igral in poligonov ob tem, da se bo obstoječo zelenico v čim večji meri ohranilo ter izkoristilo naravne danosti območja. Ohranja se tudi obstoječa vzpetina, s čimer bo poskrbljeno tudi za nekaj zimskih užitkov. Otroška igrala bodo primerna tako za najmlajše otroke kot tudi mlajše osnovnošolce.

Predvidoma pred poletjem bomo **na območju Šumberka** začeli izvajati dela za izvedbo **gorsko-kolesarskega poligona**, ki bo obsegal tri povezane poti v skupni dolžini 1100 metrov in širine do 3 metrov. Vseboval bo vhodni plato ter tri platoje na samih stezah. Pri izvedbi bomo v čim večji meri izkoristili naravne danosti območja. Poti bodo delno iz naravnih materialov, prisotnih na lokaciji, del pa z gramoznim agregatom. Tehnični odseki bodo izdelani iz premo-

Menjava oken v enoti vrtca Kekec v Radomljah

Na Osnovni šoli Rodica se izvaja zunanja ureditev.

stitvenih elementov iz lesa in kame-nja. Vsak kolesar bo lahko izbral pot, ki najbolj ustreza njegovim željam in sposobnostim. Na ta način bo kolesarjem omogočeno območje, ki bo namenjeno le kolesarjenju, s tem

se bo zmanjšala kolizija s pohodniki, kar bo pripomoglo tudi k varnosti obiskovalcev zelenih pljuč Domžal.

OBČINA DOMŽALE, URAD ŽUPANA
FOTO: VIDO REPANŠEK

Domžale bogatejše za mobilno aplikacijo GoDomžale

Služba za turizem Občine Domžale je v sodelovanju z IT podjetjem razvila mobilno aplikacijo GoDomžale, ki je namenjena tako otrokom kot odraslim. Gre za v tujini že poznano igro lovljenja zaklada.

Aplikacija ne deluje na vašem kavču, temveč je treba oditi na samo lokacijo ter se sprehoditi po našem mestu in okolici. Namen igre je z uporabo moderne tehnologije spodbujati ljudi za gibanje v naravi in spoznavanje domačega kraja.

Trenutno sta v aplikaciji dostopna dva različna lova: Pravljični Šumberk in Sprehod skozi Domžale, nekoč in danes. Že kmalu se bosta obstoječima lovoma pridružila lov po Domžalski čebelarški učni poti in lov po novi pohodniški Ihanski krožni poti. V prihodnosti bomo dodali še več lovov, saj je aplikacija zgrajena tako, da jo je moč nadgrajevati v nedogled. Načrtujemo tudi prevod v angleščino, da bo zanimiva tudi za obiskovalce iz tujine.

Aplikacijo za sistem Android prenesete na povezavi:
<https://play.google.com/store/apps/details?id=si.bplanet.visitdomzale&hl=bs&gl=US>

Aplikacija je dostopna tudi za Apple:
<https://apps.apple.com/si/app/godomzale/id1535188145>

OBČINA DOMŽALE, SLUŽBA ZA TURIZEM

Apple

Android

ROJSTNI DAN Občine Domžale

Podarite si:

potep z
mobilno aplikacijo
Go Domžale
www.visitdomzale.si

ogled fotografske razstave
z naslovom »Domžale skozi
krajevne skupnosti« v
Knjižnici Domžale

19. april

ogled razstave
dr. Miroslava
Stiplovska o
upravnem
razvoju
občine

presenečenje
v Češminovem
parku

Čistilna akcija 2021

OČISTIMO OBČINO DOMŽALE

9. in 10. april

Čistilna akcija bo potekala 9.4.2021 in 10.4.2021.

Vsaka krajevna skupnost oz. društvo si izbere enega od terminov in izvede čistilno akcijo.

Skupaj ustvarjamo čist in zdrav prostor
zadovoljnih ljudi.

VELIKI INTERVJU

MORALA SEM SE SOOČITI Z RANAMI IZ OTROŠTVA

STAJKA SKRBINŠEK, AVTORICA KNJIGE O TEM, KAKO JE PREMAGALA RAKA

Po poklicu je magistrica prava. Domžalčanka, ki jo je pri 49 letih nenadoma zadela diagnoza rak debelega črevesa v četrtem stadiju. Začela se je dolga pot do ozdravitve.

Cveta Zalokar
Foto: Kaja Skrbinšek

Tako je prestala osem operacij, bila več kot dve leti na kemoterapijah ter jemala tarčna in biološka zdravila. V času zdravljenja je spoznala Nelo Sršen, hrvaško zdravnico, ki deluje v Padovi in ji je rešila življenje. Skupaj s hčerko Teo sta leta 2013 prevedli njeno knjigo Rak na duši in jo premierno pripeljali na pogovor v domžalsko knjižnico. Stajka je vztrajno iskala moč in odgovore v sebi in se borila s prepričanjem, da človeka pogosto obvladujejo čustva, žal predvsem negativna. Lani, v decembru, je izšla njena knjiga z naslovom Nova jaz: Ko je rak samo še morska žival, ki je pretresljiva in iskrena osebna izpoved o pomembnosti poguma, vztrajnosti, pozitivne naravnosti in izjemne notranje moči pri premagovanju raka.

Leta 2009 ste kot strela iz jasnega dobili v roke zdravniški izvid, ki je potrdil, da imate raka v zadnjem stadiju. Kako ste živeli pred tem odkritjem, ki ga niste pričakovali?

Ob odkritju bolezni bi vam na to vprašanje odgovorila, da sem živela zdravo. Nisem kadila, nisem uživala alkohola, jedla sem veliko zelenjave in sadja, nisem bila zagrizena športnica, vendar sem veliko časa preživela v naravi. Moj mož je ob tem vedno pripomnil, da bom dočakala 120 let. Danes mislim, da sem živela stresno. Imela sem zahtevno službo, dve odrasčajoči hčerki, moža, ki je bil veliko odsoten, in želela sem biti popolna na vseh področjih: nezmotljiva v službi, imeti sterilno hišo, uspešne otroke ... Skratka perfekcionistka, ki zmore vse sama, ki ne zna prositi za pomoč, se izogiba konfliktom in zato velikokrat zaradi ljubelega miru ne pove, kaj jo jezi.

Kakšne so bile vaše prve misli in občutja?

Izvid tumorskih markerjev je pokazal, da je nekaj zelo narobe; da imam raka, vendar se po markerjih ni dalo ugotoviti kje. Beseda rak še vedno zveni grozljivo, ne glede na to, v kateri fazi je odkrit. Ob novici sem na neki način zamrznila in do naslednje preiskave je bila glava popolnoma prazna.

Ko mi je zdravnik na ultrazvoku povedal, da je rak napredoval, da je največja metastaza velika 8 cm, sem si predstavljala, da me čez pol leta več ne bo in česa vse ne bom doživela.

Čez en teden mi je tehnik na CT-ju 'nehote' povedal, da je nekaj videti tudi na pljučih. Takrat sem onkologu rekla, da ne grem niti na kemoterapijo. Srečo sem imela, da me je kljub temu prepričal, naj vendarle pridem na pregled. Med tem časom je dobil uradni izvid CT-ja, ki je pokazal, da metastaz na pljučih ni. To me je tako razveseli-

Če v nekaj ne verjameš, se tudi ne more zgoditi. Če se ves čas bojiš, se običajno strah tudi uresniči. Zato sem verjela v vse, kar sem jemala: od kemoterapije do vseh dodatkov in drugih terapij ter v to, da bom bolezen premagala.

lo, da sem dobila voljo in upanje, da lahko raka premagam. Želja, da dočakam hčerkin maturantski ples, me je držala pokonci.

In kaj takrat človek pričakuje od svojih bližnjih?

Imam neizmerno srečo, ker smo medsebojno zelo povezani, ne samo mi štirje, temveč tudi s širšo družino. Vsi po vrsti so se trudili, da bi mi bili v pomoč. Nič jim ni bilo odveč ali pretežko in to enostavno čutiš. Brat mi je ponudil pol jeter, vendar transplantacija ni prišla v poštev.

Moj mož do tedaj ni znal kuhati, vendar je prevzel gospodinjstvo, vozil me je na vse preglede, kemoterapije, presedel vse operacije pred operacijsko dvorano. Hčerki sta mu pomagali v gospodinjstvu in skrbeli, da ostanem pozitivna. Starejša hči je bila tedaj še študentka psihologije, vendar je na meni že v tistem obdobju diplomirala, ha, ha ... Danes je certificirana za klinično hipnoterapijo in terapijo RTT.

Brez njihove vsestranske podpore in ljubezni zagotovo ne bi zmogla boja z boleznijo. Hkrati pa je ta ljubezen tudi razlog, da sem se še bolj borila, da preživim.

Menite, da si bolezen ljudje vendarle priključimo sami? Da so telesne bolezni odraz naše duše, notranjosti?

Ko sem izvedela, da sem na smrt bolna, sem se vprašala: »Zakaj jaz? Saj sem vendar živela zdravo.« To je tipično vprašanje žrtve, in dokler sem bila v tem stanju, se nisem bila sposobna spopasti z boleznijo. Šele ko sem srečala prijateljico, ki se je dolga leta ukvarjal s psihoterapijo in me je vprašal od kod moja bolezen izvira, sem začela razmišljati, kaj me je v bolezen pripeljalo. Nič v družini ni imel raka debelega črevesja. Lansko leto sem opravila gensko testiranje, ki je pokazalo, da rak pri meni ni genskega izvora.

Dr. Ryke Geerd Hammer, ki se je dolga leta ukvarjal z onkološkimi bolniki, je izvedel študijo o tem, kako čustva in travme vplivajo na nastanek posameznih vrst bolezni, je rak debelega črevesja povezal s perfekcionizmom in zamerami.

Prav zaradi spoznanja, da moram nekaj spremeniti, ker se mi bolezen lahko ponovi, sem začela hoditi na psihoterapijo in pozneje sem se odločila za izobraževanje na področju transakcijske analize. Z ranami iz otroštva sem se morala soočiti, jih predelati.

Zdravljenje ste začeli v Ljubljani, a neuspešno. Zakaj?

Protokoli zdravljenja raka v Sloveniji so enaki kot drugje v Evropi. Pri tako napredovanem raku sem najprej začela s kemoterapijo ter tarčnimi in biološkimi zdravili. Na ta način se tumor zmanjša in nato sledi operacija. Po sedmih mesecih kemoterapije sem bila naročena v ljubljanski klinični center na operacijo črevesja in jeter hkrati. Zadnji izvid CT-ja je pokazal, da kemoterapija ne deluje več in da so se začele pojavljati nove metastaze. Operirali so mi samo debelo črevo, jetra pa so bila tehnično neoperabilna. Predlagano mi je bilo, da nadaljujem s kemoterapijo, kar bi pomenilo samo paliativno zdravljenje. Moji domači se s tem niso sprijaznili, iskali so operaterja v tujini in na sre-

čo našli v Padovi dr. Nelo Sršen, ki me je operirala po šestih tednih od operacije debelega črevesja.

Sledilo je še pet operacij in meseci kemoterapije, vendar je zdaj pomembno samo to, da sem po skoraj dvanajstih letih od odkritja bolezni popolnoma zdrava. Prejšnji mesec sem bila na kontrolnem pregledu na onkološkem inštitutu in onkologinja mi je rekla, da ne bom več hodila na kontrole k njim. Prvi hip sem se kar ustrašila in šele čez čas sem dojela kakšno zmago sem dosegla.

Ko niste našli zdravnika, ki bi vas razumel in vam prisluhnil, ste poiskali drugega. Je za pacienta pomemben odnos zaupanja med njim in zdravnikom?

Zdravniki pri nas so strokovno vrhunsko usposobljeni, komunikacija pa zna biti pri nekaterih problem. Res je, da smo bolniki različni, nekateri se o bolezni ne želijo pogovarjati, drugi pa želimo vedeti vse. Ko sem ležala v kliničnem centru, se me v tistih dvanajstih dneh nihče od zdravnikov niti dotaknil ni. Pogovarjali so se med seboj, jaz sem bila samo predmet obravnave. Imela sem občutek, da sem nepomembna. Zdravnik je za mene predstavljal boga, in če se ne zme-ni zame, kako naj imam upanje, da bom ozdravela? Upanje in zaupanje sta med seboj neločljivo povezana.

In vi ste na srečo našli kirurginjo Nelo Sršen. Operirala vas je, večkrat. Kdaj ste odkrili, da je tudi ona sama prebolela raka?

Dr. Sršenova me je operirala leta 2010. V tistem času je bila zame samo vrhunska kirurginja, sočutna, požrtvovalna zdravnica, ki sem ji lahko popolnoma zaupala. Šele ob prevajanju njene knjige Rak na duši sem izvedela za njeno bolezen, postali sva prijateljici, vendar še danes ne vem, kakšno bolezen je premagala. Spoštujem njeno voljo, da o svoji bolezni ne želi govoriti.

V čem je drugačna in kako sta sodelovali?

Nela, tako jo kličem danes, je videti stroga, osebe v bolnišnici ima do nje strahospoštovanje, vendar ko se posveti bolniku, postane drug človek. Ob prvem srečanju me je najprej pobožala po glavi, me tikala in rekla, da bo vse v redu. Na svoj dela prost dan me je prišla pogledat, ker sem bila prejšnji dan operirana. Vsakič, ko se je peljala mimo Ljubljane v Zagreb, mi je poslala kratko sporočilo. Saj si nisem mogla privoščiti, da ne ozdravim, ha, ha ...

Za povrnitev stroškov zdravljenja v tujini ste se morali boriti na sodišču. Na koncu je Zavod za zdravstveno varstvo le moral plačati vaše zdravljenje. Ste se v tem boju čutili ponižano?

Zelo ponižana in nevedna. Prispevke sem plačevala več kot trideset let. Vlogo za povrnitev stroškov sem napisala sama, dva dni po tistem, ko sem prišla iz bolnišnice domov, potem pa štiri mesece ni bilo odgovora. Po dveh mesecih sem jih poklicala in povedala, da sem še živa in da me zanima, kdaj bodo odločili o mojem zahtevku. Uradnica je zelo hladno odgovorila, da delam dramo.

Tri operacije je opravil tudi dr. Potrč v Mariboru. Tudi on je bil zdravnik z veliko začetnico. Kakšen?

Dr. Potrč je moja slovenska Nela. Pravi Štajerc, enega imam doma, tako da mi je bilo občasno nerganje znano, vendar vse dela z neizmerno srčnostjo. Tudi on me je prišel naslednji dan po operaciji pogledat na intenzivno nego, čeprav je bil prost, in ko je šel na dopust, je vsak dan poklical in vprašal po meni. Da ne bom izpostavila samo dr. Sršenove in dr. Potrča. Imamo veliko zdravnikov z veliko začetnico in vsi so prispevali k moji ozdravitvi. Da ne govorim o požrtvovalnem medicinskem osebju.

Kako sami vidite sodelovanje in prepletanje uradne in komplementarne, alternativne medicine?

Ves čas sem se držala uradne medicine. Vse, kar sem poleg tega jemala ali počela, sem povedala svojem zdravniku. On ima sicer svoj pogled na te stvari, vendar je hotel biti obveščen, zato da se kaj ne izključuje. Tako sva gradila zaupanje.

A vendarle ste vse ostalo za uspeh svojega zdravljenja morali narediti sami ... Kaj je tisto, kar je bilo odločilno?

Manca Košir mi je rekla, da sem spoznala vitamin Ž – voljo do življenja. Enostavno nisem bila pripravljena še oditi s tega sveta. Preveč imam rada življenje, svojo družino, prijatelje ...

Pogosto ste bili na robu obupa, padali ste v depresije. Kaj vas je potegnilo iz pekla?

Ko dobiš vsakič znova izvid, da se je pojavila nova metastaza, da sle-

Zgodbe ljudi, ki so raka premagali, so dragocene, ker bolnikom nosijo upanje, da se lahko bolezen premaga, vendar ljudje različni. Tako kot ne prime eno zdravilo pri vseh, je enako s potekom bolezni. Pomembno je, da poslušamo sebe in svoje telo ter sledimo svoji poti.

di nova operacija in ponovno kemoterapija, je težko ohraniti pozitivno naravnost in upanje. Kemoterapija vpliva tudi na delovne možgane in čez čas sem padla v depresijo. Enkrat sem celo hotela slab izvid domačim zamolčati in pustiti bolezen svojo pot. Ko sem prišla domov in začutila njihovo skrb, sočutje, ljubezen, sem se postavila pokonci. Omejila sem razmišljanje na en teden v naprej. Trudila sem se ostati v danem trenutku, uživati v tistem, kar imam.

Kaj vse ste morali sami spremeniti na poti ozdravitve?

Najprej sem morala začeti opuščati perfekcionizem, ker enostavno nisem zmogla fizičnega dela. Sprejeti sem morala, da hiša ni več sterilna, da se svet ne podre, če kosilo ni skuhan. Da si moram vzeti čas zase in se zato ne počutim slabo. Veliko časa je preteklo, preden sem bila sposobna v istem dnevu povedati, da me obnašanje koga od domačih moti.

Čustva, nepredelana čustva, nemoč pri izražanju svojih čustev ... Kako se lotiti spoznavanja sebe in svojega čustvovanja?

Brez strokovne pomoči bi se sama težko lotila nepredelanih čustev. Res je, da je hčerka psihologinja, vendar ona ne more in ne sme biti moj terapevt. S 'tujcem' se je lažje pogovarjati. Po določenem času sem se začela tudi dodatno izobraževati na področju psihoterapije. S tem sem izboljšala komunikacijo in to je tudi ključ k izboljšanju odnosov. Ko si sposoben ločiti vedeje od osebe, se pogovarjaš konstruktivno.

Kje vse ste iskali pomoč, vedenje in spoznanja, ki so vam pomagala?

Prijatelji in znanci so me dobesedno zasuli z informacijami, kaj bi mi lahko pomagalo. Pripravljena sem bila oditi na konec sveta, da bolezen premagam. Težava je, komu zaupati. Bolniki smo odlična priložnost za zasluzek. Bolj ko si bolan, več si pripravljen plačati.

Med boleznijo ste iskali zgodbe tistih, ki so raka premagali, tudi tistega v napredovalni fazi. Zakaj ste prepričani, da mora vsak najti svojo pot k ozdravitvi?

Zgodbe ljudi, ki so raka premagali, so dragocene, ker bolnikom nosijo

upanje, da se lahko bolezen premaga, vendar se zavedam, da smo ljudje različni. Tako kot ne prime eno zdravilo pri vseh, je enako s potekom bolezni. Pomembno je, da poslušamo sebe in svoje telo ter sledimo svoji poti. Napitek iz gob, ki je znancu podaljšal življenje, je meni povzročal težave, zato sem ga prenehala jemati. Poslušala sem se in kaže, da je bilo tako prav.

Ali in kaj pa je pri tem vendarle vsem skupnega?

Vztrajnost in pozitivna naravnost. To ne pomeni, da si ves čas nasmejan in dobre volje, temveč da znaš tudi v težkem obdobju videti tisto, kar je pozitivno. S tem sam sebe motiviraš in se postaviš pokonci.

Zakaj ste se lotili pisanja knjige in od kje želja po tem, da podrobneje opišete doživljanje zdravljenja bolezni z resno diagnozo?

Ves čas bolezni sem iskala pozitivne zgodbe tistih, ki so raka premagali, predvsem tistih v napredovalni fazi. Iskala sem zgodbe, ki dajejo upanje. In sem napisala tudi svojo.

Kaj bi sporočili in svetovali vsem, ki so tam, kjer ste bili vi pred nekaj več kot 10 leti, soočeni s težko diagnozo?

Da beseda rak ne pomeni samo smrt. Medicina vsak dan napreduje. Poiščite zdravnika, ki mu zaupate, poslušajte se in ohranite upanje. Živite dan po dan in v vsakem dnevu najдите nekaj lepega, nekaj, kar vam bo dajalo voljo do življenja.

Leta 2013, v času zdravljenja, ste prevajali knjigo Rak na duši vaše zdravnice Nele Sršen. Vam je sporočilo knjige pomagalo pri vaših spoznanjih?

V marsičem sem se v knjigi prepoznala. Prvič sem se srečala s kvantno medicino in epigenetiko. Že prevanje snovi je bilo težko, razumela pa sem šele, ko sem šla na enotedenski program dr. Joa Dispenze.

Ste tudi sama zagovornica epigenetike, ki nas uči, da je veliko stvari odvisnih od načina življenja in ne od genetskega zapisa, ki ga podedujemo?

Verjamem, da si lahko bolezen priključimo in tudi iz nje rešimo. Vse, kar pišejo Nela, dr. Joe Dispenza, dr. Bruce Lipton in drugi o moči misli, je zapisal že Martin Kojc. Pred njim so vse te modrosti poznali že šamani, vrači, zdravilci, modreci ali kakor koli že imenujemo tiste, ki so zdravili v 'nerazvitih' plemenih.

Nelo Sršen ste tudi pripeljali v Slovenijo, prvi pogovor ob izidu njene knjige je bil prav v Domžalah. Enega od pogovorov z dr. Sršenovo sva pozneje skupaj pripravili tudi v Trzinu. Kako sta bili sprejeti knjiga in avtorica?

Pogovor v domžalski knjižnici je bil na mojo pobudo, ker sem 'priseljena' Domžalčanka. Odziv na pred-

stavitev njene knjige je bil nepričakovano velik. Knjižnica je bila premajhna za vse, ki so želeli spoznati Nelo. Priznam, da sem bila do boleznih bolj ljubljanka, ker sem tam delala in od tam sem priseljena. Po 25 letih se štejem za Domžalčanko, spletla sem vezi, nekaj let sem hodila tudi na kreativno pisanje v Lipo, sem zvesta obiskovalka knjižnice, kina, predstav in z veseljem hodim na domžalsko tržnico. Želim si, da bo tudi prva predstavitev moje knjige v Domžalah. Nela je obljubila, da zagotovo pride. Seveda je težko reči, kdaj bo to mogoče, glede na korono.

Z Nelo ste ohranili stike, najbrž je širši javnosti ostala v spominu tudi po izjemnem pogovoru v oddaji Zvezdane Mlakar. Kakšna so njena sporočila za ta nori korona čas?

Z Nelo sva po predstavitvah njene knjige postali prijateljici. Nelinno sporočilo glede korone je, da se bomo morali naučiti živeti z virusi, zato je treba resno in dosledno upoštevati vse ukrepe, če hočemo nazaj normalno življenje.

Smo v času korone in vsakodnevno se ukvarjamo z zdravjem, imunskim sistemom, varovalnimi ukrepi. Kako ste se na to odzvali sami?

Mi smo 'korona ukrepe' poznali že v času moje bolezni. Zaradi kemoterapije sem imela imunski sistem popolnoma sesut in že po prvem odmerku sem končala na antibiotikih. Potem smo obiske omejili na minimum, odpravili tiste, ki so kazali znake prehlada, si razkuževali roke in skrbeli za dvig imunskega sistema. Ko smo imeli prvi lock down, sem bila hvaležna, ker sta bili obe hčerki v Sloveniji in čas sem vzela kot darilo. Zdaj pa pogrešam druženje, zato se s prijateljicami družim na sprehodih.

Nekje ste zapisali: »Moje preživetje je gotovo čudež. A za ta čudež sem poskusila in naredila vse, kar mi je prišlo na pot.« Zakaj je treba v še tako težki situaciji verjeti v čudeže?

Če v nekaj ne verjameš, se tudi ne more zgoditi. Če se ves čas bojiš, se običajno strah tudi uresniči. Zato sem verjela v vse, kar sem jemala: od kemoterapije do vseh dodatkov in drugih terapij ter v to, da bom bolezen premagala.

Po bolezni ste se upokojili. Kako preživljate prosti čas?

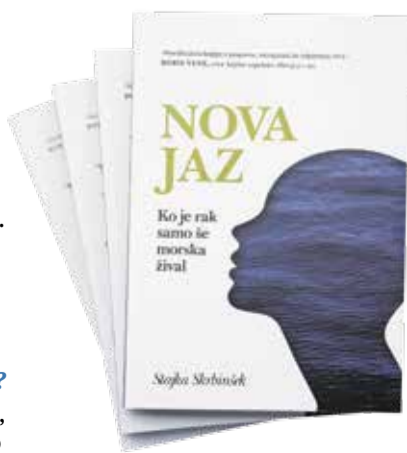
Pomirja me stik z naravo, delo z zemljo me na nek način prizemlji. Uživam v kuhanju. Veliko berem, pišem, prevajam, kiparim, skratka počnem vse tisto, za kar prej ni bilo dovolj časa.

Kaj vam je zdaj najpomembnejše v življenju?

Zagotovo družina in prijatelji. Za dober odnos se je treba truditi vsak dan posebaj. Že najmanjša pozornost lahko polepša dan.

Knjiga povsem prevzame bralca in ga potegne vase. Najbrž bo zanimiva za mnoge, ne le za bolne in tiste na poti k ozdravitvi, pač pa predvsem zdrave. Kje jo lahko kupijo?

Knjigo toplo priporočam tudi zdravim, morda se bodo kje našli in spremenili tisto, kar bi jih lahko pripeljalo v bolezen. Odziv bolnikov in njihovih svojcev na knjigo me je globoko ganil. Knjigi **Rak na duši** dr. Nele Sršen in **Nova jaz, ko je rak samo še morska žival** lahko kupite in poiščete na www.center-holisteia.si. □

Mestni Kino Domžale

ŠVIC

25. marec do 21. april | online.kinodomzale.si

drama / Pot / režija: Magnus Von Horn / scenarij: Magnus von Horn / igrajo: Magdalena Kolesnik, Julian Swiezewski, Aleksandra Konieczna, Zbigniew Zamachowski, Tomasz Orpinski, Lech Lotocki, Magdalena Kuta, Dominika Biernat, Katarzyna Dziurska, Wiktorija Filus, Bartosz Sak, Edgar Griszczuk, Katarzyna Cynke / 2020, Poljska, Švedska / distribucija: Demiurg / 100'

Sylwia je tridesetletna fitnes motivatorica iz Varšave, ki je zaslovela s svojimi objavami na družbenih omrežjih. Vsak dan trdo dela, da bi svoje telo ohranila v čim boljši formi, obenem pa poskuša navdihniti na tisoče drugih, da bi stopili na isto pot. Ko nekega dne na Instagramu objavi zapis, v katerem prizna, da se počuti osamljeno, se pred njenim stanovanjem pojavi zalezovalec. Sylwia ga sprva ignorira, a ko njegovi poskusi postanejo vse bolj vulgarni, dekle vse težje ohranja nasmeh na obrazu. Nekega dne Sylwia gostuje v priljubljeni televizijski oddaji in javnosti spregovori iz srca. Takrat prvič spozna, kdo ali kaj je v življenju zares pomembno.

ZAKAJ SKAČEM

1. do 28. april | online.kinodomzale.si

dokumentarni film / The Reason I Jump / režija: Jerry Rothwell / scenarij: posneto po knjigi Naokija Higashide / 2020, Velika Britanija, ZDA / distribucija: Demiurg / 82'

Naoki Higashide je pri trinajstih letih napisal knjigo, v kateri je opisal svoje izkušnje negovorečega avista. Dečkovi zapisi se v filmu prepletajo z intimnimi portreti petih mladih ljudi z različnih koncev sveta. Medtem ko opazujemo vsakdanje trenutke iz njihovih življenj, nam Naoki razkriva, kaj zanj pomeni avtizem, kako se njegovo doživljanje sveta razlikuje od našega in zakaj se vede tako, kot se: zakaj skače.

GRETA

8. april do 5. maj | online.kinodomzale.si

dokumentarni film / I Am Greta / režija: Nathan Grossman / nastopata: Greta Thunberg, Svante Thunberg / 2020, Švedska / distribucija: Demiurg / 98'

Avgusta leta 2018 se je petnajstletna Greta Thunberg z napisom »Šolska stavka za podnebje« prvič postavila pred švedski parlament. Najprej je sedela sama, počasi pa so začeli pristopati mimoidoči – in v naslednjih nekaj mesecih je plaha deklica z Aspergerjevim sindromom postala obraz globalnega gibanja. Režiser jo spremlja na srečanjih s svetovnimi politikami, odmevnih javnih nastopih in vse bolj množičnih uličnih protestih. Njegova kamera pa ujame tudi bolj intimne trenutke: sproščeni smeh v družinskem krogu, pisanje strastnega govora v hotelski sobi in soočanje s sovražnimi odzivi nasprotnikov, ki jo razglašajo za »histerično«, »depresivno« in »duševno bolno«. Dokumentarec doseže vrhunec z naporenim dvotedenskim jadranjem na podnebni vrh Združenih narodov v New Yorku, kjer Greta svetovne voditelje nagovori z znamenitim »Kako si drznete!«.

SIN

15. april do 12. maj | online.kinodomzale.si

drama / Sin / režija: Ines Tanović / scenarij: Ines Tanović / igrajo: Dino Bajrović, Snežana Bogdanović, Uliks Fehmiu, Emir Hadžihafizbegović, Jasna Ornela Bery, Hamza Ajdinović, Lidija Kordić, Jernej Kogovšek / 2019, Bosna in Hercegovina, Slovenija, Črna gora, Romunija, Hrvaška / distribucija: Monoo / 106'

Osemnajstletni Arman se nikoli ni mogel sprizniti z dejstvom, da je posvojen. Nemiren in poln eksplozivne energije starša nenehno spravlja v obup. Medtem ko se spopada z demoni svoje preteklosti, pa skuša mlajšega brata Dada zaščititi pred izzivi življenja v sodobnem Sarajevu ... Globoko osebni film Ines Tanović je zgodba o generaciji, ujeti med pričakovanj staršev in pasti odrasčanja v tranzicijskem Sarajevu.

MESTNI KINO DOMŽALE
Ljubljanska 61, 1230 Domžale
obvescanje@kd-domzale.si

spletni kino
online.kinodomzale.si

TEMA MESECA

DVAKRAT VEČ DRUŽINSKEGA NASILJA KOT PRED EPIDEMIJO!

V občini Domžale so v minulem letu zabeležili največji porast družinskega nasilja v Sloveniji.

Mateja A. Kegel
Foto: Freepik

Zadnji podatki, ki so zaokrožili v javnosti kažejo na to, da imamo v Domžalah skoraj dvakratno porast družinskega nasilja in poročati o toliko primerih je zaskrbljujoče in žalostno. A ne moremo mimo dejstva, da je že eno samo nasilno dejanje nad družino, žensko, moškim in še posebej otrokom, nesprejemljivo.

Občina Domžale je namreč v minulem letu zabeležila največjo porast družinskega nasilja v Sloveniji. V resnici pa se trenutek, ko pride do prijave, zgodi manjkrat, kot pride do nasilja. Številke so še veliko višje, in ravno to je razlog, da smo pri odgovornih organih in tistih, ki imajo konkretne nasvete in usmeritve za žrtve, preverili, kaj se dogaja in kako jim pomagati. Kako si žrtve v prvi vrsti lahko pomagajo same in poiščejo pomoč, ki jim bo, v marsikaterem primeru, lahko rešila življenje.

Prijavitelj postane glas žrtve nasilja

Kot so nam povedali na Policijski postaji Domžale, so v letu 2019 obravnavali 41 kaznivih dejanj nasilja v družini, v letu 2020 pa 60. »Najpogosteje so žrtve nasilja ženske, pogosto pa so priča nasilju ali žrtve tudi otroci. Prijavo nasilja v družini lahko vložijo vsakdo – žrtev, priča, otrok, mladoletnik, nevladna organizacija, zasebne in državne ustanove. K prijavi so posebej povezani vrtci, šole, zdravstvene organizacije (zdravniki, terapevti, psihiatri idr.), po uradni dolžnosti pa jo morajo vložiti uradne osebe. Vložiti jo je mogoče kadarkoli, ne le tedaj, ko se žrtev odloči za razvezo. Prijava se vložijo na najbližji policijski postaji, na kateri bodo policisti začeli obravnavo. Ob vložitvi prijave imajo lahko žrtve ob sebi tudi zaupno osebo (spremljevalec žrtve) kot oporo v postopkih z uradnimi ustanovami. O prijavi se sestavi uradni zapis, prijava se lahko vložijo tudi po pošti. Policisti bodo opravili dodatni pogovor s prijaviteljem,« nam je povedala Aleksandra Golec, samostojna policijska inšpektorica.

Na policijski ob tem poudarjajo, da je pomembno, da vsakdo, ki se odloči vložiti prijavo in sodeluje v nadaljnjih postopkih, postane glas otroka, glas žrtve nasilja. »Tako pokaže, da zmore pomagati, da se njegov glas sliši in doseže svoj namen.

Njegovo dejanje je izrednega pomena za nadaljnji razplet primera (zaščita žrtve). Vsi smo odgovorni za sočloveka.«

Ukrepi policije ob prijavi nasilja

Ob vloženi prijavi nasilja v družini policija izvaja vrsto različnih ukrepov, vendar je ukrepanje odvisno od vsakega primera posebej. Kot so nam med drugim povedali na policijski, so poleg zaščitnih in varovalnih ukrepov policije zelo pomembna naslednja opravila policistov, namenjena zbiranju informacij in dokazil o nasilnih dogodkih: spreševanje žrtve o nasilju, njenem doživljanju nasilja, tudi o njenih potrebah v nadaljnjem postopku, spraševanje o družinski dinamiki, pridobivanje informacij o ljudeh, ki kaj vedo o nasilju v družini oziroma nad žrtvijo, nad otroki, njihove pripovedi o nasilnih dogodkih in pogovori z njimi, zbiranje materialnih dokazov in opravljanje ogledov prebivališč, izvajanje hišnih in osebnih preiskav, zasegi različnih predmetov, s katerimi je bilo storjeno nasilno kaznivo dejanje, fotografiranje vidnih telesnih poškodb (ob soglasju žrtve), pridobivanje podatkov o zdravniški pomoči žrtvi (o telesnih poškodbah in duševni stiski), omejitve gibanja (prijetje) osumljenca in policijsko pridržanje do največ 48 ur, izrek policijske prepovedi približevanja, fotografiranje osumljenca, odvzem njegovih prstnih odtisov in vzorca sline za DNK-analizo, policijsko zaslišanje osumljenca, vložitev kazenske ovadbe zaradi kaznivega dejanja, v hujših primerih tudi prived-

ba osumljenca pred preiskovalnega sodnika, ki odloča o nadaljnjem postopku in lahko zoper njega odredi pripor.

Epidemija žrtvam otežkočila pot do pomoči ...

Obrnili smo se tudi na Društvo SOS telefon, katerega namen je osebam, predvsem ženskam in otrokom, ki doživljajo nasilje, nuditi podporo na poti iz nasilnega okolja. Preverili smo, kakšna so njihova opažanja glede povečevanja družinskega nasilja pri nas.

»V zadnjem letu po vzniku epidemije se je nasilje v družinah povečalo. Določeni preventivni zdravstveni ukrepi so namreč povzročili izolacijo družinskih članov ter omejen dostop do pristojnih institucij, kar je žrtvam nasilja otežkočilo poiskati pomoč in jim dalo občutek ujetosti. Na Društvu SOS telefon smo v času razglašene epidemije zaznali zmanjšano število klicev na SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja, medtem ko se je v mesecih po epidemiji število klicev občutno povečalo – kar za 50 odstotkov, ob tem pa tudi število posredovanih prijav nasilja v družini ter število uporabnic, žrtve nasilja, ki so potrebovale bodisi namestitve v varni hiši bodisi pomoč v obliki osebnega svetovanja in psihoterapije. Glede na naše statistične podatke najpogosteje pokličejo na SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja z območja Osrednjeslovenske regije, čemur sledita Savinjska in Podravska regija,« nam je povedala Ajda Žumbar, koordinatorka programa SOS telefon.

Kot dodaja sogovornica, tudi v Društvu SOS telefon opažajo, da so najpogosteje žrtve nasilja ženske in otroci. »Slednje lahko pripišemo še vedno prisotni ali pa ponovno bolj prisotni patriarhalnosti v družbi, ki dodeljuje avtoriteto zgolj moškim izražanja moči in nadzora nad vsemi zadevami, tudi nad ženskami in otroki.« A k njim se po pomoč obračajo tudi moški. »Največkrat je razlog za to, ker bodisi zaznajo nasilje nad drugo osebo bodisi so priča nasilju nad drugo osebo, ki pa je najpogosteje ženska (njegova sosedka, sestra, mama) ali otrok,« dodaja Ajda Žumbar.

Žrtvi nasilja verjamemo in je nikoli ne obsojamo

Ukrepanje, ko se žrtve prvič obrne po pomoč in je to SOS telefon, je seveda drugačno kot v primeru, ko se obrne na policijo. Prvo pravilo je namreč, da žrtvi prisluhnejo in jo slišijo. Kot pravijo, je marsikatera žrtev nasilja na SOS telefonu sploh prvič slišana, kar ji da občutek, da ni sama in da je nekemu mar zanjo. »Zavedamo se namreč, da je o izkušnji nasilja izredno težko spregovoriti, še posebej, ker so žrtve nasilja pogosto prepričane, da so same krive za nasilje, ki so ga deležne, in že to, da pokličejo in o dogajanju spregovorijo, predstavlja prvi pomemben in vsekakor pogumen korak k umiku iz kroga nasilja. Naslednje pravilo, ki se ga držimo, je, da žrtvi nasilja verjamemo in je nikoli ne obsojamo za nasilje, ki se ji dogaja. Žrtve nasilja v družini imajo namreč zelo pogosto obču-

tek krivde za nasilje, ki sem jim dogaja, pri čemer je naša skrb usmerjena v to, da žrtev nasilja razbremeni tega občutka in ji damo jasno vedeti, da je za nasilje kriv izključno povzročitelj nasilja,« dodaja koordinatorka SOS telefona.

V nadaljevanju skozi pogovor skupaj z žrtvijo iščejo oblike pomoči, ki bi bile glede na njeno situacijo ustrezne in ki jih je pripravljena sprejeti – naj je to vključitev v osebno svetovanje, psihoterapijo ali posredovanje prijave nasilja, pri čemer jo seznanijo s pravicami, ki jih ima. Nikakor in nikoli pa žrtvi nasilja ničesar ne vsiljujejo, poudarjajo.

Seveda nas je zanimalo, kdaj in kdo so žrtve, ki se najpogosteje obrnejo po pomoč na SOS telefon. Kot so nam povedali, so to običajno ženske med 30. in 40. letom. Razlog za to med drugim vidijo v tem, da imajo pogosto v teh letih otroke in ko so slednji žrtve nasilja, ženske kot mame pogosteje poiščejo pomoč – ne toliko zase kot za to, da zaščitijo otroke. Opažajo pa tudi porast nasilja nad starejšimi, predvsem ženskami, ki so žrtve nasilja s strani svojih polnoletnih otrok.

»Na nas se sicer obračajo žrtve, ki doživljajo psihično, fizično, spolno in ekonomsko nasilje. Najpogosteje pa gre za žrtve psihičnega nasilja, pri čemer ne smemo zanemariti, da slednje pogosto vodi k drugim oblikam nasilja oziroma se prepleta z drugimi oblikami nasilja. Enega od razlogov za to vidimo v tem, da so žrtve psihičnega nasilja največkrat preslišane in niso obravnavane kot žrtve nasilja, saj nimajo neposrednih dokazov, da so žrtve nasi-

lja, pri čemer na institucijah najpogosteje prejmejo odgovor, da gre le za konflikt in naj se poslužujejo mirne komunikacije, ki bo rešila nastali konflikt, da ne morejo ničesar ukreniti zoper povzročitelja nasilja, saj nimajo dovolj dokazov in podobno. To pomeni, da na institucijah nasilja ne prepoznajo in ne poimenujejo kot nasilje, in posledično se žrtve nasilja ne obravnavajo kot žrtve, temveč kot problematične osebe, ki so samo (so)odgovorne za nastali konflikt,« nam razkrijejo žalostno statistiko.

Nasilja v družini, med zidovi je ogromno

Glede na navedeno je vprašanje, kako opogumiti žrtve, da pokličejo in ukrepajo, sploh, če so bile kdaj že zavrnjene zaradi pomanjkanja dokazov ali iz podobnih razlogov, zato na mestu. A kako vzpostaviti stik s tistimi, ki jim bodo verjeli in po možnosti tudi pomagali, da se izvijejo iz nasilnega oklepa?

»Če si oseba ne upa poklicati zaradi nasilja, katerega žrtve je, se lahko na nas obrne prek elektronske pošte, kjer ji bomo prijazno svetovali in ji nudili potrebno psihosocialno pomoč in podporo. V primeru neposredne ogroženosti žrtvi vedno svetujemo, da pokliče policijo na interventno telefonsko številko 113 ali na anonimni telefon policije o 80 12 00, pri čemer se je policija dolžna odzvati in priti v intervencijo. Policija lahko nato izda povzročitelju nasilja ukrep prepovedi približevanja, ki začne veljati takoj. Sicer pa žrtvam nasilja v družini svetujemo, da posredujejo prijavo nasilja na policijo in da se po pomoč obrnejo na pristojni center za socialno delo, kjer nudijo različne oblike pomoči žrtvam nasilja.«

Žal se ogromno žrtv nikdar ne opogumi in poišče prepotrebno pomoč, da bi ubežali takšnemu življenju. Vprašanje seveda je, kakšen je odstotek tistih žrtv, ki nikdar ne pridejo na plan, in koliko je skritega nasilja, za katerega niti ne vemo. Na SOS telefonu menijo, da je nasilja v družini, skritega med zidovi domov, še ogromno. »Ravno zato, da smo žrtvam nasilja vedno dostopni, smo z začetkom letošnjega leta vzpostavili 24-urno linijo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja. Poleg tega smo v februarju začeli s svetovanjem v tujih jezikih (bosanščini, srbsčini, hrvaščini, angleščini), saj menimo, da ogromno žrtv nasilja ne poišče pomoči že zaradi jezikovnih barrier. Vzroke za to, da je nasilje v družini pogosto skrito, pa pripisujemo med drugim tudi temu, da žrtve nasilja ne prejmejo podpore s strani svoje primarne družine, s strani prijateljev in/ali institucij, ali pa so ob tem, ko

o dogajanju v domačem okolju spregovorijo, še celo označene kot problematične in se potemtakem pozornost usmeri na njih, ne pa na povzročitelja nasilja. Iz teh razlogov veliko primerov nasilja v družini ni prijavljeno ter posledično razkritega in ustavljenega. Na tem mestu pa želim poudariti, da je odgovornost vsakega izmed nas, da če sumi, da je v družini prisotno nasilje, da sum nasilja v družini prijavi na policijo. To je med drugim način, da se bo nasilje v družini razkrilo oziroma prišlo na plan,« dodaja Ajda Žumber.

Ljudje vedo za nasilje, a ga ne prijavijo

Kot ugotavljajo na policiji, tudi v Društvu SOS telefon pravijo, da se nanje obračajo tudi pasivni udeleženci nasilni dejanj, tisti, ki nasilje zaznavajo v svoji okolici, a niso neposredno udeleženi v nasilnih dejanjih. Pri tem pa ključno vlogo lahko odigramo prav mediji, saj izkušnje kažejo, da več kot se v medijih govori o nasilju v družini, o nesprejemljivosti tega in o dolžnosti odzivanja vseh nas na nasilje, pogosteje se ljudje odzovejo in odreagirajo.

»Vendar pa opažamo, da je v družbi še vedno zelo prisotno tradicionalno prepričanje, da je dogajanje v družini stvar družine in ne celotne družbe. Iz tega razloga imajo ljudje, ki vedo za nasilje, pogosto občutek, da to ni njihova stvar in jih je strah nasilje prijaviti, tudi zaradi strahu pred reakcijami drugih ljudi, tudi povzročitelja nasilja. Pomembno je, da vemo, da je nasilje v družini družbeni problem, in ko ga kot takega tudi sprejmemo, smo se dolžni nanj odzvati, opozoriti in ga prijaviti. Naj omenim, da nasilje lahko prijavimo tudi anonimno na pristojne institucije (policijo, center za socialno delo), pri čemer so slednje prijavo dolžne obravnavati in preveriti situacijo v družini,« dodaja Ajda Žumber.

Zakaj do nasilja sploh pride, kakšni so vzroki, razlogi, je eno od vprašanj, ki se nam pogosto porajajo, v Društvu SOS telefon pa pravijo, da je vedno in zmeraj razlog za nasilje izbira tovrstnega vedenja s strani povzročitelja nasilja. »Slednji želi imeti namreč moč in nadzor nad drugo osebo tj. žrtvijo – v primeru nasilja v družini je to najpogostejše ženska (in otroci). Velika težava pri tem pa je, da povzročitelji nasilja za svoje vedenje pogosto niso primerno ali pa sploh niso kaznovani, s čimer jim sporočamo, da je njihovo vedenje (ki so ga nenazadnje sami izbrali) dopustno in sprejemljivo. Namesto, da bi nasilno vedenje označili za nedopustno, nesprejemljivo in ga obsodili!«

Nasilje splošen problem naše družbe

Ena od ključnih pristojnih institucij pri reševanju družinske problematike, povezane z nasiljem, so tudi centri za socialno delo. Tam nasilje v družini prepoznajo kot splošen problem naše družbe. »Vse premalo se zavedamo, da je vsako nasilje kršitev temeljnih človekovih pravic: pravice do življenja, do človekovega dostojanstva, do zaščite pred fizičnimi in psihičnimi poškodbami. Zato smo za preprečevanje nasilja odgovorni prav vsi; še posebno pomembno je, da žrtve nasilja ne molčijo, ampak se povzročitelju nasilju postavijo po robu,« so nam zapuili pomočnik direktorice CSD Osrednja Slovenija - vzhod, Enota Domžale Nenad Stojanovič ter strokovni sodelavki Renata Baras in Nataša Keršič.

Kot so izpostavili, Zakon o preprečevanju nasilja v družini opredeljuje nasilje v družini, hkrati pa določa postopke obravnave nasilja, naloge različnih organov in organizacij ter ukrepe in storitve za zaščito žrtv. Organi in organizacije smo dolžne primere nasilja obravnavati prednostno in storiti vse za zaščito žrtve. Ukrepi so odvisni od stopnje ogroženosti žrtve.

»Na Centru za socialno delo Osrednja Slovenija - vzhod opažamo več obravnav na področju nasilja v družini, ob čemer zaznavamo, da je nasilje v družini še vedno prikrito, zato je pomembno, da tako institucije kot vsak posameznik namenijo pozornost temu pojavu. Centri za socialno delo zagovarjamo ničelno toleranco do nasilja,« poudarjajo na CSD Domžale.

Žrtve težje do pomoči v času epidemije

V prvem valu epidemije ni bilo večjega porasta prijav nasilja, kar pa ne pomeni, da je bilo nasilja manj, temveč je bil lahko razlog tudi v tem, da žrtv zaradi stalne prisotnosti nasilneža, pomoči sama ni mogla poklicati, opozarjajo na Centru za socialno delo. Ker pa nasilje v družini pomeni dlje trajajoče nasilje, ki se stopnjuje, ga je treba nemudoma zaustaviti. Žal tudi pri njih opažajo porast nasilja v družini od jeseni 2019 dalje, že pri samih prijavah, kaj šele nasilje, ki ostaja skrito ...

»Žrtve nasilja se na center za socialno delo obračajo, ko se zaradi nasilja znajdejo v stiski in želijo pridobiti informacije, kam se še lahko obrnejo po pomoč, kako se lahko zaščitijo, komu lahko nasilje prijavijo in podobno. Ob tem jim pomagamo na način, da jih najprej dobro informiramo, naredimo varnostni načrt, načrt pomoči, nudimo podporo in pomoč pri nadaljnjih korakih. Žrtve nasilja seznanimo z možnostmi, katere oblike pomoči lahko prejme za svojo zaščito,« dodajajo na CSD. Predvsem slednje je pomembno, da žrtve ne ostanejo same po prijavi, ampak da imajo tudi nadaljnje ukrepe in pomoči, ki jim pomagajo na poti do varnejše prihodnosti.

Žrtve napotujemo v različne programe pomoči. Znotraj centra se jim nudi strokovna pomoč v okviru socialnovarstvenih storitev in javnih pooblastil, zunaj CSD pa v veliki meri pomoč in tudi varno zatočišče nudijo nevladne organizacije, kot je tudi SOS telefon. »Predstavimo jim tudi možnost umika v varno okolje (krizni center, varna hiša, materinski domovi ...). Ena od oblik pomoči žrtvi je tudi izrek prepovedi približevanja, ki ga izreče najprej policija, in se lahko na predlog žrtve tudi podaljša. V takšnem pri-

meru takojšnji umik v varno okolje ni nujen, temveč lahko ostane žrtve doma.«

Sicer pa je Center za socialno delo Domžale v zadnjem obdobju pomagal kar nekaj ženskam z otroki pri namestitvi v varno okolje, ni pa to zelo pogost pojav, dodajajo. Žrtve si največkrat poiščejo namestitve v svoji socialni mreži. Žal pa je tudi tukaj glavni problem, da se nasilje v družini največkrat dogaja za štirimi stenami, in prav vsak od sogovornikov je izpostavil, da bo vedno obstajal odstotek žrtv, ki pomoči ne bodo poiskale. »Posledično jim pomoči CSD ne more nuditi, ker za nasilje ne vemo. Ob tem je treba poudariti, kako pomembna je družbena ničelna toleranca do nasilja in kako pomembno za žrtve je, da

tako okolje treba zapustiti čimprej. Obstajajo inštitucije, ki ti lahko pomagajo v najtežjih trenutkih, če se ne moreš obrniti na najbližje, od tam naprej pa je potrebna moč, da se postaviš na noge. Tudi finančno. Svetovala bi, da že od samega začetka razmišljamo, kako biti samostojen v vseh pogledih. Ker biti odvisen od nekoga, pomeni, da dovoliš, da del tebe umira, čeprav se morda v določenem trenutku tega ne zavedaš. Vsekakor je pomembno, da obstaja določen dogovor med partnerjema tudi glede financ. Torej, če sva se odločila, da bom npr. gospodinja, ker bom skrbela za najine otroke, naj gre določen del prihodka tudi na moj transakcijski račun, s katerim samostojno razpolagam. Doga-ja se tudi, da je včasih precej pre-

SPOROČILO ŽRTVI NASILJA

- Ne krivite sebe! Imate pravico živeti brez nasilja in strahu. Ne pozabite: niste sami! Raziskave kažejo, da ena od štirih žensk živi v zlorabljalnem odnosu. To se dogaja ženskam vseh starosti, vseh družbenih slojev, vseh ver, vseh izobrazbenih stopenj, z otroki ali brez njih.
- Niste vi krivi! Niste odgovorni za nasilje. Nasilnež ima možnost, da izbere druge načine obnašanja, na primer, da odide, dokler je še miren.
- Nasilnega obnašanja ne morete spremeniti! Verjetno ste že opazili, da to, kar počnete, da bi pomirili povzročitelja nasilja, ne pomaga – še naprej je nasilen. Edini način, da se nasilnež spremeni, je, da spozna, da ima problem, in da si poišče pomoč.
- Zanimanje nasilja je nevarno! Nasilje se redko zgodi le enkrat. Pogosto postaja hujše in resnejše, dlje ko traja. Nasilneži kljub svojemu dominirajočem obnašanju ob grožnji, da jih bo ženska zapustila, obljublajo, da ne bodo več nasilni, da bodo prenehali ipd. Ženskam se včasih smilijo in privolijo, da bodo ostale. Žal, kajti izkušnje kažejo, da so izboljšave v obnašanju nasilneža kratkega roka; nasilje se ponovi.
- Prebijte tišino - ne ostanite izolirani! Nimate se česa sramovati. Ne delajte iz nasilja skrivnosti.
- Poiščite pomoč osebe, ki ji zaupate, ali se obrnite na organizacije in društva za pomoč žrtvam nasilja.
- Ne trpite v samotni, kajti na voljo vam je zunanja pomoč!
- Obstaja tudi življenje po nasilnem odnosu! Čeprav se zdi nov začetek zelo težak, prinaša številne prednosti. Veliko žensk ugotovi, da je življenje brez nasilneža veliko lepše, saj spoznajo, da stvari, ki jim jih je govoril nasilnež (da je neumna, grda, nesposobna ...), niso resnične.

pride do pomoči.« Še vedno pa ugotavljajo, da se v večini primerov nanje same obrnejo žrtve in ne toliko opazovalci, saj je, kot pravijo, nasilje lahko tudi zelo skrito zunanemu svetu in ga je težko prepoznati in odkriti, dokler žrtve ne spregovorijo sama. Do tega pa zelo težko pride, saj je žrtve sram, nima moči, je brez podporne mreže v okolju, ima občutek krivde, močno pa jo ohromi tudi strah pred povzročiteljem.

Je pa dejstvo, da je vsako nasilje nedopustno in nasilje v družini je kaznivno dejanje. »Zato je pomembna prijava nasilja v družini, pomembno je, da žrtve prepoznajo nasilno vedenje (da ne minimalizira, ga ne opravičuje), zato se žrtvam razloži tudi krog nasilja, jih usmerjamo v svetovanja, ki jim pomagajo pri opolnomočenju. Žrtve ima pravico tudi do spremljevalke/spremljevalca, ki jo spremlja v postopkih, ji pomaga pri zaščiti njene integritete, pri iskanju rešitev in ji nudi psihično oporo,« še dodajajo na CSD, kjer so pripravili tudi sporočilo žrtvi nasilja.

Kako se finančno zaščititi, da je pot iz nasilja lažja?

Ker vemo, da je preventiva vedno boljša kot kurativa, pogosto pa je ključen razlog, poleg strahu pred povzročiteljem nasilja, tudi razlog, da ima žrtve v mislih, da nima kam iti in da nima denarja, smo preverili, kako se v življenju nasploh zaščititi na tem področju. Kako se zavarovati in se finančno opolnomočiti na tem področju? »Res je težko, ko se znajdemo v taki situaciji, a edino, kar velja v takih primerih, je, da je

moženja, do katerega ima tako rekoč dostop samo eden od partnerjev. Zakonsko velja, da se vse, kar je bilo pridobljeno v času partnerske zveze, deli na pol, a seveda so tu stopki, potrebna dokazovanja, skrivanja in podobno. Zato priporočam, da se premoženje že v osnovi razdeli tako, da je pisano na oba oziroma, da so npr. vrednostni papirji pisani na enega, depoziti pa na drugega,« pravi Nataša Kozlevčar, osebna finančna svetovalka in avtorica knjige Neodvisna ženska z bičem, kjer spodbuja prav k temu, da ženske postanejo finančno neodvisne.

A treba je razumeti, da so žrtve različnih profilov, nekatere delajo, nekatere ne, kot je izpostavila že Nataša Kozlevčar, zato je pomembno vedeti, kako bodo vsaj do tiste prve finančne varnosti lahko prišle vse, tudi tiste, ki nimajo rednih prihodkov. »V tem primeru težko govorimo o finančni varnosti, ker živimo v svetu, ko potrebujemo denar, da plačujemo položnice. Bi pa morda izpostavila eno osnovno pravilo specialiste za osebni proračun Ane Vezovišek, in sicer 10-10-80, kar pomeni, da prvih deset odstotkov prihodka namenimo za dolgoročne cilje, kot so pokojnina, šolanje otrok, nakup nepremičnine, menjava avtomobila in podobno. Drugih deset odstotkov prihodka namenimo za kratkoročne cilje, obenem so ta sredstva 'rezervirana' za ustvarjanje zlate rezerve, ki nam bi prišla še kako prav v primeru, ko bi morali nemudoma zapustiti dom. Preostalih 80 odstotkov pa razporedimo po kategorijah za tekočo porabo, kot so bivanje, hrana, prevoz, potrebe otrok ...« □

KONTAKTI ZA POMOČ ŽRTVAM

113 – POLICIJA

112 – Nujna medicinska pomoč

01 724 63 70 – Center za socialno delo OSV, enota Domžale (gpcsd.domza@gov.si)

080 11 55 – SOS telefon za žrtve nasilja (24 ur na dan). Področje dela: svetovanje za žrtve nasilja v medosebnih odnosih (nasilje v družini, spolno nasilje, spolne zlorabe), spletno svetovanje, svetovanje po e-pošti

01 434 48 22 – Društvo za nenasilno komunikacijo Ljubljana

01 431 33 41 – Združenje proti spolnemu zlorabljanju

031 233 211 – Krizni center za ženske in otroke, žrtve nasilja (Društvo Ženska svetovalnica Ljubljana)

040 508 785 – Študijsko raziskovalni center za družino (ŠRCD). Področje dela: družinska psihoterapija in svetovanje): Izpostava Radomlje: 040 820 899

OBČINSKI SVET

14. REDNA SEJA OBČINSKEGA SVETA OBČINE DOMŽALE

Domžalske občinske svetnice in svetniki so se v četrtek, 18. marca 2021, sestali na 14. redni seji Občinskega sveta Občine Domžale, na kateri so obravnavali osem točk dnevnega reda. Sejo, ki je potekala v telovadnici podružnične osnovne šole Ihan, je vodil župan Toni Dragar.

Miha Ulčar
Foto: Vido Repanšek

Po ugotovljeni navzočnosti sta bila sprejeta zapisnika 13. seje z dne 26. novembra 2020 in izredne seje z dne 18. februar 2021 ter dnevni red.

Volitve in imenovanja: Imenovanje novega člana odbora za družbene dejavnosti

Pod točko Volitve in imenovanja je občinski svet ugotovil, da Dinu Ajkiču, Ljubljanska cesta 84, 1230 Domžale, preneha funkcija člana odbora za družbene dejavnosti, za novo članico tega odbora pa je občinski svet imenoval Lucijo Šarc, Homec, VIII. Ulica 9 a, 1235 Radomlje.

Sklep o podelitvi priznanj Občine Domžale v letu 2021

Odbor za občinska priznanja, proslave in prireditve je v decembrski številki občinskega javnega glasila Slammnik objavil razpis za podelitev priznanj Občine Domžale v letu 2021. V razpisu je bilo določeno, da je treba predloge prejemnikov priznanj posredovati do vključno 29. januarja 2021.

V roku je prispelo 19 predlogov za priznanja Občine Domžale, od tega en predlog za naziv častnega občana, štiri predlogi za zlato plaketo, sedem predlogov za srebrno plaketo, šest predlogov za bronasto plaketo in en predlog za nagrado Občine Domžale. Odbor je pregledal pripele predloge na svoji 5. seji 10. februarja 2021. Člani odbora so se zavedali, da so vsi predlagani kandidati s svojim delom oziroma prispevkom na različnih področjih pripomogli h kvalitetnejšemu življenju v občini, zato so s tehtnim preudarkom in vsesplošno prepoznavnostjo posameznika ali društva pripravili predlog letošnjih prejemnikov priznanj. V skladu s 5. odstavkom 13. člena odloka je odbor pridobil soglasja h kandidaturi od vseh predlaganih prejemnikov priznanj. Občinski svet je sklepe, o katerih je glasoval skupaj, potrdil soglasno.

- Občina Domžale je podelila naziv ČASTNI OBČAN OBČINE DOMŽALE Alojzu Stražarju za njegovo življenjsko delo na področju kulture v občini Domžale.
- Občina Domžale je podelila ZLATO PLAKETO OBČINE DOMŽALE Karlu Leskovcu za predano glasbeno delo.
- Občina Domžale je podelila SREBRNO PLAKETO OBČINE DOMŽALE Ferdinandu Starinu za dolgoletno uspešno prostovoljno delo v domžalskih društvih, še posebno na področju skrbi za starejše.

Predsednik Nadzornega odbora Občine Domžale mag. Borut Kurmanšek

- Občina Domžale je podelila SREBRNO PLAKETO OBČINE DOMŽALE Območnemu združenju Rdečega križa Domžale zaradi izjemnega prispevka k izboljšanju kakovosti življenja številnih družin in posameznikov, ki so v stiski.
- Občina Domžale je podelila BRONASTO PLAKETO OBČINE DOMŽALE Črtomirju Frelihu za dolgoletno delo na področju umetnosti.
- Občina Domžale je podelila BRONASTO PLAKETO OBČINE DOMŽALE Kulturnemu društvu Domžalski rogisti ob njihovi 30-letnici za uspešno delo na kulturnem področju in promocijo občine Domžale.
- Občina Domžale je podelila BRONASTO PLAKETO OBČINE DOMŽALE Jožetu Skoku za odlično novinarsko delo, večdesetletno sodelovanje pri lokalnem glasilu in prispevku k poznavanju zgodovine naše občine ter uspehe na šahovskem področju.
- Občina Domžale je podelila NAGRADO OBČINE DOMŽALE Špeli Prenar za njeno izjemno požrtvovalno delo in odigrane vloge v Kulturnem društvu Miran Jarc Škocjan.
- Občina Domžale je podelila NAGRADO OBČINE DOMŽALE Francu Mlakarju za njegovo delo v dobrobit Domžal.
- Občina Domžale je podelila NAGRADO OBČINE DOMŽALE Pekarni Kancilija za generacijsko vztrajanje, ohranjanje kakovosti pekovske obrti, izjemen ter nenadomestljiv prispevek k domžalski identiteti in razvoju ter ugledu občine Domžale.
- Občina Domžale je podelila NAGRADO OBČINE DOMŽALE Mariji Rupert za njeno delo na področju klekljanja.

- Občina Domžale je podelila NAGRADO OBČINE DOMŽALE Mateju Bekavcu za njegovo umetniško delo.

Poročilo nadzornega odbora o opravljenih pregledih v letu 2020

Poročilo Nadzornega odbora je predstavil predsednik mag. Borut Kurmanšek, ki je povedal, da je Nadzorni odbor Občine Domžale je v obdobju januar–december 2020 na podlagi letnega programa dela za 2019 zaključil osem nadzornih pregledov, ki so se začeli že v letu 2019, ter tri preglede na podlagi programa dela za leta 2020. Na sejah Nadzornega odbora so bila sprejeta končna poročila, ki so javno objavljena tudi na spletni strani Občine Domžale, za naslednje nadzorne preglede:

- Poročilo o opravljenem nadzornem pregledu proračunske postavke 142100 – Pospeševanje razvoja zasebnikov in malih podjetij – subvencioniranje obrestne mere za leta 2014, 2015, 2016, 2017 in 2018.
- Poročilo o opravljenem nadzornem pregledu poslovanja Zavoda za šport in rekreacijo Domžale.
- Poročilo o opravljenem nadzornem pregledu poslovanja Krajevne skupnosti Toma Brejca Vir.
- Poročilo o opravljenem nadzornem pregledu izgradnje nadstreška pri poslovalni vežici na pokopališču v Domžalah.
- Poročilo o opravljenem nadzornem pregledu NRP 16031 – Razgledni stolp Šumberk.
- Poročilo o opravljenem nadzornem pregledu konta 402503 – Tekoče vzdrževanje drugih objektov v letu 2018.
- Poročilo o opravljenem nadzornem pregledu obnove telovadnice na OŠ Dob v 2017 – NRP 19038.
- Poročilo o opravljenem nadzor-

nem pregledu proračunske postavke 073207 – Požarni sklad za leti 2018 in 2019.

- Poročilo o opravljenem nadzornem pregledu uresničevanja priporočil notranjih revizij Občine Domžale za leta 2015, 2016 in 2017.
- Poročilo o opravljenem nadzornem pregledu obnove vodovoda in kanalizacije na cesti Pod hribom v Radomljah v letu 2018 – NRP 15182.
- Poročilo o opravljenem nadzornem pregledu pokrivanja stroškov priprave in izvedbe programa pomoči ostarelim na domu.

Še preden pa je mag. Kurmanšek začel s predstavitvijo poročila, je svetnike seznanil, da ga je malo več kot teden dni pred sejo občinskega sveta klical občinski svetnik Matej Oražem (LMM), ki je s povišanim tonom izrazil nestrinjanje s pregledom poslovanja Zavoda za šport in rekreacijo Domžale (ZŠRD) in ga pozval, da poročilo umakne z dnevnega reda, saj se v poročilu omenja Nogometni klub Domžale v povezavi z nekaterimi ugotovitvami nadzornega odbora, s katerim se pa Oražem ni strinjal, saj omenjeni klub med pregledom ni bil povabljen, da sodeluje kot stranaka v postopku. Mag. Kurmanšek je povedal, da je bila podobnega ravnanja Oražma deležna tudi članica Nadzornega odbora Marina Zupančič, ki je vodila pregled poslovanja ZŠRD. Dejal je, da je občinski svetnik z uporabo nedovoljene metode izvajanja pritiska poskušal vplivati na delo nadzornega odbora, kar je nedopustno, zato je z namenom zaščite dela in neodvisnosti organa o tem seznanil Občinski svet s pisno izjavo članice, nad katero je bil izvršen pritisk. Mag. Kurmanšek je

občinski svet pozval tudi k sprejetju dodatnega sklepa, ki ga je pripravil nadzorni odbor, s katerim bo obsodil dejanja občinskega svetnika, saj takšno dejanje pomeni nedopusten napad na osebno integriteto članice odbora in nedopustno vmešavanje v neodvisno delo Nadzornega odbora Občine Domžale. Je pa nazorni odbor pripravil tudi sporočilo za javnost.

V nadaljevanju je mag. Kurmanšek predstavil konkretne ugotovitve o opravljenih nadzorih ter priporočil na podlagi ugotovitev. Omenjena poročila si lahko preberete na spletni strani Občine Domžale.

Razprava o poročilu nadzornega odbora

V razpravo se je najprej vključil mag. Branko Heferle (LMS), ki je glede predloga dodatnega sklepa nadzornega odbora povedal, da način govora ne more biti neka osnova za kakršnokoli sklepanje ter da težko pristane in verjame na takšno kvalifikacijo vsebine govora. Zaradi tega je predlagal, da se dodatni sklep nadzornega odbora spremeni tako, da v njem ne bo subjektivnih ocen, da je šlo za napad ali ne. V nadaljevanju je Heferle predsedniku nadzornega odbora predlagal, da svojo funkcijo preda nekomu drugemu, ki ni iz njegove stranke, ki naj bi bila v pisni ali ustni koaliciji z županom. Povedal je, da je bila dosedanja praksa takšna, da predsednik nadzornega odbora ni član politične grupacije ali stranke, ki podpira župana. Zanimalo ga je tudi, zakaj je nadzorni odbor realiziral samo tri pobude za preglede, ki so bile sprejete v programu dela nadzornega odbora za leto 2020.

Matej Oražem (LMM) je v razpravi najprej povedal, da so na ta dan zjutraj vsi svetniki prejeli pismo predsednika Nogometnega kluba Domžale, v katerem komentira poročilo o pregledu Zavoda za šport in rekreacijo Domžale. Povedal je, da je treba to pismo postaviti v kontekst zgodovinske povezanosti med klubom in zavodom. Dejal je, da ima ves čas občutek, da se želi na vsak način predstaviti, da NK Domžale živi na račun občine in kuje dobičke zaradi pogodb z občino. V nadaljevanju je Oražem svetnikom predstavil 20-letni pregled dela NK Domžale in argumente v zvezi z očitki. Poudaril je, da navedbe, da je bil v pogovoru s predsednikom in članico nadzornega odbora žaljiv, ne držijo, verjame pa, da Zupančičeva ni bila zadovoljna z njegovim klicem, saj njegovi argumenti ne govorijo njej v prid. Povedal je, da je bil v pogovoru njegov ton povišan, saj je bila njegova poslovna in prava družina lažno napadena s klevetami in lažmi. Ob tem je svetnike povprašal, če bi oni uspeli zadržati umirjen ton v pogovoru s tistim, ki vas obtožuje. Dodal je, da sam tega na žalost ni bil sposoben in se opravičuje, vendar pa to ne spremeni dejstva, da ni bil žaljiv. Poudaril je, da je nad celo-

tnim postopkom in poročilom pregleda izjemno razočaran in žalosten, saj kaže, da ne znajo nadzirati sami sebe.

Mag. Renata Kosec (LTD) je v razpravi povedala, da je glede na navedbe predsednika nadzornega odbora dobila občutek, da se je nad članico, ki je vodila pregled poslovanja, izvajal pritisk. Poudarila je, da mora biti delo nadzornega odbora neodvisno in samostojno v vseh pogledih. Predsednika in člane nadzornega odbora so izvolili svetniki in jim s tem dali legitimnost, da svoje delo opravljajo neodvisno in samostojno in da se v njihovo delo ne bodo vmešavali. Povedala je, da sama stoji za tem in da strogo obsoja kakršnikoli pritisk na katerikoli organ in kogarkoli, še zlasti, če se s tem skuša vplivati na delovanje oziroma ugotovitve tega organa. Mag. Koščeva je še poudarila, da bi morala ob takšnem dejanju greti rdeča luč, saj se s tem ruši nadzorno institucijo in da bo sama podprla dodatni sklep nadzornega odbora. V nadaljevanju razprave se je dotaknila tudi navedb v pismu predsednika nogometnega kluba, kjer je naveden neuresničen projekt na južni strani Športnega parka v Domžalah ter s tem tudi šikaniranja nekdanjega direktorja Zavoda za šport in rekreacijo Domžale Uroša Križaniča. Povedala je, da je takšno šikaniranje že preseglo vse meje, in povprašala, če ga ne morejo pozabiti zaradi tega, ker je želel vzpostaviti red v tem zavodu, kjer pa se v zadnjem času dogajajo turbulentne stvari.

Gregor Horvatič (Zeleni Slovenije) je povedal, da se strinja z mag. Heferletom, da nihče ne ne ruši integritete nadzornega odbora. Izpostavil je, da Zavod za šport in rekreacijo Domžale že nekaj časa nima sprejetega programa in pa, da nadzorni odbor ni podal nobenega mnenja, kaj se je dogajalo ob financiranju športnih društev in kaj se je dogajalo v Športnem parku Radomlje. Bojan Arh (SAB) je dejal, da ga je žalostilo, ko je prebiral poročila nadzornega odbora, ob tem pa je izpostavil priporočila v zvezi z Zavodom za šport in rekreacijo Domžale, ki ni niti eno definirano kot kaznivo, ampak ostaja samo pri poročilih. V zvezi s pregledom KS Vir je dejal, da bi se moral občinski svet vprašati, če v občini Domžale potrebujemo krajevne skupnosti s pravno subjektiviteto. Arh je v nadaljevanju še izpostavil ugotovitve nadzornega odbora v zvezi z obnovo vodovoda in kanalizacije na cesti Pod hribom v Radomljah v letu 2018, in da kaže na to, da občinski oddelki ne opravljajo nobenega nadzora med potekom investicij. Poudaril je, da če želijo skrbno ravnati s svojim premoženjem, potem morajo striktno izvajati nadzore. Arh je ob koncu dejal, da bo podprl dodatni sklep nadzornega odbora, da občinski svet sprejme ničelno toleranco glede poskusa vplivanja na nadzorni odbor.

Mag. Majda Pučnik Rudl (SDS) je v razpravi povedala, da podpira ugotovitve nadzornega odbora in da mora občina bolj nadzirati delovne procese. Dejala je še, da se sprašuje, da je bil nekdanji direktor Zavoda za šport in rekreacijo očitno res trn v peti nekaterim, da se ga tako omenja. Po njenem prepričanju bi morali opraviti primerjavo učinkovitosti zavoda pri posameznih direktorjih in v letih. Ob koncu je povedala, da se strinja z dikcijo dodatnega sklepa nadzornega odbora, da so takšna podtikanja in žalitve članov nadzorne-

ga odbora nedopustne. Ivana Pšaga (LMM) je zanimalo, kaj je nadzorni odbor ugotovil v zvezi s Parkom Martina Krpana. Pri vseh poročilih o pregledih pa Pšaga ugotavlja, da so navedena samo priporočila, učinkov pa dejansko ni nobenih. Tomaž Deželak (SDS) je dejal, da se zaveda, da vsi ljudje v nadzornem odboru niso profesionalci. Za Marino Zupančič pa je dejal, da je profesionalka in pozna postopke, zato ga čudi, se toliko prerekajo glede tega poročila. V nadaljevanju je povedal, da ga čudi veliko število priporočil ob posameznih poročilih, saj ima nadzorni odbor vse izvede moči, da kaj ukrene. Ob koncu je dejal, da je sam inšpektor že 22 let in da se vplivati na delo inšpektorjev ne sme in da tu ni nobene dileme. Damjana Korošec (LTD) se je v razpravi spraševala, če je normalno, da morajo sprejeti stališče o ničelni toleranci. Če je to res, kar se dogajalo, da je svetnik klical članico nadzornega odbora v zvezi s poročilom, potem se strinja s tem, da občinski svet sprejme dodatni sklep nadzornega odbora.

Mag. Kurmanšek je v odgovoru Mateju Oražmu (LMM) povedal, da sta bili v konkretnem primeru nadzorovani osebi Zavod za šport in rekreacijo Domžale in Občina Domžale in da NK Domžale ni bila nadzorovana oseba. Poročilo in vsi izsledki temeljijo na podlagi dokumentacije, kjer se je pojavljali omenjeni klub. Ob tem je poudaril, da poročila nadzornega odbora ne bodo pisana na podlagi želje nekoga, ampak bodo vedno napisana na podlagi dokumentov.

Občinski svet Občine Domžale je po razpravi in petminutnem odmoru na zahtevo Janeza Avsca (LTD) sprejel sklep o poročilu Nadzornega odbora o opravljenih nadzornih pregledih v letu 2020 ter dodatni sklep nadzornega odbora, da se je Občinski svet Občine Domžale seznanil z Izjavo članice Nadzornega odbora z dne 10. 3. 2021, ter obsoja dejanje občinskega svetnika kot nedopusten napad na osebno integriteto članice odbora in nedopustno vmešavanje v neodvisno delo Nadzornega odbora Občine Domžale. Občinski svet sprejema stališče o ničelni toleranci do kakršnihkoli poskusov vplivanja na delo nadzornega odbora, ki je neodvisen in samostojen organ občine.

Dodatna sklepa, ki jih je predlagal mag. Branko Heferle (LMS) nista bila sprejeta.

OBVESTILO ZA JAVNOST

V luči predstavitve dokončnih poročil in razprave na 14. seji občinskega sveta 18. marca 2021 Nadzorni odbor obvešča javnost z naslednjim sporočilom:

Nadzorni odbor je najvišji organ nadzora javne porabe v občini in kot tak mora delovati avtonomno in neodvisno. Strokovno in nepolitično je dolžno izvajati nadzorne preglede nad uporabniki proračunskih sredstev. Vsako leto pripravi program dela za tekoče leto, v katerega se vključijo tudi utemeljene predloge javnosti in medijev, ki ga posreduje v seznanitev Občinskemu svetu.

Kljub uveljavljenim postopkom je prišlo do dogodka, na katerem je občinski svetnik z uporabo nedovoljene metode izvajanja pritiska poskušal vplivati na delo Nadzornega odbora. Nadzorni odbor je z namenom zaščite dela in neodvisnosti organa zato seznanil Občinski svet s pisno izjavo članice, nad katero je bil izvršen pritisk. S predlogom sprejema ustreznega sklepa je k obsodbi pozval dejanja občinskega svetnika, ki pomeni nedopusten napad na osebno integriteto članice odbora in nedopustno vmešavanje v neodvisno delo Nadzornega odbora Občine Domžale.

Po predstavitvi dokončnih poročil in odprti razpravi na temo nedovoljenega pritiska in vsebine poročil se je na Nadzorni odbor s strani drugih svetnikov izvedel neprimeren in celo žaljiv odnos do dela Nadzornega odbora. Poudarjamo, da Nadzorni odbor svoje delo opravlja po najboljših močeh, s strokovnim znanjem in popolnoma apolitično. Prav nobene potrebe ni po tem, da bi občinski svetniki napram članom Nadzornega odbora nastopali s takšno mero cinizma in pogromom, kot se je to zgodilo na dotični seji.

Nadzorni odbor svoje delo opravlja z namenom odkrivanja nepravilnosti in njihove odprave, kar bi vsem nam moralo biti v skupnem interesu, vendar žal ugotavljamo, da posamezniki v Občinskem svetu z nami ne delijo takšnega mnenja, čeprav je to organ, ki je sestavo Nadzornega odbora potrdil.

Nadzorni odbor ne bo dopuščal vplivanja na njihove odločitve, niti toleriral žalitev na kakršen koli način. Večkrat je bilo na sami predstavitvi poudarjeno, da mora Nadzorni odbor slediti 32. členu Zakona o lokalni samoupravi, ki med drugim pravi, da mora Nadzorni odbor spoštovati dostojanstvo, dobro ime in integriteto posameznikov. Sprašujemo se, kdo je na tej seji skrbel za naše dobro ime? Naši predlagatelji? Po večini ne, razen z nekaj izjemami, ki so doumele bistvo našega sporočila.

NADZORNI ODBOR OBČINE DOMŽALE

Program dela in finančni načrt Nadzornega odbora Občine Domžale za leto 2021

Mag. Borut Kurmanšek je ob predstavitvi programa dela in finančnega načrta povedal, da nadzorni odbor v letu 2021 načrtuje dokončanje 11 že v letu 2020 začelih nadzornih pregledov ter predvidoma 26 novih nadzornih pregledov. Za delo Nadzornega odbora Občine Domžale v letu 2021 so predvidena sredstva v višini 21.000 evrov.

Mag. Branko Heferle (LMS) je v razpravi predstavil dodatni sklep, ki ga je pripravil, in sicer, da daje Občinski svet Občine Domžale Nadzor-

nemu odboru Občine Domžale pobudo, da v letu 2021 vključi v Program dela izredni nadzor zaključnega računa proračuna Občine Domžale v letu 2020 in izredni nadzor nad ravnanjem s stvarnim premoženjem in nepremičnim premoženjem Občine Domžale v letu 2020, saj je bilo poslovanje Občine Domžale v letu 2020 v pogojih razglašene epidemije in veljavnosti posameznih PKP zakonov zahtevno in pogojeno z mnogimi interventnimi ukrepi države na vseh področjih dela.

Svetniki so najprej na glasovanju podprli osnovni sklep, da se je Občinski svet Občine Domžale se-

znal s Programom dela in finančnim načrtom Nadzornega odbora za leto 2021, nato pa so podprli še dodatni sklep, ki ga je pripravil mag. Heferle.

Odlok o podlagah za odmero komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo na območju Občine Domžale – druga obravnava

Andrej Bokan, vodja oddelka za komunalne zadeve, je ob predstavitvi predloga odloka v drugem branju povedal, da so upoštevali nekatere pripombe, ki so bile podane na odboru in komisiji. Je pa povedal, da obračuni komunalnih prispevkov ostajajo enaki kot do zdaj, bo pa odmera za komunalni prispevek za novogradnjo približno do 14 do 16 odstotkov nižja, kar bo vplivalo na prihodke.

Mag. Branko Heferle (LMS) je v razpravi pohvalil občinsko upravo, da je upoštevala njegove pripombe, ki jih je povedal ob prvem branju omenjenega odloka. Je pa pripravil tri amandmaje, in sicer, da se v odlok poleg občine uvrsti tudi država, kadar je investitor. Prav tako eden izmed njegovih amandmajev govori o obročnem odplačevanju komunalnega prispevka, saj pripravljavec pri pripravi gradiva tega njegovega predloga ni upošteval, saj naj bi to dosedanje možnost občani zelo malo koristili. Po njegovem prepričanju bi morali to možnost zapisati v odločbe in bi bilo lahko takšnih primerov več. **Edvard Ješelnik, direktor občinske uprave je v zvezi z amandmaji, ki jih je pripravil in vložil mag. Heferle, povedal, da občinska uprava podpira njegova amandmaja št. 1 in 3., nasprotuje pa 2. amandmaju, saj gre za politično vprašanje.**

Na glasovanju je Občinski svet Občine Domžale najprej sprejel sklep o sprejemu Odloka o podlagah za odmero komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo na območju občine Domžale, v nadaljevanju je potrdil pet amandmajev, na koncu pa še Odlok o podlagah za odmero komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo na območju občine Domžale.

Predlog sklepa o določitvi višine turistične in promocijske takse za območje občine Domžale

Predlagateljica sklepa Alenka Resinovič Reza (Lista Reza) je v obrazložitvi povedala, da se je zaradi epidemije turizem znašel v veliki krizi, iz katere nas lahko reši kvečjemu velika domača potrošnja, zaradi česar moramo vsi prispevati h okolju, četudi zgolj malenkostno bolj naravnani h koriščenju turističnih kapacitet, zato v sprejem predloga sklep, da se za obdobje od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021 ne zaračunava turistične in promocijske takse. Predlog sklepa je delno podprla občinska uprava, ki je k predlogu sklepa dodala dva amandmaja, in sicer, da se turistične in promocijske takse ne zaračunava za obdobje od 1. 4. 2021 do 31. 12. 2021 in da ta sklep začne veljati z naslednjim dnevom objave v Uradnem vestniku Občine Domžale, uporabljati pa se začne 1. aprila 2021. Svetniki so na glasovanju oba amandmaja in osnovni sklep podprli.

V nadaljevanju seje so svetniki obravnavali in sprejeli še program dela Občinskega sveta Občine Domžale za prvo leto 2021, na koncu pa so sledila še vprašanja, pobude in predlogi, ki so jih podali svetniki. □

AKTUALNO

LETO KORONAVIRUSA – LETO PREIZKUŠENJ IN LETO ZAUPANJA

Dvanajstega marca lani je vlada prvič razglasila epidemijo, ki je trajala do konca maja, ko se je slika izboljšala, nato pa je bila znova razglašena 19. oktobra, januarja podaljšana in še traja.

Miha Ulčar
Foto: Freepik

Zaradi posledic okužbe s koronavirusom, je v Sloveniji v dobrem letu dni umrlo že več kot 4200 ljudi, ki so za seboj pustili užaloščene svojce, sorodnike in prijatelje. Umrli žal ne moremo vrniti življenja, žalujočim ne moremo odvzeti bolečine, je pa prav, da se od njih ob prvi obletnici epidemije poslovimo na spoštljiv in dostojanstven način.

Leto preizkušnje osnovnih človeških vrednot

»Leto 2020 bo zagotovo v naši zavesti ostalo zapisano kot leto preizkušanj, leto strahu, mogoče pri kom tudi kot leto negotovanja in nezadovoljstva, zagotovo pa bo to pri nas vseh leto preizkušnje osnovnih človeških vrednot, kot so solidarnost, pripravljenost za odpoved osebnim ciljem za doseg skupnega dobrega, pomoč bližnjemu v zavesti tveganja lastnega zdravja in življenja,« nam je v uvodu pogovora povedal domžalski župnik mag. Klemen Svetelj. Ob tem je izpostavil tudi plemenitost človeškega srca, ki se ne boji tveganja in trpljenja, ampak je pripravljeno žrtvovati se za druge: »In vsi ti zglede kličejo k posnemanju.«

Kot bi se nenadoma povsem nemočni znašli v čakalnici, v katero nismo prostovoljno vstopili

Tudi Irena Štrus, strokovna vodja Medgeneracijskega centra Bistrice Domžale, je dejala, da je bilo leto 2020 leto številnih izzivov in preizkušanj ter obenem priložnost številnih dognanj in spoznanj. Tako o sebi kakor o drugih. Sočasno pa je tudi vsako življenjsko obdobje posebno in drugačno. Obdano je s posebnostmi in pričakovanji, ki v določeni meri vplivajo na doživljanja oseb, ki se na poti skozi življenje znajdejo v njih. Vsak izmed nas je edinstven in poseben. Unikaten. Kar vsekakor vpliva na rokovanje z izzivi in posledično odzivom nanje. »Obstajajo pa situacije, ki nas povežejo in združijo v naši različnosti. Slednje se je pripetilo spomladi leta 2020, ko je v naša življenja vstopil koronavirus, ki je s seboj prinesel izjemen strah in gotovost spremenil v negotovost. Iz nas je izvalil vsa tista občutja, ki smo jim predhodno skušali zbežati. In tako je občutek ujetosti postal naš dnevni spremljevalec. Bilo je, kot bi se nenadoma povsem nemočni znašli v čakalnici, v katero vsekakor nismo prostovoljno vstopili,« je svoje misli o letu 2020 strnila Štrusova.

Spoznali so, da skupaj zmorejo

V več kot letu dni pandemije bolezni covid-19 so po besedah mag. Nataše Zalokar, direktorice Doma upokojencev Domžale, v njihovem

domu naučili prepoznati simptome, poznajo približen čas prebolevanja, mogoče zaplete, ki lahko vodijo v težji potek bolezni in tudi v smrt, pa tudi možnost, da okužba mine asimptomatsko, brez znakov, kar velja zaradi možnosti okuženja drugih ljudi za posebej skrb vzbujajoče. »Navadili smo se tudi na zaščitne ukrepe – od nošenja mask, razkuževanja do varnostne razdalje. Vse to smo naučili tudi naše stanovalce in svojce. Spoznali smo, da skupaj zmoremo veliko,« je povedala mag. Zalokarjeva.

Koronavirus je žal zahteval svoj davek

Okužba z virusom je na žalost zahtevala tudi svoj davek. Do vključno 21. marca letos so v Sloveniji potrdili dobrih 206.317 primerov okužb s koronavirusom, od tega je umrlo 4259 ljudi. V teh težkih trenutkih, ko obolevajo in umirajo naši najbližji, sorodniki in prijatelji, je prav da stopimo skupaj, saj bomo le tako lahko uspešno premagali nevidnega sovražnika.

Izkušnja človeka stresa, ga pretrese in pripravi do tega, da začne na vso zadevo gledati drugače

Mag. Klemen Svetelj nam je povedal, da je kot župnik župnije Domžale lani pokopal vsaj 10 oseb, ki so umrle zaradi virusa. In približno za toliko je število umrlih lansko leto tudi presešlo povprečje preteklih let: »To človeka stresa, ga pretrese in pripravi do tega, da začne na vso zadevo gledati drugače. Kar nekaj primerov sem imel, ko so me klicali ljudje, s katerimi sem bil pred dnem ali dveh v stiku in so nato zboleli za virusom. Nekajkrat sem se šel vmes testirati, da sem najprej pomiril samega sebe ter nato lahko z vsaj približno mirnim srcem opravil naprej svoje poslanstvo. Vendar strah deluje, nevidni virus se je zažrl v vse naše medosebne stike. Težko mi je bilo, ko skoraj tri mesece nisem šel do svojih staršev. Saj smo se slišali po telefonu, a to ni isto. Nobenih obiskov, nobenih tesnejših odnosov, vse na daljavo ... Verjamem, da to ni samo moja izkušnja, ampak ste to doživljali tudi vsi ostali.«

Stanovalci domov za starostnike so bili v tem obdobju izjemno ranljiva skupina

Tako kot široko po Sloveniji so se tudi v Domu upokojencev Domžale in MGC Bistrica Domžale soočali s številnimi okužbami med njihovimi stanovalci in pa tudi zaposlenimi. Zaradi preventivnih ukrepov v času spopadanja z nevarnim virusom, ki so jih fizično oddaljili od bližnjih, so bili stanovalci izjemno ranljiva skupina. Treba se je zavedati, da je večina stanovalcev domov za starostnike dočkala zavirljivo starost, vendar so zaradi povsem naravnih zakonitosti fizično precej onemogli. Pridružile so se jim najrazličnejše zdravstvene težave, ki so mnogim povzročile številne nevšečnosti in celo onemogočile povsem svobodno ter samostojno gibanje. Prav zaradi te ranljivosti je bil prihod virusa za nekatere žal usoden.

Umrli žal ne moremo vrniti življenja, žalujočim ne moremo odvzeti bolečine

Še vedno pa so skrb vzbujajoče posledice, ki zaradi spremenjenega načina življenja pestijo vse nas. Mag. Nataša Zalokar se je ob tem spraševala, kakšne posledice imata šolanje na daljavo in delo od doma, omejevanje starostnikov pri socialnih stikih, kako so se spremenile potrebe po drugih zdravstvenih storitvah in kakšne ukrepe moramo spoštovati v imenu omejevanja širjenja okužb. Po njenih besedah se življenje v Domu upokojencev Domžale počasi normalizira, misli pa pogosto uhajajo na lanski oktober, ko se je okužba začela širiti v njihovem domu.

Starostniki si kljub zavedanju minljivosti življenja želijo preživeti kar se da mirno in prijetno starost

Po besedah Irene Štrus je vsak stanovalec MGC Bistrice ob prihodu k njim prinesel s seboj najrazličnejše spomine in izkušnje. Stvari, ki so jim bile in so jim še venomer ljube. V zanje novih prostorih, s povsem nepoznanimi ljudmi, so si tudi s pomočjo spominov pričarali tisti občutek toplote in domačnosti. Za marsikoga izmed njih bo to zadnji dom, ki

se ga bodo še spominjali. »Stari ljudje se zavedajo minljivosti in vsekakor vedo, da se bo tudi zanje čas nekoč iztekel. Tudi zato si po številnih življenjskih preizkušnjah, na osnovi katerih so si snovali bogato zakladnico znanj in modrosti, želijo preživeti kar se da mirno in pa prijetno starost. Marsikomu izmed njih je želje prekrizala grožnja v podobi nevarnega virusa, ki je v minulemu letu vstopila v njihova življenja in na svojevrsten način vplivala na njihovo vsakdanjost,« je pojasnila Irena Štrus.

Zaradi spreminjajočih se razmer so se počutili izjemno negotovo in prestrašeno

Čeprav je starost pogosto obarvana z upadom kognitivnih ali motoričnih zmožnosti, to ne pomeni, da se je avtomatično znižala tudi njihova zmožnost percepcije, razumevanja in občutenja dogajanja okoli njih. Zaradi spreminjajočih se razmer in odvzete jim poznane vsakodnevne rutine so se po besedah Irene Štrus starostniki počutili izjemno negotovo in prestrašeno. Včasih tudi izgubljeno: »Rutina, vsakodnevna ponovitev istih stvari, ravno zaradi predvidljivosti nudi tako zelo znan in poznan ter izjemno dragocen občutek varnosti. Pomaga nam občutiti, kje smo in kam gremo, kaj lahko pričakujemo in čemu se lahko izognemo. Zaradi prepovedi obiskov in posledično fizične oddaljenosti od bližnjih so se starostniki pogosto počutili zapuščene in odrinjene.«

K poglobljanju stiske je pripomogel tudi strah pred virusom, morebitnimi zapleti in lastno minljivostjo

Zaradi pomanjkanja fizičnega stika, objema in skupnega preživljanja časa so se počutili osamljene. Sčasoma so zaradi negotovih razmer in strahu, ki so ga občutili, postajali vse bolj zaskrbljeni, ne le zase, ampak tudi za svojce in prijatelje. Posledica preventivnih ukrepov so bile tudi nenadne premestitve stanovalcev, ki so se bili primorani odpovedati nečemu znaneemu in poznanemu, ter se, kar se da hitro prilagoditi novim okoliščinam. »Skupaj z osebjem, ki je bilo postavljeno pod dodatni pritisk, stres, zahteve in pričakovanja, so se tako znašli v zanje povsem novi situaciji. Premeščeni v posebne sobe, kjer so se znašli v družbi oseb, ki niso bili njihovi stanovalci, so si za nedoločen čas delili skupni prostor. K nastalim razmeram so svoj doprinos prispevala še spremenljiva zdravstvena stanja, zaradi česar so se starostniki počutili precej nemočni in dezorientirani,« nam je zaupala Irena Štrus in dodala, da je bil to zanje pravi šok: »Zaradi izgube rutine in družin, ki so bila zanje prijetna doživljanja, je marsikdo od njih občutil tesnobo in strah. K poglobljanju stiske je pripomogel tudi strah pred virusom, morebitnimi zapleti in lastno minljivostjo, kar so starostniki izrazili na sebi lasten način. Občutek zapuščeniosti in izoliranosti, ki so se jima pridružile še misli na neizrečene besede, so jih spravljal v dodatno stisko. Zaradi negotovosti je občutek strahu prerasel v pravo grozo. Grozo pred neznanim.«

So bili pa vmes tudi zelo lepi primeri, ko so se družine med seboj še bolj povezale

Po besedah mag. Klemena Svetelja je bilo obdobje karantene gotovo težko za vse, saj smo morali praktično čez noč spremeniti svoje življenjske običaje. Nekaterim je bilo težko odpovedati se potovanjem in dopustu, drugje so otroci lastnim staršem postali breme in odveč. »So bili pa vmes tudi zelo lepi primeri, ko so se družine med seboj še bolj povežale, kjer so si starši vzeli čas za svoje otroke in se z njimi pogovarjali, igrali karte, preprosto bili skupaj. Nihče ni bil zadovoljen s šolo na daljavo, vsem nam je jasno, da je kvaliteta takšnega učenja slabša, a v izrednih razmerah je boljše to kot popolnoma nič. Sam sebi sem velikokrat rekel, da mi sploh ni hudo: ne trpim lakote, saj imam poln hladilnik, imam streho nad glavo in toplo sobo, zvečer grem lahko mirno spat brez strahu, da me bo 'noč vzela'. Marsikdo med nami še pomni čase, ko se je to dogajalo ne samo eno leto, ampak bistveno dlje,« je povedal mag. Svetelj.

Socialno smo postali veliko bolj šibki in odtujeni drug od drugega

Tudi delovanje župnije je bilo v tem času okrnjeno, nekaj časa je bila popolna blokada. Je pa mag. Klemen Svetelj vesel, da zdaj, sicer z omejitvami, lahko znova nudi vsaj osnovno duhovno pomoč. »Opazam pa drugo stvar: polenili smo se! Navadili smo se, da smo bistveno več časa pred TV ekrani ali ob internetu. Tehnologija nam omogoča, da nam je vse dosegljivo iz domače sobe, sploh nam ni treba več nikamor iti. In to nam je postalo všeč, si štejemo za civilizacijski napredek in uspeh. Saj do določene mere je res, ampak za kakšno ceno! Socialno smo postali veliko bolj šibki in odtujeni drug od drugega. Ker je širše družbeno življenje v določenih segmentih še vedno omejeno, trpi naše kulturno življenje in ustvarjanje, zožuje se intelektualna širina ljudi, izgublja se zaupanje v stroko in znanost, v iskanju resnice vedno bolj primanjkuje argumentiranega kritičnega dialoga med ljudmi. In verjetno so to za širšo družbo na dolgi rok še veliko hujše posledice od vsake smrtne žrtve. Tudi če bi umrl en sam človek za virusom, bi bilo že preveč; tukaj pa propada narod v svojih temeljih,« je obrazložil mag. Klemen Svetelj.

Leto preizkušnje naše človeškosti

Za konec je mag. Klemen Svetelj še povedal, da bo leto 2020 v naši zgodovini ostalo kot leto preizkušnje naše človeškosti: »V tem letu ne bomo pisali o velikih masovnih dogodkih, ker so le-ti po večini odpadli. Lahko pa bomo pisali o tem, da nam mnogi posamezniki še vedno govorijo o plemenitosti človeškega srca, ki se ne boji tveganja in trpljenja, ampak je pripravljeno žrtvovati se za druge. In vsi ti zglede kličejo k posnemanju!« □

KOLUMNA • MEDSEBOJNI ODNOSI LIDIJA BAŠIČ JANČAR

BITI POVEZAN
IN SAMOSTOJEN –
OH, KAKO JE TO TEŽKO

Oddaljevanje in iskanje lastne avtonomije je resna težava, ki se je največkrat sploh ne zavedamo.

Dovolj imam karantene in covidčasa. Čeprav je to aktualna tema, ne bom več pisala o njej. Vsaj nekaj časa ne. Zdi se mi, da smo prenasličeni s temi vsebinami. Pomlad je tu. In pomlad vedno prebudi drugačna čustva, kot smo jih v sebi nosili med zimo. Življenje se prebuja na vseh ravneh. Kako lepo je videti potoček, ob njem pa polno zvončkov, žafranov. Tak prizor me vedno navdahne s prav posebno radostjo, in takrat razmišljam o zelo nežnih stvareh, kot je bližina, in spominih.

Tokrat bom pisala o odnosih. O temi, za katero čutim, da imajo ljudje z njo v medsebojnih odnosih čedalje več težav. Na terapijo prihajajo pari s težavami na področju bližine. Oddaljevanje in iskanje lastne avtonomije je resna težava, ki se je največkrat sploh ne zavedamo. Je kar kompleksen pojem.

Predstavila vam bom dve skrajnosti, kjer se bližina v odnosih napačno odigrava. Prva je ta, da eden ali oba partnerja ne moreta drug brez drugega, nimata svojih lastnih hobijev, svojih lastnih mnenj, popolnoma normalno se jima zdi, da vse počneta skupaj. Vsaj eden ali oba sta zelo ustrezljiva do drugega. Vedeta se, kot bi bila eno. Največkrat eden od njiju čuti, da je tega preveč, vendar dobro ve, da bo drugi hitro protestiral, če se bo samo malo umaknil. Zato raje igra skupaj z njim igra biti eno. Če to traja leta, izgubljata sama sebe. Kot posameznika ne obstajata, izgubita lastno integriteto, lastne želje. Ob takem zlitju se mora zgoditi nekaj drastičnega. Saj poznamo na primer zgodbe, ko eden od partnerjev začne čutiti nesvobodo in ga odnese ven iz odnosa. To se lahko zgodi v obliki afere ali pa iz utesnenosti odnosa pobegne kako drugače. Tako oba trpita. Prvi čuti, da mu drugi krade svobodo, drugi trpi zaradi pomanjkanja pozornosti, ljubeznivosti in čaka v svoji samoti, da se bo partner spet zlit z njim.

Drugo skrajno možnost predstavlja partnerja, ki nimata bližine ali pa je ta zelo pomanjkljiva. Vsak si vzame preveč svobode, vsak ima svoje prijatelje, veliko časa potrebuje vsak zase, veliko časa posvečata službi in karieri. Kot par skorajda ne obstajata. Sčasoma skorajda ne čutita več potrebe po zbliznanju, sta le še operativna sodelavca, ki se sicer vse zmenita in dogovorita. Vendar prvinska potreba po toplini, bližini in razumevanju ne izgine. Kako se pokaže? V iskanju prijateljstev zunaj zakona, čustvenih navezavostih na osebe iz zunanega okolja, ki dajo ravno to, kot taka oseba potrebuje. Ko je že toliko hladu in praznine ter razdalje med njima, se vsaj eden od njiju zaloti, da pogrša in si želi kaj več. In ko si eden od njiju poišče zvezo zunaj odnosa, je ločitev na pragu. Takrat se zavesta, da kot par že dolga leta nista več obstajala.

Najtežji del odnosa je ravno iskanje ravnotežja med tema dvema skrajnostma, torej, kako in s kakšno intenzivnostjo biti povezan in hkrati samostojen, ohranjati sebe in od-

nos. Bližina ni nekaj, kar bi z lahkoto opisali, jo z lahkoto živeli ali še lažje ohranjali skozi vsa leta. Pravzaprav je bližina vseskozi izmuzljiva. Zakaj? Ker jo moramo prilagajati ves čas odnosa in ni vedno enaka. Na začetku, ko smo zaljubljeni, je zelo veliko in je normalno, da smo neprestano skupaj. Potem pa se moramo kar naenkrat v odnosu osamosvojiti, to je prva resna kriza v odnosu, saj partnerja začutita, kot da se razhajata, da je veliko več konfliktov, da jima gre vse narobe. In ko pridejo otroci ter se ustvarja družina, službe so na višku, oba gradita ka-

“Bližina ni nagrada, je pot, na kateri uživaš in se imaš lepo. Ko pot zavije navzgor, se moraš potruditi, da ji slediš in jo zmoraš, in ko prideš do križišča, se moraš poslušati, da ne skreneš z nje.”

riero, otroci potrebujejo čedalje več, je spet treba zavestno vzpostavljati več bližine: da si vzameta čas zase, gresta kam sama, se več pogovarjata itn. Kdo bi bil torej lahko pamenten? Ni nekega recepta, kako graditi in vzdrževati bližino, da je bo ravno prav. Edini recept je ta, da je nenehno preizkušamo in poskušamo s predpostavko, da si želimo delati na odnosu. Ko si želimo skuhati dobro kosilo, imamo željo in motivacijo, da to naredimo čim boljše. Skuhamo juho in jo poskusimo, ali je zadosti slana, ugibamo, kaj ji še manjka. Ni rečeno, da bo juha za vse enako dobra, nekdo jo bo solil več, drugi manj, vendar še vedno vsi jemo isto juho in na koncu je vsem dobra. Le vsak zase jo je posolil po svoje.

Bližina ni nagrada, je pot, na kateri uživaš in se imaš lepo. Ko pot zavije navzgor, se moraš potruditi, da ji slediš in jo zmoraš, in ko prideš do križišča, se moraš poslušati, da ne skreneš z nje. Zaradi vzgoje se vsak kdaj boji bližine, eni bolj, drugi manj. Ker ne veš, koliko zaupati, koliko se odpreti, povedati, se razgaliti in prositi. Lahko se preveč razgališ in boš osramočen. Lahko se preveč sprostiš in boš spet osramočen. Lahko preveč zaupaš, pa boš zavržen, zapuščen. Lahko se preveč predaš, se v polnosti navežeš, pa bo to nekdo izrabil. Veliko bolečine je lahko v tem, ko se prepustiš in spustiš v svoj intimni svet neko posebno osebo.

Tudi sama imam izkušnjo, ko sem pred leti spustila v svoje srce nekoga, zaradi katerega sem sklenila, da tega ne bom storila nikoli več. Bilo mi je žal. Vendar danes vem, da je bila to izkušnja, zaradi katere sem zelo drugačna. Ne, ni mi žal. Sem ženska, ki je in bo prijazna, ne glede na to, kako to razumejo drugi. Naj nam pomlad prinese zaupanje v odnose, prijateljske in intimne. Ne glede na izkušnje je res najlepše, ko se lahko spoznavamo, se pogovarjamo in govorimo o sebi. Tako se rojeva bližina. □

Dr. Maks Merela – prejemnik plakete Civilne zaščite

DZRJ DOMŽALE Vsako leto 1. marca obeležujemo dan Civilne zaščite. To je tudi dan, ko se najzaslužnejšim podeljujejo priznanja za njihovo delo na področju zaščite in reševanja. Zaradi ukrepov ob pandemiji koronavirusa pa so bile letos tudi te prireditve prikrajšane za svojo slovesnost – priznanja bodo reševalne enote svojim članom podelile na internih aktivnostih. Tako je na Ministrstvu za obrambo Republike Slovenije 1. marca najvišja priznanja prejela le peščica izbranih pripadnikov Civilne zaščite. Med prejemniki je bil tudi naš občan dr. Maks Merela iz Depale vasi, ki je prejel plaketo Civilne zaščite kot priznanje za življenjsko delo, posebne zasluge in izjemne dosežke pri zaščiti in reševanju, kot član Jamarske reševalne službe Slovenije (JRS).

Maks Merela se, kot član DZRJ Simon Robič Domžale, z jamarstvom ukvarja že od leta 1992. S svojim delom je pripomogel k izobraževanju mlajših jamarjev do jamskega znanja in izpitov pri Jamarski zvezi Slovenije. Leta 1996 je pri Jamarski reševalni službi Slovenije opravil izpit za jamskega reševalca in od tedaj neprekinjeno deluje kot operativni jamarški reševalec. Od svojega 18. leta je sodeloval v večini intervencij, veliko pa je bilo uspešno zaključenih prav pod njegovim vodstvom. Z delom in predanostjo si je pridobil zaupanje kolegov reševalcev in leta 2003 prevzel vodenje JRS centra Ljubljana. Leta 2010 je postal vodja operative JRS in je eden vodilnih članov JRS, ki

so uspeli urediti status ekipe za širjenje ožin v primeru reševanja iz jam ter status ekipe za reševanje iz sifonov. Leta 2010 se je udeležil mednarodnega usposabljanja jamskega reševanja v Franciji (SSF), kjer se je na njegovo pobudo podpisal sporazum za prevod Priročnika za jamsko reševanje, ki trenutno predstavlja najpomembnejše gradivo pri usposabljanju novih generacij jamskih reševalcev.

Maks Merela v zadnjem času deluje predvsem na mednarodnem področju reševanja iz jam. Dolga leta je bil eden od inštruktorjev na mednarodnih usposabljanjih reševanja iz jam, ki so se izvajali na območju JV Evrope. V letih 2012 in 2013 je vodil prek pol milijona evrov vreden projekta EU Proteus, ki je bil prvi projekt na področju jamskega reševanja, ki ga je finančno podprla Evropska komisija. Projekt je omogočil mednarodno

sodelovanje z reševalnimi službami širom Evrope, ki so se nato združile v Evropsko jamsko reševalno zvezo (European Cave Rescue Association – ECRA). Maks Merela je idejni vodja razvoja ekipe JRS za mednarodna posredovanja (Cave Search And Rescue – CaveSAR). Vodil je postopek registracije mednarodne enote, ki se je leta 2018 certificirala v sistema evropske zmogljivosti za nujni odziv (European Emergency Response Capacity – EERC) kot edina mednarodna enota za reševanje iz jam v Evropi. Vse od njenega nastanka tudi vodi mednarodno enoto CaveSAR. Po ustanovitvi enote je tudi vodil Evropski projekt financiranja adaptacije enote za opremljanje (CSAR IDAP) v vrednosti več kot 340.000 evrov. Zaradi vseh njegovih prizadevanj in dosežkov, ga je Jamarska reševalna služba pri Jamarski zvezi Slovenije predlagala za priznanje – plaketo Civilne zaščite. Nekaj dodatnih besed o njegovem delovanju znotraj Jamarske reševalne službe in njegovem razmišljanju o prostovoljnem delu pa lahko zasledite tudi na spletni povezavi: <https://www.rtvsl.si/4d/arhiv/174758606?s=radio>, kjer je na voljo pogovor s njim v novi rubriki Radia Slovenija. Njegovo mišljenje o pomoči sočloveku pa poznajo tudi njegovi sokrajani, saj se vedno zelo aktivno vključuje v reševanje družbenih problematik svojega kraja.

DAMIJAN POTRPNJ, ČLAN DZRJ DOMŽALE, VODJA JRS CENTRA LJUBLJANA

Beremo, da se poberemo

KNJIŽNICA DOMŽALE V Knjižnici Domžale vsako leto lahko sodelujete pri bralni znački za odrasle Okusimo besedo. Knjige s seznama lahko prebirate od 1. oktobra naprej, bralci, ki do 30. aprila oddajo izpolnjeno zloženko, pa so v maju povabljeni na zaključno prireditev, na kateri prejmejo knjižno nagrado.

Vse sodelujoče pri letošnjem projektu vabimo, da oddajo izpolnjeno zloženko, saj se 30. april hitro približuje. Zloženko v fizični obliki lahko oddate na oddelku za odrasle in v vseh enotah Knjižnice Domžale, po-

vezavo do e-zloženke pa najdete na naši spletni strani.

Lansko jesen smo pripravili tudi Športno bralno značko, saj so branje, telesna aktivnost in pisanje trije stebri uspešnega boja proti stresu, tesnobi, depresiji in drugim težavam. Tudi pri tej bralni znački je rok za oddajo izpolnjene zloženke do 30. aprila.

Informacije o obeh zaključnih prireditvah bomo posredovali jeseni, saj bomo izvedbo prilagodili trenutnim epidemiološkim razmeram.

Prijetno branje vam želimo.

Trideset let Župnijske karitas Domžale

ŽUPNIJSKA KARITAS DOMŽALE Petega marca 1991 je bila ustanovljena Župnijska karitas Domžale. Na zboru so bile začrtane smernice delovanja, ki naj bi temeljilo na ljubezni do bližnjega. Področja delovanja so bila dobro načrtovana in izbrana, saj se skozi tri desetletja niso bistveno spremenila. Glavna smer je ostala ves čas enaka, odkriti stisko oziroma potrebo bližnjega in po najboljših močeh nanjo odgovoriti. Stiske oziroma potrebe smo zaznavali na socialno-materialnem področju pri posameznikih in družinah, pri pomoči starejšim, najsi bo z materialno pomočjo, pripravo srečanj ali obiski in pogovorom. Že v prvih letih delovanja smo zaznali stisko brezdomcev, ki smo jim pomagali z nastanitvijo v sobi za brezdomce. V vsem obdobju smo jim bili v pomoč s svetovanjem za iskanje rešitev v njihovih stiskah in jim nudili pomoč s prehranskimi paketi. Mladih in družin smo se dotaknili na vzgojnem področju, z or-

ganizacijami materinskega dne in s soorganizacijo miklavževanj. Mnogih drugih pa z organizacijo dobrodelnih koncertov in ob tednu Karitas. Večji del bremena izvajanja našega programa je bilo na zvestih in predanih sodelavcih-prostovoljcih. Količina prostovoljnih ur je bilo narejenih, naj bo zapisano v knjigi življenja vsakega posameznika. V številke bi težko ujeli vse obiske pri bolnih, ostarelih in invalidnih, zagotovo pa jih je bilo zelo veliko. Ker pa so bila področja dela začrtana malo širše, je bilo v tem času veliko sodelovanja z župnijo, Občino Domžale, krajevnimi skupnostmi, Slovensko in Škofijsko karitas, Kulturnim domom Franca Bernika, Kulturnim društvom Mirana Jarca, Domom upokojencev, CSD, drugimi humanitarnimi organizacijami, skavti, vrtci, šolami ter drugimi organizacijami in posamezniki. Da smo našo dejavnost lahko izvajali v takem obsegu, so nam poleg zgoraj naštetih veliko pomagali mnogi donatorji in

sponzorji, ministrstva z EU programi, poznani darovalci tako posamezniki kot podjetja in mnoge nepoznane 'uboge vdove', ki so naše delo podpirali iz leta v leto. Ob vseh omenjenih pa tudi številni nastopajoči na vsakoletnih dobrodelnih koncertih.

Upam in želim, da bodo podobno, kot so bila zadnja tri desetletja, tudi naslednja leta in desetletja polna dobrih del in drobnih darov. Naj nas k temu spodbujajo Jezusove besede dvanajsterim: »Zastonj ste prejeli, zastonj dajajte« (Mt 10,8). Hvala vsem sodelavcem in vsem drugim za dobro opravljeno delo. Hvala tudi vsem, ki ste naše karitativno humanitarno delo podpirali finančno ali materialno. Hvala Bogu, da nam je dajal moči in poguma, da je lahko bila naša ljubezen do bližnjega ves ta čas dejavna. Naj bo vsem vam, ki ste z nami hodili po poti karitativnega delovanja, bogato povrnjeno.

JANEZ KASTELIC, TAJNIK ŽUPNIJSKE KARITAS DOMŽALE

NOVICE

Civilna zaščita in prva pomoč v vsak dom – svetovni dan Civilne zaščite

OO RK DOMŽALE V Sloveniji in tudi drugod po svetu 1. marec tradicionalno zaznamujemo kot dan Civilne zaščite, s katerim želimo krepiti zavest javnosti o izpostavljenosti naravnim in drugim nesrečam ter o učinkovitosti samozaščite. Na ta dan splošno javnost tudi Rdeči križ Slovenije spomni na vlogo, ki jo ima Civilna zaščita pri varstvu pred nesrečami, in na pomen mednarodnega sodelovanja za zaščito človeka in njegovega okolja. Hkrati se ob dnevu Civilne zaščite simbolično zahvalijo vsem, ki sodelujejo v sistemu zaščite, reševanja in pomoči, v katerega je v Sloveniji aktivno vključena več kot desetina prebivalstva! Pomembne naloge na tem področju tudi v naši občini uspešno opravljajo številne enote in posamezniki, med katerimi sta, ob drugi dejavnosti Rdečega križa, tudi obe ekipi prve pomoči Območnega združenja RK Domžale.

Pomena in vloge Civilne zaščite se je zavedala tudi Generalna skupščina OZN, ki je leta 1990 1. marec razglasila za svetovni dan Civilne zaščite, v Sloveniji ga praznujemo od leta 1992. Ta dan naj bi ljudi spomnil, kakšno vlogo ima Civilna zaščita in kako življenjsko pomembna je. Svetovni dan Civilne zaščite letos ponuja priložnost, da se spomnimo njene pomena in njene velike vloge tudi med epidemijo covid-19. Na to opozarja tudi tema letošnjega svetovnega dne, ki poziva, naj bosta v vsakem domu civilna zaščita in prva pomoč: »Stremimo k skupnemu cilju, da je v vsakem gospodinjstvu vsaj ena oseba, ki je usposobljena za dajanje prve pomoči, ne glede na njihov socialno-ekonomski status,« so zapisali.

Območno združenje RK Domžale ima dve ekipi prve pomoči. Sestavljajo ju bolničarji z opravljenim 70-urnim tečajem za bolničarja, vpisani v evidenco CZ Uprave RS za zaščito in reševanje. V letu 2020 so opravili naslednje aktivnosti, ki so zaradi covid-19 malo drugačne, ob tem pa še pomembnejše za vse, ki so jim pomagale. V prvem valu so tako opravili 153 prostovoljnih ur za pripravo paketov hrane, prevoz hrane, prinos zdravil iz lekarn ter delitev hrane in mask na območju občine Domžale. Del ekip je dežural na meji z Italijo (merjenje temperature pri prehodu meje) – opravljenih 72 ur. V okviru spremljanja in odgovarjanja na dežurnem telefonu je bilo opravljenih 110 prostovoljnih ur, v okviru katerih so bile podane informacije o ukrepih, pomoči in samem koronavirusi ter psihosocialna pomoč.

V drugem valu sta ekipi pomagali zdravstvenemu osebju v Bolnišni-

ci Golnik (35 prostovoljnih ur), povečalo se je število ur ob dežurnem telefonu, kjer je bila nudena predvsem psihosocialna pomoč – opravljenih (80 prostovoljnih ur), zbiranje prijav prostovoljcev za pomoč v DSO Domžale (50 prostovoljnih ur). Zaradi epidemije je žal ekipa opravila manj ur za predstavitev delavnic TPO in uporabe AED. Pred zaprtjem šol so bile tovrstne delavnice samo na OŠ Venclja Perka. Pogrešajo pa tudi vsakoletno preverjanje znanja iz prve pomoči za ekipe.

Zaradi korone so bile pri uresničevanju programov omejene tudi sicer zelo pridne krajevne organizaci-

je. Tako je žal bilo opravljenih manj obiskov, izletov in pomoči starejšim. »Upajmo, da bomo lahko letos vsaj nekaj aktivnosti nadoknadili,« ob koncu pogovora pove Majda Mirnik, sekretarka Območne organizacije RK Domžale ter se ekipama Prve pomoči za opravljeno delo iskreno zahvaljuje, hkrati pa RK vsem, ki delujete v sistemu zaščite, reševanja in pomoči, poklicno ali nepoklicno, ter se odlikujete s predanostjo in požrtvovalnostjo, vselej pripravljeni, da se odzovete pomoči potrebnim, prav tako izreka iskrena hvala.

VERA VOJSKA

FOTO: ARHIV OO RK DOMŽALE

Medobčinski šolski parlament: Moja poklicna prihodnost

ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE DOMŽALE Zveza prijateljev mladine Slovenije že od leta 1990 izvaja program Otroški parlament, ki se uvršča v program vzgoje otrok za aktivno državljanstvo in demokracijo. Otroke tako spodbujajo k sodelovanju v družbenem življenju (participacija) in izobražujejo o človekovih in državljskih pravicah. Kot oblike demokratičnega dialoga se otroški parlamenti izvajajo v večini osnovnih šol po Sloveniji, nadgradijo se s parlamenti na občinski in regionalni ravni ter se zaključijo na nacionalnem otroškem parlamentu. Zveza prijateljev mladine Domžale je tovrstni obliki spoznavanja otrok

vsa leta namenjala posebno skrb in sodelovanjem posameznih osnovnih šol vsako leto pripravljala medobčinski šolski parlament.

V okviru le-teh otroci izražajo lastna mnenja o vprašanih, ki jih izberejo sami. Pri tem jim pomagajo mentorji in regijski koordinatorji. Organizator nacionalnega programa otroškega parlamenta je Zveza prijateljev mladine Slovenije, nastal pa je na pobudo učencev, da bi lahko javno spregovorili, predstavili svoja mnenja, ideje in dileme o vprašanih, ki so zanje pomembna v obdobju odraščanja. Tako v okolju, kjer živijo, se šolajo ali preživljajo prosti čas kot tudi v širšem, slovenskem okolju. Ob tem pričakujejo pozornost tako šolskih kot lokalnih oblasti ter vladnih in nevladnih organizacij, ki morajo prisluhniti pobudam mladih.

Tema otroških parlamentov v šolskem letu 2020/2021 se nadaljuje iz preteklega leta. V spomladanskem koronskem času v letu 2020 je bil 30.

nacionalni Otroški parlament odpovedan, se je pa Zveza prijateljev mladine Slovenije potrudila ter razpravo in mnenja otrok pridobila preko spletne platforme Opin.me.

Letošnja tema otroških parlamentov je tako Moja poklicna prihodnost, ki so jo učenci z območja, ki ga pokriva Zveza prijateljev mladine Domžale, v organizaciji Osnovne šole Jurij Vega Moravče predstavili 25. marca 2021 in so jo zainteresirani lahko spremljali prek videokonference. Več o vsebini letošnje teme in pogledih, mnenjih ter predlogih udeležencev letošnjega medobčinskega šolskega parlamenta pa v naslednji številki Slamnika.

VERA VOJSKA

Pustovanje prek Zooma na OŠ Preserje pri Radomljah

OŠ PRESERJE PRI RADOMLJAH Ni zime za Eskime, niti maškare se koroni kar tako ne uklonimo! Tudi letos smo na OŠ Preserje pri Radomljah praznovali pustni torek, tokrat za celotno 1. triado, to je za približno 300 učencev in učenek od 1. do 3. razreda. Na pustni torek, 16. februarja 2021, smo imeli na šoli tako imenovano 'Zoomovanje' (Zoom + pustovanje).

Program je bil seveda prilagojen, saj je pustna povorka po okolici šole tokrat žal odpadla, prav tako ni bilo mažoret, gasilcev, upokojencev, sosednjih vrtcev in policistov, ki so nam pomagali in/ali pomahali v lanskem šolskem letu, a je bilo kljub temu izredno pestro. Tokrat je šlo za

skupinski Zoom: vsak razred je spremljal dogajanje iz svoje učilnice, iz svojega mehurčka. Prek razrednega računalnika so se povezali na Zoom in sliko projicirali na veliko platno, le moja malenkost je bila mobilna enota oddaje v živo. Seveda sem pri tem upoštevala vsa priporočila NIJZ, od maske do razdalje. Vsak razred je pripravil kratek nastop za gledalce in gledalke: nekateri razredi so zapeli pesmico ali dve, spet drugi so zaplesali po ritmični poskočne glasbe, nekateri pa so celo uporabili čisto pravo čarovnijo. Vsi pa so se pred slavnim torkom naučili kratko angleško pesmico Baby shark skupaj s koreografijo, ki so jo z veseljem uprizorili proti koncu razredne točke.

Na tem mestu se zahvaljujem vsem, ki so tako ali drugače pomagali pri izvedbi pustovanja: ravnateljici za podporo, staršem za maske, kostume in učenje pesmice, razredničarkam in razrednikom ter drugim učiteljem za motivacijo, sodelovanje in dobro voljo, sodelavcu Tomažu Pajničju za tehnično podporo ter seveda vsem učencem in učenkam za navdušenost, norčavost in razigranost.

Za nami je najboljši torek v cellem šolskem letu! Se vidimo naslednje leto! Upam, da se bodo maske do takrat spet nosile samo za pusta. Ostanite zdravi.

SIMONA JERAN, VODJA PUSTOVANJA, OŠ PRESERJE PRI RADOMLJAH

DRUŠTVO KREATIVNI NOMADI

V okviru vseslovenske prostovoljske akcije Dan za spremembe

vabimo na
Izmenjevalnico
igrač, družabnih iger in knjig

prinesi – zamenjaj – podari

Kdaj
sobota, 10. 4. 2021, od 15.00 do 17.00

Kje
na parkirišču pred **KS Preserje oziroma Papirnico Lipa**

Namen izmenjevalnice je spodbujanje zavesti ponovne uporabe in zmanjševanje množične proizvodnje.

Spremembe se lahko zgodijo tebi ali zaradi tebe.

Več o dogodku na FB: kreativninomadi

Vabljeni!

Ko šport stopi naproti v težkih trenutkih ...

Da šport ni samo šport, vemo že dolgo, zelo pogosto je povezan z dodano vrednostjo, kot je umikati otroke, mlade iz ulice, kakovostnejše preživljanje prostega časa in še marsikaj. Ko šport postane tudi glas šibkejših, tistih, ki potrebujejo pomoč takoj, pa dobimo zaokroženo celoto, ki je v naši družbi še kako pomembna.

Mateja A. Kegel
Foto: NK Domžale

Med glasnejšimi športnimi društvi in organizacijami v naši občini na področju dobrotelčnosti je Nogometni klub Domžale. »Dobrotelčnosti posvečamo veliko pozornosti, saj se družbene odgovornosti, ki jo nosimo kot eden izmed vodilnih športnih kolektivov na območju osrednje Slovenije, dobro zavedamo. S tega vidika je NK Domžale v zadnjem obdobju sodeloval v številnih dobrotelčnih akcijah,« so nam povedali.

Prva izmed akcij je zbiranje denarnih sredstev za šoloobvezni deklici Anjo in Dunjo iz Kamnika, ki sta v trenutku ostali brez svojih staršev. »Na predlog našega nogometaša Slobodana Vuka smo z donacijami igralcev in trenerjev članskega moštva, vodstva kluba ter tudi navijačev in podpornikov rumene družine za deklici zbrali 1500 evrov in jima tako ob hudi tragediji vsaj delno priskočili na pomoč,« pravijo v NK Domžale.

Slovo od nekdanjega soigralca in pomoč njegovi družini

Žal pa so se tragični dnevi zgrnili tudi nad nogometno javnost, saj je močno pretresla novica o nepričakovani tragični smrti nekdanje

ga soigralca domžalskih nogometašev. »V okviru zadnje domače tekme, ki je bila odigrana pred kratkim, so se z minuto molka poslovili od mnogo prezgodaj preminulega 41-letnega Luke Baniča, našega nekdanjega nogometaša, ki je rumeni dres nosil med letoma 2000 in 2003. Ob tej tragični novici smo znotraj kluba tudi za njegovo družino zbirali finančna sredstva. Na pomoč lahko priskočite tudi vi, saj lahko po svojih zmožnostih še vedno prispevate na račun Zveze prijateljev mladine Moste - Polje.«

Zveza prijateljev mladine Moste - Polje, Proletarska cesta 1, 1000 Ljubljana:

IBAN: SI56 3300 0000 1303 865

BIC: HAABSI22

KODA: CHAR

Namen: Humanitarna pomoč družini

Sklic: Sloo 103-103

Nogometni klub Domžale je priskočil na pomoč tudi ob družinski tragediji, ki se je januarja pripetila v Gerečji vasi. Rumena družina se je nemudoma odzvala na poziv vratarja NK Celje Matjaža Rozmana in nekdanjega igralca Marka Drevenška. »V sklopu licitacije nogometnih dresov, Dejana Djuranovića in Senijada Ibričića, sta Miha in Matija prejela 800 evrov, dresa Daria Kolobarića in Janeza Piška pa bosta na dražbo od-

šla, ko bo pripravljena tudi posebna TV zgodba. Domžale so namreč klub, ki je daroval največ dresov. Zavedamo se, da zbrani znesek fantoma ne bo vrnil starih staršev in matere, vseeno pa upamo, da jima bo vsaj v določeno pomoč v teh težkih trenutkih,« dodajajo domžalski nogometaši.

Dobro desetletje Anine zvezdice v Domžalah

Prvo spomladansko tekmo domžalskih nogometašev je zaznamovala akcija, s katero so želeli opozoriti na stiske tisočih otrok, trenerjev, staršev in rekreativcev. »Križa zaradi pandemije covida-19 nas

je vse močno prizadela, verjetno pa nikogar tako hudo kot naše otroke, ki niso smeli trenirati zares dolgo časa,« opisujejo svoje videnje situacije, v kateri smo se znašli v zadnjem letu dni. Z namenom opozoriti na posledice, ki jih prinaša pandemija, so pred tekmo z Mariborom na igrišču prišli v prav posebnih majicah s sporočilom: Šport = način življenja, kdaj znova za vse?

Prav tako so zelo ponosni na več kot desetletje dolgo sodelovanje z Anino zvezdico, humanitarno organizacijo, s pomočjo katere zbirajo večje količine hrane s daljšim rokom uporabe, ki je namenjena socialno ogroženim družinam: »Zaradi pomembnosti podobnih projektov ima Anina zvezdica tudi prav posebno mesto na članskem dresu rumene družine. Logotip najdemo na hrbtni strani majice pod številko nogometašev. Vsem dobrotelčnim akcijam se v NK Domžale torej z veseljem pridružujemo in zagotavljamo vam, da bo temu tako tudi v prihodnosti!«

Seveda pa to niso edine dobrodelne zgodbe v Domžalah, kjer tudi športniki radi priskočijo na pomoč. O marsikateri smo že pisali, z veseljem pa prisluhnemo tistim, o katerih nas obvestite. Prav je, da so dobra dela slišana, saj se dobro z dobrim vrača, predvsem pa k sodelovanju in pomoči drugim spodbudi še več ljudi. □

KNJIGE FRANCA BERNIKA

Zgodovinski biseri o naši preteklosti

Marca je izšla že tretja knjiga projekta Zgodovina fare Domžale

Kulturni dom Franca Bernika Domžale in člani uredniškega odbora za izdajo ponatisa knjig Franca Bernika nadaljujemo svoje delo. Tako je v mesecu marcu 2021 izšla že tretja načrtovana knjiga. V **Zgodovini fare Domžale 3** sta zbrana ponatis knjige iz leta 1925 o Bernikovih dognanjih, povezanih s preteklostjo in zgodovino tega prostora, z naslovom **Z nekdanje Goričice**, drugi del knjige pa je posebno dragocen, saj bodo v tej knjigi izdani tudi Bernikovi zapisi o medvojnem in povojnem obdobju v Domžalah. Naslovili smo jih **Fragmenti**, prinašajo pa natis še neobjavljenega, pred kratkim odkritega rokopisa o težkem in krutem času, ki so ga zaznamovale tudi številne žrtve in tragični dogodki, ki jih je še posebno skrbno beležil.

Knjiga, ki ne sme manjkati v nobenem domžalskem domu!

Virtualni pogovor o Bernikovi Fragmentih v tretji knjigi Zgodovina fare Domžale

V torek, **6. aprila 2021 ob 18. uri** na spletnih straneh in forumih Kulturnega doma Franca Bernika, Slamnikarskega muzeja in portalu domzalec.si

Ze dlje časa je v Domžalah tlela zamisel o ponovnem natisu temeljnih knjig Franca Bernika. Pred dnevi je izšla že tretja knjiga, in v njej tudi prvenec, prvič natisnjen Bernikov rokopis z naslovom **Fragmenti**, v katerih je Bernik popisal dogajanje v Domžalah v času druge svetovne vojne, torej med leti 1940 in 1947.

O Fragmentih in avtorju bosta v okviru **Srečanj pod slamniki** spregovorila njegov poznavalec **mag. Blaž Otrin** in urednica **Cveta Zalokar**.

Knjige je mogoče naročiti tudi po mejlu na naslov blagajna@kd-domzale.si, naročilnica pa je objavljena tudi na spletni strani www.kd-domzale.si/zaloznistvo

NAROČILNICA

Spodaj podpisani naročam naslednje ponovne natisne knjig Franca Bernika (označite zelene knjige):

- ZGODOVINA FARE DOMŽALE 1** (izšla aprila 2020)
- ZGODOVINA FARE DOMŽALE 2** (izšla decembra 2020)
- Z NEKDANJE GORIČICE / FRAGMENTI kronika 1940-1947** (izide marca 2021)
- O ŽIVLJENJU IN DELU FRANCA BERNIKA** (izide predvidoma junija 2021)

Cena posamezne knjige je 20 eur.

Način dostave:

- knjigo/-e bom osebno prevzel in plačal v tajništvo Kulturnega doma Franca Bernika Domžale
- knjigo/-e bom vključno s poštnino po ceniku Pošte Slovenija plačal po prevzemu pošiljke

Podatki o naročniku:

Ime in priimek

Ulica in hišna številka

Kraj in poštna številka

Telefon

Elektronski naslov

Podpis

Strinjam se z uporabo mojih osebnih podatkov za potrebe distribucije knjige.

Naročilnico pošljite/prinesite na naslov:

Kulturni dom Franca Bernika Domžale
Ljubljanska cesta 61, 1230 Domžale

Kulturni dom Franca Bernika Domžale se zavezuje, da bo osebne podatke, ki jih bo pridobil od posameznika s to naročilnico, obdeloval izključno za namen izvedbe naročila v skladu z določili Splošne uredbe o varstvu podatkov (GDPR) in z vsebino vsakokrat veljavnega Zakona o varstvu osebnih podatkov ter vsemi internimi akti, ki urejajo varstvo osebnih podatkov. Podrobnejša določila glede varstva osebnih podatkov ter pravic in obveznosti v tej zvezi je zavod objavil v Politiki varstva osebnih podatkov na spletni strani: <http://www.kd-domzale.si/pogoj-poslovanja.html>.

Kulturni dom
Franca Bernika
Domžale

OBRAZI DOMŽAL

INDIJA SE MI JE NEPOVRATNO USEDLA V SRCE

JANEZ DOLINŠEK, BIBLIOTEKAR IN POPOTNIK, AVTOR KNJIGE DALEČ OD BLIZU

Janez Dolinšek je prijazni bibliotekar, ki ga srečujete na oddelku za otroke in mladino v domžalski knjižnici.

Cveta Zalokar

Foto: osebni arhiv Janeza Dolinška

Redno sodeluje tudi z našim časopisom, za katerega zbira in ureja predloge zanimivih knjig za odrasle, otroke in mladino. Ob koncu leta 2019 pa je popotnik iz Preserij pri Radomljah v samozaložbi izdal tudi svojo prvo knjigo, izjemni potopis Daleč od blizu, v katerem na zanimiv in izviren način spregovori o svojih popotovanjih v Indijo. Pogovor pripravila Cveta Zalokar Fotografsko gradivo:

Po poklicu ste bibliotekar, torej so vam blizu knjige in branje. Se motimo?

Nikakor se ne motite. Čeprav me je življenje v ta poklic pripeljalo po nekaj ovinkih in nisem študiral bibliotekarstva, sem se v njem zelo hitro in dobro (z)našel, vsekakor pa gre ljubezen do knjig in branja z roko v roki s tem lepim poklicem, ki ga lahko čutiš tudi kot poslanstvo. Pascal Mercier je v odličnem romanu Nočni vlak v Lizbono zapisal: »So ljudje, ki berejo, in so tisti drugi. Ali je bil nekdo bralec ali nebralec - to si hitro opazil. Med ljudmi ni bilo večje razlike od te.« Zdi se mi, da ta misel optimalno povzame, zakaj je brati ne samo pomembno in smiselno, temveč tudi nujno. Menim, da je eden izmed pomembnih vzrokov razkroja pozne neoliberalne družbe tudi slabšanje bralnih navad oziroma opuščanje branja (dobrih) knjig.

So med priljubljenimi knjigami tudi potopisi? Kateri so vaši najljubši?

Potopisom sem začel namenjati več pozornosti vzporedno z odločitvijo za prvo potovanje v Indijo. Takrat mi je veliko dal potopis Sanje v vzhodni sobi Andreja Detele, poleg tega pa lahko izpostavim še biografski potopisni roman V divjini Jona Krakauerja o življenju Christopherja McCandlessa, po katerem je bil posnet tudi odlični film z izvrstno glasbo. Christopher McCandless je najbolj znan po svojem spoznanju in citatu (do katerega je sicer prišel na zelo tragičen način), da je sreča resnična in prava, kadar jo deliš.

V Indijo ste prvič odpotovali leta 2011, zakaj prav Indija?

V Indijo me je vleklo že leta prej, ampak se v dolgoletni zvezi s partnerko za tako potovanje nekako nisva odločila. Po koncu zveze pa sem kmalu ponovno začutil močno željo po Indiji, ki je tlela vzporedno s hrepenenjem po nekakšnem razhodu s starim seboj in ustvarjanju novega. Verjamem, da se da take preobrazbe izvajati tudi doma, ampak vsaj zame je bilo očitno lažje, da sem to odloč(e)nost manifestiral tudi navzven ter se 'vrge' v povsem nove izkušnje in doživetja. Takrat sem torej spoznal, da sem edina še

V čolnu na Gangesu

preostala ovira med Indijo in seboj jaz sam. Zato sem se preprosto odločil, da to oviro odstranim, in šel.

V Indijo ste potem v sedmih letih potovali še štirikrat in tam skupaj preživeli 222 dni. Kako so potovanja vplivala na vas?

Na to vprašanje sem se trudil odgovoriti s knjigo. Solo potovanja so zagotovo pozitivno vplivala na mojo samozavest. Dobil sem občutek, da sem marsikaj sposoben izpeljati, če se tako odločim, da sem marsikaj sposoben potrpeti in zdržati. Da se znam izvleči iz tesnobnih (popotniških) trenutkov, ko si osamljen, utrujen in izgubljen v povsem novem svetu, ko te je groza misli, da je to tretji dan potovanja, ki naj bi trajalo dva meseca, ko potem projiciraš te občutke na vse, kar je pred teboj in si težko predstavljaš, da bi bilo iz tega lahko karkoli dobrega. Potem pa se naspiš, kaj dobrega poješ, nasmeji te nagajiva opica, očara te iskren nasmeh uličnega prodajalca in kar naenkrat se tvoja percepcija vsega začne spreminjati. Te izkušnje so zelo vplivale tudi na moje življenje tukaj. Seveda pa so vse posledice in brutalni kontrasti grabežljivega neoliberalnega kapitalizma, kar v Indiji lahko opaziš na dobesedno vsakem koraku, nepovratno vplivali tudi na moje doživetje družbene ureditve in na mojo kritičnost do kapitalističnega sistema, v katerem je večina prisiljena delati, zato da peščica sebičnih lastnikov kapitala nesramno bogati, medtem ko ta večina včasih nima niti za hrano in streho nad glavo.

Vedno ste potovali sami, a nikoli osamljeno. Sprva vas je to plašilo in navdajalo z negotovostjo ... Kako ste se spopadali s svojimi strahovi in katerimi?

Na začetku je bilo seveda strahov veliko. Na poti do samosti, ki te izpolnjuje, v kateri si miren in zadovoljen, iz katere se navzven odpiriš svetu brez nestrpnih pričakovanj, se moraš vsekakor velikokrat spopasti z osamljenostjo. Osamljenost čutiš kot strah, stisko, kot nekakšen napad, kot tesnobo, iz katere si želiš izhoda. Samost pa občutiš kot svobodo bivanja, v kateri ra-

dostno pričakuješ, kaj neverjetnega ti bo življenje (in/ali Indija) prineslo že dobesedno za naslednjim vogalom. Ko pride osamljenost, jo je treba predvsem sprejeti. Nato se ta kmalu vda in se spremeni v prijetno samost, ki ji potem začnejo naproti prihajati čudovite dogodivščine in krasni novi ljudje, ki jih spoznaš na poti.

Ali potepanja načrtujete, si zamislite, kaj bi želeli videti ali doživeti?

Trudim se najti kompromis med spontanostjo in načrtovanjem. Zagotovo je dobro, da imaš urejene vsaj logistične povezave, torej letalski let do destinacije, morebitne povezovalne lete, vsaj prvo prenočišče v prvem mestu, morda tudi kakšen vlak. Pri prvem potovanju sem glede krajev in mest, ki jih želim videti, v veliki meri sledil intuiciji, seveda podprti tudi z branjem knjig in poizvedbami na internetu. Takrat je bilo možno tudi več spontanosti glede vlakov in nočitev, ki pa se je z leti kot posledica razvoja digitalne tehnologije in vseh platform, ki jih je ta prinesla (Booking ipd.), precej skrčila. Kljub morebitni logistični načrtovanosti pa Indija postreže s toliko nepričakovanimi in neverjetnimi doživetji, da si kvečjemu vesel, če si lahko obeata vsaj, da boš po vseh peripetijah imel ob koncu dneva kam položiti utrujeno glavo.

Vaš potopis je zanimiv, ker je zasnovan zelo osebno, celo intimno. Kaj želite sporočiti bralcem?

Potopis je nastajal sproti na potovanjih ob koncu vsakega dne. Najprej kot dnevnik na papirju, nato preoblikovan v dolga elektronska sporočila, ki sem jih pošiljal bližnjim, pozneje se je krog prejemnikov razširil do trimesčne številke, dokler ni na neki točki dozorela odločitev, da bi bilo iz vsega tega vredno ustvariti knjigo. Knjiga je predvsem intimna popotniška izpoved. Popotnika po Indiji in popotnika skozi življenje. Napisal sem jo z namenom, da bi delil, kar se mi je zgodilo in kar sem ob doživetem spoznal. Morda bo koga opogumila, da se v Indijo ali kam dru-

gam odpravi tudi sam, komu drugemu bo morda dala dodatno misliti o nepravilni distribuciji dobrin v svetu, zame pa je vsekakor dovolj in najpomembnejše, da bralec verjame iskrenosti knjige, da ga zagrabi in potegne na ulice Indije, da iz njega izvabi kakšno solzo in vsaj nekaj nasmehov.

Indija je dežela velikih nasprotij, kastnega sistema, ki je še kako živ. Se bo to sploh kdaj spremenilo?

Čeprav je bila kastna diskriminacija v Indiji uradno prepovedana že leta 1948, je sistem žal še kako živ. K temu veliko pripomore kapitalizem, ki je v kastnem sistemu prepoznal odlično priložnost, da ra-

Na začetku je bilo seveda strahov veliko. Na poti do samosti, ki te izpolnjuje, v kateri si miren in zadovoljen, iz katere se navzven odpiriš svetu brez nestrpnih pričakovanj, se moraš vsekakor velikokrat spopasti z osamljenostjo.

zredne in ekonomske neenakosti, ki jih povzročata sam, v očeh Indijcev uspeva zvito prelagati na kasti sistem in zakon karme. Tako ni nič nenavadnega, če ti povsem simpatičen lastnik restavracije začne z vso resnostjo razlagati, kako je edino pravilno, da nekateri opravljajo najbolj težaška dela in živijo v revščini, medtem ko se drugi kopljejo v bogastvu. Ker naj bi bil to nek od bogov določen pravičen sistem, v katerem mora reven in lačen človek pač upati in počakati na več sreče v prihodnjem življenju.

Večina ima v Indiji tudi prebavne težave. Kako se vi prilagajate pri hrani in kje se prehranjujete?

Obstaja univerzalno popotniško pravilo, da se najlažje izogneš zastrupitvam, če se prehranjuješ na ulicah Indije. Torej z natančno tisto hrano, ki se v higienskem smislu zdi najbolj grozna in tvegana. Ampak ta hrana je sveža in večinoma pečena na zelo visokih temperaturah. Seveda do zastrupitve skoraj zagotovo vseeno pride. Največkrat zaradi vode. Če imaš srečo, ti ni treba do zdravnika, traja le par dni, edina posledica pa je nekaj kilogramov manj. Sam sem to srečo do zdaj imel.

Lahko izberete kraj, ki vas je v Indiji najbolj očaral, se vam vtisnil v spomin?

To je definitivno Varanasi, starodavno mesto ob Gangesu, kjer 24 ur na dan lahko gledaš goreti človeška telesa, medtem ko prehajajo v večno osvoboditev – moksho, mesto, kjer

ob jutranji vožnji s čolnom zlahka naletiš na plavajoče truplo, mesto, ki na vsakem koraku nenehno preseneča in šokira. Seveda pa se tudi hedonistične Goe kot popolnega antipoda Varanasi nikoli ne branim.

Indija vlada avtokrat in nacionalist Narendra Modi. V zadnjem času se dogajajo številni protesti in demonstracije. Kakšen je aktualni politični trenutek?

Pravzaprav je aktualni politični trenutek v Indiji zelo podoben našemu. Indija vlada nacionalistični avtokrat, ki seje razdor in sovraštvo ter streže zgolj svojim interesom in interesom svojih bogatih korporativnih prijateljev. Iz že tako revne večine prebivalstva poskuša iztisniti še tisto, kar parim indijskim gigantom, ki obvladujejo trg, do zdaj še ni uspelo. Govorim o npr. pred meseci sprejetih zakonskih aktih, ki močno poslabšujejo položaj indijskega kmeta, deregulirajo trg hrane in indijskega kmeta na račun požrešnih dobička željnih korporacij potiskajo čez rob. Kot odgovor na omenjene akte že mesece potekajo množični protesti in stavke, med drugim se je zgodila tudi največja stavka v zgodovini, ko je 26. novembra 2020 v organizaciji 10 sindikatov stavkalo kar 250 milijonov ljudi. Poleg pogubne ekonomske politike pa se je Modi zelo temeljito in očitno lotil tudi preganjanja muslimanov, ki so v Indiji resda v manjšini, ampak to še vseeno pomeni približno 195 milijonov oziroma dobrih 14 odstotkov populacije. Situacija je resna in zelo zaskrbljujoča. Modi namreč pospešeno uničuje vse, zaradi česar je Indija tako čarobna.

Imate že kakšen načrt za osmo solo potovanje, bo to znova Indija?

Med tretjo in četrto Indijo leta 2015 sem želel poskusiti še kaj drugega, sam sebe ponovno izzvati in zapustiti cono udobja Indije, če lahko uporabim en tak zelo očiten oksimoron. En mesec sem potoval po Maroku. Potem pa sem si tik pred izidom knjige novembra 2019 izpolnil še dolgoletno željo in obiskal revolucionarno Kubo. Zato bom vsekakor takoj, ko bo konec covid agonije in bo normalno potovanje spet možno, ponovno odšel v Indijo, kamor me že zelo močno vleče. V deželo, ki se mi je nepovratno usedla v srce in kjer me nestrpnost pričakuje tudi nekaj zelo dragih mi prijateljev.

Kje se da kupiti vašo knjigo?

Knjigo se lahko kupi v vseh večjih spletnih in fizičnih knjigarlah (tudi v domžalskih), najboljša zame pa je, če jo kupite kar pri meni, kar lahko naredite tako, da mi pišete prek facebook ali instagram strani Daleč od blizu, prek mojega facebook profila, ali pa na john.dolinsek@gmail.com. Seveda pa si jo lahko tudi izposodite v knjižnicah. □

V DOMŽALAH VSE VEČ NAPADOV PSOV NA DRUGE PSE

V marcu so samo v enem tednu v Veterinarski ambulanti Noe v Domžalah obravnavali pet ugrizov spuščeni psov, skupaj do 22. marca pa že 12.

Karin Božič Zupančič
Foto: pixabay.com

Pred dnevi nas je pretresel tragični dogodek, ko je v Mengšu pes napadel osemletno deklico in jo do smrti ogrizel. Po ugotovitvah policije se je deklica približala psu, ki je bil privezan z verigo, do njega pa je pristopila skozi odprta dvoriščna vrata. Pes je deklico napadel in ogrizel. Na kraj je prišla odrasla oseba, ki je psa odstranila, ter poklicala reševalce. Kljub hitri zdravniški pomoči je osemletnica na kraju zaradi poškodb umrla. Žival predhodno, šlo je za mešanca med rotvajlerjem in nemškim ovčarjem, ni bila identificirana kot nevarna. Policija dogodek še preiskuje in zelo verjetno bo lastnik psa obtožen povzročitve splošne nevarnosti. Pes je bil sicer

la tudi njegova lastnica. Večina teh neodgovornih lastnikov ne prevzame odgovornosti za napad njihovega psa in raje 'izgine v meglu'.

Glavno vprašanje je seveda, ali so vse te poškodbe in žrtve res vredne tega, da se mora pes 'zdivjati' ali pa da naj bi bil tako vzgojen in prijazen, da povodca ne potrebuje. Temu bi lahko rekli, da se tako obnašajo samo neodgovorni lastniki.

Kaj o napadih psov pravi veterinarika?

O napadih psov, ki se dogajajo zadnje čase v Domžalah in okolici, smo se pogovarjali z veterinariko **Urško Škufca**, ki nam je dala tudi nekaj pametnih nasvetov, kako odreagirati ob napadu in kako se zavarovati pred napadom.

Kaj pravi zakon?

Javno mesto je v Zakonu o varstvu javnega reda in miru opredeljen kot

POGOVOR Z VETERINARKO URŠKO ŠKUFCA

V preteklih dneh ste na vaši veterini obravnavali več psov, ki so dobili poškodbe s strani drugih psov. Lahko prosim poveste kaj več o tem.

V preteklih dneh smo obravnavali kar nekaj napadov psov, ki so se zgodili v centru Domžal in okolici, v vseh primerih je šlo na napad odvezanega psa na človeka s psom na vrvi. Tak napad so pogosti, ker je privezan pes v podrejenem položaju in se tudi bistveno težje brani.

Kakšni so bili razlogi za napade?

Razlogi za napade so različni, pogosto gre za branjenje teritorija (odvezan pes lahko smatra ves park za svojega), ali enostavno ne maranje (tako kot ljudje nismo simpatični vsak vsakemu, si tudi psi niso). Običajno so odvezani psi bolj dominantni in tako že nagnjeni k izražanju dominance nad podrejenim, privezanim psom.

Kako hude poškodbe obravnavate ob takih napadih?

Poškodbe so različno hude, običajno gre za bolj ali manj globoke ugrizne rane po hrbtu, bokih in stegnih, lahko pa izredno hude, kot je poškodba z ekskluzijo očesa, preboj sapnika in požiralnika ali celo pregriz črevesnih gub preko stene trebuha. Vse možnosti smo v ambulanti v preteklosti že obravnavali. Mnogokrat so sploh pri malih pasmah poškodbe tako hude, da je evtanazija edina rešitev.

Koliko psov, ki so bili napadeni s strani drugih psov obravnavate v mesecu?

V letošnjem februarju smo obravnavali pet primerov, v marcu pa že 12 (podatek je do 22. 3. 2021), skupaj v letošnjem letu pa že malo manj kot 20. Drugače se pa število napadov tekom leta spreminja, pozimi jih je najmanj.

Kaj priporočate, kako naj se odreagira takoj po napadu?

Ob napadu je pomembno, da psov ne poskušamo ločiti, saj lahko utrpimo hude poškodbe tudi sami (čeprav je to najbolj instinktivno dejanje). Manjših psov ni priporočljivo dvigati v naročje, če napada velik pes, saj nas lahko zbije in tako hudo poškoduje. Če lastnika napadalca ni v bližini, je najbolje da počakamo, da napad mine in vmes pokličemo 113 ali 112.

Kako bi lahko preprečili napad?

Napad je zelo težko preprečiti, saj je težko predvidljiv. Vsekakor izogibanje znanim mestom, kjer so spuščeni psi in osveščanje uporabe povodca ali nagobčnika. Na trgu obstajajo tudi odganjalni spreji ter poprovi spreji za pse, vendar je treba biti pri uporabi pazljiv, da ne pošpricamo v svoje oči ali oči našega psa, saj je v trenutku napada precej kaotično.

Bi za konec še kaj dodali oziroma izpostavili?

Za konec bi izpostavila, da psa na sprehod vedno vodimo pozorno ter svojo pozornost namesto telefonu posvečamo okolici in svojemu psu. Tako lahko spuščeno žival hitreje opazimo in imamo več časa, predvsem pa prostora za umik.

Kaj o tem pravi zakon?

Skrbnik živali mora z ustrežno vzgojo in šolanjem oziroma z drugimi ukrepi zagotoviti, da žival ni nevarna okolici. Skrbnik psa mora na javnem mestu zagotoviti fizično varstvo psa tako, da je pes na povodcu.

na verigi in tudi za ograjo, a otrok je lahko vseeno brez težav prišel do živali, in končalo se je tragično. Kaj točno je pripeljalo do tega tragičnega dogodka, zagotovo ne bomo vedeli nikoli, po mnenju nekaterih strokovnjakov je pes po vsej verjetnosti branil svoj teritorij, če pa je bil ves čas na verigi, pa je to tudi vplivalo na njegovo psiho. Pes bo v skladu z zakonom o zaščiti živali po vsej verjetnosti usmrčen, saj ta zakon dopušča usmritev živali, če je pes z ugrizom povzročil smrt človeka ali je bil soudeležen pri njeni povzročitvi.

V nadaljevanju bomo izpostavili problematiko, ki sicer ni povezana z omenjenim tragičnim primerom v Mengšu, je pa povezana s psi in njihovimi neodgovornimi lastniki. V domžalski občini so v zadnjem obdobju zaznali vse več napadov psov

na druge pse. V marcu so samo v enem tednu v Veterinarski ambulanti Noe v Domžalah obravnavali pet ugrizov spuščeni psov, skupaj do 22. marca pa že 12.

Problematika spuščeni psov se iz dneva v dan veča. V domžalski veterinarski ambulanti Noe skoraj dnevno obravnavajo pse, ki so bili napadeni s strani drugih psov. Večina je imela le nekaj ran, vendar pa se zgodijo tudi hujši napadi. Med psi, ki so utrpeli hujše poškodbe, je tudi enoletna psička pasme yorkshirski terier oziroma yorki, ki je bila v Češminovem parku v Domžalah napadena s strani večjega psa pasme bokser, ki jo je tako močno poškodoval, da so ji morali odstraniti oko. Pred več kot mesecem dni se je zgodil tudi napad dveh večjih psov na majhnega mešančka, kjer je hude poškodbe dobi-

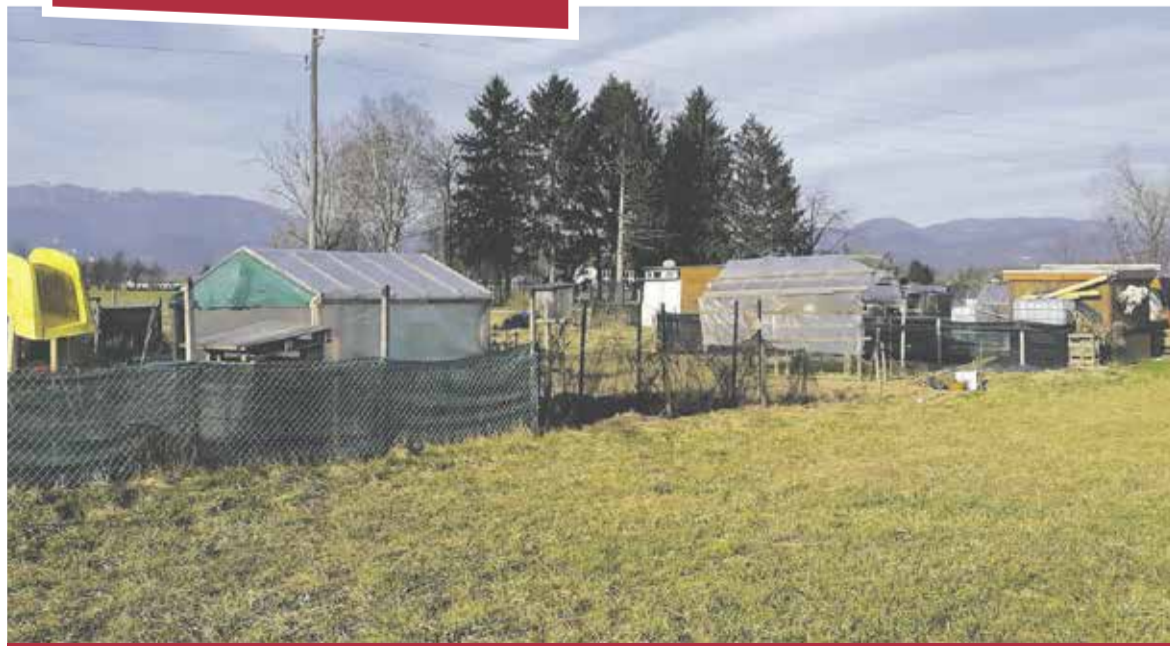
Kazen za ravnanje v nasprotju z 11. členom Zakona o zaščiti živali znaša za fizično osebo od 200 do 400 evrov.

vsak prostor, ki je brezpogojno ali pod določenimi pogoji dostopen vsakomur. Kazen za ravnanje v nasprotju z 11. členom Zakona o zaščiti živali znaša za fizično osebo od 200 do 400 evrov.

Dejstvo, ki je zastrašujoče, pa je tudi to, da zaradi neodgovornega lastnika in posledično napadov, ki jih pes zagreši, ter tako pridobil oznako 'nevaren pes', lahko pride celo do njegove usmrčitve, če se komisija ne odloči za njegovo prevzgojo. Torej pes, ki ni kriv, da ni bil na povodcu in je nevzgojen, trpi posledice neodgovornega lastnika. □

SLAMICA!!!

Fotografija s kritičnim pridihom

Domžalsko vrtičkarstvo: neurejeno, stihijno, plastično, azbestno... v neposredni bližini vodnega črpališča na Mengeškem polju.

DRUŠTVA

Kronika domžalskih poklicnih gasilcev

18. 2. do 18. 3. 2021

Za nami so še štirje precej aktivni tedni, posredovali smo namreč 37-krat. Kot zanimivost: v času t. i. policijske ure je bilo le šest, torej le eno manj kot v najbolj obremenjeni uri med 12. in 13., ko smo posredovali sedemkrat.

Ogenj je bil kar devetkrat vzrok, da smo zapustili garaže. V dimnikih stanovanjskih hiš v Radomljah ter na Homcu in Brezjah pri Krtini so zagorele saje. V Jaršah na Rožičevi ulici smo pogasili travnik in grmičevje, na Bolkovi pa stavbni les. Na Kopaljški v Domžalah je zagorela elektro omarica razsvetljave nogometnega igrišča. Trikrat smo bili aktivirani za gašenje vozil na avtocesti. Zagorel je kombi na počivališču pri Lukovici. V preostalih dveh se je k sreči izkazalo, da je velika količina dima zgolj posledica okvar motorjev.

Odhiteli smo na pomoč ob padcih dveh kolesarjev – enega v Prelogu pri Ihanu in drugega na Ljubljanski v Domžalah. Pri Spodnjih Kosezah pri Moravčah je voznik z osebnim vozilom trčil v pešca. V Domžalah na Ljubljanski pri avtobusnem postajališču smo posredovali pri nalezu dveh osebnih vozil. V Plešu pri Moravčah je med vožnjo voznici iz osebnega vozila nenadoma izteklo motorno olje. S hitrim posredovanjem smo preprečili ali vsaj čim bolj omejili onesnaženje.

Na avtocesti smo posredovali v nalezu dveh tovornih vozil pri Šentjakobu ter dveh osebnih pri Lukovici. Prav tako v bližini Lukovice pa je odbojna ograja ustavila osebno vozilo, s katerim se je voznica med vožnjo umikala srni, ki se je ponoči nenadoma pojavila na njenem voznem pasu.

Pozvani smo bili na pomoč pri vstopu v prostore. V treh primerih se je situacija rešila pred našim prihodom, ena vrata smo vseeno odprli in nato tudi pomagali pri prenosu obolele osebe. Še osemkrat smo reševalcem NMP Domžale pomagali pri prenosu obolelih oseb do reševalnih vozil. Pomoč smo nudili tudi pri dveh delovnih nesrečah. V Zgornjih Kosezah pri Moravčah si je občan med žaganjem lesa odrezal palec, v Študi pa je občan med premikanjem voza kolo zapeljalo čez nogo in mu jo poškodovalo.

Počeni cevi sta povzročali poplavo v stanovanjskih blokih na Ljubljanski in Zupančičevi v Domžalah, v Radomljah pa so med gradbenimi deli pretrgali plinovod. Prejeli smo tudi prijavo morebitnega onesnaženja Mlinščice pri izlivu v Račo, a je šlo zgolj za mulj, ki se je spiral zaradi večjega vodnega pretoka.

V nočeh ob prehodu februarja v marec so bili na homškem aktivni tatovi, saj so izpraznili nekaj garaž. V Kamniško Bistrico so odvrgli njim neuporabne predmete, nas pa so policiisti zaprosili, da smo jih prenesli ven iz struge.

Na bomo pozabili na 80-letnico začetka NOB

V programu dela Krajevne organizacije borcev za vrednote NOB Dob Krtina je tudi skrb za spomenike in spominska obeležja, s katerimi se spominjamo dogodkov in žrtev druge svetovne vojne.

KRAJEVNA ORGANIZACIJA BORCEV ZA VREDNOTE NOB DOB KR-TINA V okviru možnosti poskrbimo tudi za njihovo okolico. V letu 2021, ko se spominjamo 80-letnice začetka vstaje v Sloveniji, bomo posebno skrb namenili najmanj dvema dogodkoma in z njima povezanima spomenikoma oziroma njuni okolici, za katero si prizadevamo že dlje časa. Spomnili se bomo namreč dogodka iz začetka avgusta 1941 na Hrastovcu ter streljanja talcev v avgustu 1941 v KS Krtina.

Pred kar nekaj leti smo v sodelovanju s prisotnimi institucijami poskrbeli za ureditev spomenikov žrtvam prve in druge svetovne vojne, ki stojita pred pokopališčem v Dobu. Oba spomenika sta urejena, manj urejena pa je njuna okolica, saj so ciprese prekrile kar precejšen del imen, zlasti spomenika žrtvam druge svetovne vojne, zato okolico poskušamo urediti že kar nekaj časa. Kot vse kaže, nam bo morda to uspelo v letošnjem letu – še pred slovesnostjo ob dnevu spomina na mrtve. Pri naših prizadevanjih nam je v veliko pomoč oddelek za družbene dejavnosti Občine Domžale, ki se mu iskreno zahvaljujemo za pomoč.

Drugi spomenik, ki bo letos deležen naše pozornosti, je spomenik v križišču stare ceste Krtina–Brezje, ki je namenjen spominu na pet talcev, ki so jih Nemci ustrelili 2. avgusta 1941 prav na tem kraju. Če bodo ukrepi, povezani s covidom-19, dopuščali,

Spomenik talcem v KS Krtina

bi Krajevna organizacija za vrednote NOB Dob Krtina rada pripravila krajšo slovesnost ob spomeniku, še prej pa bi radi obnovili črke na spomeniku. Če bo mogoče, bomo letos uredili tudi grob, namenjen neznanima borcem na pokopališču na Krtini.

Žal nam je zaradi epidemije letos odpadlo tradicionalno srečanje ob dnevu žena, ko smo navadno vse naše članice razveselili s prisrčnim kulturnim programom in nageljkom. Ker letos ni bilo mogoče, smo jim čestitke in najboljše želje poslali kar po pošti z željo, da prijetno praznujejo tako dan žena kot materinski dan in ostanejo zdrave.

VERA VOJSKA

Spet smo nazaj

Najprej hvala za vse telefonske klice in sporočila, s katerimi mi želite vse dobro, hkrati pa sprašujete, kdaj in kje bi lahko plačali letošnjo članarino (10 evrov) in naročnino na štiri številke Vestnika (6 evrov).

DRUŠTVO IZGNANCEV DOMŽALE Prvo letošnjo številko lahko pričakujete prav v teh dneh. Hkrati vse naše spoštovane članice in člane obveščam, da bodo uradne ure v aprilu vsak ponedeljek (razen na praznični 5. april 2021) med 9. in 10. uro v prostorih Krajevnih skupnosti Domžale (vhod z dvorišča Domžalskega doma), članarino in prispevek za Vestnik pa boste lahko plačali ob isti uri tudi prvi ponedeljek v maju in juniju. Pričakujem, da nas boste obiskali, upoštevajoč vse ukrepe, povezane s covidom-19. Vsem, ki ste članarino in naročnino že plačali, iskrena hvala, vsem pa: Ostanite zdravi.

Že v pretekli številki smo vas ob prispevku iz naše zgodovine obvestili, da je bila sredi januarja 2021 vrnjena pravica za zdravniško in klimatsko zdravljenje, Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945 nas je namreč obvestilo, da je od 1. 1. 2021 vrnjena pravica za zdravniško in klimatsko zdravljenje žrtvam vojnega nasilja – določena v Zakonu o žrtvah vojnega nasilja. Tako lahko, kot ste to opravljali že pred razveljavitvijo omenjenega zakona, obrazec za tovrstno okrevanje prevzamete v prostorih Upravne enote Domžale – žrtve vojne, z njim seznanite vašega osebnega zdravnika, ki bo, glede na vaše zdravstveno stanje, uredil vse potrebno.

VERA VOJSKA

Karateist Darko Flis, član DU Domžale, v Noordung centru Vitanje

Žal situacija zaradi pandemije našemu društvu ni naklonjena, da bi lahko povsem uspešno uresničevali skupinski program društva.

DRUŠTVO UPKOJENCEV DOMŽALE Tako so še bolj pomembni posamezni člani DU, ki z veliko volje dosegajo izredne rezultate. O enem izmed njih pišemo danes.

Najbrž tudi bralci Slamnika dobro vedo, da je 18. februarja 2021 v okviru projekta Nase na Marsu pristal Rover Perseverance. Najtežji, najčistejši in najbolj tehnološko dovršen šestkolesnik je na Zemljo že poslal imenitne posnetke in prečesal Jezero, območje, kjer naj bi bilo pred milijardami let jezero. Njegova najpomembnejša naloga pa je iskati znake življenja ter nabirati vzorce, ki jih bodo s prihodnjimi odpravami tudi prinesli na Zemljo. Tlakoval pa naj bi tudi pot, da bo nekega dne človek

jo karate športa. Ko jih je Darko v Društvu upokojencev Domžale seznanil, da ima planiran kratek karate nastop v Noordung centru, so bili navdušeni in bili pripravljeni tudi ob tem narediti manjšo ekskurzijo za člane društva v Noordung center Vitanje in si istočasno ogledati tudi njihov vesoljski center in muzej. Ker se je kmalu epidemiološka slika, povezana s covidom-19, poslabšala, niso mogli uresničiti tega snemanja. Letos, par dni preden je pristal Rover Perseverance na Marsu, je Darko Flis spet predlagal direktorju Noordung centra Dominiku Koboldu, da bi na dan, ko bo pristalo vozilo, misija Perseverance na Marsu, posnel svoj kratek karate nastop v centru Vitanje, kar je poveza-

no tudi z dejstvom, da karateist Darko rad spremlja znanost, povezano z novimi odkritji v vesolju. Direktor Noordung centra je dovolil, da karateist Darko Flis 18. februarja 2021, ko je pristal šestkolesnik na Marsu, posname svoj karate nastop v njihovem centru. V programu Društva upokojencev Domžale pa seveda ostaja tudi obisk Noordunga, ko bo to le mogoče. Darko je tudi član Karate kluba Olimpija Ljubljana, ki ga v tem projektu podpira; njihov predsednik Djulaga Huskič pa je v projektu sodeloval tudi s vodjo sekcije za šport DU Domžale.

Noordung centru Vitanje se zahvaljujemo za razumevanje in pomoč pri omenjenem projektu. Vse člane in članice pa društvo vabi, da se nam pridružite na obisku tega centra, ko bo to omogočeno. Društvo upokojencev Domžale je na dosežek karateista Darka Flisa, svojega člana, ponosno in mu želi tudi v prihodnje veliko uspehov. Hkrati pa vabi vse svoje člane in članice, da se, upoštevajoč ukrepe, oglašijo v njihovih prostorih in sodelujejo v njihovih aktivnostih.

Obvestilo

Zaradi še vedno prisotne pandemije člane in članice obveščamo, da bodo od 1. aprila 2021 do nadaljnjega uradne ure v naši pisarni v Domžalah, Ulica Simona Jenka 11, le ob ponedeljkih in petkih med 9. in 11. uro. Ostanite zdravi in prijetne pomladne dni vam želimo.

DRUŠTVO UPKOJENCEV
DOMŽALE

Pogled na zadnje mandatno obdobje Društva Lipa Domžale

Z novim znanjem za boljša njihova življenja in življenje drugih rodov

UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE – DRUŠTVO LIPA DOMŽALE Čeprav se nam morda zdi, da čas v jeseni življenja mineva počasi, to niti slučajno ne velja za Univerzo za tretje življenjsko obdobje – Društvo Lipa Domžale, ki je bila ustanovljena leta 1997. Dve desetletji je Lipo vodila Metka Zupanek, v juniju 2017 pa je njen predsednik postal Marjan Ravnikar, ki v teh mesecih zaključuje svoj prvi mandat. To je tudi priložnost za pogled na to, kako cveti naša lipa in kako bo cvetela tudi v prihodnje. V pogovoru z Marjanom Ravnikarjem, ki je vodnje Društva Lipa prevzel po upokojitvi, ki jo je dočkal kot pomočnik ravnatelja Srednje šole Domžale. Za vodenje univerze se je odločil na prigovarjanje nekaterih študentov in študentk ter prijateljev, dotedanje sodelovanje z Društvom Lipa pa je potekalo tudi v okviru izvajanja računalniškega usposabljanja dijakov SŠ Domžale in slušateljev Društva Lipa.

Prvi njegovi koraki niso bili težki, saj je Lipa pod vodstvom neutrudne Metke Zupanek, zdaj častne predsednice društva, imela trdne temelje, na katerih uspešno gradijo ter na nekaterih področjih nadgrajujejo dejavnost, Metki Zupanek in sodelavcem pa še enkrat iskrena hvala. Ker ustvarjalnost ljudi v jeseni življenja nima meja, je Društvo Lipa postalo ena najuspešnejših tovrstnih univerz za tretje življenjsko obdobje v Sloveniji – pravo gibanje, ki je v Sloveniji zajelo na tisoče študentk in študentov ter številne starejše tudi iz osame, pripeljalo na pot, ki krepi fizične in umske sposobnosti slušateljev. Velikokrat je to pot, na kateri si marsikdo izpolni želje, ki jih pred upokojitvijo ni uspel ali ni imel možnosti. Obiskovanje univerz za tretje življenjsko obdobje povsod bogati, razveseljuje in krepi pripadnost ter medsebojne odnose, izobražuje, povezuje kulturno, dobrodelno in športno-rekreativno ter drugo dejavnost. Pomeni krepitev celostnega razvoja slušateljev, vrste pozitivnih vrednot, kot so: spoštovanje, človeška toplina, hvaležnost, prostovoljstvo, pohvala, je pa tudi dobra opora in včasih križišče vseh generacij.

V letošnjem šolskem letu univerzo za tretje življenjsko obdobje obiskuje 520 slušateljev, med njimi 410 deklet in 80 fantov, ki svojo ustvarjalno pot lahko najdejo v 25 oblikah dela. Navadno se srečujejo enkrat – dvakrat tedensko v lepo urejenih učilnicah. Večina vsebin poteka vseh 23 šolskih let, največ zanimanja pa je pri tujih jezikih, športu in v zadnjem obdobju ročnih spretnostih. Posebna vez med študenti in študentkami je sodelovanje, prijateljstvo, druženje, pomoč, kar se je posebej izkazalo v zadnjem obdobju epidemije, ko so skupaj iskali nove možnosti za nadaljevanje pouka in jih v večini tudi našli.

Pa še o novih vsebinah. Zeliščarstvo obiskujeta kar dve skupini, Qigong je privabil eno skupino, zelo obiskana je izdelava mozaika, ki se je že predstavila na manjši razstavi, ustvarjalni so slušatelji programa konzerviranje in restavriranje, uspešen je program Na zelenjavnem vrtu.

Pomembno je področje informiranja, kjer vsako leto oblikujejo novo brošuro, redno predstavljajo dejavnosti, organizirajo tradicionalne dneve odprtih vrat, številne prireditve in razstave, sodelujejo z

lokalnimi mediji, oblikujejo spletno stran in FB, veliko pa k poznavanju njihove ustvarjalnosti pripomorejo zadovoljni slušatelji.

Kultura ima v Lipi pomembno mesto, tako na literarnem kot glasbenem in plesnem področju. Literarni krožek z ustvarjanjem vsa leta bogati ne le življenja sodelujočih, ampak vseh, ki jim radi prisluhnejo ali vzamejo v roke katerega od 16 literarno likovnih zbornikov. Posebej znana je citrarska dejavnost s številnimi prireditvami in že tradicionalno S citrami po Domžalah. Imajo kitaristke, z ljudskimi godci ohranjajo glasbeno dediščino, enako s folklorno skupino, ki ohranja predvsem domačo slamnikarsko dediščino, ne zanemarjamo niti sodobnih plesov, znani pa so tudi po manjši pevski skupini. Posebej imenitno se vsako leto s svojo razstavo predstavljajo likovnice, navdušujejo izdelki iz gline, tudi mozaiki so pritegnili pozornost, posebej znana je skupina Slamice z razstavami idrijskih čipk in še bi lahko naštevala. Ne smem pa pozabiti dobrodelnih deklet, ki v okviru projekta Unicef izdelujejo Špelce in Jankote, katerih izkupiček je namenjen zagotavljanju cepiv.

Skrb namenjajo tudi boljšim pogojem. Tako so uredili klančino za invalide in kolesarnico, poskrbeli za lepše in sodobnejše učilnice, zamenjali vhodna vrata in z odstranitvijo vetrolova zagotovili funkcionalnejši vhod, pred njim pa predstavljajo programe in vabijo vse, da se jim pridružijo.

Društvo Lipa je na vseh področjih upoštevalo ukrepe, povezane s covidom-19. Čeprav so se vrata zaprla, dejavnost ni povsem zamrla, del predavanj namreč poteka prek aplikacije Zoom skozi ves dan. Učne ure na daljavo so razporejene čez ves dan in namenjene predvsem skupinam tujih jezikov in umetnostne zgodovine, ob aplikaciji se nadaljuje tudi učenje orientalskih plesov, svoje znanje nadgrajujejo citrarke in kitaristke, s humanitarno dejavnostjo nadaljujejo izdelovalke punčk za Unicef, druge skupine pa se med seboj povezujejo s telefonskimi pogovori in elektronsko pošto, ki so jo okrepili že v prejšnjih letih, saj so sms sporočila postala pomembna vez med njimi. Vodstvo univerze je vseskozi zagotavljalo podporo, v kratkem pa načrtujejo tudi krajši tečaj s področja računalništva.

Uspešno delo Univerze za tretje življenjsko obdobje potrjuje tudi pridobljen certifikat, ki dokazuje, da je Društvo Lipa zanesljiva organiza-

cija, ki s svojim delovanjem spada med najbolj zaupanja vredne v Sloveniji in je splošno prepoznavna.

Ob koncu pregleda dejavnosti v zadnjem obdobju predsednik Marjan Ravnikar izreka zahvalo sodelavcem, slušateljem ter vsem, ki kakorkoli prispevajo k uspešnemu delu naše univerze za tretje življenjsko obdobje, ki si bo tudi v priho-

dnje prizadevala za ohranitev aktivnosti na nivoju, kot so zdaj in vsako leto dopolnjevala ponudbo z novimi zanimivimi programi. Še prej pa bo treba vložiti še kar nekaj napora, da po končani epidemiji spet odprejo vrata društva in nadaljujejo z delom pod cvetočo lipo.

VERA VOJSKA
FOTO: ARHIV DRUŠTVA LIPA

Meditacija in zvok za notranjo harmonijo

Občane Domžal vabimo na **skupinske meditacije, zvočne terapije in izobraževanja** na duhovnem področju, ki so na voljo v prostorih **Zavoda Sai Tapasya** v upravni stavbi stare tovarne Univerzale na Slamnikarski cesti 4. Na urah druženja se bomo lahko srečali z nauki mojstra **Šri Širdi Sai Babe** (na sliki), tradicionalnih in novodobnih duhovnih učenj, z meditacijo umirili um ter pripravili prostor za lažje misli. Več informacij na naši spletni strani www.saitapasya.si ali na telefonski številki **031 209 410** (Eva).

ZAVOD SAI TAPASYA

MEDICINSKA PEDIKURA
Pančur d.o.o.

031/353 347 **20 LET**

skrbimo za zdravje vaših stopal

NOVA LOKACIJA
Slamnikarska 3B, Domžale
nasproti Sanolaborja

Društvo za medgeneracijsko povezovanje Sinica vabi k sodelovanju na

medgeneracijskem literarnem natečaju

Predelan dedkov - babičin klobuk

Natečaj bo potekal od 5. aprila 2021 do 5. junija 2021.

Na natečaju lahko sodelujejo osnovnošolci od 8. razreda dalje, srednješolci, študentje, odrasli in seniorji.

Literarna dela morajo biti napisana v slovenskem jeziku.

Svoje še **neobjavljene** pesmi - največ tri, kratko zgodbo ali drug prozni zapis - največ tri strani, pošljite na sinica.natecaj@gmail.com z zadevo "Literarni natečaj Predelan dedkov - babičin klobuk".

Zaradi anonimnosti **pošljite 2 dokumenta**. V prvem pošljite pesmi ali prozo podpisano le s šifro, v drugem sporočilu pa isto šifro z avtorjevimi podatki: ime in priimek, starost, naslov, elektronski naslov in telefonska številka. Avtor s pošiljanjem dovoljuje objavo svojega dela v tiskanih in elektronskih medijih.

Vaše anonimne stvaritve bo prebrala pesnica in literarna mentorica Janka Jerman.

Vsa izbrana literarna dela bodo v avgustu 2021 objavljena v medijih, ki podpirajo natečaj.

Avtorsko branje izbranih literarnih del bo potekalo v avgustu v Knjižnici Domžale, v primeru izrednih razmer bomo priredili spletno literarno branje, o čemer boste pravočasno obveščeni.

Želimo vam obilo literarnega navdiha in vas vabimo k sodelovanju!

Joži Kokalj, predsednica Društva Sinica

Sponzor natečaja: Medijska podpora:

OBČINA
DOMŽALE
prostor zadovoljnih ljudi

SLAMNIK

MojaObčina.si

posebno partnerstvo za posebne osebnosti / RAZ-
BIJALKA SISTEMA – zgodba o neukrotljivi deklici,
ki ne najde svojega mesta v družbi / film, ki tako
kot njegova junakinja prekipava od čustev in ener-
gije, je režiserki prinesel srebnega medveda na
lanskem Berlinalu in postal neprifakovana artho-
use uspešnica v Nemčiji / NAVIHANI BRAM – očar-
ljiva zgodba o simpatičnem dečku iz solških klopi,
za vse novopečene šolarje in njihove starše / ogled
možen do 28. aprila na online.kinodomzale.si.

OBOŽEVANJE

Triler / Mestni kino Domžale na spletu (online.kino-
domzale.si) do 7. aprila / režija: Fabrice Du Welz /
scenarij: Fabrice du Welz, Romain Protat, Vincent
Taviet / igrajo: Thomas Gioria, Fantine Harduin, Be-
noît Poelvoorde, Anaël Snoek, Gwendolyn Gourve-
nec, Peter Van den Begijn, Charlotte Vandermeersch,
Laurent Lucas / 2019, Belgija / '98' / Paul živi z mam
gozda / kmalu po prihodu najstniške pacientke Glo-
rie med Paulom in dekletom preskoči goreča iskrica,
a družjenje je prepevedano / šele na begu pred noro-
stjo (in morda proti njej) se bolje spoznata.

Knjižnica Domžale

PRAVILJNE URICE – PALČICA
Popotovanje v svet pravljicnih junakov in ustvar-
janj / priporočena starost: 4+ / čakajo vas za-
bavne in iskrene prigode pravljicnih junakov /
pravljicarica in animatorka: Natalija Trebušak /
dostop na spletni strani Knjižnice Domžale (ru-
brika koledar).

DOMOZNA NSTVO: V VETRU SPOMINOV – ZGODBE S KAMRE

Domoznanstvo je del kolektivnega spomina, kolli-
kor več vanj prispevamo, toliko bogatejše je / pred-
stavljamo vam zgodbe, ki jih tudi z vašo pomočjo
pripravljamo v Knjižnici Domžale.

2. april, petek

Knjižnica Domžale

IGRARIJE – PISANI JAJČKI

Ker se ne moremo srečati v knjižnici, smo za vas
pripravili IGRARIJE, ki vključujejo tudi spletno de-
lavnico / otroška igra je izjemno pomemben del od-
raščenja in je stara toliko kot človeštvo samo / igra
krepi voljo, razvija motorične sposobnosti, spodbu-
ja gibanje, učenje in raziskovanje ter aktivira domi-
šljijo / animatorka vas bo popeljala v čarobni svet
iger, ki jih enostavno in hitro lahko naredite doma.

ANDERSENOV DAN

2. april, rojstni dan danskega pravljicarja Hansa
Christiana Andersena bomo praznično proslavili /
spremljajte spletno stran Knjižnice Domžale.

Poigravamo se prek spleta

Knjižnica Domžale, 6. aprila

predstaven knjiznucnega grauliva / vse, ki zente
ustvariti papirnati nagej in spoznati prirocniike
za ustvarjanje papirnatega cvetja, vabimo, da si
ogledate spletno ustvarjalno delavnico, ki so jo
pripravili člani Rokodelskega društva Moravče v
sodelovanju s Knjižnico Domžale.

7. april, sredo

Knjižnica Domžale

IGRAČARIJE – ZABAVNO LETALO
Izdelajmo igračo / Lucija vam bo pokazala, kako
izdelate igračo iz predmetov in materialov, ki jih
najdete doma: papir, lesene paličice, vžigalice,
zobotrebc, vata, škatlice, kolaž, vrvice, ostanke
volne, blaga, tulci ... / delavnico vodi: Lucija Capu-
der / dostop na spletni strani Knjižnice Domžale
(rubrika koledar).

8. april, četrtek

Galerija Domžale

19.00 | LADO JAKŠA: SVETLOPISI
Virtualno odprti razstave bo v četrtek, 8. aprila
2021, ob 19. uri na spletni strani Kulturnega doma
Franca Bernika Domžale / ogled razstave v živo od
9. aprila dalje v oddiralnem času Galerije Domžale,
skladno z aktualnimi covid-19 ukrepi / vstop prost.

Mestni kino Domžale

GRETA

Dokumentarni film / režija: Nathan Grossman /
scenarij: Olof Berglind, Peter Modestij / igrajo:
Greta Thunberg, Svante Thunberg, António Gu-
terres, Arnold Schwarzenegger / 2020, Švedska /
distribucija: Demiurg / '97' / švedski dokumentarec
predstavlja eno najpopularnejših najstnic, akti-
vistko Greto Thunberg, ki si prizadeva opozoriti na
grozeče podnebne spremembe in našo odgovor-
nost zanje / Mestni kino Domžale na spletu – onli-
ne.kinodomzale.si, do 5. maja.

Knjižnica Domžale

PRAVILJNE URICE – CESARJEVA NOVA

OBLAČILA

Popotovanje v svet pravljicnih junakov in ustvar-
janj / priporočena starost: 4+ / čakajo vas zabavne
in iskrene prigode pravljicnih junakov / pravljicar-
ka in animatorka: Natalija Trebušak / dostop na
spletni strani Knjižnice Domžale (rubrika koledar).

DOMOZNA NSTVO: SPREHOD PO

MORAVČAH – PROMOCIJSKI VIDEO IN PREDSTAVITEV DOMOZANSKE ZBRIKE

Domoznanstvo je del kolektivnega spomina, kolli-
kor več vanj prispevamo, toliko bogatejše je / pred-
stavljamo vam zgodbe, ki jih tudi z vašo pomočjo
pripravljamo v Knjižnici Domžale.

Pravljična joga

Knjižnica Domžale, 6. aprila

NEKOČ, NEKJE ...

Pravljična urica in ustvarjalnica v spletni obliki
/ priporočena starost: 2+ / vsak ponedeljek nova
pravljična urica NEKOČ, NEKJE ... in ustvarjanje z
Laro / pravljicarica: Lara Nemec / tokrat: Pametna
žaba.

ZVEN BESED

Branje odlomkov / tokrat za vas pripravljamo bra-
nije kratke zgodbe Fina družba iz knjige Na balko-
nu visoke hiše, avtor: Frane Milčinski - Ježek.

13. april, torek

Knjižnica Domžale

POIGRAJMO SE PREK SPLETA

Zabavne miselne igre za vse generacije / razgiba-
je te možgančke in se zabavate z reševanjem kvizov,
skrivank, labirintov, ugank, premetank / za vse
starosti / dostop na spletni strani Knjižnice Dom-
žale (rubrika koledar).

JOGA ZA OTROKE – ŽIVLJENJE V GOZDU

Pravljična joga / prisluhnili bomo pravljici in se
igrivo seznanili z asanami / spoznali bomo do-
mišijske dežele ter njihove junake, prek njih pa
jogo, dih in sprostitvev / priporočena starost: 3+ /
animatorka: Natalija Trebušak / dostop na spletni
strani Knjižnice Domžale (rubrika koledar).

NOVE PRILOŽNOSTI ZA UČENJE

Predstavitve in uporaba aplikacije mCOBISS /
mCobiss je mobilna aplikacija, ki omogoča dostop
do informacij o gradivih v knjižnicah. Poiščite in
rezervirajte knjigo, revijo, časopis ali DVD / po-
daljšajte rok izposoje, izdelajte svoj seznam priju-
bljenih knjig in ga delite z drugimi.

14. april, sredo

Knjižnica Domžale

IGRAČARIJE – NAPRSTNA LUTKA

Izdelajmo igračo / Lucija vam bo pokazala, kako iz-
delate igračo iz predmetov in materialov, ki jih najde-
te doma: papir, lesene paličice, vžigalice, zobotrebc,
vata, škatlice, kolaž, vrvice, ostanke volne, blaga,
tulci ... / delavnico vodi: Lucija Capuder / dostop na
spletni strani Knjižnice Domžale (rubrika koledar).

19.00 | POTOPIŠNO PREDAVANJE (V ŽIVO

NA FB KNJIŽNICE DOMŽALE)

Vsako sredo se podamo na novo pot – prek e-pred-
stavitve spoznavamo kulturo in naravo sveta ter
se družimo s slovenskimi popotniki / predavatejli
z nami delijo svoje popotniške izkušnje in širijo
obzorja / predstavljajo bolj ali manj znane kofičke
Zemlje / tokrat Matijaž Corel: Irska in Škotska

Dokumentarni film: Greta

Mestni kino Domžale, 8. aprila

kor več vanj prispevamo, tonko bogatejše je / pred-
stavljamo vam zgodbe, ki jih tudi z vašo pomočjo
pripravljamo v Knjižnici Domžale.

Glasbena šola Domžale

18.00 | SPOZNAVAMO INSTRUMENTE
– KONCERT S PREDSTAVITVIJO
INSTRUMENTOV

Koncert / Glasbena šola Domžale / spletna stran
GŠ Domžale: www.gs-domzale.si

16. april, petek

Knjižnica Domžale

IGRARIJE – LETEČI KROŽNIK

Ker se ne moremo srečati v knjižnici, smo za vas
pripravili IGRARIJE, ki vključujejo tudi spletno de-
lavnico / otroška igra je izjemno pomemben del od-
raščenja in je stara toliko kot človeštvo samo / igra
krepi voljo, razvija motorične sposobnosti, spodbu-
ja gibanje, učenje in raziskovanje ter aktivira domi-
šljijo / animatorka vas bo popeljala v čarobni svet
iger, ki jih enostavno in hitro lahko naredite doma.

17. april, sobota

Knjižnica Domžale

IZBRANO V KNJIŽNICI DOMŽALE

Predstavljamo ožji izbor prebravne in pregledane-
ga gradiva tekočega meseca zaposlenih v Knjižnici
Domžale, ki smo ga izbrali za vas z namenom, da
vam še bolj približamo in priporočimo gradivo, za
katero menimo, da bi ga bilo škoda spregledati.

19. april, ponedeljek

Knjižnica Domžale

NEKOČ, NEKJE ...

Pravljična urica in ustvarjalnica v spletni obliki
/ priporočena starost: 2+ / vsak ponedeljek nova
pravljična urica NEKOČ, NEKJE ... in ustvarjanje z
Laro / pravljicarica: Lara Nemec / tokrat: Kraljevič
se nauči obrti.

POMENKOVANJA S PIŽAMO

Boštjan Gorenc - Pižama bo tudi tokrat gostil za-
nimivega gosta / ne spreglejte pogovora, ki bo po-
tekla v živo.

20. april, torek

Knjižnica Domžale

POIGRAJMO SE PREK SPLETA

Zabavne miselne igre za vse generacije / razgiba-
je te možgančke in se zabavate z reševanjem kvizov,
skrivank, labirintov, ugank, premetank / za vse
starosti / dostop na spletni strani Knjižnice Dom-
žale (rubrika koledar).

Fotografska razstava: Pesem o fotografiji

Center za mlade Domžale, 8. aprila

10 MAVRICNIH LET
Plakati o delovanju društva ŠAD Mavrica bodo
na ogled od 26. aprila do 15. maja.

Info*

Galerija Domžale

Mestni trg 1, Domžale
(trgovski kompleks Vele)
Odpri v času razstav: od torika do petka od 10.00 do
12.00 in od 17.00 do 19.00, ob sobotah od 10.00 do
12.00; ob praznikih, nedeljah in ponedeljkih zaprto.

Knjižnica Domžale

Cesta talcev 4, Domžale
T 01 724 12 04 ali 01 722 50 80,
info@dom.sik.si, www.knjiznica-domzale.si

Kulturni dom Franca Bernika Domžale

Ljubljanska 61, Domžale
T 01 722 50 50, info@kd-domzale.si,
www.kd-domzale.si

Menačenkova domačija

Cankarjeva ulica 9, Domžale
T 01 722 50 50

Domacija je odprta od torika do petka od 10. do 12.
ure in od 17. do 19. ure ter sobote od 10. do 12. ure.

Predhodna najava obiska na telefon **01 722 50 50**
ali **031 312 199** ali e-naslov **menacenk@kd-dom-
zale.si** ali **info@kd-domzale.si**.

Slamnikarski muzej Domžale

Kajuhova 5, Domžale
(domuje v Godbenem domu Domžale)
T 01 724 84 08

Možna predhodna najava obiska na telefon **01 722 50 50**
722 50 50 ali **040 722 831** ali **041 809 667** ali e-
-naslov: **slamnikarski.muzej@kd-domzale.si**
ali **info@kd-domzale.si**.

Galerijski atelje

Ulica Matije Tomca 6, Domžale

Koledar dogodkov

Zbral in uredil: **Matija Kralj**
Fotografije: **promocijsko gradivo**
Koledar kulturnih prireditvev izhaja v glasilu Sla-
mnik. Za točnost informacij odgovarja prijavitelj
dogodka. Uredništvo ne odgovarja za spremem-
be programov in si pridruže pravico do krajšan-
ja prispelih informacij. Informacije o do-
godkih v **maju 2021** pošljite do **19. aprila** na
naslov: **koledar@kd-domzale.si**.

* Zaradi trenutnih razmer se lahko odpiralni časi
razlikujejo od napisanih. Svetujemo predhodni klic.

Igrarije: Sestavljanka

Knjižnica Domžale, 23. aprila

volne, blaga, tulci ... / delavnico vodi: Lucija Capu-
der / dostop na spletni strani Knjižnice Domžale
(rubrika koledar).

19.00 | POTOPIŠNO PREDAVANJE (V ŽIVO

NA FB KNJIŽNICE DOMŽALE)

Vsako sredo se podamo na novo pot – prek e-
-predstavitve spoznavamo kulturo in naravo sveta
ter se družimo s slovenskimi popotniki / pred-
vatejli z nami delijo svoje popotniške izkušnje in
širijo obzorja / predstavljajo bolj ali manj znane
kofičke Zemlje / tokrat Matijaž Corel: Roadtrip po
Franciji

22. april, četrtek

Mestni kino Domžale

PADATI

Drama / režija in scenarij: Viggo Mortensen / igra-
jo: Lance Henriksen, Viggo Mortensen, Terry Chen,
Sverrir Gudnason, Hannah Gross, Laura Linney,
David Cronenberg / 2020, Kanada, Velika Britanija
/ distribucija: Cinemanía / 112' / režijski prevenc
igralca Vigga Mortensena je intima drama o za-
pletmem razmerju med sinom in starajočim se
očetom / zgodba o izgubi, spominih in odpuščanju
/ Mestni kino Domžale na spletu – online.kinodo-
mzale.si / na ogled do 19. maja.

Knjižnica Domžale

PRAVILJNE URICE – PIKA NOGAVIČKA

Popotovanje v svet pravljicnih junakov in ustvar-
janj / priporočena starost: 4+ / čakajo vas za-
bavne in iskrene prigode pravljicnih junakov /
pravljicarica in animatorka: Natalija Trebušak /
dostop na spletni strani Knjižnice Domžale (ru-
brika koledar).

DOMOZNA NSTVO: OBJUJAMO SPOMINE

Domoznanstvo je del kolektivnega spomina, kolli-
kor več vanj prispevamo, toliko bogatejše je / pred-
stavljamo vam zgodbe, ki jih tudi z vašo pomočjo
pripravljamo v Knjižnici Domžale.

23. april, petek

Knjižnica Domžale

IGRARIJE – SESTAVLJANKA

Ker se ne moremo srečati v knjižnici, smo za vas
pripravili IGRARIJE, ki vključujejo tudi spletno
delavnico / otroška igra je izjemno pomemben del
odraščenja in je stara toliko kot človeštvo samo /
igra krepi voljo, razvija motorične sposobnosti,
spodbuja gibanje, učenje in raziskovanje ter ak-
tivira domišljijo / animatorka vas bo popeljala v
čarobni svet iger, ki jih enostavno in hitro lahko
naredite doma.

Film: Padati

Mestni kino Domžale, 22. aprila

DRUŠTVA

Kako je v letu 2020 poslovalo MDI Domžale

Medobčinsko društvo invalidov Domžale se je v letu 2020 držalo svojega načrta, čeprav nas je prizadela epidemija.

MDI DOMŽALE Plan dela je vseboval izvedbo osmih socialnih programov, finančni plan pa je bil nižji v primerjavi z letom 2019. Zaradi razglašene epidemije so bili prepovedani obiski na društvu, čeprav je to zaradi obve-

kot marginalna skupina, odrinjeni na rob družbenega dogajanja. Mnogi invalidi so vse manj mobilni, zato jim nudimo prevoze s kombijem. V vlogi zagovornika in spremljevalca nas je v UKC Ljubljana potrebovalo

štvu se je vse do zapore programov izvajala psihofizična rehabilitacija s prilagojenim programom pod budnim očesom fizioterapevte. Invalidom smo sofinancirali karte za Terme Snovik. Težke in socialno ogrožene invalide smo že enaindvajsetič peljali na okrevanje v spremstvu zdravstvenega kadra, tokrat na Ptuj. To okrevanje smo sofinancirali 35 invalidom. Sofinancirali smo rehabilitacije v kapacitetah v Izoli in Čatežu, ki se jih je v 66 različnih terminih udeležilo skupno 474 članov. Opravili smo 1970 prostovoljnih ur.

Šesti program je 'rekreacija in šport'. V začetku leta 2020 smo trenirali pikado, balinanje in šah. Na društvu smo izvajali športno rekreacijo, v katero je bilo vključenih 15 invalidov. V sredini marca so se vse te dejavnosti ustavile, v jeseni je sledilo nekaj redkih tekmovanj in že v oktobru je bilo vsega konec. Vsi naši tekmovalci so se na teh tekmovanjih dobro odrezali. Skupno je bilo vključenih 44 športnikov in opravljenih 1210 prostovoljnih ur.

Sedmi program so 'dnevni centri in klubi'. Ustvarjalne delavnice, ki imajo že dolgoletno tradicijo v našem društvu, so pribežališče vedno novim članom, saj so tukaj toplo sprejeti, mnogi pa prepoznajo in odkrijejo svoje skrite talente. V letu 2020 so bile žal razstave izdelkov bolj namenjene same sebi. Poleg teh delavnic so spontano vzniknile tako imenovane 'klepetalnice', kjer se mnogi 'odprejo', potožijo o težavah, o katerih ne bi morda nikjer spregovorili. V program je bilo vključenih 56 članov, mi pa smo opravili 125 prostovoljnih ur.

Osmi program je 'kulturna dejavnost', v okviru katere v društvu deluje 15-članski ženski pevski zbor. Ogleдали smo si tudi koncert Mediteranske pesmi v izvedbi citrarke Tane Zajc Zupan in njene ekipe, druge kulturne dejavnosti pa v letu 2020 žal niso bile mogoče in je tako ta program najbolj trpel. V program je bilo vključenih 30 članov, opravili smo 195 prostovoljnih ur.

Društvo je tako v letu 2020 skupaj opravilo 13.975 prostovoljnih ur, s svojimi dejavnostmi pa že nadaljuje v letošnjem letu. Ob upoštevanju zaščitnih ukrepov so naša vrata odprta v času uradnih ur.

ZA MDI DOMŽALE
VIDA ČEH IN NEJC LISJAK

Slovenski paraplegiki dobrodošli v Domžalah

Iskrene čestitke ob občinskem prazniku

DRUŠTVO PARAPLEGIKOV LJUBLJANSKE POKRAJINE Ob koncu lanskega leta je Zveza paraplegikov Slovenije izdala poseben zbornik, v katerem je predstavila pet desetletij športnih aktivnosti slovenskih para-

gikov. Sodelovanje z Občino Domžale ocenjujejo kot uspešno, nena zadnje so imeli v občini dobrodelna koncerta, občina pa jim je pomagala tudi pri nakupu primerne kombija, ki je za njihovo delo še posebej

znosti poslovalo. Kontakti s člani so bili večinoma po telefonu. Epidemija je močno vplivala na njih, tako v domovih za starejše kot tiste, ki živijo sami. Povprečna starost naših članov je nad 75 let, zato so rizična skupina in smo morali nanje še posebej paziti.

Osem posebnih socialnih programov, ki jih društvo izvaja, skrbi za dobrobit in opolnomočenje invalidov. Z njimi so pokrita različna področja invalidovega življenja.

Prvi program je 'preprečevanje in blaženje socialnih ter psihičnih posledic invalidov'. V ta program je bilo vključeno 812 invalidov. Vlogo za socialno pomoč je vložilo 37 članov, ki so bili upravičeni do finančne pomoči. Ob življenjskih jubilejih 80, 85, 90 in več let je bilo obiskanih 116 invalidov. Razveselili smo jih z darilnimi karticami. Meritev RR, KS, holesterola in pulza se je poslužilo 129 članov. Obiskali smo 70 invalidov I. kategorije in 170 socialno ogroženih invalidov. Društvo je pred novim letom razdelilo 290 paketov s hrano, ko jih je prejelo od Anine zvezdice. Tako je bilo v program vključenih 812 invalidov in opravljenih 4200 prostovoljnih ur.

Drugi program je 'zagotavljanje zagovornišva'. Invalidi se mnogokrat znajdejo v brezizhodni situaciji, saj so še prevečkrat obravnavani

31 invalidov, v ZD Domžale 16 invalidov, na CSD nas je potrebovalo osem invalidov, na ZPIZ smo napotili šest invalidov, ki so uspešno rešili probleme z ocenami zdravja. V ta program je bilo vključenih 62 invalidov in opravljenih 220 prostovoljnih ur.

Tretji program je 'informativna dejavnost'. Informiranje v društvu invalidov pokriva široko polje dejavnosti. Informativne dejavnosti v letu 2020 so vključevale izdajo in razdelitev letnega koledarja, na katerem najdemo seznam vseh aktivnosti, ki se v društvu izvajajo preko celega leta, objave v lokalnih glasilih, ves čas pa smo bili društveni prostovoljci na razpolago za informacije o varnostnih ukrepih. V ta program je bilo vključenih 1680 članov, naredili pa smo 3150 prostovoljnih ur.

Četrty program je 'usposabljanje za aktivno življenje in delo'. Invalidi, ki so potrebovali usmeritev, smo napotili na ZRSZ. Tisti invalidi, ki so še v delovnem razmerju, so na seminarjih, ki so se jih udeležili, spoznavali, kako ostati aktiven. Treh dnevni seminarjev se je udeležilo šest invalidov. V program je bilo vključenih 39 uporabnikov, opravili smo 119 prostovoljnih ur.

Peti program se skrajšano imenuje 'ohranjevanje zdravja'. Na dru-

plegikov in tetraplegikov, ki se lahko pohvalijo z izvrstnimi dosežki – tako doma kot v tujini, posebej pa odmevajo njihovi uspešni nastopi na olimpijadah, s katerih se redno vračajo z odličji.

Med uspešna društva se uvršča tudi Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine, v katerem se združujejo invalidi z našega območja in je našim občanom in občankam najbolj znano po tradicionalnem srečanju v kegljanju slovenskih paraplegikov ob prazniku Občine Domžale. Že 23. bodo tako tudi letos tekmovali v kegljanju za Pokal Občine Domžale in z veliko veselja ter navdušenosti do tega športa med seboj poiskali najboljše. Turnir v kegljanju v Domžalah bo tudi letos pripravila njihova članica, naša občanka Cvetka Štirn, ena najboljših kegljačic med njimi, ki v imenu vseh udeležencev kegljanja izreka občanom in občankam iskrene čestitke ob občinskem prazniku. Ob tem naj poudarim, da je kegljanje le ena od številnih aktivnosti, ki jih izvajajo v društvu in s katerimi lepšajo življenja svojih članov in članic, kjer pa posebno skrb namenjajo pomoči pri uresničevanju pravic paraplegikov in tetraple-

pomemben. Zagotavljanje prevozov članov in članic je ena izmed njihovih pomembnejših nalog. Področja njihovega dela so zelo številna, in če želijo na njih zagotoviti čim večjo prisotnost svojih članov in članic, je njihova pomoč pri prevozih zelo pomembna – tudi pri zagotavljanju obiskov zdravnikov ipd.

Čas epidemije je tudi pri tovrstnih društvih pomenil še več pozornosti na vseh področjih, dosledno upoštevanje ukrepov, povezanih s covidom-19, pa jih pravzaprav spremlja na vsakem koraku. Tudi letošnji njihov pravi kegljaški praznik bo v prvi vrsti temeljil na upoštevanju vseh ukrepov in organizatorji – Medobčinsko društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine – se bodo skupaj s soorganizatorji potrudili, da bo turnir 24. aprila 2021, ostal vsem udeležencem, tako kot vseh doslej 22, v prijetnem spominu.

Vsem tekmovalcem in tekmovalkam izrekamo dobrodoščilo ter jim želimo veliko prijetnih trenutkov v naši občini ter mnogo športnih užitkov in sreče na tekmovanju, Občini Domžale ter vsem sponzorjem in donatorjem pa hvala za pomoč.

VERA VOJSKA

NOVI DACIA SANDERO STEPWAY ECO-G
Z VGRAJENIM POGONOM NA PLIN

ŽE ZA
12.290 €

5 let podaljšanega jamstva
3 leta vzdrževanja/60.000 km*
Brezplačno obvezno in osnovno kasko zavarovanje za prvo leto*

DACIA

Podana maloprodajna cena (MPC) je neobvezujoča priporočena cena in vključuje 22-odstotni DDV in DMV ter velja za model Novi Dacia Sandero Stepway ESSENTIAL 1.0 Tce 90. Pet let jamstva obsega 3 leta tovarniške garancije in podaljšan jamstvo za 4. in 5. leto ali 100.000 km, karkoli se zgodi prej, in ga prejme vsak kupec vozila Dacia. *Ob nakupu z Dacia Financiranjem kupec prejme tudi enoletno avtomobilsko zavarovanje, ki obsega 1 leto brezplačnega obveznega in osnovnega kasko zavarovanja, in vzdrževalno pogodbo My Revision za 3 leta ali 60.000 km (karkoli se zgodi prej), ki vključuje vzdrževanje po določenih servisnih intervalih. Pogoji akcije je sklenitev finančne pogodbe z minimalno financirano vrednostjo 5.000 €, minimalnim trajanjem 24 mesecev in obvezno obnovno zavarovanje vozila v drugem letu preko Dacia Financiranja. V financiranje je vključeno zavarovanje za brezposelnost, nezgodno smrt in nezgodno invalidnost. Priljubljeni si pravico do napak. Več informacij o ponudbi, nakupu in pogojih nakupa je na voljo na dacia.si. Poraba pri mešanem ciklu: 5,6-7,4 l/100 km. Emissioni CO₂: 127-131 g/km. Emissioni stopnja: EURO6DFull. Emissioni NOx: 0,0248 g/km. Vrednosti meritev porabe in emisij ustrezajo standardu meritev WLTP. Oglikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Silka je simbolika. Renault Nissan Slovenija, d. o. o., Dunajska 22, 1511 Ljubljana.

Dacia priporoča **Castrol**

Facebook, Instagram, Twitter, YouTube, LinkedIn, Dacia.si

AVTO SET – SETNIKAR, DRAGOMELJ
Tel. : 041/648 166, Internet: www.avtoset.si

ZDRAVJE

DOMŽALE ZA MLADE

PRAVIJO, DA JE ZDRAVJE NUJEN TEMELJ, NA KATEREM LAHKO GRADIMO. ZATE SMO ZBRALI VSE POMEMBNE KONTAKTE ORGANIZACIJ IN DRUŠTEV, KI NUDIJO ZDRAVSTVENE STORITVE. NAVAJAMO TUDI ORGANIZACIJE ZA POMOČ PROTI ZASVOJENOSTI IN DUŠEVNO ZDRAVJE, ORGANIZACIJE, KI NASLAVLJAJO LGBTQ+ TEME IN ZAUPNE TELEFONE.

DOMŽALE ZA MLADE

WWW.DOMZALEZAMLADE.SI

Naša poteza – domžalski šahisti v akciji 40 dni brez alkohola

Vsako leto v pomladnem času pod okriljem Slovenske karitas poteka vseslovenska preventivna akcija 40 dni brez alkohola.

ŠAHOVSKO DRUŠTVO DOMŽALE V njej sodelujejo številne ustanove in strokovnjaki z različnih področij z željo, da opozorijo na problematiko pretirane rabe alkohola na Slovenskem, ki botruje številnim stiskam po slovenskih družinah. Letos so organizatorji za temo akcije izbrali šah in k sodelovanju povabili Šahovsko zvezo Slovenije, za ambasadorke akcije pa izbrali najboljšo slovensko šahistko, šahovsko velemojstrico Lauro Unuk.

Pri letošnji akciji 40 dni brez alkohola je močno vključeno tudi Šahovsko društvo Domžale. Bili smo idejni pobudniki pri izbiri teme ter pomoč organizatorjem pri izvedenju akcije. Zakaj smo predlagali šah? Poleg tega, da smo sami ljubitelji šaha, vidimo v njem tudi veliko vzporednic z življenjem, oziroma, kot pravijo organizatorji akcije: »V življenju sprejemamo odločitve in delamo poteze.« Šah dobro ponazarja tudi odnos z alkoholom. Alkohol je zelo zvit, pretkan, prebrisan nasprotnik, ki lahko igra na kratke ali dolge proge. Tudi deset let in več včasih traja, da se pojavijo simptomi kronične odvisnosti od alkohola. Lahko pa v zasvojenost zapademo že v nekaj mesecih zaradi izgube bližnjega, dela, invalidnosti, ločitve ... Alkohol ima veliko obrazov in je sposoben nagovoriti tako izobražene kot neizobražene, ženske in moške. Težko veš, kje je meja, kaj je še vzdržno in sprejemljivo in kdaj gre čez rob. Več o akciji lahko najdete na www.brezalkohola.si.

Hkrati smo v društvu začeli razmišljati, kako bi se lahko akciji priključili tudi vsebinsko. Prišli smo do ideje, da zberemo stare šahovske komplete in šahovnice ter poiščemo kandidate, komu bi jih podarili. Odkrili smo, da v okviru projekta Skupnosti MOST obstajajo stanovanjske skupnosti, v katerih bivajo zazdravljene alkoholiki in odvisniki od drog (več na www.skupnosti-most.si). To so ljudje, ki so že končali osnovni program zdravljenja in so se odločili, da se še nekoliko bolj okrepijo, preden vstopijo nazaj v normalno življenje. Največkrat se za to odločijo, ker čutijo, da sami niso dovolj močni, da bi alkoholu lahko rekli ne. Če želijo ohraniti trajno abstinenco, si morajo ustvariti povsem novo – trezno socialno mrežo, poiskati primerno zaposlitev in se utrditi v zdravem načinu življenja. Iz izkušenj držav, v katerih so tovrstne skupnosti stalnica (npr. sober living houses v ZDA), je znano, da potreba po nastanitvi v takšni enoti traja več let.

Uporabnikom teh skupnosti je na novi poti v oporo paleta dejavnikov: sobivanje oseb s podobno izkušnjo, osebna in strokovna pomoč strokovnih delavcev, skupine za samopomoč, delovna aktivnost in iskanje zaposlitve, biblioterapija, zastavljanje osebnih ciljev, načrtovanje, aktivno preživljanje prostega časa ... Prav pri slednjem jim bodo šahovski kompleti prišli prav. Projektni partnerji so našo pobudo sprejeli in tako smo s šahi opremili več skupnosti Zavoda Karitas Samarijan in Društva Žarek upanja. Z njihove strani že dobivamo prve odmeve hvaležnosti in upamo, da jim bo šahovska igra in učenje šaha dala še več motiva za vztrajanje v življenju brez omame.

Domžalski šahisti smo navdušeni, da se je v zadnjem obdobju zanimanje za šah razmahnilo, tako globalno kot tudi lokalno. To se pozna tako pri večjem številu udeležencev v vadbenih skupinah kot tudi na turnirjih. Ker je šah miselna igra, so se v času pandemije covid-19 zelo razmahnile spletne možnosti igranja in treniranja, vendar pa bo šah vedno ostal zanimiv zaradi svoje žive različice. V ŠD Domžale smo veseli, da je vseslovenska akcija 40 dni brez alkohola pripomogla k priljubljenosti šaha. Mnogi so na novo odkrili ali ponovno našli ljubezen do te starodavne igre, ki s svojimi neizmernimi možnostmi in globino ponuja res veliko. Zato spodbujamo in vabimo vse tako k rekreativnemu ukvarjanju kot tudi k bolj resnemu pristopu k šahu. Kajti vsaka odigrana šahovska igra je trening in priložnost, da se naučimo kaj novega.

BESEDILO IN FOTO: BOŠTJAN GROŠELJ

Jubilantka Ivanka Cerar, Bunčkova mama iz Rače

Vse dobro, draga mama, ob vašem stotem rojstnem dnevu

»Za menoj hodi kar luštna procesija,« mi je ob enem od obiskov v Domu upokojencev v Domžalah smeje povedala gospa Ivanka Cerar, Bunčkova mama iz Rače, ko sem jo v imenu Krajevne organizacije za vrednote NOB Dob Krtina obiskala v dneh pred novim letom. Rada se je pogovarjala predvsem o svojih domačih, o dobrem možu, pridnih otrocih, številnih vnukih in pravnukih, pa tudi o življenju v mladosti in otroštvu. Večkrat sem jo vprašala, če o njenih spominih lahko kaj napišem, pa ni bila preveč za to. Morda ob stotem rojstnem dnevu, sem še kar vztrajala. Morda, se je navadno nasmehnila in spet sva bili pri spominih na njeno življenjsko pot.

Dvajsetega februarja 2021 pa je gospa Ivanka Cerar, večina jo pozna kot Bunčkovo mamo iz Rače, praznovala stoti rojstni dan. Domači in Dom upokojencev Domžale so ji, tudi zaradi ukrepov, povezanih s koronavirusom, pripravili pristrčno praznovanje, s šopkom in čestitko jo je v imenu Občine Domžale presenetil župan, sama pa sem ji s šopkom nageljnove zaželela vse najboljše v imenu borčevske organizacije Dob Krtina. Vsi skupaj smo ji zaželeli predvsem veliko zdravja.

Z jubilatko sva se vrnili v leto 1921, ko se je kot Ivanka Kržan rodila v Žejah na Kržanovi kmetiji, kjer sta oče Franc in mama Marija pridno skrbela za sedem otrok. »Skromno smo živeli, pridno smo delali na kmetiji in fejest šparali,« mi je povedala in še enkrat več dokazala, kako dober spomin ima. Dela ni nikoli zmanjkalo, spominja se, kako so veliko pridelkov iz bližnjih njiv znosili domov v koših, spominja se, kako je poln koš naslonila na 'okrajno', da se je malo spočila. Bila je najmlajša od sedmih otrok, tako so bratje in sestre že vsi pokojni. Rada se spominja svojih staršev, žal je mamo izgubila v mladosti, tako sta na kmetiji ostala sama z bratom in očetom, zato je mo-

rala poleg vseh ostalih del na kmetiji poprijeti tudi za gospodinjstvo.

Na vojno nima prav lepih spominov, pravi, da so bili to zelo težki časi.

Vse življenje sta z možem Mihom trdo delala. Poročila sta se leta 1948, ko se je preselila iz Žej na Bunčkovo kmetijo v Račo. Da smo na kmetiji lažje živeli, smo redili mlade pajske, posadili veliko krompirja in zelja. Tako sva lahko kupila sosedno 'Bitenčevo' kmetijo. Spominja se, kako sta z možem vozila krompir in zelje z vozom v Ljubljano v bolnico in ga tam znosila v kuhinjo. Veliko so nam pomagali tudi ljudje, ki so k nam hodili v 'tabrh'. Rada je kuhala in pekla. In delo, ki jo je spremljalo vse življenje, je posebej pogrešala na jesen življenja, še posebej, ko je zaradi zdravstvenih težav odšla v Dom upokojencev Domžale.

Posebej rada se pogovarja o družini. O pridnem in dobrem možu, ki ji je redno pripovedoval o novostih, ki jih je zasledil na televiziji ali radiu, in močno ga je pogrešala, ko je leta 1997 umrl. Posebej so njene oči živahne, ko govori o petih otrocih in njihovih družinah. Učila sva jih, da bi cenili delo, tudi skromnega življenja so bili vajeni, in vesela je, da sta z možem poskrbela, da so vsi hodili v šole in si ustvarili družine, tako da ima jubilatka danes štirinajst vnukov in devetnajst pravnukov.

Radi so prihajali domov v Račo, pa tudi zdaj, ko je jubilatka Ivan-

ka v Domu upokojencev Domžale, ji nikoli ne zmanjka obiskov, v kar sem se prepričala tudi sama, saj je bil ob mojih obiskih vedno kdo od domačih pri njej. Vseh pet otrok si je ustvarilo svoje domove v bližini.

Z bolečino se spominja tragičnih dogodkov, še zlasti prezgodnje smrti hčerke, ki je pri 47 letih zaradi bolezni umrla ter zapustila moža in dva otroka, in še posebej težke prometne nesreče v Naklem na Gorenjskem, v kateri sta umrla šestletni in enajstletni vnuk, ki sta se s kombijem vračala s treninga mladih smučarskih skakalcev Smučarskega kluba Mengeš, ob teh spominih je jubilatka zelo žalostna.

Sicer pa je ponosna na vse, ki ji ljubezen vračajo in poudarjajo, kako razumevajoča sta bila starša, ki sta vedno skupaj skrbela za kmetijo in družino, ob tem pa nikoli pozabila otroke opozarjati na skromnost, dediščino, pomen dela in razumevanje.

»Vse življenje sem pridno delala in to me ohranja,« pravi jubilatka, ki nikoli ni razmišljala o stotem rojstnem dnevu. Pa ga je rada praznovala s svojimi domačimi, na katere je ponosna, jim hvaležna za pomoč in pozornost. Ponosni so tudi domači nanjo in hvaležni za vse dobro, kar so bili deležni od staršev. Jubilatka pohvali tudi osebe Doma upokojencev Domžale, ki lepo skrbijo zanjo. Zdravje ji še kar služi, pove, malce slabše sicer vidi in sliši, ampak radio je njen zvesti prijatelj tudi ponoči, ko včasih ne more zaspati. Visoko starost ji lepša dober spomin na življenjsko pot, polno dogodkov in razmišljanj – za celo knjigo bi jih bilo, sva ugotovili, pa bi še najbrž marsikaj pozabili.

Hvala, jubilatka Ivanka Cerar, Bunčkova mama iz Rače. Iskrene čestitke ob stotem rojstnem dnevu in naj vas tudi v prihodnje dobre in zdrave poti ter ljubezen vaših domačih vodijo v življenje.

VERA VOJSKA

FOTO: ALENKA KLINAR

V domu starejših se življenje počasi vrača v ustaljene tirnice

V domovih za starejše delajo posebni ljudje. Ljudje, ki imajo ogromno srce in veliko empatije.

In skupni cilj – skrbeti za ljudi, ki pri najbolj osnovnih življenjskih opravilih niso več sposobni sami skrbeti zase. V zadnjem letu, odkar naša življenja in delo hromi in kroji epidemija, so zaposleni v domovih za starejše pod velikim stresom. Kadra je bilo že pred epidemijo premalo, dodatne obremenitve, povezane s koronavirusom, in ukrepi za preprečevanje širjenja okužb pa so njihovo delo še otežili. V domovih za starejše so z velikimi naporji za svoje stanovalce naredili vse, da bi jih obvarovali pred okužbo in jim v okviru možnosti še naprej nudili kakovostno in prijetno bivanje.

Ko je k nam prišlo cepivo proti covidu-19 in se je začelo cepljenje – najprej zdravstvenih delavcev in najranljivejših skupin, kamor spadajo starejši in kronično bolni –, je v domovih za starejše posijal žarek upanja. Tudi v domžalskem domu upokojencev. Po besedah direktorice mag. Nataše Zalokar se je večina njihovih stanovalcev odločila za cepljenje, tako da je v domu 98 odstotkov takih, ki so bodisi preboleli bolezen bodisi se

V domu so ponovno začeli z izvajanjem duhovne oskrbe, ki jo opravlja duhovnik Bogdan Dolenc.

cepili proti covidu-19. Med zaposlenimi je ta delež 55-odstoten. Življenje v domu se tako normalizira – seveda ob nadaljnjem izvajanju vseh predpisanih zaščitnih ukrepov za preprečevanje širjenja covid-19 – in se počasi vrača v ustaljene tirnice, česar se veselijo tako zaposleni kot stanovalci. Ti so že zelo pogrešali svoj običajni vsakdan in številne dejavnosti, s katerimi jim v domu popestrijo dneve.

Poleg ustvarjalnih delavnic je ena izmed dejavnosti, ki se je že vr-

nila v domski urnik, duhovna oskrba, ki jo izvaja duhovnik Bogdan Dolenc. Stanovalci se je lahko udeležijo vsak torek, izvajajo pa jo, skladno z navodili za preprečevanje širjenja okužb, ločeno za vsako nadstropje posebej. »Veseli smo, da lahko ponovno izvajamo duhovno oskrbo, ki so jo naši stanovalci že močno pogrešali. Duhovniku Bogdanu Dolencu se zahvaljujemo za njegovo delo in duhovno oskrbo naših stanovalcev,« je povedala mag. Nataša Zalokar.

Optika Škofic že od 1975
Ljubljanska 87, Domžale,
T: 01 721 40 06
Delovni čas:
pon. – pet.: 8⁰⁰ – 12⁰⁰, 15⁰⁰ – 18⁰⁰
sobota: 9⁰⁰ – 12⁰⁰

**POIŠČITE NAS
TUDI NA FACEBOOKU**
SLAMNIK
GLASILO OBČINE DOMŽALE

ZAUPANJE, VREDNOTA MLADIH

TILEN HOČEVAR, VODJA PROJEKTA MEDVRSTNIŠKE POMOČI MLADIM V DOMŽALAH

V Domžalah imamo izjemne mlade, nekateri hitro pridejo na ušesa širše javnosti, spet druge pa moramo iskati z lučjo. Eden takih je Tilen Hočevar, ki ga širša javnost morda do zdaj še ni tako zelo poznala, a njegovo delo pomaga v družbi reševati tisto, kar trenutna situacija poslabšuje.

Mateja A. Kegel
Foto: Iztok Dimc

Številne raziskave so že pokazale, da so ene največjih žrtev današnjega časa prav mladi, namesto da bi jih 'odtrgali' od spleta, so v zadnjem letu postali od njega še bolj odvisni. Vse to jih je pahnilo v skrajnosti, ki si jih težko predstavljamo, njihova stiska se pogloblja. Tilen Hočevar pa je vodja projekta, ki se dobro leto odvija v Domžalah – skupaj s sodelavci prostovoljno skrbi za medvrstniško pomoč mladim, ki bi sicer hitro lahko odplavali v napačno smer.

V okviru Mladinskega sveta Domžale ste začeli s precej drugačnim projektom za mlade, kot smo jih bili s strani študentov vajeni v našem mestu v preteklosti. Od kod ideja in kakšen je odziv mladih?

Do tega je prišlo, ko sem srečal kolegico iz srednje šole, študentko Fakultete za socialno delo, ki me je povabila k sodelovanju pri preventivnem projektu TROP TNT (Taktike Raziskovanja in Obvladovanja Prihodnosti – Tveganja Na Tehnici). Ker smo bili aktivni v Domžalah, sem začel razmišljati, kako projekt razširiti v naše mesto. Sestal sem se s tremi osnovnimi šolami – Domžale, Vencija Perka in Rodica in jim predstavil idejo. Ker smo sodelovali že prej v sklopu moje diplomske naloge, smo začeli sodelovanje v obliki delavnic. Te so potekale enkrat tedensko v obliki vrstniške podpore, svetovanja, in zelo hitro smo prepoznali potencial v tem, saj so se mladi odprli, v nas prepoznali starejše vzornike, ki nam lahko zaupajo. Dobili so drugačno perspektivo s strani starejših mladih in jo tudi sprejemali drugače, kot v odnosu starš-otrok. Na vseh treh šolah je projekt potekal eno leto, v novem šolskem letu pa se zaradi pandemije nismo lotili nove generacije, ampak smo k nadaljevanju sodelovanja povabili prejšnjo generacijo, ki so danes prvi letniki srednje šole. Tako smo vse naše Domžalčane spravili v eno skupino in nadaljevali z delom prek spleta. Postali smo skupina podporne oblike, vidavamo se prek spleta enkrat tedensko, si pomagamo, izražamo radost in podporo. Bistvo projekta je, da odpiramo in obdelujemo različne tabuizirane teme, skupaj analiziramo in prepoznamo tvegane dejavnike v določenih mladostniških skupinah, na podlagi preprečevanja negativnih izkupičkov. Na tem mestu bi se iz srca rad zahvalil kolegom in sodelavcem, Špeli Žuri in Andreju Žabnikarju, brez katerih danes ne bi bilo govora o tem projektu.

O čem običajno teče beseda?

Velikokrat se odpirajo teme o razumevanju življenja, medosebnih odnosov, vloge in odnosa mladih do družbe, o spolnosti in prostem času. Če govorimo iz vidika tveganja, v našem okolju se vse bolj poglobljajo

Ni čudnega, da otrok pri dveh letih postaja odvisen od tehnologije, če se starš pri 40 ne zna pogovarjati z otrokom brez telefona v rokah.

mladi v alkohol in droge. Uporaba 'trdih' drog je postala del vsakdana nekaterih mladostnikov. Skrb vzbujajoča pa menim, da je vse večja stopnja prestopništva mladoletnikov, ki se podajo v kriminalne vode z namenom družbene veljave in hitrega zaslužka. Veliko pogovorov pa nanesse na olepševanje ali celo idealizacijo virtualnih podob oziroma profilov na družbenih omrežjih. Na internetu smo lahko tisto, kar v resnici nismo, pa si to želimo biti. Ena glavnih vrednot mladih je zato postalo zaupanje, saj je tega tako zelo malo. Z njihovimi besedami povedano, redko spoznaš človeka, ki mu lahko zaupaš. Ko ga spoznaš, pa se hitro zgodi, da te pusti na cedilu in si spet prepuščen sam sebi. Mladi imajo danes pogosto enega, dva prijatelja, res majhen krog intimnih prijateljev, ki jim resnično lahko zaupajo. Sicer pa pri temah dekleta pogosto vlečejo v smeri partnerskih odnosov, fantje pa prostočasno družbo, lastne interese, tudi droge. Za 15-letnike so to zelo zrele teme. Navdušujejo me s tem, kako veliko pri svojih letih vedo o življenju. Se mi pa pogosto odpira razmišljanje, koliko od tega je dejansko razumevanje in koliko zgolj posledica 'površinskih' informacij zaradi interneta, ki vztrajno zamenjujejo poglobljeno znanje in resnične življenjske izkušnje.

Projekt pa trenutno nima več zagotovljenega financiranja, kajne?

Težava je nastala, ker s sredstvi s strani MOL-a nismo mogli financirati projekta zunaj te mestne občine. Ko smo želeli pridobiti dodatna sredstva s strani lokalnih odlo-

Tudi sicer sodelujete v različnih projektih za pomoč in preventivo tveganj, povezanih z otroki in mladino. Kako jih preventivno zaščititi?

Prvi korak je zagotovo ozaveščanje o problematiki, pa ne zgolj v smislu informacij, ampak bolj poglobljenega znanja o zadevi in kako priti do tega s sistematičnim pristopom. Sodelujem tudi v lokalni akcijski skupini za preprečevanje zasvojenosti, kjer se spomnim, da so predstavniki vrtecev izpostavili, da bi morali delo začeti že z malčki in njihovimi starši, sistematično, nadaljevati v osnovni in srednji šoli in tako naprej. Prvič se namreč srečujemo s posledicami tehnologije, težavo, ki je prisotna v vseh generacijah. Začne se že pri zelo majhnih otrocih, po tem pa hrepenimo tudi odrasli. Prišli smo do epidemije zasvojenosti prekomerne rabe tehnologije, in ni čudno, da otrok pri dveh letih postaja odvisen od tehnologije, če se starš pri 40 ne zna pogovarjati z otrokom brez telefona v rokah.

Kako se tega lotiti? Veliko bolj sistematično, kot se tega lotevamo zdaj, ko izvajamo delavnice, kjer pridemo v razred, izvedemo predavanje, delavnico, otroci, mladi dobijo zgolj informacije. Če pomislim in postavim sebe v isto vlogo 10, 15 let nazaj, ko sem poslušal podobne delavnice in predavanja, je šla večina informacij skozi eno uho notri, skozi drugo pa ven. To ni dovolj, problematiko je treba reševati bolj na sistemski ravni, tudi s spreminjanjem kurikulumov. Nekatere pobude gredo v smeri vpeljevanja novih učnih vsebin, kot je npr. digitalno opismenjevanje v sklopu računalništva, ali pa pobude, ki gredo v smeri dni brez zaslonov. Vsekakor menim, da je treba razširiti specifična strokovna znanja pedagoških delavcev in šolske svetovalne službe, morda pa tudi z vključevanjem zunanjih strokovnjakov s tega področja v šolsko okolje. Treba je začeti prepoznavati posledice sodobne tehnologije, ki vsekakor niso stvar prihodnosti, temveč realne sedanosti. Vprašanje je, koliko časa si bomo še zatiskali oči pred resnico.

Obdobje koronavirusa, ki je mlade še bolj preselilo na splet, je najbrž še bolj skrilo stiske vseh mladih in hkrati okrepiło njihovi spletno pojavnost, druženje. Kako vse to vpliva na njihove stiske, življenje?

Absolutno se strinjam s tem, da se je premaknilo, stiske so se zagotovo povečale, hkrati pa je vse postalo manj razvidno kot prej. Moje razumevanje tega je, da se je (že tako problematična) apatija mladih še dodatno povečala, ne samo družbeno-politična, ampak splošna apatija do življenja, tudi v smislu odnosa do drugega spola in potencialnih partnerjev. Ko poslušam mlade in slišim, na kakšen način govorijo o partnerstvu, odnosih z drugimi osebami, sem pogosto presenečen. V obdobju, ko bi jih morala puberteta po domače rečeno premetavati sem in tja, slišim prav nasprotno. Kam izginja ta čar mladostništva in volja do

življenja? Sicer pa ... kje naj se mladi sploh spoznajo in družijo, če so bile šole toliko časa zaprte, življenjski svet pa večinoma 'fake' oziroma lažen in obstoja skoraj izključno na spletu?

Z mladimi ste se srečavali tudi v športnih vodah kot trener Košarkarskega kluba Helios Domžale ...

Košarka in mladi sta dve področji, kjer se moje meje med delom in prostim časom močno zameglijo. S tem sem se ukvarjal do prejšnjega leta, skupaj pet let, bil sem trener najmlajših selekcij v KK Helios Domžale. Bil sem v vlogi, rad rečem, da nisem bil v veliki meri 'pravi' trener, ampak bolj vzgojitelj, ker so bili oni še tako majhni, prvič so se srečali z organizacijo, sistematičnim klubskim delom. Prej je to potekalo v sklopu šolskih treningov, zdaj pa so prišli in resen klub, sestavila se je ekipa, vzpostavil ekipni duh, drugačna avtoriteta. Pri meni je to izgledalo na bolj zabaven način, poskušal sem jih v čim večji meri navdušiti, da je vse to igra, ne le surovo tekmovanje. Zdi se mi, da predvsem mlajše otroke preveč potiskamo v meje in čas odraslega človeka, zato naj raje vse temelji na igri, prepoznavanju in izkoriščanju njihove različnosti ter potencialov. Vsekakor pa ne, da odrasli zasedemo svet otroka in to čarobnost otroštva nevede, zatremo že v kali.

Ne morem mimo tega, da v prostem času radi kuhate ... odkrivate nove recepte. Najbrž vam je obdobje epidemije dalo še dodatne ideje, motivacijo in zagon na tem področju?

Res je, to je moja velika ljubezen. Kuham prav vsak dan in pogosto pride na vrsto že po jutranji kavi in križanki. Vsekakor pa je to moj obvezni dnevni ritual za kosilo, pri čemer vsak dan skuham drugo jed, ustvarjam, preizkušam in v tem izredno uživam. Za kuhanje bi rekel, da je to čas, ko preprosto pozabim na čas.

Pa vaš nasvet za konec?

V zadnjih letih sem se srečal z mnogimi primeri posledic sodobne tehnologije, ki so mi vsakokrat odprli oči, in če pomislim, kakšne posledice nas čakajo na račun današnjega časa, bi morali začeti že včeraj, ne danes, kaj šele jutri. A žal kot družba očitno nismo sposobni uvideti, kakšne posledice to prinaša. Morda in močno verjamem v to, je prav korona prinesla potencial, da jih končno začnemo prepoznavati. Morda smo prvič resnično lahko občutili, da računalnik nikoli ne bo nadomestil sočloveka – prijatelja, starša, učitelja, trenerja ali danes, še kako dragocenega druženja s starimi starši. Prej so bile to le besede, ki smo jih težko oprli na realnost. Če nam uspe iz tega potegniti, kar imamo tako rekoč 'dano na pladnju', bomo kot družba naredili izjemen korak naprej. Ne smemo pa pozabiti, da je družba skupek posameznikov, zato mora vsakdo začeti pri sebi. □

ČUDOVITE GLASBENE POPOTNICE V NOVO LETO (4. DEL)

Doživeto, prepričljivo in navdušujoče

Tomaž Habe

Foto: zasebni arhiv Tomaža Habeta

Šestindvajseti Novoletni koncert so podprli Napredok Domžale, Majčev dvor in Radio Hit. Zaradi lastnega Novoletnega koncerta Mengeške godbe sta bila samo dva koncerta, 28. decembra v Srednji šoli Rudolfa Maistra Kamnik, in 29. v Domžalah. Program Simfoničnega orkestra z dirigentom Aleksandrom Spasičem sta popestrila gosta – baletna umetnika Opere Ljubljana Nina Vrhovec in A. J. Stevans z odlomki iz Labodjega jezera P. I. Čajkovskega. Solista sta bila še Nace Junkar v dveh napolitanskih, in violinistka, koncertna mojstrica Branka Bečaj v Meditaciji iz opere Thais. Koncert je ponovno povezoval Tone Ftičar. Svoje izvajanje je orkester zaključil s tradicionalno Dunajskih filharmonikov Radetzky marš J. Straussa.

27. Novoletni koncert

Generalni pokrovitelj 27. Novoletnega koncerta v letu 1997 je bila Občina Domžale. Koncert smo izvedli ob podpori ZKO Domžale in Kamnik v organizaciji orkestra. Dirigent Aleksander Spasič je obrnil vrstni red in nas na začetku presenetil z Radetzkyjevo koračnico. V nadaljevanju smo slišali še Straussova valčka Schatz in Rože z juga, kot sklepno skladbo pa hitro polko Tričtrač. Program so dopolnili trije solisti: mezzosopranistka Irene Yebuah z dvema arijama iz opere Carmen, katere uvertura je zazvenela ob začetku drugega dela koncerta, Janez Podlessek se je v Legendi H. Wienawskega dokazal z dovršeno tehniko, čisto intonacijo in z lepoto violinskega zvoka, koncertni saksofonist Matjaž Drevnšek s skladbo White Christmas (prir. T. Habe) in z mojo koncertno skladbo Quasi habanera za alt saksofon in orkester. Leto 1997 je orkester zaključil v Kamniku 27. decembra v Srednji šoli Rudolfa Maistra, v ponedeljek, 29. decembra pa v Hali Komunalnega centra v Domžalah.

28. Novoletni koncert

Zaradi zasedenosti dirigenta A. Spasiča sem sam ponovno prevzel pripravo in dirigiranje 28. Novoletnega koncerta. V spored sem vključil tudi dve priredbi, ki sem ju napisal za Madžarski orkester Mendelssohn Strings, Somewhere in Don't Cry For Me Argentina. Poleg arije Adele iz Netopirja ju je zapela sopranistka Nina Kompare. Zaradi tega je bila sponzor koncerta tudi Občina Mengeš. Koncert v Kulturnem domu Mengeš je bil 27. decembra, v Kamniku 26. in v Domžalah 29. decembra. Dva ariji je zapel obetavni baritonist, danes solist ljubljanske Opere Ivan Andres Arnšek. Za ravnovesje vokalnim solistom je v Torellijevem Alegru zablestel trobentač Aleš Klančar, v Beethovnovi Romanzi Janez Podlessek in v Gregorčevem Spirit of the sea jazz pianist Jaka Pucihar. Po tradicionalni Hydnovi Uri je z orkestrom zaigral še Avenikovo Slovenijo v koncertni priredbi B.

Dirigent Aleksandar Spasić

Adamiča. Koncert so popestrile še pevke terceta Katrinas. Nekaj pa je bilo tudi 'tradicionalnih novoletnih skladb', Suppejeva Lahka konjenica ter valček iz opere Faust Ch. Gounoda in Waldfeuflova Espana. V kamniškem občilu je bilo zapisano »...doživeto, prepričljivo in navdušujoče«. Program je že deseto leto povezoval Tone Ftičar.

29. Novoletni koncert

Na 29. Novoletnem koncertu sta se orkestru z dirigentom Aleksandrom Spasičem ponovno pridružila zbor. Tokrat Domžalski komorni zbor (dir. T. Pirnat) in komorni zbor Limbar Moravče (dir. E. Kunavar). Prisluhnilo smo štirim tradicionalnim zborom iz operne zakladnice (Čarobna piščal, Nabucco, Trubadur in Traviata). S svojim petjem sta z izborom arij iz operet Netopir, Dežela smehljaja in Vesela vdova ter oper Gianni Scdhicchi in Rigoletto navdušila sopranistka Milena Perič in tenorist Miljenko Džuran. Seveda ni koncert minil brez Straussovega valčka Du und Du ter polke Unter Donner und blitz ter zaključne Verdijeve Napatnice. Koncerta 27. decembra v Kamniku in 28. decembra je povezovala Marta Starbek. Podžupan občine Domžale Roman Kurmanšek je v svojem pozdravnem govoru »spomnil, da je Simfonični orkester Domžale - Kamnik edina tovrstna neprofesionalna skupina v naši državi, ki nas že od prvega leta svojega nastanka razvaja in razveseljuje z novoletnimi koncerti«. Svoj zapis je v januarjski številki Slamnika (leta 2000) Vera Vojska zaključila: »...Tako smo prisluhnilo še kar nekaj glasbenim dodatkom in nato dobre volje odhajali domov le za leto dni, saj se čez 366 dni ob istem času in na istem kraju spet dobimo«.

Jubilejni, 30. Novoletni koncert

Na jubilejnem 30. Novoletnem koncertu sva združila svoje moči takratni dirigent Aleksander Spasič in jaz kot ustanovitelj orkestra in pobudnik ter začetnik Novoletnih koncertov. Kot solisti so se predstavili redni gostje naših Novoletnih koncertov: sopranistka Nina Kompare, tenorist Marjan Trček, basist Zoran Potočan in solist na trobenti Stanko Praprotnik. V program sva uvrstila pisano paleto skladb iz opernega, operetnega in lahkotnejšega koncertnega programa, od Straussa do Offenbacha, od Neaplja do

28. Novoletni koncert, Hala komunalnega centra Domžale

Granade. Koncerta, ki so jih podprli Občina Domžale ter zvezi kulturnih društev Domžale in Kamnik, sta bila 28., v Domžalah pa 29. decembra.

31. Novoletni koncert

Za 31. Novoletni koncert je dirigent Aleksander Spasič izbral izključno dela iz operetnega in opernega sveta. Občinstvo sta navdušila operna pevca sopranistka Urška Žižek in baritonist Jože Vidic. Prisluhnilo smo arijam iz Traviate, Jevgenij Onjegina Don Pasquale ter dvema duetoma – Rossinijevemu Mačjemu duetu in duetu Hane in Danila iz opere Vesela vdova. Poleg teh del smo uvodno slišali valček Pomladni zvoki ter dve polki: Anino in Na lovu. Seveda pa ni manjkala sklepna skladba, Radetzkyjeva koračnica. Povezovalka programa je bila Marta Starbek, za organizacijo pa je poskrbela predsednica Simfoničnega orkestra Domžale - Kamnik Jana Gregorc - Bogataj. V zaključku svojega govora je podžupan občine Domžale Simon Mavsar spregovoril poslušalcem in nastopajočim: »Na nocojšnji koncert nas je pospremila množica lučk, k krasijo podoba zimske pokrajine. S seboj prinašajo sporočila, ki svoji vsebini omogočajo okusiti občutke nostalgije, upanje želja, topline in sreče. Prave občutke predstavljajo izrečene besede in izrazi obrazov vseh, ki ste in smo nocoj prišli, da bi tudi v času letošnjih božičnih in novoletnih praznikov s svojo prisotnostjo simfoničnega koncerta prisostvovali tradicionalnemu in enkratnemu dogodku, ki je obenem tudi priložnost, da članom orkestra in vsem nastopajočim izrečemo priznanje za njihov trud in prizadevnost«. To je bila zahvala pod-

30. Novoletni koncert, Hala komunalnega centra Domžale, dirigent Tomaž Habe

Enotna grafična podoba vabil na novoletne koncerte

župana na 31. Novoletnem koncertu v Domžalah 29. decembra 2001 v Hali komunalnega centra Domžale. Prejšnji večer, 28. decembra, pa je bil koncert v Kamniku.

32. Novoletni koncert

V prispevku za Slamnik je Vera Vojska zapisala »čudovita popotnica za leto 2003. Večer pol kratkih duhovitosti pa tudi navodil, kako lepše preživeti leto 2003, je vodil Tone Ftičar«. Izbor programa in priprava koncerta je bila ponovno na mojih ramednih. Prvič smo na koncertih slišali skupaj z zborom Srečen praznik, valček Chim, chim cherie v moji priredbi, Orffovo O, fortuna ter veličastni zbor in koračnico iz opere Aida. Nežno predpraznično vzdušje je vdihnili z igranjem romantične Arije M. Grandjanyja harfistka Urška Križnik. Starejše in mlajše poslušalce je navdušil z virtuoznostjo na marimbah Simon Klavžar, zdaj profesor tolkal na KGBL. Izvedel je Dinicuevo Hora staccato, ki sem jo priredil za to priložnost. Baritonist Robert Vrčon, ljubljenec Poletnega gledališča Studenec, sicer pa solist ljubljanske Opere, je navdušil ljubitelje Napolitanskih pesmi z Lencavallovo Matinato in Lazzarevo Chitara romana. Kakor je orkester začel s Straussovi-

32. Novoletni koncert, Urška Križnik – harfa

mi Jutranjimi listi, tako je po Hydnovi Uri s šampanjcem zaključil s tradicionalno dunajsko koračnico.

33. Novoletni koncert

Leto dni je vodenje orkestra prevzel dirigent Stefan Garkov. Ker izhaja iz štajerskega okolja, je v goste pripeljal dva operna pevca SNG Opera Maribor. Po treh skladbah P. I. Čajkovskega iz baleta Labodje jezero smo prisluhnilo Ariji Rosine v izvedbi sopranistke Petje Ivanove in Ariji Figara z baritonistom Jakijem Jurgcem, obe iz opere Seviljski brivec. V briljantno virtuozi skladbi za flavto na teme iz opere Carmen je solistično predstavil virtuoz Matej Zupan. Prvi del koncerta pa so glasbeniki zaključili z Brahmsovim Madžarskim plesom št. 5. Po uverturi iz opere Carmen smo na začetku drugega dela slišali še arijo Kraljice noči iz Čarobne piščali ter arijo Escamila. Oba pevca sta koncert med dvema polkama J. Straussa popestrila z duetom v Napolitanski pesmi O sole mio. Za dodatek je ponovno zazvenela uvodna skladba. Na ponovno snidenje nas je povabila povezovalka 33. Novoletnega koncerta Marta Starbek Potočan. Koncerta sta bila 28. decembra v Domu kulture Kamnik, 29. decembra pa v Hali komunalnega centra Domžale.

34. Novoletni koncert

Vsaka nova metla uspešneje pomete. Ob 34. Novoletnem koncertu je napisala druga violinistka Anja Frišek v Slamniku komentar z naslovom Nevidna nitka povezovala glasbenike z dirigentom. Zapisala je: »Z izborom lahkotnejše, a čudovite glasbe so tako tudi letos do zadnjega sedeža napolnili dvorano Kulturnega doma v Kamniku (23. 12. 2004) in Halo Komunalnega centra v Domžalah (29. 12. 2004). Lahko rečem, da je bil letošnji koncert nekaj posebnega. Prvič, ker za spremembo v programu niso prevladovali Straussovi valčki in polke, čeprav so mnogi to pričakovali in želeli slišati, se je orkester osredotočil na druge skladbe, ki zato niso zvenele nič manj novoletno. Drugič, ker smo se ponovno predstavili z novim dirigentom Simonom Dvoršakom, ki je že s prvim priklonom očaral občinstvo in sprejemni izpit v njihovi očeh zagotovo naredil z odliko. Nazadnje sem dobila občutek, da je orkester na odru zaživel, se predal čarom glasbe in zadikal skupaj z dirigentom.« Sicer smo v programih preteklih let slišali že šest skladb tega sporeda, ki pa jih zaradi še nesodelovanja v orkestru avtorica članka ni igrala. »Poseben čar koncertu pa je zagotovo prinesel čisti glas sopranistke Andreje Zakonjšek, ki je imela skoraj glavno vlogo, saj je v glasbenem večeru odpela kar osem različnih arij«. Prevladovala so arije nesrečno zaljubljenih deklet od Suzane, Pamine, Adele do veselja polne Musett in Hane iz operete Vesela vdova. Po Straussovi polki Na lov so poslušalci priklicali še tri dodatke. Program je domiselno povezovala Marta Starbek Potočan. Besedam napovedovalke se je z voščilom orkestru in poslušalcem pridružil podžupan občine Domžale Vinko Juhart, saj je bila poleg ZKO Domžal in Kamnika občina pokroviteljica koncerta. □

KULTURA

IZBR@NO V KNJIŽNICI DOMŽALE

Izbral in uredil: Janez Dolinšek

knjige za odrasle

Ernesto Che Guevara

O socializmu in internacionalizmu

ZALOŽBA CF, 2020

Drobna, a z vsebino silovito nabita knjižica izpod peresa legendarnega argentinsko-kubanskega revolucionarja Ernesta Che Guevare, je izšla oktobra 2020 v najmanj trinajstih jezikih in pri kar dvajsetih založbah iz Indije, Kube, Argentine, Brazilije, Venezuele, Bangladeša, Pakistana in Slovenije. Vsebuje dva ključna Chejeva spisa, ki zelo jasno in zgoščeno razkrivata vizijo 'novega človeka 21. stoletja', njegov pogled na kapitalistični svet, gnus do imperializma in pričevanje o življenju na Kubi ter odločenosti po izgradnji za vse pravičnejšega socializma, tudi za ceno lastnega življenja. V drugem spisu Socializem in človek na Kubi avtor na koncu zapiše: »Pot je dolga in mestoma neznana; poznamo svoje omejitve. Naredili bomo človeka 21. stoletja: to bomo mi sami.« Čeprav Chejevega fizičnega telesa že dolgo ni več med nami, potem ko je bil hladnokrvno umorjen pod pokroviteljstvom Cie med bojem proti diktatorski vojski v Boliviji, njegov lik in delo tudi po 54 letih od smrti odzvanjata zelo intenzivno. Pravzaprav se zdi, da je z vsakim korakom neoliberalizma globlje proti prepadu bolj jasno, kako prav je Che imel tako v svojih nazorih kot v svojih bojih. Žal je bilo takih, kot je bil Che, (pre)malo, večine, ki so vzniknili, pa so se imperialistične ZDA dovolj učinkovito in sproti znebile. (J. D.)

Paolo Giordano

Raztrgajmo nebo

MLADINSKA KNJIGA, 2020

Še en čudovit roman Paola Giordana, kjer ljubezensko zgodbo prepleta z značilnostmi sodobne družbe. Dotakne se tem, kot so samooskrbno kmetovanje, eko terorizem, nagibanje ljudi k raznim religioznim prepričanjem, brezizhodnost mladih v iskanju lastne eksistence, medicinska oploditev ... Teresa počitnice preživlja na jugu Italije, v Apuliji. Tam spozna tri fante, brate po duši, ki živijo na sosednji kmetiji. Povlečejo jo v svoj vznemirljiv svet, kjer stekajo tesne vezi, ki jih vse močno zaznamujejo. Njihove poti se razhajajo in spet združujejo, njihovo prijateljstvo in ljubezen pa sta stalno na preizkušnji ... (A. P.)

Shane O'Mara

Hvalnica hoji: o znanosti, lepoti in blagodejnosti hoje

MLADINSKA KNJIGA, 2021

Hoja je čudovita in na videz preprosta mojstrovina. Hoja omogoča mobilnost našega uma na način, ki pri živalih ni mogoč. V evolucijskem smislu nam je dvonožnost omogočila, da smo odkorakali iz Afrike in osvobodili roke, da prenašamo, ustvarjamo, oblikujemo. Prednosti hoje pa so še mnogo širše. Koristna je za naš um, telo in skupnost, v kateri živimo. Avtor, irski nevroznanstvenik, v knjigi opeva popoln razpon človeške hoje, od njenih začetkov prek mehanizmov, kako možgani udeležajo ta čudež, kako hoja osvobaja naše misli, pa vse do najbolj družbenih vidikov hoje. Opozarja pa tudi na ceno, ki jo plačujemo zaradi pomanjkanja hoje, in kako pomembno je, da se spet poženemo v gibanje in začnemo hoditi. So stvari, ki jih ne bomo nikoli videli, če jih ne dosežemo na lastnih nogah. Hoja je čakanje v gibanju. (K. G.)

Raynor Winn

Prežeta s soljo

AKTIVNI MEDIJI, 2019

Prežeta s soljo je resnična pripoved Raynor Winn in njenega moža Motha, ki sta v zrelih letih po spletu nesrečnih okoliščin ostala brez

doma in hkrati brez vira prihodka. Istočasno so Mothu diagnosticirali redko degenerativno bolezen, ki je napovedovala nezavirljiv potek in zgodnjo smrt. Soočena z neizogibnim se odločita, da ne bosta izkoriščala gostoljubnosti prijateljev in sorodnikov in vdana v usodo čakala na pomoč države, ampak brezdomstvo vzameta dobesedno in se odpravita na pot. S preostankom denarja kupita šotor, nahrbtnika in spalni vreči in se podata po težki in za njuno telesno stanje vsekakor prezahtevni jugozahodni obalni poti v Združenem kraljestvu. Pripoved, ki sledi, pa ni zgolj popis popotovanja in oris brezčasne starodavne pokrajine, ampak zgodba o soočanju z izgubo in smrtjo ter predvsem zgodba o sožitju z naravo, o zlitosti z njeno neustavljivo močjo, o neskončni ljubezni ter pomenu in odrešilnosti življenja v sedanjem trenutku. Avtorica opozarja tudi na problematiko brezdomstva v Združenem kraljestvu in odklonilen odnos do brezdomcev na splošno. (T. T.)

knjige za otroke in mladino

Nataša Konc Lorenzutti

Gremo mi v tri krasne

MIŠ ZALOŽBA, 2020

Mladinski roman nas popelje na poletni tabor v naravi, kjer se znajdejo najstniki z različnimi težavami. Sledimo dvema pripovedovalcema, Urošu in Valentini, ter spoznavamo svet skozi njune oči. Tabor je neka kšna komuna, saj se v njem znajdejo najstniki, ki pretirano podlegajo sodobni tehnologiji ter imajo take in drugačne težave, kot so motnje hranjenja, panični napadi ... Na taboru so brez telefonov in računalnikov, tam kuhajo, odkrivajo naravo in počasi se med njimi vzpostavijo prijateljske vezi, prve simpatije, zaupajo si, kakšne težave imajo ... Imenitna pripoved o sodobnem svetu je namenjena tretji triadi osnovne šole, pa tudi vsem staršem, ki se zavedajo pasti sodobnih tehnologij. Svet na internetu ni pravi svet, je svet iluzij. (S. Z.)

A. H. Benjamin

Samo minutko, mami!

RAMOS, 2020

Mali dinozaver Niko ves čas zamuja. Vedno išče izgovore in odlaša s stvarmi, ki bi jih moral postoriti. Ker je mamica zaposlena s peko piškotov, poprosi Nika, naj pobere perilo. Njegov trenutni odgovor je 'samo minutko, mami ...' Medtem ko očka dela v garaži, naj bi Niko prinesel časopis. 'Samo minutko ...', doda deček. Ker se na prošnjo svoje starejše sestre, naj zapre vodo v kadi, Niko spet oglasi 'samo minutko', v kopalnici nastane poplava. Dečkovi družini njegovo zamujanje in izgovori začnejo močno presedati. Bodo kaj ukrenili? Slikanica je napisana z velikimi tiskanimi črkami. Na koncu so dodane tudi iztočnice za pogovor. (N. P.)

Lu Fraser

Drobcena Gerta

ZALA, 2020

Gerta je mali jakovski mladič, ki težko odmisli svojo majhnost in je precej obremenjena s tem svojim manjvrednostnim kompleksom. Kako naj namreč sprejme, da je tako majhna, ko pa je odlika jakov ravno velikost in moč? In kaj, če sploh ne bo nikoli zrastle in bo tako majhna tudi, ko bo velika? Čeprav ima številne druge kvalitete, kot so načitanost, kodrava volna na hrbtu in dober oprijem na strminah, na koncu dneva vedno znova vznikne močna želja, da bi bila večja. Nekega dne pa pride do urgentne situacije, ko so ravno njena majhnost, spretnost in okretnost ključni, da jo veliki odrasli jaki vpokličejo za reševanje še čisto majcenega mladička, ki je zataval povsem na konec najožje najbolj spolzke police. Gerta se izkaže in spozna, da njena majhnost vendarle zmore velike stvari ... (J. D.)

V CENTRU ZA MLADE APRILA DOGAJA

KVAČKARIJE

31. 3., 7. IN 14. 4. 2021
OB 17. URI

Bi se rad/a naučil/a kvačkanja? Pridruži se nam na kvačkarijah, ki bodo potekale tri zaporedne srede. Pričnemo 31. marca 2021. Delavnice bo vodila Diana Šercer Stojanović in so namenjene mladim do 30. leta. Udeležba je brezplačna.

MEDGENERACIJSKA DELAVNICA: VELIKONOČNE DRSANKE

7. 4. 2021
17:00

Na delavnici boste spoznali tehniko okraševanja pirhov, s katero na že obarvana jajca sprskate svoj motiv. Vodi Klara Cerar, grafična oblikovalka. Cena: 5 €/za mlade do 30 let brezplačno

KLUB KNJIŽNI MOLJI

Aprila nadaljujemo s knjižnim klubom Knjižni molji. Vsi zainteresirani se nam javite na email info@czm-domzale.si. Po prijavi vam bomo zaupali naslov knjige meseca aprila. Knjižno srečanje, na katerem bomo debatirali o knjigi, bo potekalo konec aprila. Vodi: Matic Slapšak, pisatelj in ustvarjalec knjižnega bloga Maticpise.com

SPLETNA VADBA ZA MLADE

Vadba je namenjena izključno mladim do 30. leta in je brezplačna.

TORKI MED 18. IN 19. URO IN PETKI
MED 16:30 IN 17:30

Vodi: Sara Jeromel, inštruktorica pilatesa.

PILATES

JOGA

SREDE MED 19. IN 20. URO
Vodi: Špela Kren, učiteljica hatha joge.

FUNKCIONALNA VADBA: FIT DO POLETJA

ČETRTEK, 19:30-20:15

Dinamična vadba pri kateri dobro razgibaš celo telo. Pri vadbi potrebuješ enostavne pripomočke, ki jih vsak najde doma. Začnemo 1. 4. 2021. Vodi: Eva Jeza, mag. kineziologije iz športnega društva Kineziologi na kvadrat

SVETOVALNICA ZA MLADE

Se počutiš nelagodno zaradi trenutnih razmer? Potrebuješ pogovor? V CZM ti je na voljo brezplačna svetovalnica. Rezervacija termina je obvezna.

UČNE URICE KEMIJE

PONEDELJKI: 17:15 ZA OSNOVNOŠOLCE IN
18:15 ZA SREDNJEŠOLCE

Imaš zaradi kemijskih formul glavobole? Preženi jih na brezplačnih uricah kemije, kjer boš spoznal, da je učenje kemije lahko tudi zabavno. Vodi: prostovoljec Dominik, študent kemije.

LIKOVNI IN LITERARNI NATEČAJ
CENTRA ZA MLADE DOMŽALE

OBJEM, DOTIK, POLJUB

Celoten razpis je dostopen na Facebook strani Centra za mlade domžale @czm.domzale in na spletni strani portala Domžale za mlade www.domzalezamlade.si.

ROK ZA ODDAJO
DEL: 4. 6. 2020

Center za mlade Domžale, Ljubljanska cesta 58, Domžale
040/255-568, 01/722-66-00; info@czm-domzale.si;
www.czm-domzale.si FB: czm.domzale IG: czm_domzale

KOLUMNA • ODTIS ČLOVEČNOSTI

LENART ZAJC

SERIJA ČERNOBIL OZIROMA IZGUBLJENOST TOTALITARCEV

Televizijska mreža HBO ima v paleti svoje izbire različnih vsebin tudi nadaljevanko Černobil, ki jo močno priporočam.

Nadaljevanka je nastala v britanski produkciji na podlagi številnih pričevanj, med drugim uglednih sovjetskih znanstvenikov, bivših politikov in dokumentacije, zbrane o tej največji katastrofi jedrske elektrarne, pa tudi največji jedrski katastrofi na splošno vključno s Hirošimo, saj je bila količina jedrskega sevanja, izpuščena v ozračje, kar dvestokrat višja od celotne emisije obeh jedrskih bomb, ki sta zadeli Nagasaki in Hirošimo. Černobilsko katastrofo smo v času, ko se je zgodila, jemali bistveno lahkotneje, kot pa bi jo morali. Bil je čas prvomajskih počitnic, nam, mulcem je bilo poročanje o vsem skupaj videti napihnjeno, daleč od tega, da bi si zaradi skrbi pustili sfižiti počitnice. Pač, zdelo se je, da je neke daleč stran pač crknil nek reaktor, bilo je nekaj žrtev, ampak to je bilo tako daleč, da se nas pač ne tiče. Niti opozoril, da ni dobro jesti zelenjave, ki jo je na vrtovih zalil dež po katastrofi, večina ljudi ni jemala resno. Šele zdaj, po toliko letih, sem skozi serijo spoznal, kako blizu globalne katastrofe apokaliptičnih razsežnosti smo bili, pa se tega niti nisimo dobro zavedali. No, ampak moj namen ni obujanje spominov na to preteklo obdobje, niti ne moj laični razmislek o slabih in pozitivnih straneh jedrskega pridobivanja energije. Bistveno zanimivejši se mi je zdel prikaz reakcije tedanjih sovjetskih oblasti.

Tudi če pustim ob strani kreativnost filmarjev, dodajanje fiktivnih trenutkov za stopnjevanje napetosti ter napihovanje slabih, nedopustnih reakcij odgovornih, se mi zdi prikaz precejšnje nesposobnosti tedanjih sovjetskih oblasti realen. Pač, izrazito hierarhično zasnovana in absolutno avtoritarna oblast ne prinaša na odgovorna mesta tistih najboljših, pač pa tiste, ki najbolje plavajo v sistemu. Tiste, ki jih ni sram lastiti si zasluge drugih in se prav tako ne sramujejo podtkati lastnih napak drugim, ali pa recimo prikrojivati dejansko stanje v poročilih nadrejenim trenutnim lastnim potrebam. Tako zasnovan sistem se je izkazal kot izrazito anti-produktiven že v času napada nacistične Nemčije na Sovjetsko zvezo leta 1941, ko se vojaška poveljstva na terenu niso upala poročati o porazih Rdeče armade proti nemški vojski, saj so ta lahko poveljnike stala glavo. Prav tako je bilo v primeru Černobila, dragoceni prvi trenutki za ukrepanje so bili izgubljeni, ker si vodilni niso hoteli priznati, da gre za resnično katastrofo takšnih razsežnosti. Seveda stroki, ki je imela drugačno mnenje, ni hitel nihče prisluhniti, saj so imeli preveč dela s tem, kako prikrojiti realno stanje tako, da ne bo videti tako zelo slabo, kot je bilo. Šele ko so jih dosegla poročila o povečanem sevanju iz Nemčije in Skandinavije, in šele, ko so ZDA objavile satelitske posnetke ubijalskega oblaka, ki se je dvigoval iz gorečega reaktorja, so se zavedli,

da takšno početje v tistem trenutku nima smisla, in prepustili reševanje situacije strokovnjakom, politične rešitve pa prihranili za čas, ko je bila katastrofa mimo.

No, seveda se hočeš nočeš vsiljuje podoba katastrofalne covid slike, ki jo imamo v Sloveniji in to kljub strogim protikoronskim ukrepom, kljub največjemu padcu človekovih pravic v Evropi. Pač, stroko se uporablja le, ko koristi politični agendi, če pa ne, potem se jo enostavno ignorira, preglasne strokovnjake pa meče s položajev in se jih menja s tistimi, ki tulijo v rog, kot to zahteva vladna politika. Glede na izrazito avtoritarno naravnost naše največje vladne stranke, ki nikakor ne zna prenašati nasprotovanja, kaj šele kritike, to niti ni prese-

« In kot je bilo vsaj v prvi fazi katastrofe v Černobilu veliko preveč energije namenjene prikrivanju situacije in medijskemu poročanju, je tudi pri nas bilo bistveno več vladne energije namenjene utišanju opozicije in razvrednotenju poročanja medijev kot pa dejanskemu, pravočasnemu boju proti koroni.

netljivo. Kot nekoč v Sovjetski zvezi in podobnih totalitarnih režimih, kjer edina selekcija poteka glede na pripadnost stranki in vdanost njenemu vodji, se dan današnji dogaja tudi pri nas. Strokovnjake, ki so se drznili omeniti, da bi bilo treba nesmiselne ukrepe, kot so zapiranje občin, policijska ura in podobno, ki dejansko služijo le poniževanju državljanov z represijo, so seveda hitro zamenjali. Tudi policistom, ki se bolj nagibajo k izrekanju opominov kot pisanju kazni, je bilo hitro dano na znanje, da je služba le služba in nobena ni trajna. In kot je bilo vsaj v prvi fazi katastrofe v Černobilu veliko preveč energije namenjene prikrivanju situacije in medijskemu poročanju, je tudi pri nas bilo bistveno več vladne energije namenjene utišanju opozicije in razvrednotenju poročanja medijev kot pa dejanskemu, pravočasnemu boju proti koroni. Tako na primer je bilo zamujeno lansko poletje, ko so Slovenijo v proslavo veličastne zmage nad zlohotnim virusom paradno preletavala ameriška letala, namesto da bi se pospešeno delovalo na pripravah na jesen in zimo, ko se virusi razbohotijo.

HBO-jeva serija Černobil, torej ni le odličan dokument minulega časa, poročilo o katastrofi, je tudi opominik, da so totalitarni režimi učinkoviti le v vzdrževanju lastne oblasti, sicer pa so togi in obče družbeno škodljivi, pa naj izvirajo z levega ali desnega političnega pola. Černobil je serija, ki si jo je nujno treba ogledati in o njej poglobljeno razmišljati. □

Z nastopi radi razveseljujemo starejše

Mnogi navdušeni nad lepim nastopom, s katerim so polepšali dan žena v MGC Bistrica.

FOLKLORNO DRUŠTVO GROBLJE DOMŽALE »Spoštovani g. Franc, hvala vam za vaš res lep in dobrodošel nastop. Skupaj s stanovalkami se že veselimo obeležitve materinskega dne. Tudi jaz sem prejela kar nekaj zahval in vem, da to stanovalci/ke res potrebujejo. Hvala in se vidimo 25. marca 2021 ob 12. uri v avli MGC Bistrica,« je prijazno pismo, ki ga je Folklorno društvo Groblje Domžale prejelo ob svojem nastopu, ki so ga 8 marca namenili varovancem Medgeneracijskega centra Bistrica.

»Upoštevali smo merjenje telesne temperature, nošenje mask, razkuževanje rok, razdalje med nastopajočimi in med občinstvom, imeli lastni mikrofoni in zvočnik. Brez rekvizitov in telesnih stikov. Brez pogostitev, imeli smo svojo vodo,« mi je pripovedoval predsednik društva dr. Franci Hribovšek, tudi sam navdušen nad lepim nastopom, s katerim so polepšali dan žena v MGC Bistrica. Nastop je bil malce drugačen kot navadno tisti, ki jih folkloristi pripravijo za ljubitelje folklore. Društvo se

je namreč odločilo za nastop le z godcema in pevkama ter napovedovalko, saj so na tak način resnično poskrbeli za vse. Enourni nastop je povezovala Nevenka Hribovšek, sicer umetniški vodja folklorne skupine, ki je našla ravno prave besede ob prazniku, godca Darko in Roman sta na harmonikah igrala viže iz njihovega programa in ljudske viže ter spremljala pevki, sopranistko Betko in altistko Pavlino. Vzdušje sta s tremi vižami pripravila oba harmonikaša, pevki pa sta z Mamičica je kakor zarja in Pleničke je prala marsikoga od obiskovalcev, ki so uživali ob kosilu, spomnili na mladost, skrbne matere in žene. Pesmi Gozdovi v mesečini, Mati zakliče, Slišala sem ptičko pet in Tri planike pa so vsem zaradi čudovitega petja obeh pevk ostali v lepem spominu, ki jih bo grel do naslednjega srečanja – ob materinskem dnevu.

Epidemija pa tudi sicer ni ustavila dela pridnih folkloristov. Tako je dr. Hribovšek povedal, da so že uspešno opravili občni zbor, kjer so spre-

jeli poročilo in program za letošnje leto, vaj pa zaradi ukrepov še ni. Pripravljajo pa vsebinski sestanek vodstva in članov, na katerem se bodo dogovorili, kako uresničiti letošnji program. To bo sestanek, namenjen tudi razvitju bandere društva in podelitvi društvenih priznanj.

Dr. Hribovšek upa, da bo društvo kljub epidemiji uspešno delalo. Najbolj ga veseli, da prav nihče od članov in članic društva še ni zbolel za virusom, zato bo tudi v prihodnje vselej na prvem mestu sporočilo: Zavedajmo se nevarnosti. Vsi moramo priti zdravi, brez vročine, razkužiti roke, nositi maske, sedeti razmaknjeno, brez stikov, brez pogostitve.

Na kratko bi lahko zapisala, da za Folklorno društvo Groblje Domžale življenje teče dalje in kljub epidemiji prinaša veliko prijetnih trenutkov – tako za člane in članice društva kot za vse, ki so tudi v teh časih deležni prijetnih srečanj z njimi. Še naprej, srečno!

VERA VOJSKA

FOTO: FD GROBLJE DOMŽALE

Moški pevski zbor Radomlje bi moralani praznovati svoj 50. jubilej, slovesnost pa je žal zaradi znanih epidemioloških razlogov odpadla. Fotografija iz leta 1985 je z njihovega koncerta ob 15-letnici delovanja zbora. V tistem času je bila njihova zborovodkinja Katarina Arčon Žavbi.

Foto: Vido Repanšek

KULTURA

Razstava fotografij v albumu

Februarja lani je Foto, kino in video klub Mavrica v radomeljskem kulturnem domu odprl svojo zadnjo fotografsko razstavo.

FOTO, KINO IN VIDEO KLUB MAVRICA Velika sprememba in tudi motnja za društvo, ki goji tradicijo živega stika s krajani. Zato so jesensko fotografsko razstavo objavili na spletnih straneh društva; tja iz svojih arhivov prenašajo tudi filme in druge fotografije. Poteza se je izkazala za uspešno, saj se obiskovalci oglašajo s pohvalnimi odzivi in spodbudami, da Mavrica svoje delo nadaljuje. Oglasili so se celo rojaki, ki že dolga leta bivajo v tujini, ker jih splet vsaj za nekaj trenutkov poveže s koreninami. Na spletu so objavili tudi letno pregledno razstavo fotografij svojih članov. Pozimi se je društvo domislilo novega pristopa – prenosa fotografske razstave v album, ki omogoča obiskovalcu razstave sedeči ogled. Fotografije in napisi so z velikega plakatnega formata pomanjšani na knjižni format.

Janez Kosmač, predsednik društva, je zbral in izbral fotografije in zapise, ki osvetljujejo dogodke, ljudi, dejavnosti in kraje v prostoru med Domžalami, Kamnikom, Rovami in Mengšem v preteklosti. Razstava Naši kraji skozi čas 1 bi morala biti aprila lani odprta v Radomljah. Prikazano naj bi bilo delo in življenje ljudi ter krajev do leta 1940. Večino dokumentarnega gradiva je av-

Zakonca Rojc in Radomlje pred stoletjem in četr

tor našel v starih časopisih, ki jih je nasledil od svojega očeta. Od njega je podedoval tudi žilico za ohranjanje zgodovinskega spomina. Predvideni sta bili dve razstavi: prva do začetka druge svetovne vojne, druga, z opazno vlogo Mavrice pri dokumentiranju bi orisovali povojni čas.

Po dolgem čakanju, ko so fotografije, podnapisi in pripisi k njim ter dokumenti pol leta čakali na po-

stavitev v velike vitrine ali na panoje, je bilo treba na nek način priti do občinstva. Ker je kazalo, da z odpiranjem razstavišč ne bo nič, se je Janez Kosmač odločil za zmanjšanje razstave na priročni format. Nastala je foto-knjiga na 96 straneh. Ne gre za katalog fotografske razstave, kakršne fotografi poznajo, ampak kronološko razvrstitev, ki obiskovalca med listanjem zanimivo popelje od starejše zgodovine, prvih omemb in podob krajev do dvajsetega stoletja, v katerem so se kraji razširili in so se razmahnil promet, obrt, industrija, javne dejavnosti in društveno življenje.

Dogodki so razporejeni tudi tematsko. Nanizani so v obliki stripa, saj je vsaka podoba opremljena z opisom, pojasnilom, umestitvijo v prostor in čas, razkritjem življenjskega ali družbenega ozadja ali duhovito mislijo, ki pomaga širše razumeti in v mrežo dogodkov postaviti dogodek ali krajana. Na fotografijah se vidi, kako so se oblačili, kaj so nosili in kako so se nosili. Kot poklici se zvrstijo župani, mlinarji, kmetje, župniki, furmani, športniki, kulturniki, učitelji, gostilničarji in 'običajni' ljudje. Pripoved se konča aprila 1941 in bo jeseni doživela nadaljevanje.

IGOR LIPOVŠEK

Lucijan Bratuš

Marčna razstava v domžalski galeriji je popestrila marsikateri sivi dan, saj smo že ob vstopu v razstavišče začutili ozračje, nabito z barvami, pogled pa smo osredotočili na velike formate slik, sestavljene v dvodelne ali trodelne celote.

GALERIJA DOMŽALE To je slikarstvo umetnika iz Vipave, Lucijana Bratuša, slikarja, grafika, grafičnega oblikovalca, kaligrafa, tipografa, profesorja in še mnogo več. V Domžalah razstavlja prvič, njegova pomembna zadnja razstava pa je bila pred dvema letoma – pregledna razstava ob njegovem sedemdesetletnem jubileju v Ajdovščini in Idriji. Veseli smo, da ga tokrat gostimo v našem mestu; tako imenitnega ustvarjalca, ki ga spremljamo že desetletja. Hkrati je na razstavi predstavljeno delo izpred štirideset let kot pomemben segment slovenskega slikarstva na področju ekspresivne figurlike, v kateri odmeva zlasti

delo Marija Preglja in drugih figuralnih poetikov, ki so skupaj zaznamovali ne le domači razvoj modernističnega slikarstva, temveč tudi modernizem svetovnega formata. Lucijan Bratuš je v svojem slikarskem opusu razvil prepoznaven likovni jezik, osredotočen na ženski figuralni motiv v izčiščeni, uravnoteženi centralni kompoziciji, sestavljeni iz vertikalne in horizontalne, ter z abstrahiranim ozadjem. Sprva je uporabljal hladne in umirjene tone, pozneje so se jim pridružile intenzivnejše barve s svojimi novimi sporočilnostmi. Kljub harmoničnim barvam pa v slikah še vedno prevladuje ženska figura, ki jo slikar abstr-

hira, jo oblikuje v brezoblično bitje z ekspresivnim predznakom, ki v nas vzbuja tesnobo, bolečino, strah. Drugič se bohota v svoji ženski gmoti, ki se v središču odpira kot popek najlepšega cveta v večni preobrazbi življenja.

Razstava Lucijana Bratuša z naslovom Na vso moč je na ogled do 31. marca v Galeriji Domžale. Virtualni pogovor z avtorjem in Jurijem Smoletom pa na spletni strani Kulturnega doma Franca Bernika Domžale in spletnem portalu Domžalec.si. Vabljeni na ogled.

KATARINA RUS KRUŠELJ
FOTO: MIRO PIVAR

PONAŠA SE Z BOGATO ZGODOVINO, ČUDOVITO NARAVO, ZANIMIVIMI STAVBAMI IN PRIJAZNIMI TER SPRETNIMI LJUDMI. SEVEDA VSAK OD NAS NAŠO OBČINO VIDI TER DOŽIVLJA PO SVOJE. KER NAS ZANIMA, KAJ JE TISTO, KAR IMATE V SVOJEM KRAJU NAJRAJE OTROCI IN MLADI, KAJ VAM JE NAJBOLJ VŠEČ, VAS VABIMO, DA NAM NAŠO OBČINO POKAŽETE SKOZI SVOJE OČI. JE TO VAŠE IGRISČE, SPREHAJALNA POT, GOZDNI KOTIČEK, KRAJ OB VODI? ALI PA MORDA KAKŠNA STAVBA, DOGODEK, OSEBA? KAJ DRUGEGA? PUSTITE DOMIŠLJI PROSTO POT IN NAS PRESENETITE.

Likovno lahko ustvarjate v poljubnih risarskih, slikarskih, grafičnih ali kiparskih tehnikah, spodbujamo vas, da tehnike med seboj kombinirate in tako raziskujete nove načine likovnega izražanja. Velikost likovnega dela naj NE presega formata A2 (lahko je manjši).

Ustvarjeno likovno delo opremito s podatki (ime in priimek avtorja, starost, naslov likovnega dela, likovna tehnika, kontakt) in ga prinesite v Galerijo Domžale ali Kulturni dom Franca Bernika Domžale (v času uradnih ur) ali pošljite njegovo fotografijo po elektronski pošti na naslov: galerija@kd-domzale.si.

Dela bomo sprejemali do 10. 4. 2021.

Najboljša dela bodo nagrajena, **rezultati izbora likovnih del bodo znani do 15. 4. 2021**. Objavljeni bodo na spletni strani Kulturnega doma Franca Bernika Domžale, (www.kd-domzale.si/galerija) ter v Slamniku in na spletnem portalu domzalec.si.

Prispela dela bomo razstavili ob občinskem prazniku občine Domžale, 19. 4. 2021 v Galeriji Domžale, na spletnih platformah Kulturnega doma Domžale, Galerije Domžale in v občinskem časopisu Slamnik.

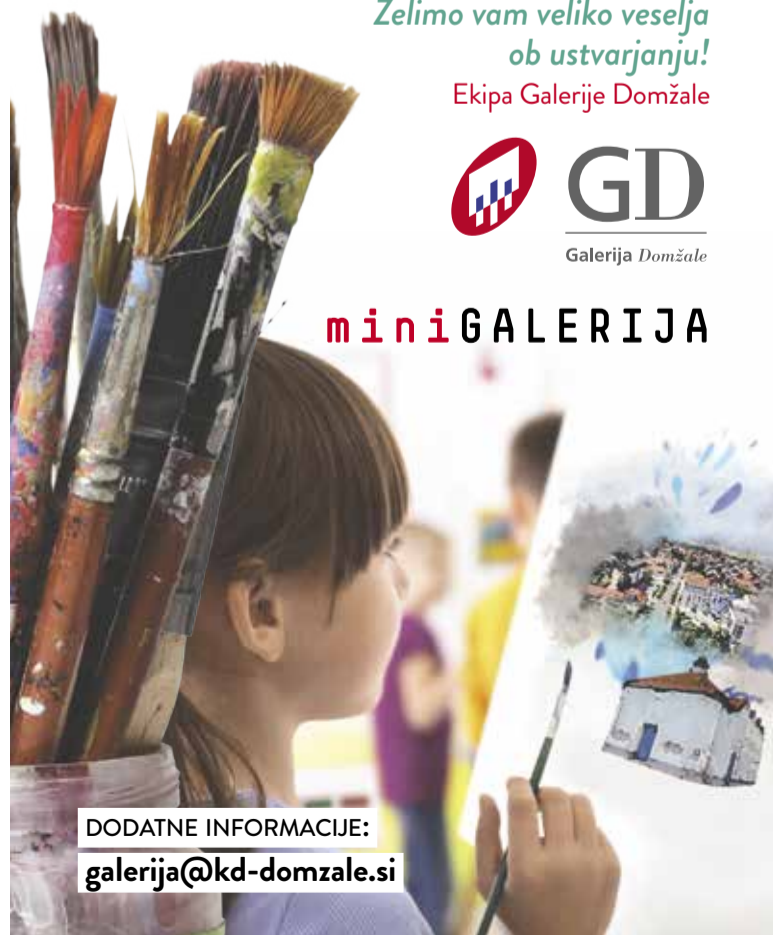
Želimo vam veliko veselja ob ustvarjanju!

Ekipe Galerije Domžale

miniGALERIJA

DODATNE INFORMACIJE:
galerija@kd-domzale.si

Arven Šakti Kralj Szomi osvaja Dunaj

Septembra lani se je pod okriljem Leta sosedskega dialoga Slovenija–Avstrija 2019–2020 začela serija razstav šesterice slovenskih umetnic in umetnikov. Tokrat s svojo razstavo navdušuje Arven Šakti Kralj Szomi, ki se predstavlja v galeriji Bahoe Art House na Dunaju.

Arven Šakti Kralj Szomi (1974), ki redno razstavlja doma in v tujini je obiskovalce očarala s črno belimi fotografijami. Razstavo z naslovom I See Stories (Vidim zgodbe) se da ogledati kar z ulice, saj ima galerija prostrana okna. In prav to se je tudi zgodilo, mimoidoči kar niso mogli odtegniti pogleda od njene razstave. Arven se v zadnjem obdobju svojega ustvarjanja osredotoča na lik deklice in dekleta, svoj raziskovalni projekt, za katerega je bila tudi nagrajena z delovno študentsko stipendijo Ministrstva za kulturo pa je poimenovala Dekle jesenske nebine. Umetnica, ki je nekaj časa živel tudi v Domžalah, zdaj pa živi v Mengšu, je diplomirala na Goldsmiths' College – University of London in magistrirala v Ljubljani na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje (ALUO), je leta 2019 za svoj umetniški opus prejela tudi najvišjo nagrado Univerze v Ljubljani. Največ zaslug za to eminentno predstavitev slovenskih ume-

tnikov imata Ksenija Škrilec, veleposlanica RS na Dunaju, ter Walter Famler, generalni sekretar ene najuglednejše dunajske kulturne institucije Alte Schmiede (Stara kovačnica). Tudi ob razstavi I See Stori-

es je tako kot ob preteklih v okviru tega projekta izšel večjezični – slovenski, nemški, angleški – katalog z uvodnim esejem. Ob tej priložnosti ga je napisala priznana avstrijska pisateljica Marlene Streeruwitz. Epidemiološka situacija še zmeraj ni omogočala dogodkov z večjim številom gostov, zato je odprtje razstave fotografij Arven Šakti Kralj Szomi potekalo v zakonsko močnem okviru. Odprla jo je slovenska veleposlanica na Dunaju Ksenija Škrilec v prisotnosti nekaj visokih gostov, ter številnega občinstva na pločniku ob galeriji. Razstavo I See Stories si bo mogoče na Dunaju ogledati do 20. aprila. Zaradi velikega zanimanja je galerija fotografije Arven Šakti Kralj Szomi tudi katalogizirala ter ponudila v odkup, seveda po izteku razstave. Tudi knjiga umetnice, ki predstavlja svojevrstno zgodbo zase, je že na voljo za nakup v knjigarnah.

FOTO: BELA SZOMI KRALJ

Slikanje po Bredino

S tematsko in likovno pestrim izborom likovnih del se predstavlja Breda Cerar z Vira pri Domžalah, izbranka lanskega 8. likovnega natečaja Ustvarjalnost kiparja Franceta Ahčina v Menačenkovi domačiji.

MENAČENKOVA DOMAČIJA Virtualno odprtje razstave in predstavitev umetnice v kratkem pogovoru je potekalo 16. marca (posnetek je na ogled na naši spletni strani www.kd-domzale.si). Izvedeli smo, da je svoje likovno izpopolnjevanje začela pred 12 leti, ko se je vključila v slikarsko skupino Univerze za tretjo življenjsko obdobje Lipa Domžale. Pod mentorstvom diplomirane slikarke Marije Mojce Vilar se uči »likovnega izražanja, ki je delo rok, srca in uma, da znamo to lepoto občutkov preletiti na slikarsko platno«, ustvarja pa tudi v zavetju svojega doma. Ljube so ji predvsem interpretacije znanih slikarskih mojstrov: Monet, Chagall, Picasso.

čiji. S posebnim tehničnim postopkom – reliefni barvni odtis na platnu – ji je uspelo oblikovati prepričljivo živost linije ter z igro prepleta vsebine in tehnike ustvariti vsečeno likovno celoto. S tovrstno grafično igro se ukvarja predvsem v zadnjem času, saj ji ustreza neklasični način ustvarjanja, in v tem slogu se nadaljujejo razstavljena dela. Avtorica zase pravi, da ji slikarski realizem ni blizu, raje igraje poseže v sliko, jo preoblikuje in nameroma spremeni po Bredino. Drugi sklop razstave je slikana ženska figura: akt, avtoportret ali interpretacija Picassove Dore Maar – tematska naveza na marčni ženski praznik. Vsekakor nas je Bredina prva samostojna razstava presene-

Virtualno odprtje razstave s Cveto Zalokar, direktorico Kulturnega doma Franca Bernika Domžale, in avtorico Bredo Cerar.

Osrednjo točko razstave postavlja njeno likovno delo z naslovom Prehod čez morje, izbrano na že omenjenem likovnem natečaju. Strokovno komisijo je prepričalo z enostavno, a hkrati dramatično in kompozicijsko nabito likovno rešitvijo, ki vključuje prepoznavno figuro kiparja Franca Ahčina, rojenega pred stotimi leti v naši doma-

tila z živostjo motivov in barv, ki je ne smemo zamuditi. Skladno z aktualnimi zdravstvenimi ukrepi je na ogled za posameznike do 16. aprila, med torkom in petkom od 10. do 12. ure in 17. do 19. ure ter ob sobotah od 10. do 12. ure. Vabljeni, vstop je prost.

KATARINA RUS KRUSELJ
FOTO: MIRO PIVAR

Dr. Miroslav Stiplovšek
UPRAVNI RAZVOJ DOMŽALSKE OBČINE OD SREDINE 19. STOLETJA DO OBLIKOVANJA SEDANJE OBČINE DOMŽALE LETA 1995
Značilnosti občinskih prizadevanj za gospodarsko-socialni in prosvetno-kulturni napredek

RAZSTAVA V POČASTITEV PRAZNIKA OBČINE DOMŽALE V SLAMNIKARSKEM MUZEJU

Virtualno slavnostno odprtje razstave bo 21. aprila 2021 ob 18. uri na spletnih straneh Kulturnega doma Franca Bernika Domžale, Občine Domžale, Slamnikarskega muzeja in spletnem portalu domzalec.si.

Pozdravna nagovora: **Toni Dragar**, župan Občine Domžale
Cveta Zalokar, direktorica KDFBD

Razstavo nam bo predstavil avtor:
dr. Miroslav Stiplovšek

Pomoč pri pripravi, oblikovanje in postavitve razstave:
Roman Kos

Ogled razstave v živo od 22. aprila dalje v odpiralnem času Slamnikarskega muzeja, skladno z aktualnimi Covid-19 ukrepi.
Vstop prost.

Slamnikarski muzej Domžale, Kajuhova 5, Domžale
Odprt od torika do petka od 10. do 12. ure in od 17. do 19. ure, ob sobotah od 10. do 12. ure.
T 01 724 84 08 (v odpiralnem času), 01 722 50 50 (KDFBD), E slamnikarski.muzej@kd-domzale.si

KAJ DOGAJA

NE SPREGLEJ KLJUČNIH INFORMACIJ ZA MLADE!

PREVERI, ČE SE V DOMŽALAH RES NIČ NE DOGAJA! POBRSKAJ MED VSEMI DOGODKI, KI JIH V OBČINI DOMŽALE PRIPRAVLJAJO ZA MLADE.

KLIKNI NA PRVI PORTAL ZA MLADE V OBČINI DOMŽALE

DOMŽALE ZA MLADE

WWW.DOMZALEZAMLADE.SI

KULTURA

PRAPROTNIKOVA HIŠA ALI BIVŠA METALKA – KAKO NAPREJ?

Starejši občani ji pravijo Praprotnikova hiša, mlajši se je spomnijo kot bivše Metalke. Stavba v strogem centru mesta Domžale, s katero se že nekaj časa ne dogaja ničesar. Pa vendarle se morda v zadnjih tednih le premika in pred nami kot skupnostjo so v zvezi s tem nove pomembne odločitve.

Cveta Zalokar

Pogosto se pojavljajo vprašanja, kaj se dogaja z bivšo Metalco in kakšna je usoda te stavbe. Objekt je že več kot 10 let prazen, ostajal je brez vsebine in bil s strani lastnikov zgolj tekoče vzdrževan zgolj do te mere, da ne bi še bolj propadal. Razlog za to je večplasten in sprva je bil 'obsojen' na dolgotrajno čakanje boljših časov zaradi sporov med lastniki. Povedati pa je treba dobro novico, da so se lastniki že sredi lanskega leta po dolgotrajnih sodnih postopkih konsolidirali in končno poenotili. Pred leti je Občina Domžale že izrazila interes za sodelovanje v obliki dolgoročne najame, a je bil predlog žal umaknjen s seje občinskega sveta, takrat zadnje v mandatu.

V imenu lastnikov je njihov pooblaščenec lastnik že v lanskem letu ponovno obvestil Občino Domžale, da se lahko nadaljujejo pogovori glede sodelovanja in tudi predlagal, da se začne s pogajanjem o dolgoročnem najemu kot eni od opcij glede skupnega iskanja primernih rešitev, obenem pa so lastniki dopustili odprte tudi druge možnosti sodelovanja. Žal se potem do preteklega meseca ni dogajalo prav dosti. Župan je sicer imenoval komisijo, ki pa ni imela dovolj natančnih usmeritev in izhodišč, zato se je sestala doslej le na enem sestanku. Tako je dobra novica, da so se pogovori ponovno začeli, in vendarle ostaja možnost dogovora in realizacije v doglednem času. Pri tem je res, da je odprtih nekaj pomislekov in dilem, ki so z vidika Občine Domžale delno upravičeni, a prav gotovo bo pri tem treba pokazati nekoliko širši pogled na celotno zadevo. Praprotnikova hiša je morda po vseh teh letih res v nekoliko slabšem stanju in bi bilo v njeno obnovo treba vložiti nekaj več sredstev: a to je vendar stavba, ki je naša dediščina. Del stavbne dediščine, ki jo je v naši občini vse manj. Da bi bilo odločevalcem lažje sprejeti odločitev, se najprej ozrimo v njeno preteklost.

Matjaž Brojan o zgodovini Praprotnikove hiše

Domžalski kronist Matjaž Brojan je zbral o Praprotnikovi hiši nekaj podatkov iz njene zgodovine, ki kaže, da v sebi skriva zanimive vsebine in zgodbe, zaradi katerih bi jo bilo smiselno ohraniti. Hišo je zgradil Alojz Praprotnik, ki ga je pot iz Letuša pri Mozirju zanesla v Domžale pred prvo svetovno vojno, ko je spoznal ženo Ano Majer iz Stoba. Praprotnik je novi dom za družino postavil v letih po prvi vojni in v pritličnem delu hiše uredil trgovino z motornimi deli, v njej pa prodajal motorje znamk Ardie in Horex. V drugem delu hiše je uredil tudi mehanično delavnico, ki je kmalu postala zbirališče vseh Domžalcev, ki jih je tedaj že zanimal in navdušil moto šport. Pred hišo je zaradi narave svojega dela lastnik postavil na vsaki strani vhoda na dvorišče po eno ročno bencinsko črpalko, spomin na obe

Praprotnikova hiša v 40. letih, ko so pred njo prodajali še bencin (Foto: arhiv M. Brojana)

(pozneje je ostala le ena) pa je ostal upodobljen na mnogih starih fotografijah Praprotnikove hiše iz obdobja med obema vojnoma.

Po drugi svetovni vojni je z zakonom o nacionalizaciji država hišo s trgovino in delavnico poddržavila in uvrstila med družbeno lastnino. Ker pa so Domžale tako specifično servisno dejavnost v obdobju po vojni zelo potrebovale, je omenjeno dejavnost nadaljeval najmlajši sin Stane. S tem je bila Domžalam spet mogoča in ponujena servisna mehanična delavnica za motorna kolesa. Sprva so sicer popravljali le kolesa, sčasoma pa se je pojavilo tudi vse več mopedov in drugih motornih koles. Črpalka pred hišo je obstala še nekaj časa, potem pa so jo odstranili in v kraju nadomestili z novo v Stobu.

V delu hiše, ki gleda na Ljubljansko cesto, je država odprla špecerijško trgovino Okrajni magazin Kamnik - podružnica Domžale s trgovsko ponudbo, kakršno je omogočilo povojni čas. Jedilno olje so denimo ljudje kupovali s točenjem v prinesene posode, marmelado so rezali pred očmi potrošnikov in podobno. Za trgovca – poslovođjo so postavili Štefana Lavriča (Štefita), tudi znanejšega domžalskega športnega funkcionarja. Na zahodni strani je bila še trgovina s čevlji, tako da je bila ob 13 različnih stanovalcih, ki so po vojni živeli v hiši, ta polno zasedena. Pozneje je bila v pritličju odprta Metalina trgovina s kovinsko ponudbo.

Lahko bi nastala kulturna četrt ...

Predlogov o vsebinah, ki bi lahko našle svoje mesto v bivši Metalci, je veliko. Naj jih omenim le nekaj, o katerih so že potekali neformalni pogovori. Med bolj zanimivimi je tista, ki temelji na postopnem oblikovanju 'kulturne' četrti v tem predelu mesta. Ta bi vključevala zaključeno celoto že obstoječega Kulturnega doma in Glasbene šole ter izgradnjo nove prireditvene dvorane na južnem delu. Vse skupaj bi zazkožil prenovljeni objekt bivše Metalke, pri čemer bi bilo smiselno obnoviti le zidani osrednji del stavbe. Parcele na južnem delu, kjer stojijo lesene lope, pa od lastnikov odkupiti, saj bodo nujne za druge posege na tem območju. Postopno oblikovanje Kul-

turnega kvartirja je seveda odvisno ob uspešnosti razlastitvenega postopka v zvezi s parkiriščem, ki ga vodi Občina Domžale. Trenutno z njim razpolaga stečajni upravitelj, Kulturni dom in Glasbena šola pa sta z njim sklenila najemno pogodbo in s tem razrešila velik problem zaradi pomanjkanja parkirnih mest na širšem območju. V primeru preureditve širšega prostora bi bilo treba parkirišča po novem urediti pod zemljo, ploščad pa bi postala manjši trg, središče srečevanja, druženja, morda s prostorom za letni kino in manjšim prireditvenim prostorom na prostem, kakšnim spominskim obeležjem ... Skratka, možnosti je zares veliko in ureditev tega prostora bi kraju prinesla možnost oblikovanja kulturniške četrti s številnimi vsebinami.

Kaj bi lahko delovalo v Praprotnikovi hiši?

Obnovljena Praprotnikova hiša bi lepo dopolnila niz obnovljenih stavb na Ljubljanski cesti, zlasti izstopajočih Flerinove/Müllerjeve hiše in Kulturnega doma. V pritličje trgovinskega dela bivše Metalke, kjer prevladujejo zastekljene površine in so tako tako rekoč sredi ljudi, ki hodijo mimo, bi se lahko preselila Galerija Domžale (samo ideja: v njene prostorih pri Športni dvorani pa bi se lahko preselil Turistično informacijski center, saj je to veliko boljša lokacija od obstoječe). Dvorana v prvem nadstropju bi lahko služila za manjše dogodke, tudi plesne, kori-

Fotografija iz 70. let, ko je v Praprotnikovi hiši že domovala trgovina Metalca (Foto: arhiv M. Brojana)

stila bi jo lahko tako Univerza za tretje življenjsko obdobje Lipa kot tudi bližnji Center za mlade. V pisarniške prostore v 1. nadstropju bi se preselilo tajništvo javnega zavoda Kulturni dom Franca Bernika. Njihovi delavci so namreč že večkrat opozorili, da delajo v utesnjenih in neprijetnih, zlasti pa nezdravih kletnih prostorih, v katerih so bile izmerjene večkrat prekoračene vrednosti raketovnega radona, prostori so brez dnevne svetlobe, ki jih ni mogoče prezračiti ... Ker tudi Glasbena šola Domžale poka po šivih, pa bi lahko del prostorov v mansardi bil namenjen tudi njihovem delovanju. V obnovljenem delu stavbe bivše Metalke bi lahko našla svoje mesto tudi spominska soba pokojnega domžalskega kulturnika, zbiralca, kronista in slikarja Tončka Ravnikarja, ki je zbral ogromno zanimivega gradiva o naši preteklosti. Prav tako bi lahko v delu stavbe javnosti na ogled postavili stalno zbirko likovnih del domžalske Galerije, ki šteje že več kot 70 likovnih del, med drugim tudi večino del domžalskih likovnih umetnikov, pa tudi številnih Prešernovih nagajencev in drugih avtorjev, ki so razstavljali v Domžalah. Prepričana sem, da nam novih prostorov na tako lepi lokaciji ne bo problem zapolniti z vsebino.

Ravnikarjeva hiša

Na parkirišču stoji tudi že skoraj propadla stavba lesene konstrukcije – hiša, v kateri je živel s svojo dru-

žino domžalski tesar Franc Ravnikar. Bil je ustvarjalen kot projektant in bil snovalec arhitekturne podobe kraja, mojster lesa, načrtovanja, risanja načrtov in predvsem oblikovanja tesarskih rešitev, kot ga je označil Matjaž Brojan. Po njegovi zamisli je bil zgrajen Društveni dom, današnji Kulturni dom Franca Bernika, pozneje pa med drugim še Turkova hiša (porušena stavba, v križišču Ljubljanske ceste, v kateri je vrsto let domoval Foto studio Majhenič), Sokolski dom, Müllerjeva varna (kjer zadnja leta domuje Kavarna Flerin) in Gasilski dom v Stobu (stari objekt). Bil je tudi eden najbolj uglednih domžalskih Sokolov. Ker je dobival vse več naročil, se je pozneje preselil v Ljubljano, kjer je na Linhartovi ulici postavil uspešno podjetje s številnimi zaposlenimi. Gradil je na nek način prve montažne lesene hiše pri nas, ki so bile dokončane na terenu. Naštetimo le nekaj najbolj poznanih Ravnikarjevih objektov: planinski dom v Kamniški Bistrici, hotel Erika v Kranjski Gori, lovski dvorec kralja Aleksandra pri Beogradu ... Po stari izmeri je bilo zemljišče, na kateri stoji hiška, najprej v lasti Hranilnice in posojilnice, po drugi svetovni vojni pa je prešlo v družbeno lastnino. Leta 1968 je bilo oddano Metalci Ljubljana. Pred leti je nastal predlog (Tone Savnik kot ravnatelj Glasbene šole), da bi hišico obnovili in usposobili za potrebe Glasbene šole, a žal ni bilo zadosti podpore in volje, tako da objekt še naprej žalostno propada. Vsekakor si hiška z bližnjo okolico, ki je bila pred samo gradnjo bližnjega doma pomembno poletno kulturno prizorišče Domžalcev, zaslužila ohranitev, bodisi s popolno obnovo bodisi z rekonstrukcijo z novo namembnostjo – npr. spominska hiška, mali muzej ...

Dobrodošli tudi vaši predlogi

Razmisleki o usodi in prihodnosti Praprotnikove hiše se dotikajo vseh nas, saj v Domžalah ni več veliko stavb, ki bi bile povezane z našo preteklostjo in dediščino. Veseli bomo vaših predlogov in mnenj, ki jih pošljite na glasilo Slammnik ali na Kulturni dom Franca Bernika. □

Propadajoča Ravnikarjeva hiša

SD / KRISTINA HAFNER

Naj bo vsak dan 8. marec

Ženske smo vsak dan obremenjene s skrbmi za otroke, starejše in onemogle, za dom in družino. Ko zaključimo delavnik, ki se danes konča v poznopoldanskih urah, skrbimo za svojo družino, kuhamo, opravljamo gospodinjska dela. V službi opravljamo zahtevna dela, pogosto delamo za manjše plačilo kot moški in imamo manjše možnosti za napredovanje. V političnem življenju je zastopnost žensk nizka, večina županov je moških. Ženske opravljamo dela sekretark, podžupan, prodajalk ... čeprav je sposobnost žensk v odločevalskih funkcijah enaka. Praznik dneva žena danes poudarja potrebo po enakopravnosti na delovnem mestu, enako plačilo za enako opravljeno delo, socialno in politično enakopravnost žensk.

Epidemija covida-19 je najbolj udarila po najranljivejših prebivalcih. Razkrila je, v kakšnih pogojih delajo zaposleni v zdravstvu, šolstvu, negi in socialnem varstvu, tudi v trgovini in storitvah, kjer med zaposlenimi prevladujejo ženske. Zlasti mlade ženske so prisiljene delati v prekarjih zaposlitvah, kjer zaradi epidemije zanje ni več dela. Ženske so smo še najprej na udaru, izpostavljene sistemskim in šovinističnim opazkam. Nasilje nad ženskami in otroki se je v času pandemije še povečalo. Visok je tudi delež revnih, starejših žensk v Sloveniji, ki potrebujejo našo

“ Praznik dneva žena danes poudarja potrebo po enakopravnosti na delovnem mestu, enako plačilo za enako opravljeno delo, socialno in politično enakopravnost žensk.

pomoč. Vrsta zaskrbljujočih podatkov zahteva ukrepanje. Osmi marec je zato danes tudi dan, posvečen enakopravnosti in solidarnosti do šibkejših.

Letos ta praznik zaznamuje široka javna kampanja pod naslovom SAMO JA POMENI JA. Socialni demokrati smo skupaj z Inštitutom 8. marec zbrali več kot 5000 podpisov za novo opredelitev kaznivih dejanj posilstva in spolnega nasilja, da bolje zaščitimo žrtve in obvarujemo pred vsakim posegom v človeško telo, za katerega ni soglasja. Za kar se zahvaljujemo.

Vsem ženskam, ne glede na raso, narodnost in barvo kože, ženskam in materam, čestitamo ob 8. marcu, mednarodnem dnevu žensk, in 25. marcu, materinskem dnevu.

LMM / MATEJ ORAŽEM, OBČINSKI SVETNIK

Zakaj sem podprl referendum o Zaborštu?

V teh dneh poteka zbiranje podpisov za referendum o vprašanju, ali si v Zaborštu, na prostoru med avtocesto in Šumberkom, res želimo še en nakupovalni center in še dodatne obremenitve s tovornjaki, saj naj bi tam zraščel servis s tehničnimi pregledi. Ožja lokalna skupnost je svoje nasprotovanje jasno sporočila. S takšnim zazidalnim načrtom se ne strinja Civilna iniciativa, nasprotuje mu tudi krajevna skupnost. Kljub temu je občinska koalicija, z županom in tremi podžupani, s pregledovanjem v občinskem svetu projekt pripeljala praktično do cilja. Priznati je treba, da so upoštevali naše predloge, da naj se križišča preuredijo v krožišča, a so to na koncu naredili tako, da se bo s cestiščem grobo poseglo tudi v zaščiteno območje Šumberka, v pljuča našega mesta. Zadnja možnost, ki ostaja civilni družbi, je referendum, in če se z njimi strinjamo, jih podprimo.

Sam sem podpis že oddal, kar je kljub covid ukrepom izjemno preprosto, in na upravni enoti ni potrebna posebna najava. Zakaj? Ker si ne želim novih nakupovalnih centrov, ampak kvalitetne poslovne cone za podjetja z veliko dodano vrednostjo. Ker si ne želim dodatnih prometnih zamaškov, saj nas že z obstoječimi čaka kopica dela. Ker verjamem,

“ Naša občina skriva ogromne potenciale, ki pa jih je treba aktivno spodbujati, obenem pa varovati območja, ki so v javnem interesu.

da si vrata v naše mesto zaslužijo vsebine, ki bodo ta prostor bogatile in ne izrabljale za hitre zasluzke, ob žrtvovanju kvalitetnega življenjskega prostora občanov in okolja. Zato tudi vas, spoštovane občanke in občani, pozivam, da oddate svoj podpis, ter si s tem odprete možnost, da po dolgih letih tudi v Domžalah rečemo DOVOLJ! Dovolj samovolje, dovolj ozkih političnih in ekonomskih interesov, KONEC obremenjevanja in onesnaževanja našega okolja. Občanke in občani Domžal si zaslužimo drugačno politiko, z več vizije in boljšimi idejami. Naša občina skriva ogromne potenciale, ki pa jih je treba aktivno spodbujati, obenem pa varovati območja, ki so v javnem interesu. Gospodarstvo pa naj takšne dejavnosti izvajajo na območjih, ki so za to primerna in nikakor ne v naseljih in med ljudmi.

LTD / MAG. RENATA KOSEC

Nadzorni odbor Občine Domžale

Nadzorni odbor je najvišji organ nadzora javne porabe v občini ter je pri svojem delu samostojen in neodvisen. Na njihovo delo niso dovoljeni nikakršni poskusi vplivanja, kar pa vedno ne drži, in na to smo bili svetniki opozorjeni na marčni seji občinskega sveta. Na seji smo med drugim obravnavali nadzor nad poslovanjem v Zavodu za šport in rekreacijo Domžale za obdobje od leta 2017 do 31. maja 2019.

Predsednik Nadzornega odbora mag. Borut Kurmanšek nas je uvodoma seznanil, da se je v fazi, ko je to poročilo postalo gradivo za obravnavo na občinskem svetu, oglasil občinski svetnik in pozval predsednika, da po-

ročilo umakne s točke dnevnega reda. Svetnik je žaljivo komuniciral še s članico, vodjo delovne skupine, ki je opravila nadzorni pregled. Vodja skupine je zaradi nedopustnega pritiska podala pisno izjavo, v kateri je zapisala: »V nekajminutnem kričanju name je povedal, da sem nesposobna, da sem občinska plačanka, ki so jo najeli izključno za rušenje njega in njegove družine, da je vsem na Občini Domžale prijalo moje poročilo /.../, da sem mu storila nepopravljivo škodo in še nekaj dodatnih osebnih zmerljivk« ter: »v zvezi z vsem mojim delom izjavljam, da sem se vedno naslanjala na dokumentacijo, in da menim, da sem svoje delo opravljala korektno.« Pri tem

naj dodamo, da je gospa izkušena revizorka, državna in notranja revizorka, davčna svetovalka z licenco Združenja davčnih svetovalcev Slovenije, sodna izvedenka za davke in ima naziv preizkušena računovodja Slo inštituta za revizijo.

Skozi razpravo sem dobila občutek, da ne obravnavamo poročil nadzornega odbora, temveč nekateri 'napadajo' predsednika Nadzornega odbora in člane zato, ker so v poročilu opozorili na napake ter ker so javno in glasno opozorili, da se na njihovo delo izvajajo pritiski. Na seji se je želelo vzpostaviti dvom v njihovo delo, strokovnost, znanje in kompetence, kar je nedopustno.

“ Strogo obsojam kakršnokoli vmešavanje v delo Nadzornega odbora kot tudi žaljenje in poniževanje članice odbora. Sporočilo vseh nas mora biti jasno – pritiski so nedopustni, in naša skrb je, da zaščitimo integriteto in neodvisno delo nadzornega odbora.

NSI / JANEZ KOZJEK

Nazaj k naravi – tudi v Domžalah

Živimo v času, ko brez slabe vesti nekaj govorimo, delamo pa drugo. Na vseh področjih. Najbolj pa je to očitno pri ohranjanju narave. Brez pomislekov gradimo v naravnem okolju, posekamo sto in večletno drevo, gradimo povezovalne, obvozne, hitre in bogsigavede kakšne ceste, ki jih menda nujno potrebujemo. In seveda sanjamo o brezogljčnem odtisu. Tudi v naši občini se dogaja, da s posegi vseh vrst žal prehitro degradiramo okolje, ki v svoji neokrnjenosti ponuja sprostitev narave in miru željnim občanom. V tem kratkem prispevku bi rad izpostavil območje med Študo, Depalo vasjo in pokopališčem. Z izjemo radijskega stolpa in pripadajočih objektov je to območje res prava naravna oaza, ki jo poleg obdelanih polj krasijo žal vedno bolj redki gozdčki in meje, opazujemo lahko tudi črede srnjadi in drugo divjad. Je tudi eden redkih krajev, kjer začutiš tišino, povezanost z naravo. V zadnjem obdobju so se v tej naravni idili začeli pojavljati nekateri predvsem za oko moteči objekti. Ob očitno naselji farmi polžev so to predvsem vrtničarski kompleksi. Vrtničarstvo samo po sebi ni nič slabega, problem je bolj v izgledu, saj zaradi svobodnih arhitekturnih navdihov posameznikov te parcele izgledajo večinoma bolj kot kakšna begunska naselja. Menim, da bi bila tu potrebna vsaj minimalna regulativa, ki bi zagotavljala, da bi bili ti kompleksi naravnemu okolju vsaj

“ Tudi v naši občini se dogaja, da s posegi vseh vrst žal prehitro degradiramo okolje, ki v svoji neokrnjenosti ponuja sprostitev narave in miru željnim občanom.

malo kot nek lep dodatek, in ne nasprotno. Spomnimo se, kako preiščeno, tako glede lokacije kot glede arhitekture, so naši predniki gradili kozolce in podobne objekte. Tudi ideje o nekaterih povezovalnih cestah bi to območje žal nepopravljivo razkosale in seveda degradirale. Zato bi veljalo razmisliti o nekakšni zaščiti tega območja kot naravnega parka naše občine, ki bi onemogočala kakršnokoli nepremišljene posege. Naši zanamci bi nam bili hvaležni. Saj poznamo tisti pregovor, da Zemlje, in s tem tudi naravnega okolja naše občine, nismo podedovali od prednikov, pač pa smo si jo, oziroma smo si ga sposodili od naših potomcev.

NSI / TADEJA ŠUŠTAR, POSLANKA IN SVETNICA

Zagovarjamo pošteno in zadostno pokojnino

V Državnem zboru smo spremenili Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ). S spremembo smo skrajšali prehodno obdobje za postopno izenačitev odmernega odstotka za moške z odmernim odstotkom za ženske. Odmerni odstotek za 40 let pokojninske dobe za moške je v letu 2020 znašal 58,5 %, v letu 2021 59,5 %, v letu 2022 61,5 %, leta 2023 pa 63,5 %. Tako se bo odmerni odstotek za moške izenačil z odmernim odstotkom za ženske že leta 2023 namesto šele leta 2025, kot je bilo predvideno do zdaj. Na podoben način se skrajšuje prehodno obdobje tudi za najnižje pokojnine ter za vdovske oziroma družinske pokojnine.

Pod prejšnjo vlado smo ob obravnavi takratne novele ZPIZ na seji matičnega delovnega telesa 25. novembra 2019 v Novi Sloveniji vložili amandma, s katerim bi se prehodno obdobje za dvig odmernega odstotka na 63,5 % že takrat skrajšalo s petih na tri leta. Žal nam takratna koalicija ni prisluhnila in je bil naš amandma zavrnjen. V Novi Sloveniji – krščanskih demokratih ne gledamo na to, kdo je predlagatelj zakona, ampak gledamo rešitve, ki jih spremembe zakona prinašajo. Ker je spremembo vložila druga opozicijska stranka in je po sprejetih amandmajih skoraj identična našemu predlogu iz leta 2019, smo jo z veseljem podprli. Zdajšnja opozicija očitno vidi, da je v času vladanja delala napake in da je zavračala dobre predloge samo zaradi tega, ker so prihajali iz opozicije.

“ V Novi Sloveniji – krščanskih demokratih zagovarjamo pošteno in zadostno pokojnino. Kdor je vse življenje delal, mora v jeseni življenja živeti dostojno in neodvisno.

Koalicija je vložila tudi amandma, po katerem bo že v letu 2021 zagotovljena invalidska pokojnina znašala 41 % najnižje pokojninske osnove. Moški bodo tako z najnižjimi invalidskimi pokojninami v primerjavi z lanskim letom letos prejeli okrog 50 evrov višje pokojnine. Lanska najnižja invalidska pokojnina za moške je namreč znašala 331,10 evra, po našem predlogu pa bo znašala 383,60 evra z že upoštevanju januarsko uskladitvijo.

V Novi Sloveniji – krščanskih demokratih zagovarjamo pošteno in zadostno pokojnino. Kdor je vse življenje delal, mora v jeseni življenja živeti dostojno in neodvisno. Kdor je v pokojninsko blagajno vplačal več, ima višjo pokojnino, saj imamo različne višine prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Kdor je vzgojil otroke, mora imeti zaradi tega višjo pokojnino, saj bodo tudi njegovi otroci prispevali v pokojninsko in invalidsko blagajno. Proti revščini v starosti se moramo aktivno boriti in namen vloženi amandmajev, ki smo jih predlagali in sprejeli na odboru za delo, je ravno to – skrb za dostojno življenje starejših in najranljivejših skupin.

POLITIČNE STRANKE | OKOLJE

ZELENI SLOVENIJE / GREGOR HORVATIČ, OBČINSKI SVETNIK

Gradnje na vodovarstvenih območjih brez presoje vpliva na okolje ne smemo dovoliti

Salonit, Eternit, Termit, Zbirni center Suhadole, Center za ravnanje z odpadki Dob.

Posledice nesreč utrpijo ljudje, živali, rastline in naš skupni življenjski prostor, odgovorni pa se izmažejo brez posledic, škodo pa poskušajo prikriti, a je le-ta nepopravljiva. Ko onesnažiš zemljo in podtalnico ter ko vodo spiješ, je strup v telesu. Sanacija onesnaženih območij je draga in zamudna ter pristane na ramenih davkoplačevalcev.

Spremenjeni zakon omogoča legalizacijo nelegalne prakse s preskrbo s pitno vodo več kot tisoč prebivalcev Kanala ob Soči. V vodarni Močila so več let brez ustreznega vodnega dovoljenja uporabljali vodni vir v neposredni bližini parcelne meje industrijskega območja Salonita.

V naši okolici je center za ravnanje z odpadki, ki ga želita občini Kamnik in Komen da zgraditi na kamniško-mengeškem polju, nesprejemljiv, saj gre za čezmejne vplive na vodovarstveno območje črpališč pitne vode, ki oskrbujejo večji del občanov. Prav tako so pred kopanjem kanalizacijskega kanala čez vodovarstveno območje v Ljubljani svarili tako prebivalci kakor stroka, saj se je križanju vode in kanalizacije iz previdnosti bolje izogniti, še posebno na potresno najbolj ogroženih območjih v Sloveniji.

“ Sprejeti Zakon o vodah omogoča pozidavo vodovarstvenih območjih, četudi gre za nevarne snovi, kar je kljub vsem varnostnim ukrepom nedopustno in skrajno nevarno.

Tveganje je preveliko in ne upošteva ustavne kategorije v 70. a členu, Pravica do pitne vode, ki je lahko ogrožena za več kot pol milijona prebivalstva Slovenije.

Predlagam, da občina, brez dodatne obremenitve občanov na položnicah, zadolži javno komunalno podjetje za odstranjevanje nelegalno odvrenih odpadkov na javnih površinah in v naravi, saj je varnost oskrbe s pitno vodo vrednota.

NSI / LJUDMILA NOVAK, POSLANKA EVROPSKEGA PARLAMENTA

Med cepljenjem in odločitvami v Bruslju

V Evropskem parlamentu smo v začetku marca skupaj s kolegi in kolegicami podprli nov program EU za zdravje za obdobje 2021–2027. Namen programa, ki je vreden 5,1 milijarde evrov, je izboljšati zdravstvene sisteme in jih bolje pripraviti na večje čezmejne nevarnosti za zdravje, predvsem v okviru dostopa do cenovno ugodnih zdravil in medicinskih pripomočkov. Unija se bo tako v prihodnje lažje spoprijemala s pandemijami in dolgoročnimi izzivi, kot sta staranje prebivalstva in neenakosti v dostopu do zdravstvene oskrbe.

Program bo podprl tudi ukrepe na področju e-zdravja in oblikovanje evropskega zdravstvenega podatkovnega prostora. Spodbujal bo duševno zdravje, dostop do kakovostnega zdravstvenega varstva, vključno z dostopom do spolnega in reproduktivnega zdravstvenega varstva, ter podprl program za boj proti raku.

Na zadnjem plenarnem zasedanju pa smo sprejeli tudi nov program InvestEU za strateške in inovativne naložbe. Cilj InvestEU, ki ima zagotovljenih 26 milijard evrov jamstev v proračunu EU, je aktivacija za 400 milijard evrov javnih in zasebnih naložb po vsej EU. Program je del Junckerjevega naložbenega načrta, ki se je imenoval Evropski sklad za strateške naložbe.

Z novim programom bo tako vzpostavljeno evropsko jamstvo, ki bo naložbenim partnerjem omogočilo večja tveganja in podporo več projektom. Glavni naložbeni partner bo še vedno Evropska investicijska banka, nepo-

“ Skupno to pomeni, da bomo do konca aprila imeli v Sloveniji na razpolago več kot 600.000 odmerkov cepiva. To je tudi dokaz, da je bilo skupno naročilo cepiva v sklopu EU, za katerega se je odločila Evropska komisija, uspeh predvsem za manjše države, kot je Slovenija.

sreden dostop do jamstva EU pa bodo imele tudi banke v državah članicah, ki spodbujajo projekte, in mednarodne finančne institucije.

Medtem se cepljenje zoper covid-19 povsod po EU nadaljuje. Slovenija je doslej prejela že več kot 290.000 odmerkov cepiva, medtem ko je zgolj za april napovedano, da bomo prejeli kar več kot 333.000 odmerkov cepiva.

A le količine cepiva brez ljudi, ki bi se bili pripravljene cepiti, ne bodo zaustavile virusa. Razumem nekatere pomisleke glede cepljenja, še posebno v luči nekaterih zapletov v drugih državah s cepivom AstraZeneca. Vsak bi moral imeti svobodno izbiro, s katerim cepivom se želi cepiti. Najbolj pomembno pa je, da se cepimo, saj bomo le tako premagali to največjo zdravstveno krizo v zadnjih sto letih in se vrnili nazaj v normalnost. Dobro bi bilo, da bi nova spoznanja in dobre rešitve iz časa krize vključili v načrte za prihodnost.

KOLUMNA • KAM GREŠ, ČLOVEK?

LJUDJE V BELEM

ANTON KOMAT

Srednji vek je rodil može v črnem in može v belem. Prvi so zdravili duše, drugi so bili zdravilci teles; prvi so obljubljali večno življenje onstran, drugi večno zdravje tostran. Oboji so govorili skrivnostni latinski jezik in oboji so bili nedotakljivi v svoji vzvišenosti, kajti trgovali so s smrtjo. Ljudje so se jim na vse načine dobrikali in jih častili, saj so prvi imeli stik z Bogom, drugi pa so postali Bogovi v belem.

Svet se odmika od starega rekla medicine: »*Bolje preprečevati, kakor zdraviti.*« Danes je bolezen tisto, kar šteje (denarce), ne pa zdravje. Danes nimamo več 'hiš zdravja', ampak bolnišnice, ne vodijo jih več zdravniki, ampak menedžerji, ki poslušajo kot direktorji hotelov. Ker skrbijo, da so postelje ves čas zasedene, se ležalna doba v bolnišnicah odmerja glede na priliv bolnikov. Če je pritisk pacientov velik, se ležalna doba skrajša, ob manjšem prilivu pa bolniki dlje časa poležavajo. Zdravstveni sistem deluje na reprodukciji bolezni, ne pa na reprodukciji zdravja. Temu primerno je zapostavljena preventiva. Danes sta v ospredju visokotehnološka diagnostika in odmevna kirurgija. Med zdravnikom in bolnika se je navlekla tehnološka oprema, zaradi katere sta izgubila medsebojni človeški stik. Danes je povprečen zdravnik specializiran, zato ni več sposoben celovite diagnostike. Stari dobri družinski zdravnik izumira, z njim pa izumira celovita psihosocialna obravnava bolnikov. Ob tem se pozablja, da ni vsak človek pacient, pač pa je vsak pacient predvsem človek. Odmaknjeni 'Medecine-man' v beli halji je zdaj nadomeščen z 'medecino', zapakirano v škatlico ali fiolo, ki nosita ime farmacevtske korporacije. Zdravila in cepiva dobivajo značaj amuleta, ki odvrta zlo. S tem pa znanost in magija postajata očitni dvojčici, kar sta po svojem izvoru tudi bili.

Skozi to šibko točko je vstopila farmacevtska industrija. Njene

obljube vzbujajo silno upanje vsem obolelim in tistim, ki se boje boleznih. Na njenih propagandnih praporih beremo: »Zavezani smo bolnikom«, »Bolniki ste na prvem mestu« ali »Rešujemo življenja!« Ljudje to berejo in verjamejo. Vendar ne verjamejo vsi in ne verjamejo vse in vsem. V javnost prihajajo pretresljive resnice o kriminalnem obnašanju farmacevtskih korporacij. O njih govorijo zgodbe zdravnikov in medicinskih sester, zgodbe prevaranih bolnikov in sodbe sodišč, ki so stopila na prste tem prevarantom. Pogledajmo si sodbe sodišč: medsebojni dogovori o cenah, goljufivo manipuliranje s cenami na račun javnih zdravstvenih zavarovanj, preprečevanja vstopa na trg cenanim generičnim zdravilom, oglaševanje zdravila ali cepiva, ki ni pridobilo dovoljenja za uporabo, prikrivanje stranskih učinkov, ki so lahko tudi smrtonosni, podkupovanje zdravnikov in davčne utaje. Skratka obširen kriminalni dosje. V ta dosje lahko dodamo še oderuške cene, ki prispevajo k ustvarjanju sanjskih dobičkov (dosegajo tudi 40 % prometa), ob tem, da povprečna obdavčitev korporacij znaša le 2,5 %. Vse te ugodnosti so si korporacije prigrabile s prevarami, podkupninami in lažmi. Kot je debela laž, da večino denarja vlagajo v raziskave, čeprav ga največ v trženje. Vpogled v drobne nečednega poslovanja boli tiste, ki so verjeli v poštenost farmacije, in tiste, ki so verjeli v neodvisnost medicine in humanega poslanstva zdravnikov. In prav zdravniki so ljudem vedno predstavljali zadnje upanje s

svojim zapriseženim poslanstvom – *Primum non nocere* (Prvo je, ne škodovati). Zdajšnje stanje v svetu, ki je torpediran s koronahisterijo, nam kaže povsem drugo sliko. Radikalna cenzura blokira vsako drugačno mnenje. Enoumje običajno najdemo v cerkvenih dogmah, zdaj pri zastrašenih žrtvah in pohlepnih akterjih koronahisterije ali pri ponižnih podložnikih tiranov. Za objektivno

“ Ob tem se pozablja, da ni vsak človek pacient, pač pa je vsak pacient predvsem človek. Odmaknjeni 'Medecine-man' v beli halji je zdaj nadomeščen z 'medecino', zapakirano v škatlico ali fiolo, ki nosita ime farmacevtske korporacije. Zdravila in cepiva dobivajo značaj amuleta, ki odvrta zlo.

spoznanje prava znanost potrebuje veliko različnih, tudi nasprotujočih si idej, sicer dobimo medikofašizem. Medicina mora razdreti incestoidno zvezo s farmacijo. Da bi jo lahko razdrla, mora najprej spoznati, kako je do nje prišlo.

V 19. stoletju je biologija (ki je temeljna znanost medicine) doživela revolucionaren napredek. Razvoj mikrobiologije (Robert Koch, Louis Pasteur) in celične teorije (Ru-

dolf Virchow) sta težišče dela prenesele od celote k sestavnim delom. Pogled znanstvenikov se je dodatno zreduciral od celice na molekularno raven, na gene, na metabolizem in biokemične reakcije. Molekularna biologija je zavzela osrednje mesto znanosti o življenju in tej usmeritvi je sledila tudi medicina. Rodil se je biomedicinski model, ki je postal temelj medicinskega scientizma. Tri stoletja po Descartesu se je usidral pogled na telo kot stroj, na bolezen kot okvaro tega stroja in na zdravnika kot mehanika, ki mora okvarjeni stroj spraviti v tek. Redukcionistični pogled medicine je prinesel težišče dela iz osebnosti na mikrobe in od bolnika na bolezen. Kartezijanska usmeritev je prinesla spektakularen napredek, saj je razvoj aseptičnih in transfuzijskih tehnik ter anestezijske vodil v razcvet kirurgije, antibiotiki in cepiva pa so postali temelj boja proti infekcijskim boleznim. Svoje je dodal še razvoj biokemije, ki je s hormoni, vitamini in encimi posegla v metabolizem človeka. Redukcija življenja na molekularni nivo je imela za posledico inženirski pristop k zdravju, ki je prinesel tehnične manipulacije z vnosom aktivnih snovi. Zato je bila nujna koncentracija drage tehnike in znanja na enem mestu – v konceptu sodobnih bolnišnic. Te so postale posvečeni hrami sodobne medicine, ki se je preoblikovala v mogočen zdravstveni sistem. Vzporedno z razvojem biomedicinskega redukcionističnega modela se je razdrobila tudi medicina sama. Specializacije zdravnikov so skupaj z uporabo sofisticira-

nih diagnostičnih aparatov prinesle neoseben odnos med zdravnikom in bolnikom. Stanje bolnika se je zreduciralo na številčne vrednosti merjenih parametrov in v računalniško obdelane informacije. Toda obenem je medicina obtičala pred problemi kroničnih degenerativnih obolenj. Lahko sicer blaži simptome, ne zna pa zdraviti bolezni. Ker so tehnološke intervencije postajale vse dražje, je s tem postajal zdravstveni sistem velik biznis. Sledila je prevlada farmacije nad medicinsko stroko, ki je potekala s hitrostjo, kot je medicina drsel v lastno past redukcionizma. Zaradi zastoja v razvoju medicinske znanosti je farmacija poskušala najti izhod v mitu o čudežni tabletki (čudežni vakcini), ki lajša vse tegobe in ozdravlja vse bolezni. Toda s tem je medicina drugič padla v past. Tokrat je resno ogrožena njena avtonomnost, kajti trk mogočnega zasebnega kapitala z javnim interesom ohranjanja javnega zdravja prinaša tektonske premike družbe. Razkol se je s koronahisterijo povečal do te mere, da je 'uradna' medicina izgubila vso verodostojnost. Ljudje zdravnikom ne zaupajo več, še huje, bojijo se jih. Strah jih je ljudi v belem, kajti tisti zdravniki, ki so prodali Hipokratovo prisego, so v korona strahovladi, skupaj s policijo, postali organ represije. Zgodilo se je nepredstavljivo, 'politična' medicina je z višin strmoglavila na nivo šarlatanstva. Dokler ne bodo poštene zdravniki medicini povrnilo zapravljenega ugleda, bomo priče razcveta alternativnih metod zdravljenja. □

Niz nepremagljivosti končan, v pokalu gre zdaj zares

Domžalski nogometaši imajo za seboj tako rekoč izjemen uvod v spomladanski del sezone, edini spodrseljaj so si privoščili proti Aluminiju, ki je oslABLJENO ekipo Dejana Djuranovića premagal z 1:0.

NK DOMŽALE Osem srečanj so člani Nogometnega kluba Domžale odigrali od 10. februarja dalje, ko se je začel drugi del prvenstva in v tem obdobju zabeležili štiri zmage, tri neodločene rezultate in nazadnje, po desetih zaporednih tekmah brez poraza, še slednjega na gostovanju v Kidričevem.

Rumena družina je v tem obdobju premagala Celje, Sežano, Gorico in Koper, remizirala pa je proti prvim trem ekipam na lestvici, Olimpiji, Mariboru in Muri. Po 27 odigranih krogih – ekipe od 3. aprila dalje čaka še zadnjih devet tekem, zadnja četrtina prvenstva – Domžalčani zasedajo četrto mesto, pet za tretjo Muro in tri pred petim Koprom.

Od zadnje izdaje Slamnika so Domžalčani konec februarja naprej potrdili vlogo favorita proti Gorici, kjer je po izjemni podaji Tamarja Svetlina Arnel Jakupović dobil dvojni iz oči v oči z gostujočim vratarjem za končnih 1:0. Sledila je zmaga proti drugemu primorskemu predstavniku med prvoligaško družino, Koprju. Domžalčani so na Obali slavili z 2:0. V odprtem srečanju, polnem priložnosti že na samem začetku, so varovanci Djuranovića povedli v 17. minuti, z glavo je bil natančen Damjan Vuklišević. Vodstvo je že po dobre pol ure igre podvojil Senijad Ibrčić.

V derbiju 26. kroga je nato v Domžale prišla Mura. Gostje so povedli v 10. minuti in pa ob koncu prvega dela ostali z igralcem manj. Domžalčani so

Poraz proti Aluminiju ne sme in ne bo ustavljal domžalskega spomladanskega naleta.

pritisnili in lovili izenačujoči zadetek ter ga dočakali v 70. minuti, ko je močan strel Ibrčića v mrežo preusmeril Matej Podlogar za končnih 1:1. Niz nepremagljivosti se je nato zaključil na tekmi proti Aluminiju, odsotnost kopice 'provokatorov' Ibrčića, Vukliševića, Svena Šoštarčič Kariča, pa tudi poškodovanih Slobodana Vuka, Tilna Klemenčiča in Gabra Dobrovoljca je bila enostavno preveč.

So pa nato Domžalčani pred reprezentančnim premorom konec

marca, ko bo v Sloveniji potekalo evropsko prvenstvo do 21 let, v osmini finala pokala Union prepričljivo ugnali Beltince s 3:0. S hitrima zadetkoma sta stvari na svoje mesto postavila Šoštarčič Karič in Kolobarič, piko na i je v zaključku tekme postavil Podlogar. V četrtfinalu jih zdaj čaka Maribor, kjer je nedavno trenerko mesto zasedel nekdanji trener Domžal Simon Rožman.

DOMEN JARC

FOTO: FACEBOOK/NK DOMŽALE

Nadaljevanje sezone vse bližje

S pripravami v Čatežu Dobljani uspešno kljubujejo težkim nogometnim časom.

NK ROLTEK DOB V soboto, 20. marca, se je (končno!) nadaljevalo tekmovanje v 2. slovenski nogometni ligi, kjer seveda nastopajo in tekmujejo tudi naši 'Modri' šampioni iz Doba, tekme v uvodnem delu spomladanskega dela prvenstva pa je bil NK Krka iz Novega mesta. Zmagali so Dobljani z 2:0 (0:0).

Da pa lahko v nadaljevanje letošnje sezone od naših nogometašev pričakujemo zmagoviti štart, pa so za njih izrednega pomena zimske priprave in le-teh tudi letos niso iz-

pustili, so pa namesto v hrvaškem Rovinju tokrat potekale v Čatežu, kjer so bile na sporedu poleg rednih treningov tudi prijateljske tekme.

Jernej Javornik, strateg naše članske ekipe NK Roltek Dob, je s pripravami zadovoljen, v zvezi z ekipo pa je, čeprav se v današnjih časih sliši to 'zdravju škodljivo', izredno pozitivno. Strokovni štab 'Modrih' iz Doba se je na letošnjih pripravah še malce okrepil, saj se je, poleg pomočnika glavnega trenerja, Žana Cerarja in fizioterapevta Marka Au-

piča, priprav v Čatežu udeležil tudi trener Aleš Breznik, za dobro psihofizično kondicijo pa je seveda skrbel kondicijski trener Anže Kunavar. Vratarji so svojo formo pilili pod taktirko trenerja Dejana Miliča.

Čestitke ekipi in strokovnemu štabu za uspešne priprave!

GREGOR HORVATIČ

STIKI Z JAVNOSTJO NK ROLTEK DOB

Dob zmagal za svojega kapetana, Radomlje brez zmagovitega rekorda

Po petih mesecih čakanja se je na zelenice tekmovalno vrnila tudi drugoligaška nogometna družina. Dobljani zmagovito, Radomljani pa so točko izvlekli v samih izdihljajih tekme.

NOGOMET Več kot 150 dni so slovenski drugoligaši čakali na nadaljevanje sezone 2020/21. A od 20. marca gre znova zares. Z vidika 'domžalskih' ekip Radomelj in Doba kar za vrh in lovljenje vstopnic za 1. ligo.

Vodilna ekipa jesenskega dela Kalcer Radomlje je doma pričakala Fužinarja. Papirnata vloga favorita se je odrazila tudi na igrišču, a terenske premoči Mlinarji niso znali pretvoriti v zadetek. Še več, žilavi nasprotniki so v 70. minuti celo povedli, v izdihljajih pa je vsaj točko rešil Anže Pišek s svojim drugim zadetkom v sezoni. Mejnik, ki so ga Radomljani lovili, 12 zaporednih zmag, je na žalost ostal nedotaknjen. V tolažbo gre lahko Mli-

pe stojijo,« se je zmage, desete na 13. tekmi sezone, razveselil kapetan Kunstelj, ki svojih soigralcev ni videl na delu. Dan pred srečanjem je namreč opravil s težjo operacijo nadlahtnice, ki si jo je zlomil na pripravljani tekmi proti Rudarju, s čimer je sezona zanj najverjetneje končana. Zdjaj bo v vlogi gledalca bodril svoje soigralce v lovu na nove zmage »Z novo energijo smo krenili v drugi del sezone, priložnosti je nekaj novih nogometašev iz Domžal in vzdušje je res pravo. Pozitivno. Smo neobremenjeni, kar je naša prednost,« plus 'modrih' vidi njen dolgoletni kapetan, ki je bil pred devetimi leti z Dobom na pragu vstopa v prvo ligo. Zdjaj –

Zmaga na derbiju in skok na drugo mesto – za kapetana

narjem to, da je izgubila tudi Krka, ki je bila pred tem prvi izzivalec Radomelj na prvenstveni lestvici.

A zdaj so to postali sosede iz Doba, ki so v derbiju uvodnega spomladanskega kroga premagali prav Novomeščane z 2:0. Mrežo Krke je v 33. in 49. minuti zatresel Žiga Repas in tako skupaj s soigralci z zmago na najlepši način zaželel hitro okrevanje poškodovanemu kapetanu Klemenju Kunstlju.

»Odlično se je izšlo, saj po tako dolgem premoru ne veš, kako eki-

hočejo ali nočejo – Dob z rezultati znova trka na njena vrata. »Zgodaj je govoriti o čemerkoli. Ekipa je perspektivna, a pomembno je, da gremo s tekme v tekmo. Gledati na naslednji korak, ne, kaj bo potem,« doda Kunstelj.

Radomlje torej ostajajo na vrhu 2. lige s 34 točkami, drugi je Dob z 31, tik za njim pa s točko manj Krka. Čaka nas razburljiva drugoligaška pomlad!

DOMEN JARC

FOTO: FACEBOOK/NK ROLTEK DOB

RENAULT E-TECH ELEKTRIČNA VOZILA

RENAULT ZOE E-TECH 100% ELEKTRIČEN

ZE ZA 189€ /MESEC Z EKO SKLAD KREDITOM*
10.000 KM NA KARTICI ČISTO NA ELEKTRIKO + 5 LETI PODALJŠANEGA JAMSTVA

*EKO SKLAD na svoji spletni strani <https://www.ekosklad.si/prebivalstvo/pridobite-spodbud/seznam-spodbud/elektrina-in-hibridna-vozila/elektrina-in-hibridna-vozila-kredit> po vnosu v rubriko nudi naslednje kreditne pogoje za vozilo v vrednosti: Informativna mesečna anuiteta za model Renault ZOE Life R110 v skupni vrednosti 25.240 € z DDV, s pologom v višini 4.000 € in financirano vrednostjo 21.240 € za obdobje 120 mesecev, znaša ob najemu kredita prek EKO SKLADA 188,85 € na mesec. Obrestna mera za najem kredita znaša 1,3 % letno. EOM = 2,78 % se lahko spremeni, če se spremeni katerikoli element v izraženo. Skupni znesek, ki ga mora odplačati kreditjemalec, znaša 23.640,38 € od tega znaša zavarovalna premija 403,38 € in strošek odobritve kredita 175,00 €. Kreditjemalec mora kredit zavarovati pri Zavarovalnici Triglav, d.d., Ljubljana, v skladu s pogoji poziva. Vse informacije so zgolj informativne narave in temeljijo na informativnem izračunu kredita na spletni strani EKO SKLADA. Več o kreditih EKO SKLADA za električna in hibridna vozila, si lahko preberete na uradni spletni strani <https://www.ekosklad.si/>. Renault Nissan Slovenija ne odgovarja za informacije objavljene na spletnih straneh EKO SKLADA kot tudi ne za točnost in zanesljivost in celovitost teh informacij in informativnega izračuna kredita, ki je na voljo na spletnih straneh EKO SKLADA. V ceno 25.240 € je vključen redni popust v višini 3.000 € ter subvencija EKO SKLADA v višini 4.500 €. ** Ne glede na obliko financiranja kupec prejme tudi kartico GREMO NA ELEKTRIKO z dobropisom 150 €, kar na podlagi izračuna za model novi ZOE Life R110 s povprečno porabo v varčnem načinu 13,164 kWh/100 km in ceno polnjenja po cenu storitev polnjenja na elektro polnilnicah elektro Ljubljana, d. d. veljavnem od 6.5.2019 in dostopnem na <https://www.gremonaelektriko.si/sposlni-pogoji> zadostuje za do 37 polnjenj ali 12.367 km. Prizirujemo si pravico do napak. Slika je simbolna. Renault Nissan Slovenija d.o.o., Dunajska 22, 1000 Ljubljana.

RENAULT AVTO SET – SETNIKAR, DRAGOMELJ
TEL: 041 648 166 • INTERNET: WWW.AVTOSET.SI

ŠPORT

Prekletstvo zadnje četrtine še kar traja

Košarkarji Helios Suns se tudi v četrtem 'mehurčku' Lige ABA 2 niso mogli otresti prekletstva zadnje četrtine, v kateri so znova popustili in nekajkrat zapravili tudi tisto nemogoče.

KK HELIOS SUNS Tisto, česar ne bi smeli. Do zdaj so na enajstih srečanjih zabeležili kar deset porazov. Srbski Zlatibor drugič letos gosti (tokrat) sklepni del letošnje sezone Lige ABA 2, s katero pa domžalski košarkarji ne morejo biti zadovoljni.

dil je boleč poraz sredi Novega mesta, kjer je bila Krka boljša z 79:49. V prvem polčasu so Domžalčani še držali ritem nasprotnika, a v drugem povsem popustili. Jeziček na tehtnici je bila tokat klop Krke, ki je strelski dvoboj z domžalsko dobila s 47:21. V

Domžalski košarkarji so v zadnjem delu prevečkrat 'padli'.

ni. Nikakor se ne izvijejo iz primeža porazov in tako je zaenkrat tudi na zadnji postaji sezone. Proti Studentskem centru, ekipi iz Podgorice, so 23. marca po odlični drugi četrtini (20:7) korakali proti zmagi, saj so dobrih šest minut pred koncem vodili z 72:58, a kot že tolikokrat so sledile črne minute. Ekipa iz Podgorice se je vrnila med žive ter dve minuti in pol pred koncem že povedla, v izdihljajih tekme pa so Domžalčani znova potegnili krajši konec (78:83).

Nič drugače ni bilo tudi na začetku marca, ko so v 'ABA 2 mehurčku' Suns zabeležili tri poraze. Boleče, saj bi bil izkupiček lahko tudi drugačen. Proti Boracu so ob polčasu vodili za 14, a nato tekmečem pustili, da so jih ujeli v tretji četrtini. Izenačena zadnja četrtina je nato pripadla tekmečem iz Banjaluke, ki so v zadnjih petih minutah naredili delni rezultat 11:6 za končno zmago z 79:74. Sledil je poraz proti Podgorici v zadnjem napadu, Suns so koš za 85:87 dobili dve sekundi pred koncem. Tretji poraz je proti Slobodi iz Užic bil slika še kar nekaterih pred njim. Varovanci Dejana Jakare so v 33. minuti vodili z 71:63, a nato dosigli le še štiri točke, trojko celo v času, ko je bilo srečanje že odločeno, gostje pa so jih v tem obdobju vknjižili kar 21 za prepričljivo zmago s 84:75.

Na domačem terenu – konec februarja se je z Ligo za prvaka začel drugi del prvenstva – so Domžalčani uspešnejši. Začeli so sicer morda kar z nepričakovanim domačim porazom proti Podčetrtku (65:72), a v napadu je imel prvi motor ekipe Blaž Mahkovic premalo pomoči za uvodno zmago. Suns so nato 11. marca proti pomlajeni ekipi Olimpije zadel kar 19 trojk in slavili eno najvišjih zmag v zgodovini kluba, saj je semafor na koncu kazal 100:50. Urban Oman se je izkazal s 24 točkami. Sle-

4. krogu drugega dela so nato Suns zabeležili pomembno zmago proti do takrat vodilni in neporaženi Rogaški s 83:80. Po odlični tretji četrtini tokrat tekmeču niso pustili, da se v zadnjem delu povsem približa.

V marcu smo torej videli dva obraza domžalskih košarkarjev. Domačega, ki bje bitko za kar najboljši položaj pred izločilnimi boji, in tistega v Ligi ABA 2, ki jim ne glede na vse nesrečne zaključke ne more biti v pynos. Verjamemo pa, da se bodo iz nje nekaj naučili. Konec koncev si bo treba izboriti tudi obstanek v 'drugi jadranski ligi'. Tega scenarija pa si na začetku sezone ni predstavljal nihče.

DOMEN JARC

FOTO: FACEBOOK/HELIOS SUNS

Emberšiču norma za mladinsko SP, na državnih prvenstvih do skupno sedmih medalj

Domžalski atleti so z odliko zaključili uvodni, zimski del sezone.

ATLETSKI KLUB DOMŽALE Z normama za mladinsko evropsko in svetovno prvenstvo se je izkazal metalec kladiva Jan Emberšič in tako hitro dokazal, da kani v letu 2021 še nadgraditi lansko sezono, ki jo je kronal tudi z državnim rekordom med mlajšimi mladinci.

Marec je za atlete prinesel tri državna prvenstva, na katerih so člani Atletskega kluba Domžale osvojili skupno sedem medalj.

Pod prvo se je 6. marca podpisala Maja Per, ki je na Prvenstvu Slovenije (PS) v dvorani za starejše mladinke v teku na 800 metrov osvojila drugo mesto. S časom 2:18,87 je za vsega štiri stotinke sekunde zaostala za klubskim rekordom Mance Velkavrh iz leta 2005, kar jo je zelo razjezilo. »Raje bi bila na koncu četrta in izboljšala ta mejnik, saj sem bila sposobna hitrejšega teka,« je nastop komentirala Maja, ki ji je rekord odnesel taktiziranje v tretjem izmed štirih dvestomstrskih krogov. Na isti tekmi je Nika Šter v teku na 400 metrov s časom 1:01,06 izboljšala dvoran-

Odličen marec je za Niko Šter – prva medalja na državnih prvenstvih in klubski rekord.

ski mladinski rekord na tej razdalji in si ob tem pritekla sedmo mesto.

Še uspešnejša je bila nato Nika naslednji teden na PS za mlajše mladince in mladinke. Na 400 metrov je še enkrat izboljšala osebni in klubski rekord ter mejo tokrat premaknila na 1:00,69. Dovolj za šesto mesto, za medaljo bi se morala 'spustiti' pod mi-

nuto. Je pa nato odlično opravila s tekom na 200 metrov in krepko popravila osebni rekord ter s časom 26,41 sekunde najprej pritekla na nevhvaležno četrto mesto. A diskvalifikacija atletinje iz Nove Gorice zaradi prestopa črte je pomenila, da se Nika veseli svoje prve medalje na velikih tekmovanjih.

Novo medaljo, seveda zlato, pa je pričakovano na Zimskem PS v metih za starejše v mladinski kategoriji, ki ga je 13. marca organiziral prav domžalski atletski klub, osvojil Jan Emberšič. Kar 69,43 metra daleč je zalučal šest kilogramov težko orodje, s čimer je izpolnila normi za avgustovsko mladinsko svetovno prvenstvo v Keniji ter julijsko evropsko v Estoniji. Do svoje prve medalje na državnih prvenstvih je prav na 'domači' tekmi prišel Aljaž Kuhar, ki je kladivo vrgetl 41,19 metra daleč. Druga je bila med mladinkami v metu kladiva Janina Drolc (44,21 m), družbo na stopničkah pa ji je na tretjem mestu delala Tia Emberšič (42,94 m). Bronast je bil v metu kopja Matevž Kosem Todorović (50,30 m). Odlična popotnica za nadaljevanje sezone za domžalske atlete torej.

Deset Mavričnih let

Športno atletsko društvo že 10 let pridno krmari med paleto raznolikih društev v Domžalah. Začeli smo z veliko entuziazma, energije in inovativnosti. Tako je še danes.

ŠAD MAVRICA Kot društvo si utiramo pot z raznolikimi programi in inovativnimi vsebinami. Zadnja leta pa smo se usmerili v povezovanje družine in otrok z naravo in gibanjem.

V društvo je bilo v začetku delovanja vključenih 150 članov. Vsako leto je številka naraščala. V 10 letih lahko rečemo, da se letno naših aktivnosti udeleži približno 600 udeležencev, ki uživajo z nami v gibalnih in naravoslovnih tematikah.

Ves čas je društvo najemnik prostorov, kar predstavlja najtežje stroške. Lahko pa se zahvalimo Občini Domžale ter Ministrstvu za šolstvo in šport za pomoč pri subvenciji najema telovadnic in plačilih strokovnih delavcev.

Od samega začetka je društvo snovalo na strokovnosti. Vedeti, kaj delati in znati delati kvalitetno, dobro in v prid otroka in celotne družine je vedno naš moto.

Prvo leto priveditve Mavrično poletje

Aktivno kolo društva kot predsednica vodim že od samega začetka in sem na društvo in ljudi, ki tu delamo, izjemno ponosna. Zato se vsem prostovoljcem društva tudi javno zahvaljujem za vsak doprinos. Zahvala pripada tudi vsem, ki ste kakorkoli prispevali, pomagali, se udeležili mavričnih aktivnosti. S tem ste pripomogli k uspešnemu ob-

stoju in razvoju naše Mavrice.

Mavrica je dobila ime zato, ker barve predstavljajo res neverjetno moč in energijo, ki snuje, oblikuje in išče rešitve za vse, ki si želijo gibanja in druženja. In to Mavrica je.

Naši programi kot so atletska abeceda, gibalne urice, abeceda športa, družinska atletika, zdrava vadba ABC, vadba za zdrav hrbet, mavrična abeceda gibanja, igriva gimnastika, mavrična žoga ... To so programi uspeha in programi, ki bodo živeli še dolgo.

Poleg vadb seveda Mavrica izvaja tudi aktivne, zanimive in poučne počitnice, zabavne rojstne dneve, neverjetne tečaje rolanja, rolkanja, drsanja in plavanja.

Deset let je za nas veliko in v znamenje našega dela, aktivnosti in pripadnosti kraju vs vabimo, da si v času od 26. aprila do 15. maja 2021 v Knjižnici Domžale ogledate razstavo društva, kjer se morda v foto posnetkih nekateri tudi najdete. Namen foto-razstave je pokazati, prestaviti in navdušiti člane in nečlane nad gibanjem, naravo in tudi prostovoljstvom.

V septembru 2021 je v načrtu veliki Mavrični piknik, kjer bomo iskreno in skupaj lahko proslavili 10 let Mavrice.

Več o ŠAD Mavrici lahko preberete na naši spletni strani <https://sad-mavrica.si/>.

Privoščite si dan brez televizije in računalnika!

PREDSEDNICA DRUŠTVA
MOJCA GROJZDEK

Šola, ki mi je blizu!

SREDNJA ŠOLA DOMŽALE

VABLJENI K VPISU V NAŠE PROGRAME

Gremo!

GIMNAZIJA
TEHNIK RAČUNALNIŠTVA
TRGOVEC
AVTOSERVISER
INŠTALATER STROJNIH INŠTALACIJ
EKONOMSKI TEHNIK (PTI)
STROJNI TEHNIK (PTI)

01/724-06-30

CESTA TALCEV 12, 1230 DOMŽALE

www.ssdomzale.si

Začela so se namiznoteniška tekmovanja

Namiznotenisarji že nekaj časa redno treniramo, seveda pa pri tem striktno upoštevamo predpise NIJZ, ki določajo, na kakšen način in kdo lahko trenira.

NAMIZNI TENIS Glavni poudarek je bil do zdaj na članskih vrstah, trenirajo pa lahko tudi mlajši.

Začela so se tekmovanja v 1. slovenski namiznoteniški ligi. Mengšanima imamo moško ekipo v 1. SNTL, ki je lansko sezono končala na 6. mestu. Naša druga ekipa, ki je lani zasedla 10. mesto v 1. ligi, bo letos tekmovala v 2. SNTL. Obe ekipi smo delno pomladili. Prvo ekipo zdaj sestavljajo Andraž Avbelj, Klemen Jazbič, Rok Trtnik in Aljaž Frelj; ekipo vodi trener Gregor Gostiša. V ekipi ni več Davida Orešnika, ki se bo spoprijel s trenersko vlogo v naši drugi ekipi in upajmo, da se bodo kmalu začela tudi tekmovanja v 2. SNTL, kjer bo naša druga ekipa naskakovala ponovni vstop nazaj v elitno, 1. SNTL. Zaradi dosedanje prepovedi domačih namiznoteniških tekmovanj, ki je trenutno za prvoligaške članske lige odpravljena ter posledično pomanjkanja igralnih terminov, se bo po sklepu Liga odbora in Izvršnega odbora NTZS odigral le spomladanski del rednih tekmovanj (brez jesenskega dela), nato pa še končnica, kjer bodo nastopile najboljše štiri ekipe iz rednega dela. Tekmovanje se zaenkrat lahko odvija brez gledalcev.

Na prvi letošnji ligaški tekmi smo tako gostili lanskega državnega prvaka, ekipo ŽNTK Maribor. Čeprav smo tekmo izgubili z rezultatom 2:5, so naši igralci prikazali dobro igro in z

Naša letošnja prvoligaška ekipa: Rok Trtnik, Aljaž Frelj, Klemen Jazbič in Andraž Avbelj ter trener Gregor Gostiša

malce športne sreče bi bil rezultat drugačen. Sama tekma je seveda potekala v skladu s predpisi NIJZ (negativni izvid testiranja na covid-19), oba sodnika (poleg mene je še Luka Pirš), pa sva imela še dodatno nalogo – po vsakem končanem dvoboju je bilo treba razkužiti namiznoteniško mizo.

Na Otočcu so letos potekale zimske reprezentančne priprave, ki so se jih udeležili tudi tekmovalci in tekmovalke našega kluba (NTS Mengeš), ki so bili vpoklicani v slovensko namiznoteniško reprezentanco. Sodelovali so Rok Trtnik, Aljaž Goltnik in Luka Jokić na moških ter Ana Tofant, Katarina Stražar in Neža Pogačar Žun na ženskih pripravah. Selektorji so zelo pohvalili njihov pristop in igro.

Naša članica Ana Tofant letos 'služi kruh' v Franciji, kjer trenira in igra 2. državno ligo; igra pa tudi 1. državno ligo v Srbiji in njihov klub po 1. jesenskem delu in 2. krogu spomladanskega dela zaseda visoko 2. mesto; Ana je še neporažena igralka lige. Katari-

na Stražar pa igra 1. državno ligo v Avstriji in z ekipo kotira na sredini ligaške lestvice; cilj jim je obstanek v ligi in boj v Final four.

V aprilu bomo organizirali državno prvenstvo za člane in članice, kjer pa po trenutnih omejitvah gledalcev žal ne bo smelo biti, bo pa organizirano tokrat prvič v Mengšu, saj imamo novo športno dvorano in vrhunsko opremo za izvedbo takšnega tekmovanja. Imeli bomo kar nekaj 'želez v ognju' – pri fantih (Andraž Avbelj, Klemen Jazbič, Rok Trtnik), kot tudi pri dekletih (Ana Tofant – pred dvema sezonama je bila posamična državna prvakinja, Katarina Stražar – aktualna državna prvakinja v igri dvojic z Aleksandro Vovk, Tara Kobetič). Glede na dobro uigranost našega vodstva tekmovanja ter naših sodnikov bomo zagotovo tudi letos deležni številnih pohval za odlično organiziranost državnega prvenstva. Več o tem ter ostalih dogodkih pa v naslednji številki.

BESEDILO IN FOTO: JANEZ

Pia Lovrič odlično začela sezono 2021

Sezona 2020 je bila izredno težka za vse športnike in tudi v tenisu ni bilo nič drugače.

TENIS Po odličnih nastopih na mladinskem Grand Slam turnirju v Avstraliji je Pia sezono prekinila za pet mesecev. Po vrnitvi je uspela odigrati samo devet turnirjev, a je kljub temu dosegla dobre rezultate, saj je osvojila svoj prvi profesionalni turnir v dvojicah W15 in na lestvici napredovala na 840. mesto posamezno in 937. mesto v dvojicah.

Odlično delo celotne ekipe v tako

imenovanem korona obdobju se je pokazalo v novem koledarskem letu 2021, v katerem Pia naravnost blesti, saj je do zdaj nanizala same odlične rezultate. Začelo se je v turški Antalyi, kjer je posamezno osvojila 3. mesto, v dvojicah pa je osvojila svoj drugi profesionalni W15 turnir, nadaljevalo v egiptovskem Kairu, kjer je ponovno osvojila 3. mesto posamezno in 5. do 8. mesto v dvojicah.

In nismo dolgo čakali, da je Pia dosegla svoj največji uspeh do zdaj v članski konkurenci, saj je v indijskem New Delhiju osvojila svoj prvi svetovni članski turnir W15 v posamezni konkurenci in to z zmago nad nekdanj 89. igralko na svetu, ki jo je premagala s 6:4 in 6:4. Na tem turnirju je Pia osvojila kar dvojno krono, saj je do naslova prišla tudi v konkurenci dvojic. V nadaljevanju pa je v indijskem Puneju na turnirju W25 osvojila 3. do 4. mesto. Z odličnimi rezultati se bo Pia na svetovni WTA lestvici zavihtela na 675. mesto posamezno in 670. mesto v dvojicah.

Iskrene čestitke Pii in celotni ekipi ter tudi vsem pokroviteljem: BTC, Head Avstrija, Roller Technik, Tikt, d. o. o., TRR, d. o. o., TK Domžale in Tenis Slovenija.

MIHA ULČAR

FOTO: EKIPA PIE LOVRIČ

Pia Lovrič s trenerjem Igorjem Ogrincem po osvojitvi naslova v New Delhiju.

Med največjimi imeni kickboxinga

Najbrž še Marjan Bolhar, dolgoletni predsednik KBVD, ne ve, koliko mladih in manj mladih je prav zaradi njegovih uspehov stopilo na uspešno športno pot kickboxinga in boksa, morda pa tudi katerega od drugih borilnih športov.

KLUB BORILNIH VEŠČIN DOMŽALE

Že blizu dveh desetletji je Marjan Bolhar najboljši promotor borilnih športov, ki v mladih razvijajo pozitivne vrednote, med drugim zelo pomembne vztrajnost, hrabrost, pogum. Kljub časom epidemije je kot predsednik Kluba borilnih veščin Domžale v letu 2020 uspešno izpeljal občni zbor, nadaljevali so se tudi sicer okrnjeni treningi vseh generacij, pri čemer so dosledno upoštevali vse ukrepe, povezane s koronavirusom, ter dosegli kar nekaj uspehov, za katere jim čestitamo.

Našega odličnega kickboxerja pa zelo dobro, morda celo bolje kot doma, poznajo v svetu. Tako smo lahko pred kratkim prebrali njegovo ime in uspehe na facebook strani <https://www.facebook.com/WeAreKickboxers/>, kjer svoje mesto najdejo samo največja imena tega borilnega športa na svetu. Objava med drugih potrjuje, da je Marjan Bolhar vrhunski slovenski športnik, ki na področju kickboxinga nima konkurence, kar dokazujejo številne medalje z največjih tekmovanj na svetu v svetovni WAKO kickboxing organizaciji. Je tudi šampion treh kontinentov ter prejemnik številnih nagrad za najboljšega borca v članski kategoriji. Kot smo lahko prebrali, da najbolje zapisan v Avstraliji, kjer je premagal velikega šampiona Igorja Kima iz Nove Zelandije, ob tem pa se je srečal tudi z znamenitim Arnoldom Schwarzeneggerjem, organizatorjem festivala, v okviru katerega je bilo izvedeno omenjeno tekmovanje. Marjan Bolhar se je avstralskim športnikom

na tem področju tako dobro zapisal, da ga vabijo, da bi organiziral enomesečni seminar za avstralsko izbrano vrsto in pa da bi celo ustvaril svoj GYM v Sydneyu, kjer je kickboxing izredno popularen.

Kot vsi športniki tudi Marjan Bolhar in njegovi prijatelji težko čakajo, da premagamo epidemijo, saj že v letošnjem letu načrtujejo vrsto aktivnosti, s katerimi želijo nadaljevati uspešno delo Kluba borilnih veščin Domžale. Tako bodo spet na vrsti redni treningi, načrtujejo pa tudi priprave in delavnice, med njimi tudi delavnico samoobranbe za dekleta in žene.

Ob sprostitvi ukrepov namerava Marjan Bolhar v Kranjski Gori pripraviti Open 3 Marjan Bolhar Sport Kamp z nekaterimi zanimivimi gosti – tudi iz tujine. Pred odličnim kickboxerjem pa je še ena pomembna naloga: Marjan, sicer imetnik črnega mojstrskega pasu 3. dan, je tudi prvi kandidat za osvovitev črnega pasu 4. dneva mojstrskega pasu v kickboxingu na Kickboxing zvezi Slovenije.

VERA VOJSKA
FOTO: FRANCI KEK

Slovenska proizvodnja kakovostnih vzmetnic in ležišč od leta 2001.

Že 20 let v vaši družbi.

VZMETNICE • LATEKS LEŽIŠČA
LETVENE MREŽE • POSTELJE • VZGLAVNIKI

Pralna prevleka
100% naravni lateks
Piramidna ležalna površina
IZDELANO V SLOVENIJI
100% NARAVNO

Marko Peterka s.p.,
Salon: Ihan, Breznikova 78, 1230 Domžale,
T: 01 721 12 18, G: 041 925 625, E: info@marsen.si
www.marsen.si

MARSEN®
VSE ZA ZDRAVO SPANJE NA ENEM MESTU.

POGLLED NA DOMŽALSKO PRETEKLOST

130 LET ŽELEZNICE SKOZI DOMŽALE

»Kofemalen pelje kot satan!«

Matjaž Brojan

Foto: zasebni arhiv Matjaža Brojana

Znano je, da je bil prelomni trenutek prihod železnice na tedanjo Kranjsko v letu 1849, ko je skozi Zidani Most in Ljubljano stekla železnica proti Trstu.

Ste brali Prešernovo pesem Železna cesta? S svojo navzočnostjo je pomembnost te pridobitve poudaril sam avstrijski cesar Franc Jožef, ki si je zadevo ogledal 'na licu mesta' in se z vlakom celo popeljal. Po tedanjem Kranjskem se je potem hitro zgradilo še nekaj drugih železnih prog, saj se je pokazalo, da je železnica postala nujni pogoj za razvoj gospodarstva. Tega so se najprej opazovali gospodarstveniki tistega časa – podjetniki Domžal in Kamnika. Ti so leta 1870 zato ustanovili konzorcij za uresničitev naloge.

Za uresničitev zamisli si je najbolj prizadeval kamniški podjetnik Alojz Prašnikar, ki je v Kamniku zgradil takrat že zelo znane toplice in zdravilišče, kamniški Kurhaus so mu rekli.

Ker je Prašnikar hkrati vodil tudi druge gradbene dejavnosti in proizvodnjo cementa, je železnico najprej potreboval sam, ostali bližnji večji podjetniki pa tudi. Somišljenike in podpornike v tej zamisli je našel tudi v Domžalah, kjer je s sedežem v Jaršah deloval ambiciozni mlinar valjčnega mlina Peter Majdič, delovali pa so tudi mnogi tirolski slammnikarji.

Uresničevanje zamisli je potekalo zelo počasi, treba pa je bilo predložiti tudi načrte za sprva zamišljeno ozkotirno progo. Teh načrtov se je lotil po zamisli konzorcija inženir baron Oskar Lazarini. Zapisano je bilo:

»Železnica naj bi šla po oskem tiru z malo mašino po enem robu velike ceste.« Časopis Novice je 1. decembra 1880 objavil tale članek:

»O železnici med Ljubljano in Kamnikom se piše, da se bo vendar gradila. Inženir baron Oskar Lazarini je načrt že izdelal, po njem pa bo šla železnica iz Ljubljane preko Domžal in Mengšča v Kamnik. Ta načrt bo železnični odbor kmalu podal ministrstvu trgovstva v pregled. Dolga bo železnica 25,2 kilometrov, stala pa bo z vsjo vozninsko pripravo skup 362.000 goldinarjev.

Zaradi fabrike za smodnik v Kamniku se zanima cesarski erar zelo za njo, nesla pa bo tudi dobre obresti, zato je veliko upanja, da se bo kmalu pričela delati. Dobro došla bo v prvi vrsti vsemu kamniškemu okraju, v katerem je veliko trgovine z lesom, veliko mlinov, obrtnije s pletenjem slammnikov itd. Ravno tako pa bo velika dobrota za Ljubljano in Kamnik, torej bo tudi velik promet z ljudmi, živino in raznim blagom, vzlasti ob nedeljah in praznikih bodo Ljubljancani lahko vozili se gledat prekrasno Kamniško okolico.«

Mengšani so rekli: Mi železnice skozi kraj nočemo!

Sprva so načrtovalci proge predvidevali, da bo šla proga tudi skozi Mengš, s tem pa bi Domžale obšla. Bil je to čas, ko je bil Mengeš od Domžal pomembnejši v mnogih ozirih: zgodovinsko, lokacijsko, prostorsko. Šlo je za trg s pomembnim kulturnim in

Domzale (Domžale)

Razglednica Domžal, neposredno po tem, ko je bila speljana proga skozi Domžale. Posnetek datira približno 1905.

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Nov. 12. V Ljubljani, 12. junija 1881. Letnik XV.

V časopisu Domoljub je bilo v letih neposredno po gradnji kamniške proge objavljenih nekaj člankov o tem, kako so ljudje doživeli prihod vlaka v Domžale.

zgodovinskim izročilom, tedaj pa so bile Domžale (do leta 1925) še vas.

Mengeški gostilničarji so od prevoznitva, to je furmanov, dobivali veliko zaslužka, zato so bili proti gradnji proge skozi kraj, proti so bili tudi furmani, ki bi ob železnici za konkurenco v prevoznitvu izgubili velik del zaslužka. Proti so bili številni gostilničarji, ki bi brez prevoznikov težko živeli. Mengšani, ki so se takrat v veliki meri preživljali od poljedelstva, so tudi menili, da bi z železnico izgubili preveč zemljišč.

Zakaj je bila Localbahn Laibach–Stein potrebna?

Vse več je bilo gospodarstvenikov tistega časa, ki so poudarjali, da je za »procvit gospodarstva« v prihodnje proga med Ljubljano in Kamnikom neodlojljiva nujnost. V takem je bil pričakan ustrezen članek. Izšel je v Kmetijskih in rokodelskih novicah 11. marca 1885/letnik 43 v 10. številki: Članek je napisan v starem, a zanimivem jeziku.

Vtemeljitev postave o zgradbi železnice Ljubljana–Kamnik

Dežela Kranjska si uže mnogo let prizadeva doseči zgradbo železni-

ce iz mestne občine Ljubljanske po bistriški dolini v Kamenik, ker se je zgradba te železnice iz ozira na narodno gospodarstvo spoznala za živo potrebo.

Cela pokrajina, po kateri bi se omenjena železnica speljala, odlikuje se že sedaj po vedno večji obrtniji, katero posebno krepka moč reke Bistrice izdatno pospešuje.

V tem zmislu se posebno odlikujejo kraji Domžale, Jarše, Veliki Mengeš in Kamenik, koder naj bi se železnica speljala.

Izmed obrtnije po teh krajih cvetoče, mora se na prvem mestu omeniti c. kr. smodnišnica v Kameniku, katera se bo z nameravano železnico zavezala po tiru za vlako napravljeno, kar bo za državo tolikšne koristi, da se uže iz tega njena dolžnost razvidi za gmotno podporo zgradbe nameravane železnice.

Vojaška oblast dobila bi na ta način priliko, najhitreje kolikor toliko smodnika iz Kamenika v Ljubljano in od tod na dalje pošiljati; ob enem

Ime in Stanovitve	Ime in Stanovitve	Ime in Stanovitve	Ime in Stanovitve	Ime in Stanovitve	Ime in Stanovitve
1. Alojz Prašnikar	2. Peter Majdič	3. ...	4. ...	5. ...	6. ...
7. ...	8. ...	9. ...	10. ...	11. ...	12. ...
13. ...	14. ...	15. ...	16. ...	17. ...	18. ...
19. ...	20. ...	21. ...	22. ...	23. ...	24. ...
25. ...	26. ...	27. ...	28. ...	29. ...	30. ...

Pred gradnjo so se graditelji proge znašli pred tem, da so morali celo razlastiti nekatere lastnike zemljišč v Stobu.

V letu 1889 (takrat v Domžalah še ni bilo fare) so mimo Goričice in cerkve na njej speljali progo proti Kamniku. Zid s pokopališčem so gradili med letoma 1904 in 1908.

Bahnhof mit Restauration

Železniški postaji v Domžalah s tovornim kolodvorom na levi so nekoč rekli Štasyon.

pa bi odstranila nevarnost, v kateri se nahajajo vse vasi ob cesti ležeče, koder se sedaj smodnik na vozeh vozi.

V Velikem Mengšu in Domžalah uže sedaj osem velikih tovarnih smodnikov izdeluje, kateri se po celem cesarstvu razpošiljajo; v Jaršah imajo umetne mline, ki leto za letom več nego 1500 ton (â 1000 kg) žita pomeljejo. Omena vredne so tovarne za cimente in lončenino, kakor tudi kaolinišče v Kameniku. Vrh tega ima pa Kamenik mrzle kopeli, kamor poleti mnogo tujcev zahaja.

Desek in remeljnov pripravljajo leto za letom neštivilne žage po bistriški dolini za 6000 ton.

Apna se leto za letom od 5000 do 6000 ton nažge na tem konci. Povzitek pridelkov se je v poslednjih letih pri obilnem številu tovarničnih delavcev in družih prebivalcev tega izdelka znamenito porasel.

Kdo so bili poslovni interesi za to, da proga do Kamnika zgradijo?

Bolj so se v Domžalah in Kamniku pogovarjali o tem, da je železniška proga zares potrebna, več poslovnežev je omenjeno zamisel začelo podpirati. Deželni predstavnikom se je ob glavnem zagovorniku gradnje Alojzu Prašnikarju iz Mekinj, pridružil še več podjetnikov oziroma tovarnarjev, med njimi kamniški trgovec Kezel, slammnikarski tovarnar Peter Ladstätter, baron inženir Oskar Lazarini, mengeški pivovarnar Mihael Stare, mlinar iz Jarš Peter Majdič in drugi. Država, seveda je šlo za avstrijske oblasti, je gradnjo tudi podpirala predvsem zaradi kamniške smodnišnice – 'pulferfabrike'. Odločila se je, da proga ne bo ozkotirna, ampak prava, normalna.

Pojavilo se je nekaj težav, ki so zavlačevale začetek gradnje. Predvsem so se graditelji znašli pred težavami lokacij posameznih postaj. Pridobljen je bil dokument (listina), ki je izkazovala dejstvo, da je bila za zgraditev proge do Kamnika odločilna smodnišnica. Prašnikar in Lazarini sta na podlagi te listine 17. aprila 1890 na Dunaju ustanovila delniško družbo Lokalna železnica Ljubljana–Kamnik s sedežem na Dunaju. Mnogo lastnikov zemljišč, posebno iz Stoba, pa je gradnji nasprotovalo, zato so bili razlaščeni.

Za ljudi je bil vlak prikazen

V razmerah tedanjega slabo razvitega prometa, ko so bile vse ceste še prašne, avtomobilov in drugih vozil pa v Domžalah še ni bilo, je bila pojava sopihajočega vlaka, ki je s 'soparnikom' dajal poseben zvok, z izpuščanjem pare pa prisposodbo mlinčka za kavo. S tem je navedel preproste ljudi na to, da so vlak z lokomotivo poimenovali za **kofemalen**, lokomotivi sami pa so rekli kar **lukamatija**. Tudi za konje je bila sopihajoča lokomotiva posebna prikazen, ki so se je seveda bali in so se vsaj v začetku radi splašili.

Zanimiv je članek domžalskega župnika Jakoba Strupija (bil je predhodnik Franca Bernika na Goričici) za časopis Domoljub z dne 5. marca 1891 o ravnokar zgrajeni železnici. Domžale so 28. januarja 1891 končno dobile železniško povezavo proti Ljubljani (Laibach) na progi proti Kamniku (Stein). Kmalu so se pojavile prve težave, saj so se ljudje prvič soočili s 'podivjano železniško pošastjo' – vlakom. O morda prvem dogodku nenadnega srečanja z železno pošastjo govori prispevek iz omenjenega časopisa 5. marca 1891. Zgodilo se je komajda mesec potem, ko je vlak prvič zapeljal na progo. Tole je bilo februarja 1891.

Velika nesreča bi se bila kmalu zgodila dne 19. t.m. v Domžalah. Peljal sem se v sosednjo župnijo pokopat mrliča, ker je domači gosp. župnik nekoliko zbolel. Komaj voznik dobro požene, prileti železnica izza Goričice. Konj ugleda vlak, nategne ušesa in se začne tresi. Hlapec skoči hitro z voza, rekoč: »Oh, zdaj-le bo pa hudo,« in krepko prime konja pri glavi. Tudi jaz se hitro otresem kočev in rinem iz voza. Zdaj se začne hud boj, konj prha skozi nosnice, skače in se spenja kvišku, hlapec drži, kar more, a vendar grozovit ples je čedalje hujši. Vse je s strahom gledalo, kakšen bo konec. Hvala Bogu, hlapec – vojak je zmagal. Vlak je drknil pred nami, memo nas in prestrašena žival se je počasi pomirila. Naj bi vlak tacega konja zasačil v Trzinu ali Dobravi, kjer drdra prav na državni cesti, mora biti vse drobno in mrtvo.

Vlak z lukamatijo je bil za ljudi prikazen, ki je drvela po tirih, četudi sploh ni šlo hitro. Z današnjimi merili morda 20 ali 30 km na uro. A kljub temu se je med ljudmi rodil vzklik iz naslova članka: **Kofemalen pelje kot satan!** □

(se nadaljuje)

Dragim staršem

V SPOMIN

Mineva četrto leto, odkar sta se poslovila od nas

Marija in Anton Andrejka

roj. Capuder

z Vira pri Domžalah

*Spomin je kot pesem, ki v srcih odzvanja,
spomin je kot cvet, ki nenehno poganja,
spomin je svetloba, ki dušo obliva,
spomin je ljubezen, ki v srcih prebiva!*

Hvala vsem, ki ju ohranjate v lepem spominu, postojite ob njunem grobu in prižigate sveče.

Hčeri Greta in Mateja z družinama

*Vsaka mama je prava mama,
dana za srečo in na veselje.
Prava. In ena sama.
Za vse življenje.*

(Tone Pavček)

ZAHVALA

Na praznik svečnice se je v 98. letu tiho poslovila naša draga mama

Gabrijela Leban

roj. Grum, z Rodice, zadnji dve leti oskrbovanka Doma upokojencev Domžale

Pokopali smo jo v ožjem družinskem krogu. Za darovano cvetje in sveče, tople besede sožalja in vso ostalo izkazano pozornost se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom s Slomškove ulice na Rodici, znancem in vsem, ki ste sočustvovali z nami. Iskrena hvala tudi celotnemu osebju Doma upokojencev Domžale za požrtvovalnost in nego, Pogrebni službi Vrbančič, pevcem in jarškemu župniku Matjažu Križnarju za lepo opravljeno zadnje slovo.

Vsi njeni

*Čakate me rože cvetoče,
za hišo domačo zeleni gaj,
moj dragi domači kraj,
rada bi prišla, oh rada,
a tja me več ne bo,
ker vzela sem slovo!*

ZAHVALA

V 93. letu smo se 12. februarja poslovili od naše ljube mame

Marije Grojdek

z Vira

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izrečena sožalja, svete maše, denarno pomoč in sveče, molitveni skupini, g. župniku Aleksandru Ureku za molitve in tolažbo v času njene bolezni ter ganljive besede ob uri slovesa. Hvala tudi Bol. ORL Lj. Urgentni službi, dr. Žigi Kolariku, dr. Ani Pflaum, viš. m. s. Miri Savnik, vnukinji Mojci Zibelnik za ganljiv govor ob slovesu, pevkam, cvetličarni Nuša in Pogrebni službi Vrbančič.

Vsi njeni

*Kogar nosiš v srcu, ta ne umre,
ostaja ljubezen in spomin na skupne dni,
ostaja upanje na snidenje,
tam med zvezdami.*

ZAHVALA

V 86. letu se je od nas tiho poslovil ljubi mož, oče, dedo, tast, brat, stric, svak in prijatelj

Jože Bečan

iz Domžal

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, sodelavcem, prijateljem in znancem za izražena sožalja, darovano cvetje, sveče in svete maše. Iskrena hvala dr. Poloni Burja za pomoč in dolgoletno zdravljenje. Hvala g. župniku Klemenu Svetelju za poslovilne besede, Pogrebni službi Vrbančič, kvartetu Grm, Žanu Girandonu in Gregorju Sušniku.

Žalujoci: žena Elica, hči Barbara in sin Primož z družinama

*Pomlad bo na tvoj vrt prišla,
in čakala, da prideš ti.
Sedla bo na rožna tla,
in jokala, ker tebe več ni.*

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 81. letu zapustil ljubljani mož, ljubeči oče, dedek, brat, stric, tast in svak

Anton Avsec

Ob boleči izgubi se vsem iskreno zahvaljujemo za tolažilne besede, izrečena sožalja, cvetje, sveče in ostale darove.

Najlepša hvala gospodu župniku Klemenu Svetelju za čuten obred slovesa, dr. Poloni Burja in onkologinji dr. Simoni Borštnar za dolgoletno skrb. Lepa hvala Pogrebni službi Vrbančič, pevcem kvarteta Grm in zaigrani tišini. Hvala vsem, ki ste bili z nami v mislih v teh težkih trenutkih.

Vsi njegovi

*Srce je omagalo,
tvoj dih je zastal,
a nate spomin
bo večno ostal.*

ZAHVALA

V 90. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, babica, prababica, sestra in teta

Vida Pestotnik

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, posebej sestram Ivanki, Kati in Veri, sosedom in prijateljem za izrečena sožalja, darovano cvetje, sveče in svete maše. Zahvalili bi se tudi zdravniku in sestram v UKC Ljubljana. Posebna zahvala tudi g. župniku iz Domžal, pevcem in Pogrebni službi Vrbančič za lepo opravljen obred. Še enkrat hvala vsem, ki ste jo imeli radi.

Žalujoci: vsi njeni

*Toplina tvojega srca in tvoja ljubezen
ostajata za vedno z nami.
Solze, žalost, bolečina te zbudila ni,
a ostala je tišina, ki močno boli.*

ZAHVALA

V 86. letu je svojo življenjsko pot zapustil naš ljubi

Frančišek Jurca

iz Domžal iz Prečne ulice

Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za izrečena sožalja, darove, sveče in spodbudne besede. Hvala tudi župniku g. Svetelju za lep poslovilni obred, Pogrebni službi Vrbančič in vsem, ki ste nam stali ob strani in se poslovili od našega dragega Franciščka.

Žalujoci vsi njegovi

*Tiho ugaša dan trpljenja
in vstaja zarja novega življenja.*

ZAHVALA

V 90. letu starosti nas je zapustila

Jožefa Cerar

(rojena Šarc) – Jakovčeva Pepca s Škrjančevega

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za izrečena sožalja.

Hvala gospodu župniku Janezu Jarcu za lep obred. Hvala tudi Domu počitka Mengeš in Pogrebni službi Vrbančič.

Ohranimo jo v lepem spominu.

Vsi njeni

*V naša srca si se vpisal,
čas ne bo te več izbrisal,
in čeprav spokojno spiš,
z nami kakor prej živiš.*

ZAHVALA

Izgubili smo našega moža, očija in dedija

Francija Baloha

ki smo ga 19. februarja 2021 pospremili k zadnjemu počitku.

Globoka bolečina, ki nas prevzema, nam ob slovesu s Francijem narekuje hvaležnost vsem, ki ste bili ob nas, da ob tej bolečini nismo bili sami.

Hvala sorodnikom, prijateljem, sodelavcem, pianistu Igorju, pevcema, darovalcem cvetja in sveč ter Bojanu za lepe besede ob slovesu.

Hvala vsem za izrečena pisna in ustna sožalja.

Tvoji: žena Marjana, hčerka Kaja in sin Jure z družinama

*Ni te na dvorišču, ni te v hiši, tvojega
glasu se več ne sliši,
tvoje sledi ostale so povsod, od dela
tvojih pridnih rok.
Zato ne bomo te pozabili, za vedno te v
srcu bomo ohranili.*

V SPOMIN

18. marca mineva eno leto, odkar nas je zapustil

Pavel Kunavar

Komarjev Pavle iz Zaboršta pri Domžalah

Hvala vsem, ki z lepimi mislimi postojite na njegovem grobu v Ihanu in ga ohranjate v lepem spominu.

Vsi njegovi

*Kogar imaš rad, nikoli ne umre.
Le daleč, daleč je ...*

V SPOMIN

Mineva žalostno leto, odkar je za vedno zaspala draga

Tatjana Molk

z Vira

Hvala vsem, ki se je spominjate.

Vsi njeni

ZAHVALA

Svojo življenjsko pot je v 98. letu sklenila naša draga

Ivana Pogačar

s Hudega pri Radomljah

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja ter spremstvo na zadnji poti. Zahvala tudi Marjeti Lovšin in g. župniku Janezu Jarcu.

Vsi njeni

OBJAVE

V SPOMIN

Milan Belcijan

*Kjerkoli si zdaj – naj te sreča poišče!
V svetlobi naj tvoje bo zdaj bivališče!
Ljubezen, ki obilno si nam dajal,
za vedno v vseh naših srcih boš ostal.*

Vsi tvoji

ZAHVALA

V 75. letu nas je zapustil

Brane Skol

z Vira

Lepo se zahvaljujemo vsem, ki ste se poslovili od njega, ter za vse tople besede podpore, sosedom iz Čufarjeve ulice in društvom ZB-Vir, ZVV za Slovenijo – Domžale. Hvala Tanji Zajc-Zupan in pevki za lepo izvedeno glasbo. Večno bo v naših srcih in spominu.

Vsi njegovi

POBUDA ZA REFERENDUM V ZABORŠTU

Vabimo vse občane celotne domžalske občine, da oddajo svoj glas podpore ZA razpis referenduma, da se odlok D29/1 Brinje 1 (Zaboršt) ne uveljavi oziroma se ustavi. Da se ustavi pozidava zemljišča v poslovno industrijsko cono s trgovskim centrom ter tehničnimi pregledi in pralnico tovornih vozil v stanovanjskem naselju. Pobudo podpirajo prebivalci Zaboršta, KS Slavka Šlandra in Civilna iniciativa Zaboršt Domžale, prav tako pa tudi ogromno občanov iz drugih delov občine, kar so izrazili s podpisi podpore.

S svojim glasom ZA REFERENDUM bomo ustavili poseg v zaščiteni območje Šumberka z 80 m dolgo in 6 m visoko betonsko škarko, ki naj bi jo zgradili v novem krožišču Krumperška–Kopališka. Strošek samo krožišča je 700.000 € brez DDV (skupaj 900.000 €)! Zgradil naj bi ga investitor, ki pa bi potem vse stroške poračunal s komunalnim prispevkom občini Domžale. Glede na precejšnjo razliko med komunalnim prispevkom in stroški pomeni, da bi večino plačali občani Domžal.

Zaboršt je edini priključek na avtocesto neposredno iz Domžal. Promet osebnih in predvsem tovornih vozil se dnevno povečuje tudi skozi center Domžal, če pa bi se uresničil predlog občinske uprave, bi imeli prometni infarkt po celotnem območju Domžal in okolice. S tem pa tudi nevzdržno življenjsko okolje, ki je vedno bolj industrijsko obarvano.

Investitor je zemljišče v Zaborštu kupil, ko je bilo namenjeno za stanovanjsko gradnjo, zdaj pa ga želi s pomočjo občinske uprave spremeniti v poslovno industrijsko cono v stanovanjskem naselju.

Svoj glas ZA REFERENDUM lahko oddate elektronsko s podpisovanjem prek enotnega državnega portala e-uprava z varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim digitalnim potrdilom na: <https://e-uprava.gov.si/podrocja/vloge/vloga.html?id=5045>

Svoj glas ZA REFERENDUM lahko oddate tudi osebno na Upravni enoti Domžale vsak dan v poslovnem času (tudi v četrtek), od 8.00–15.00, ob sredah od 8.00–18.00.

Obrazec za vaš glas ZA REFERENDUM lahko dobite:

1. Na Upravni enoti Domžale.
2. V izbranem spletnem brskalniku v okno za iskanje vtipkate bit.ly/ObrazecPodpore in prenesete oziroma tiskate obrazec.
3. Na stojnici ob glavni cesti pri domžalski tržnici, kjer boste videli transparent ZA REFERENDUM.

Pomembno! Ko vam na Upravni enoti obrazec potrdijo, ga morate obvezno oddati na tej isti stojnici pri domžalski tržnici.

Ohranimo Šumberk – rešimo Zaboršt in poskrbimo za življenjsko okolje nas in naših otrok. Zdaj imamo priložnost, glasujemo ZA REFERENDUM.

CIVILNA INICIATIVA ZABORŠT DOMŽALE
IVAN PŠAG

*Mirno in spokojno si zaspal,
v večni sen od nas odpotoval.
Naj bo srečno tvoje potovanje
in pogosto vračaj se nam v sanje.*

ZAHVALA

V 85. letu starosti je za vedno zaspal naš dragi ata

Franc Bakan

z Vira pri Domžalah

Od njega smo se poslovili 2. marca 2021 v Dobu. Zahvaljujemo se vsem, ki ste očeta pospremili na zadnji poti, za sveče, cvetje in tolažilne besede.

Vsi njegovi

*Nasmešek tvoj nikoli v nas ne bo zbledel,
tvoj obraz v spominu nam večno bo živel.*

V SPOMIN

Mineva 30. leto, kar nas je zapustila draga mami

Marija Bakan

z Vira pri Domžalah

Hvala vsem, ki se je spominjate in ohranjate v srcih.

Vsi njeni

*Mirno in spokojno si zaspal,
v večni sen od nas odpotoval.
Naj bo srečno tvoje potovanje
in pogosto vračaj se nam v sanje.*

ZAHVALA

Svojo življenjsko pot je v 60. letu starosti sklenil naš dragi brat, stric in svak

Matjaž Robida

iz Domžal

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ga imeli radi. Zahvala pa gre tudi zaposlenim v bivalni enoti Naša hiša, predvsem gospema Saši in Martini.

Vsi njegovi

SPREJEM OBJAV Zaradi trenutne epidemiološke situacije objave zahval in v spomin sprejemamo pisno v nabiralnik pri vходу z zadnje strani oziroma po e-pošti: slammnik@kd-domzale.si. Osebna oddaja je možna le po predhodnem dogovoru. Spremljajte obvestila Kulturnega doma Franca Bernika Domžale in spletno stran www.kd-domzale.si

PISMA BRALCEV

Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov, v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Izjema so odgovori in popravki objavljenih informacij, ki bi lahko prizadeli posameznikovo pravico ali interes, kot to določa zakon. Prispevki za rubriko Pisma bralcev morajo biti opremljeni s polnim imenom in naslovom odgovorne fizične osebe (tudi v primeru institucij, organizacij, strank, društev ipd.) ter kontakt, na katerem je mogoče preveriti avtentičnost avtorja.

V SPOMIN

Sejdo Škrijelj

6. 8. 1960–10. 3. 2016

10. marca je minilo že peto leto, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek, prijatelj in sosed. Hvala vsem, ki očeta ohranjate v lepem spominu.

Njegovi najbližji

*Ni več hrepenenja,
ni več bolečin,
veter me pomirja,
sanjam, da živim.*

ZAHVALA

V 85. letu starosti se je od nas poslovil dragi oče, dedek, pradedek, brat in stric

Srečo Klopčič

z Vira pri Domžalah

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom, sodelavcem in prijateljem za izrečena sožalja, darove in sveče. Hvala tudi g. župniku Aleksandru Ureku in Pogrebni službi Vrbančič za lep poslovlilni obred. Skupaj z nami ga ohranite v lepem spominu.

Vsi njegovi

Drugi tir

Veseli me tako rekoč stoođstotna podpora svetnikov na stališča občine, ki jih je dala do pobude za Državno prostorsko načrtovanje za nadgradnjo železniške proge Ljubljana–Kamnik. Mogoče nam bo pa to pot z železnico celo uspelo, da bomo lahko prišli v Ljubljano v optimalnem času, če nam že z večletnim prizadevanjem z ljubljanskim mestnim avtobusnim prometom ni uspelo. Ta plus (13 minut do Ljubljane) ima lahko tudi veliko minusov, ki pa jih je treba maksimalno odstraniti (stališča) že na samem začetku načrtovanja tako zahtevnega projekta, ki je več kot projekt stoletja. Če bo uresničen, bo zaznamoval in urejal življenja številnih generacij tako mesta Domžale kot občine Domžale. Če bodo posledice pozitivne ali negativne, pa je odvisno samo od nas.

Za center Domžal nam 'ponujajo' tri rešitve posodobitve:

1. Umestitev drugega tira naj bi potekala po zdajšnji trasi, ki pa naj bi bila seveda širša, tako naj bi bila ponekod bližina vlakov precej bližja objektom (hišam), kot je zdaj in mogoče bo celo treba katerega porušiti. Najbolj je kritična širina trase pri Godbenem domu. Nekaj kvadratnih metrov in mogoče tudi dreves bi izgubil tudi Slammnikarski park. Najbolj kritično pa je vsekakor enako nivojsko križanje Ljubljanske ulice z železnico, kar pomeni, da bomo ob predvideni frekvenci 90 vlakov na dan, vsakih 15 minut (če te vlake enakomerno porazdelimo po vseh 24 urah, realno pa bo gostota vlakov v konicah najbrž večja kot pa v nočnih urah – recimo vsakih osem minut) čakali non stop v dolgih vrstah pred zapornicami. Takšen režim bi popolnoma ohromil prometno povezavo zahodnega dela mesta z vzhodnim delom, zato je ta rešitev popolnoma nesprejemljiva.

2. Druga ponujena možnost je podvoz na Ljubljanski ulici ... Ne morem si sploh predstavljati, da bi imeli v centru mesta dobrih 200 metrov dolgo jamo, ki pa bi morala biti s strani seveda tudi ograjena. Segala pa bi nekje od glavnega križišča, šla mimo občine, se nadaljevala v najnižji točki pod tiri in končala bi se nekje pri Domžalskem domu. Res nepredstavljivo in absolutno nesprejemljivo.

3. Obstaja še tretja možnost, ki je za nas občane in za sam razvoj (in izgled) mesta edina zdaj in dolgoročno najbolj sprejemljiva. To je poglobitev proge in to najmanj v delu, ki bi se začel pred pokopališčem in končal vsaj nekje pri postaji Jarše-Rodica. S to rešitvijo bi pridobili sodobno progo ter dodatno mestno površino, ki bi jo lahko uporabili za različne namene – po tej trasi bi morala potekati pešpot in kolesarska steza zlasti v smeri center (Ljubljanska) proti pokopališču, tudi park bi lahko pridobil kakšen meter zelene površine. Na določenih mestih pa bi mogoče namenili del bivše trase tudi za parkirna mesta.

Vsekakor je ta tretja možnost edina normalna in najboljša rešitev za nas občane in edino to moramo podpirati, saj sta drugi dve popolnoma nesprejemljivi. Če lahko poglobljajo proge po drugih mestih po Evropi, res ne vem, zakaj jih teh par sto metrov ne bi mogli v Domžalah. Dokler potekajo razgovori, pa bi bilo smiselno, da se projekt podhoda ustavi za toliko časa, dokler ne pridemo do celovite (sprejete od vseh občanov) rešitve nadgradnje proge Ljubljana–Kamnik.

ROMAN KOS

OBČINA DOMŽALE

OBVESTILO O JAVNEM RAZPISU ZA SOFINANCIRANJE PROJEKTOV IN PROGRAMOV DELA Z MLADIMI V LETU 2021

Občina Domžale na svoji spletni strani www.domzale.si v zavihku »Objave/javni razpisi, naročila, objave/aktualni« objavlja **Javni razpis za sofinanciranje projektov in programov dela z mladimi v letu 2021.**

Rok za prijavo na javni razpis je možen do **23. aprila 2021.**

Številka: 600-1/2021
Datum: 26. 3. 2021

OBČINA DOMŽALE
ŽUPAN TONI DRAGAR

OBVESTILO O JAVNEM RAZPISU ZA SOFINANCIRANJE PROGRAMOV DRUŠTEV S PODROČJA RAZISKOVANJA IN TEHNIČNE KULTURE ZA LETO 2021

Občina Domžale na svoji spletni strani www.domzale.si v zavihku »Objave/javni razpisi, naročila, objave/aktualni« objavlja **Javni razpis za sofinanciranje programov društev s področja raziskovanja in tehnične kulture za leto 2021.**

Rok za prijavo na javni razpis je možen do **23. aprila 2021.**

Številka: 630-1/2021
Datum: 26. 3. 2021

OBČINA DOMŽALE
ŽUPAN TONI DRAGAR

OBVESTILO O JAVNEM RAZPISU ZA SOFINANCIRANJE PROGRAMOV VETERANSKIH ORGANIZACIJ IN DRUŠTEV V LETU 2021

Občina Domžale na svoji spletni strani www.domzale.si v zavihku »Objave/javni razpisi, naročila, objave/aktualni« objavlja **Javni razpis za sofinanciranje programov veteranskih organizacij in društev v letu 2021.**

Rok za prijavo na javni razpis je možen do **23. aprila 2021.**

Številka: 4301-5/2021
Datum: 26. 3. 2021

OBČINA DOMŽALE
ŽUPAN TONI DRAGAR

RAZPORED ODVOZA NEVARNIH ODPADKOV V OBČINI DOMŽALE (POMLAD 2021)

DATUM	URA	NASELJE	LOKACIJA
12. 4. 2021	14.30–16.00	KS Slavka Šlandra	Parkirišče Bistra (N.Tesla 16) – pri vrtcu
	16.30–18.00	KS Dragomelj – Pšata	Pri osnovni šoli
13. 4. 2021	14.30–16.00	KS Venclja Perka	Parkirišče pred veleblagovnico Vele
	16.30–18.00	KS Simona Jenka	Parkirišče Prodnik d.o.o., Savska cesta 34
14. 4. 2021	14.30–16.00	KS Vir	Pri uvozu na Avtoodpad
	16.30–18.00	KS Jarše – Rodica	Pri gasilskem domu
15. 4. 2021	14.30–16.00	KS Ihan	Športni park
	16.30–18.00	KS Dob	Športni park (pri nogometnem igrišču)
16. 4. 2021	14.00–16.00	KS Homec – Nožice	Pri gasilskem domu
	16.30–18.00	KS Krtina	Pri zbirališču mleka v Brezjah
17. 4. 2021	09.00–10.30	KS Preserje	Ob odcepu Igriške ulice s Pelechovo cesto
	11.00–12.30	KS Radomlje	Pri parkirišču Kulturnega doma
	13.00–14.30	KS Rova	Pri gasilskem domu

KAKO RAVNATI Z NEVARNIMI ODPADKI?

- ★ Nevarne odpadke hranite v originalni embalaži, ki naj bo dobro zaprta, da med prevozom na zbirno mesto ne pride do razlivanja vsebine.
- ★ Tekoči odpadki naj bodo v zaprti posodi.
- ★ Ostri odpadki morajo biti v zaprti posodi iz stekla ali trde plastike.
- ★ Pomembno je, da se odpadki med seboj ne mešajo, saj to lahko povzroči nepredvideno reakcijo med različnimi snovmi.
- ★ Odpadke naj prinesejo polnoletne osebe, ki bodo pri rokovanju z njimi upoštevale varstveno tehnična navodila, ki ste jih dobili z nakupom izdelka, iz katerega je odpadek nastal.
- ★ Dokler nevarnih odpadkov ne oddate v akciji zbiranja, jih hranite na suhem, varnem in otrokom nedosegljivem mestu.

KAJ SPADA MED NEVARNE ODPADKE?

Akumulatorji, baterije, zdravila, pesticidi, barve, laki, topila, razredčila, lepila, kozmetika, čistila, neonske cevi, odpadno jedilno in motorno olje, pločevinke s potisnim plinom, embalaža, onesnažena z nevarnimi snovmi ...

Pomembno! Nevarni odpadki lahko zaradi svoje sestave ob nepravilnem odlaganju onesnažijo okolje, podtalnico ali druge dragocene vodne vire. Zato nevarnih odpadkov NE SMEMO odlagati v navadne zabojnike za odpadke ali v naravo, prav tako pa jih ne smemo zlivati v kanalizacijo.

Ste vedeli? Nevarne in kosovne odpadke lahko kadar koli v letu brez doplačila oddate v Centru za ravnanje z odpadki Dob.

Javno komunalno podjetje Prodnik d.o.o.
Savska 34, 1230 Domžale | 01/729-54-30
info@jkp-prodnik.si | www.jkp-prodnik.si

PRODNIK | 60
Javno komunalno podjetje let

POMEMBNO! Izdelki, ki vsebujejo nevarne snovi, so označeni s posebnimi simboli, kot so:

Eksplozivno

Jedko

Okolju nevarno

Vnetljivo

Zdravju škodljivo

Strupeno

SPOMLADANSKI ODVOZ KOSOVNIH ODPADKOV: O datumu bodo uporabniki pravočasno obveščeni z dopisom po navadni pošti, v katerem bodo navedene tudi vse ostale informacije v zvezi s kosovnimi odpadki.

GŠd
Glasbena šola Domžale

V SVOJE VRSTE VABIMO MLADE GLASBENIKE!

Če se tudi tebi dogaja, da:

- te v šoli učiteljica kar naprej opominja, da nehaj prepevati med matematičnim testom ...
- poješ pod tušem ...
- se ti zdi, da je plastična trobenta že malo premajhna (Božičkovo darilo izpred parih let) in je čas za kaj bolj konkretnega ...
- tvoji življenjski načrti vključujejo tudi turnejo z lastnim bendom okrog sveta ...
- bi rad/-a dirigiral/-a celemu velikemu simfoničnemu orkestru, ne le medvedom v svoji sobi?

Potem imamo rešitev zate:

Vpiši se v GLASBENO ŠOLO DOMŽALE!

Sprejemni preizkusi bodo konec maja. Za več informacij spremljaj našo spletno stran: www.gs-domzale.si! Tam bo možna tudi prijava na sprejemni preizkus.

K VPISU VABIMO NOVE UČENCE!

Sprejemni preizkusi za vpis novih učencev za šolsko leto 2021/2022 bodo predvidoma potekali

v petek, 21. maja 2021, od 16. ure dalje (v prostorih Glasbene šole Domžale in oddelka Brdo pri Lukovici) in

v soboto, 22. maja 2021, od 9. ure dalje (v prostorih Glasbene šole Domžale in oddelka Mengeš).

Prijava na sprejemne preizkuse bo odprta od 3. do 17. maja 2021.

Za sprejemni preizkus se bo možno prijaviti:

- na spletni strani GŠ Domžale (www.gs-domzale.si) prek klika na zavihek **PRIJAVA NA SPREJEMNI PREIZKUS.**

Po opravljeni prijavi na spletni strani boste na e-naslov dobili potrditev prijave, med 17. in 20. majem pa še navodila s točno uro in lokacijo sprejemnega izpita.

Sprejemni preizkus ni potreben za učence Glasbene pripravnice in Predšolske glasbene vzgoje:

PGV – predšolska glasbena vzgoja
(vpisujemo otroke, rojene v letu 2016)

GLP – Glasbena pripravnica
(vpisujemo otroke, rojene v letu 2015)

Vpis za PGV in GLP bo potekal:

- **med 31. majem in 4. junijem** na spletni strani GŠ Domžale (www.gs-domzale.si) prek klika na zavihek **PRIJAVA NA SPREJEMNI PREIZKUS.**

Otroci, ki se vpisujejo na PGV in GLP, ne opravljajo sprejemnega preizkusa. Vpisujemo jih do zapolnitve mest, velja vrstni red prijav.

Dodatne informacije o instrumentih in programih, ki jih poučujemo, najdete na www.gs-domzale.si.

Veselim se novih mladih glasbenikov!

MALI OGLASI

Brezplačen odvoz vseh kovinskih predmetov, pralnih strojev, odsluženih koles, plinskih jeklenk in akumulatorjev.
t: 040 780 078

Nudim storitve vrtnarskih in drugih raznih priložnostnih del.
t: 041 210 359

Zaradi trenutne epidemiološke situacije objave sprejemamo pisno v nabiralnik pri vходу z zadnje strani oziroma po e-pošti: slamnik@kd-domzale.si. Osebna oddaja je možna le po predhodnem dogovoru. Spremljajte obvestila Kulturnega doma Franca Bernika Domžale in spletno stran www.kd-domzale.si

SIMAX

Domžale Masljeva 11, 1230 Domžale Kamnik Ljubljanska c. 21A (Duplica)
tel. 01 724 16 56 tel. 01 831 17 96

PRENOVLJENA SPLETNA TRGOVINA: www.simax-slo.com

AVTODELI - AVTOMEHANIKA - VULKANIZERSTVO

AKTUALNO | NAGRADNA KRIŽANKA

KOLUMNA • POD MESTNIM SLAMNIKOM

AJDA VODLAN

GREM Z VLAKOM V DOMŽALE?

Skozi Domžale je vlak prvič zapeljal 28. januarja 1891. Kakšna pa je prihodnost naše proge in predvsem kaj pomeni vlak za naše mesto?

Proga Ljubljana–Kamnik Graben je nastala kot predlog kamniških gospodarskih pobud, saj naj bi tovorni promet predstavljal dobičkonosni posel. Realnost je bila drugačna in iz sprva delniške družbe, ki je imela koncesijo za progo, je obvladovanje proge hitro prešlo na državo. V prejšnjem stoletju je bila proga večkrat financirana tako pogodbeno kot javno. Med letoma 1968 in 1978 so mnoge proge po državi zapirali (Jesenice–Trbiž, Kranj–Trbiž, Ljubljana–Vrhnika, Velenje–Dra- vograd ...) in leta 1968 se je ukinil promet tudi na naši relaciji. Zaradi izkazane rentabilnosti tovrnega prometa se je odločitev o popolnem zaprtju spremenila in ukinil se je zgolj potniški promet. V tem času sta skupščini občin Kamnik in Domžale sofinancirali stroške vzdrževanja industrijskega tira. Proga tako niso porušili predvsem zaradi ukrepanja skupščin in je ostala kot industrijski tir kljub visokim stroškom prevozov, ki so jih plačevala kamniška in domžalska podjetja. Slednja so izvajala pritisk, da se blagovni promet vključi nazaj v javni promet, ker so bile cene zaradi poseb-

nega statusa veliko višje. Pritisk so začeli izvajati tudi delavci in občani, saj so bile vozovnice za avtobus dražje, to pa je tudi že bilo obdobje, ko se je večalo število dnevnih migrantov v Ljubljano in so nastajali zastoji na vpadnicah. Dne 29. maja 1978 se je vrnil potniški promet in lahko smo močno hvaležni, da je proga ostala. Si sploh predstavljate, kakšne bi bile Domžale in kakšen bi bil kaos v prometu, če ne bi imeli vlaka?

Od konca sedemdesetih pa do današnjih dni ni bilo velikih sprememb na naši progi. Dejansko je celotna železniška infrastruktura, predvsem pa vlaganje v njo zaspalo in se je začelo zbu- jati šele pred kratkim. Vlak rada uporabljam tako v smeri Ljubljane kot v smeri Kamnika. V obeh primerih je izjemno praktično, ker prideš neposredno v središče mesta in nimaš nobenih težav s parkiranjem. Vlaki so točni, od letos naprej pa tudi lepi in moderni, kar naredi potovanje še prijetnejše, predvsem pa tudi bolj sprejemljivo kot ena izmed opcij mobilnosti za delovno aktivno prebivalstvo. Iz časov gimnazijskih dni se namreč spomnim, kako vroče je

“Vsa ta vprašanja pa se dotikajo glavnega vprašanja – kaj Domžale smo in predvsem kaj želimo postati. Kako bomo potnike spravili k nam in ne le nas v Ljubljano?”

bilo na vlaku sredi zime, ker so preveč kurili, in soparno sredi poletja, ker klima ni delala. Takrat sem komaj čakala, da naredim izpit za avto in se temu izognem. Potovanja v tujini, sploh v Franciji, Nemčiji, Avstriji in Belgiji, so mi ponovno pokazala, kako prijetna je vožnja z vlakom. Tam sem spoznala, da vlaki niso namenjeni le tistim, ki nimajo avtomobilov, bodisi zaradi starosti bodisi zaradi financ. Vožnja z vlakom v omenjenih državah je namreč nekaj normalnega tudi za delovno aktivno prebivalstvo. Na modernih vlakih so sedeli poslovni ljudje, vsak s svojim prenosnikom na mizi, slušalkami v ušesih in delali. Vlak ni njihova edina izbira – je pa po njihovi oceni najboljša izbira. Novi vlaki, aplikacija za nakup vozovnic Grem z vlakom

in posodobitve, ki so načrtovane za našo progo so veliki koraki v to smer.

Med glavnimi prednostmi Domžal je zagotovo njena lega in povezanost z Ljubljano. Čeprav so vpadnice v prestolnico ob jutranjih urah ‘zabite’, pa je prednost v tem, da je možnost prihoda v Ljubljano iz Domžal mnogo – tri cestne povezave (avtocesta, Šentjakob in trzinska obvoznica) ter redni avtobusni in železniški promet. Dobra povezanost in bližina Ljubljane sta bili med pomembnejšimi faktorji pri odločanju mnogih za selitev v Domžale. Število prebivalcev naše občine namreč še vedno narašča, tako zaradi naravnega prirasta kot predvsem zaradi priseljevanja. Prednost pa je tudi slabost – Domžale so namreč za večino prišlekov, pa tudi domačinov, zgolj spalno naselje. Bližina Ljubljane pomeni identificiranje Domžalčanov s prestolnico in zato se naša mestna identiteta slab- izegrajuje.

In kakšno vlogo tukaj igra vlak? Vlak je v preteklosti igral pomembno vlogo pri gradnji našega mesta in ne le povezave z Ljubljano, temveč je tudi omogočal, da se je po tirih vozil

torov in tako se je gradilo domžalsko gospodarstvo. Domžale želimo biti mesto in občina, kjer bo raven kakovosti bivanja ostala na izjemno visoki ravni. Vendar pa bi moral naš premislek iti tudi v naslednjo smer: vlak ne vozi le v Ljubljano, temveč tudi v Domžale. Domžale smo že bili ‘meka obrtnišva in podjetništva’ – smo to lahko ponovno? Včasih so ljubljanske dame hodile v Vele po nova oblačila – bi se to lahko zgodilo tudi v prihodnosti? V času, ko butičnost in unikatnost postajata pomembna, zakaj bi se Ljubljancani gnetli v Koloseju, ko lahko pridejo v domžalski kino?

Prejšnji Slamnik in debata na izredni občinski seji so odprli mnogo vprašanj, ki jih je postavila pobuda za pripravo državnega prostorskega načrta, predvsem glede varnosti in kakovosti bivanja v občini. Vsa ta vprašanja pa se dotikajo glavnega vprašanja – kaj Domžale smo in predvsem kaj želimo postati. Kako bomo potnike spravili k nam in ne le nas v Ljubljano? Kako se ne bo tovor le vozil mimo nas, temveč bo iz naših podjetij potoval na mednarodni Brnik in v Ljubljano ter naprej? □

Kolumne izražajo stališča avtorjev in ne nujno uredništva glasila Slamnik.

NAGRADNA KRIŽANKA 2

Nagrajenci, ki so pravilno rešili križanko v glasilu Slamnik št. 2-2021:

Alenka Mijović iz Škofje Loke (2 vstopnici za ogled filma v Kulturnem domu F. Bernika za sezono 2020/2021)

Dragica Gaberšek iz Domžal (2 vstopnici za ogled filma v Kulturnem domu F. Bernika za sezono 2020/2021)

Zvonka Slapar iz Dola pri Ljubljani (2 vstopnici za ogled filma v Kulturnem domu F. Bernika za sezono 2020/2021)

Nagrade podarja:
Kulturni dom Franca Bernika
Domžale, Ljubljanska cesta 61,
1230 Domžale

Rešitev križanke je:
PLETENJE KIT IZ SLAME

NAGRADNA KRIŽANKA 3

Nagrajuje Kulturni dom Franca Bernika Domžale

NAGRADE:

1. Knjiga – Matjaž Brojan: Slamnata sled Domžal, 300 let slamnikarstva, Kulturni dom Franca Bernika Domžale
2. in 3. Dve vstopnici za ogled filma v Kulturnem domu Franca Bernika Domžale v sezoni 2020/2021

Pravilno geslo križanke lahko pošljete do ponedeljka, 19. 4. 2021, na naslov: Uredništvo Slamnika, Ljubljanska c. 61, 1230 Domžale. Dobitniki nagrad bodo objavljena v naslednji številki.

NAGRADNA KRIŽANKA 3 Kulturni dom Franca Bernika, p. p. 2 1230 Domžale

AVTOR:	LJUDSKI IZRAZ ZA ZAKOVICO	STROKOVNI USLUŽBENEC V ARHIVU	KOOR SE UKVARJA S PROPAGANDO	TKANINA ZA ŽENSKO VEČERNE OBLEKE	ROMAN CHATEAU-BRIANDA	PODE- ZELSKO NASELJE	ZELO PRIJETEN, UGODEN OBČUTEK ZARADI ZADDOVLJEVANJA KAKEGA NAGNENJA, ZELJE	GESLO	UMETNIK, NAGRAJEN Z NAJVIŠJO NAGRADO	PEVKA SOKLIČ	ZLITJE REK	BOLGARSKI POLITIK ŽIVKOV	GOSTIJA, POJEDINA OB KAKEM DOGODKU	SISTEM PISNIH ZNAKOV	SUHA ROŽA	FILM AKIRE KUROSAVE	
NAPLAVINA													HRVAŠKI PEVEC KOVAČ				
SPISEK NAPAK NA KONCU KNJIGE							NEMA IGRA ZELATINA IZ MORSKIH ALG										
AMERIŠKI IZUMITELJ ŽARNICE																	
MEJNA REKA MED SLOVASKO IN MADŽARSKO SLOVENSKEGA FARMAKOLOG (MLADEN)						GERMAN. ORODJE ZA METANJE GORSKA RASTLINA				IZDELOVALEC KOŠEV DRAMA KARLA ČAPKA						NAŠ SLIKAR (MILAN)	
SMUČARSKA TEKAČICA UREVC				LJUBITELJ TV VODITELJICA ŠIRCA ROŠ							SAMOTEN KRAJ MOTO-KROSIŠT GAJSER						
MOKA IZ STRŽENA SAGOVCA					SL. ODBOJKAR (TIME) GLAVNO MESTO ERITREJE							SLOVENSKEGA FILOZOF IN LOGIK (FRANE)					
SLOVENSKEGA SAHOVSKO VELEMOJSTER (MARKO)								KEM. ELEMENT (Y) GR. KOLONIJA NA HALKIDIKI					SLOVENSKEGA IGRALKA (KATARINA)	LILIJANA IŠTENIČ VREMENARKA JEVIŠEK			
NAPRAVA IZ VEČ MED SEBOJ POVEZANIH CEVI ZA PREVAJANJE TEKOCIN, PLINOV	TEHTNICA	ATAKA, NAPAD HRV. SKLADATELJI (KRSTO)								PRISTANIŠČE NA ZAHODU ALJASKE	POČASEN MOŠKI POLITIČNO PRIBEŽALIŠČE					POJAV NA RAZBURKANEM MORJU	ČLOVEK BREZ IMENA
REKA V SEVERNI ITALIJI								TUJINA									
ZNANJE PRIPRAVLJANJA IZBRANIH JEDI								OLEG VIDOV									
LISTINA PRAVNE NARAVE					POLJE ZA ČRTO IGRISČA				VNEMA, POLET								NOGOMETNI VRATAR OBLAK
																	GRENKO ANGLEŠKO SLADNO PIVO

POMOČ: EJA-pritok Azovskega morja, IMORTELA-suha roža, LAVREAT-umetnik, nagrajen z najvišjo nagrado, MEČKAČ-počasen moški, MURKA-gorska rastlina, NOME-pristanišče na zahodu Aljaske, SAGO-moka iz stržena sagovca